

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 616)

Belediyeler Kanunu Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum, İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/766)

T.C.

Başbakanlık

3.3.2004

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-849/1044

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 25.2.2004 tarihinde kararlaştırılan "Belediyeler Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bütün dünyada toplumsal yapı ve ilişkileri derinden etkileyen hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. 20. yüzyılın son çeyreğinde başlayan ve 21. yüzyılda da devam edeceği anlaşılan bu değişim ve dönüşüm süreci her alanda olduğu gibi kamu yönetimi düşüncesi, yapısı ve fonksiyonları üzerinde derin etkiler bırakmış, neyi nasıl yapması gerektiğinden hareketle, devletin görevlerinde ve iş yapma yöntemlerinde tartışmalara yol açmıştır.

Kamunun rolünün yeniden tanımlanmasına yol açan bu tartışmalar, kamu yönetiminin demokratikleştirilmesi taleplerini de beraberinde getirmiştir. Geleneksel temsil yönteminin yeterli olmadığı, daha demokratik bir kamu yönetimi için yönetim ve hizmet sunumunda açıklık, katılım, sorumluluk ve hesap verebilirlik ilkelerinin hayata geçirilmesi gerektiği, bu ilkelerin aynı zamanda etkin bir kamu yönetiminin zorunlu unsurları arasında olduğu bilinmektedir.

Yeni kamu yönetimi anlayışı, yönetimde etkinlik ve verimliliği temel almaktadır. Geleceğin belirsizliklerine karşı hazırlıklı olma, hızlı karar alma ve sorunlara süratle uygun çözümler bulma, değişime uyum sağlamanın temel gerekleridir. Kamu yönetiminde yeniden yapılanma, mahallî idarelerde de bir dönüşüm ve değişimi gerekli kılmaktadır. Mahallî idarelerin teşkilât yapıları, görev ve yetkileri, çalışma yöntemleri ve süreçleri ile amaçları da değişimin konusu olacaktır. Bu idarelerde aşırı bürokratik yapıların kaldırılması, etkin çalışan esnek ve daha küçük birimlerin oluşturulması, çalışma yöntem ve süreçlerinin sorgulanması gerekmektedir.

Esnek ve yatay örgütlenme yanında geleceği öngören stratejik yönetimin öne çıkması; kamunun girişimci ve rekabet edebilir olması gerektiğine vurgu yapılması ademi merkezîyetçilikle de uyumlu olan bir durumdur. Kamu hizmetlerinin sunumunda mahallî idarelere daha çok görev ve sorumluluk verilmesi, merkezî idare ile mahallî idareler arasındaki yetki ve kaynak dağılımının geleneksel yapısının değiştirilmesini de zorunlu kılmaktadır.

Dolayısıyla mahallî idarelerin daha fazla yetki, sorumluluk ve kaynakla desteklenmesi, bu idarelerin yönetim yapı ve anlayışlarında da buna uygun değişimleri gerektirmektedir. Gün geçtik-

çe yenilenen ve çeşitlenen toplumsal ihtiyaç ve beklentilerin daha iyi karşılanabilmesi, bu alandaki çağdaş değişim ve gelişmelerin yeterince kavranmasından geçmektedir. Yerel nitelikli kamu hizmetlerinin sunumunda hizmetlerden yararlananların memnuniyetini artırmak, hukuka uygunluğu, etkinliği ve verimliliği sağlamak için vatandaş taleplerini temel alan bir anlayışı yönetime hakim kılmak gerekmektedir. Sonuca, yani çıktılara odaklanan bir yönetimde hesap verebilirliği, açıklığı, saydamlığı, katılımı, öngörülebilirliği kapsayan mekanizmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Mahallî idareler, temsili demokraside halkın yerel kamusal menfaatlerinin teminatıdır. Diğer taraftan, demokratik sistemin önemli bir unsuru olarak çoğulculuğun, katılımın sağlanmasında, yerel ve ulusal menfaatlerin uzlaştırılmasında, halkın tercihleri ile talep ve beklentilerinin yönetime yansıtılmasında, mahallî idarelerin önemli rolleri bulunmaktadır. Mahallî idareler, halkın katılımını sağlamada merkezî idareye göre çok daha fazla imkân ve yeteneklere sahiptir ve böylece tüm sistemin yönetim kapasitesini de güçlendirmektedir.

Mahallî idareler vatandaşlara ilave seçme ve seçilme imkânı sağlamakta, sivil toplum örgütleri de dahil olmak üzere onlara daha fazla katılım imkânı vermektedir. Böylece adeta demokrasi için eğitim merkezleri işlevini görmektedir. Ayrıca, mahallî politikacılar her gün birlikte oldukları belde halkına karşı daha fazla sorumluluk hissetmektedir.

Ülkemizde Fransız örneğinden etkilenen ilk belediye idaresi Osmanlı taşra yönetiminin merkeziyetçi yapısına uygun olarak İstanbul'da 1854 yılında kurulmuştur. Geçen zaman içerisinde belediyelerle ilgili çok sayıda düzenleme çalışmaları yapılmışsa da en kapsamlı düzenleme Cumhuriyetin kuruluşundan sonra 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı Belediye Kanunudur. Büyükşehir belediyelerinin kurulmasına dair 1984 yılında çıkarılan ve yeni bir tür belediye öngören 3030 sayılı Kanun dikkate alınmazsa 1580 sayılı kanun belediyelerin kuruluş ve görevlerini düzenleyen temel kanun olmaya devam etmektedir.

Belediyelerimiz, ilk kuruluşundan bu yana amaçlananın aksine mahallî kamu hizmetlerini yürütme yetki ve sorumluluğuna sahip yerinden yönetim kuruluşları olarak değil, verilen görevleri yerine getiren ve merkezî idarenin uzantısı birimler olarak algılanmışlardır. Bu anlayış belediyenin yapılanmasında da kendini göstermiştir. Belediyeler başkan eksenli merkezî bir yapıda teşkilatlanmışlar ve bu yapı hep süregelmiştir. Bu durum merkezî idaredeki yetersizliklerin ve diğer sorunların mahallî idarelere aynen yansımalarına da yol açmıştır. Bu nedenle zaman içinde pek çok mahallî nitelikli görev ve hizmet, merkezî idare kuruluşlarına aktarılırken belediyelerin niçin var olduğu adeta unutulmuştur.

Kamu yönetiminde gerçekleştirilen bir çok değişim ve gelişime rağmen aynı çabalar mahallî idareler, dolayısıyla belediye yönetimleri konusunda gösterilememiş, bunun sonucunda bu idareler kendilerinden beklenen hizmetleri başarıyla yerine getirecek yeterli bir kurumsal yapıya kavuşturulamamışlardır. Belediyelerin belde halkının kendini yönettiği özerk kurumlar olmaktan ziyade bayındırlık, imar ve diğer kentsel hizmetleri karşılayan ve merkezî idareye tâbi kurumlar oldukları anlayışı bu kurumların aşırı bir vesayet ve kontrol altında tutulmalarına neden olmuştur. İdari vesayet, belediyelerin organları, teşkilâtı, personeli, işlemleri ve bütçesi dahil olmak üzere pek çok alanı kapsar duruma gelmiştir.

1580 sayılı Kanun belediyenin organlarını; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olarak düzenlemiş ve encümen için atanmışlar ve seçilmişlerden oluşan karma bir yapı öngörmüştür. Belediye başkanı ilk dönemler meclis üyeleri arasından seçilmekte iken 1960 sonrası

yapılan değişiklerle doğrudan seçilmeye başlamıştır. Belediyenin görevleri sayılarak belirtilmiş, ihtiyarı ve zorunlu görevler olarak ikili bir ayrıma tâbi tutulmuştur. Ayrıca, belediye bütün görevlerini yaptıktan sonra belde halkının faydasına olan her türlü teşebbüste bulunacaktır.

Osmanlı İmparatorluğundan devralınanlarla birlikte 1923'de 436 olan belediye sayısı bugün 3215'e yükselmiş bulunmaktadır. Bunlardan 16'sı büyükşehir, 65'i il merkez belediyesidir. Yüksek nüfus artışı, iç göç ve kalkınma çabaları Türkiye'yi hızlı ve sağlıklı bir kentleşme olgusu ile karşı karşıya bırakmıştır. Öyle ki kentleşme, Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana ülkenin toplumsal yapısını etkileyen adeta en önemli sosyo-ekonomik değişim gerçeği olarak ortaya çıkmıştır.

Belediye sınırları içinde yaşayan nüfusun toplam nüfusa oranı 1950'de % 27,5 iken 2000 yılında % 78,73'e yükselmiştir. Belediye sınırları dışında yaşayan nüfusun oransal düşüşü devam etmektedir. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasına paralel olarak belediye sınırları içinde yaşayan nüfustaki artış trendinin önümüzdeki dönemde de azalarak süreceği ve yaklaşık % 85 civarında istikrar kazanacağı tahmin edilmektedir.

Batılı örneklerin aksine Türkiye'de belediye sayısında sürekli bir artış söz konusudur. Bu artışın başlıca sebebi 1930 yılında çıkarılan Belediye Kanununun belediye kurulması için öngörölmüş olduğu 2000 sınırının hızlı nüfus artışı karşısında yetersiz kalmasıdır. Yeni kurulan belediyelerle birlikte belediyelerin ortalama nüfus büyüklüğü de düşmektedir. 2000 yılı Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre il ve ilçe merkez belediyeleri hariç 340 belediye kurulma sınırı olan 2000 nüfusun altına düşmüştür. 2000-5000 arasında nüfusa sahip belediye sayısı 1640 olup, toplam belediye sayısının % 51'ini oluşturmaktadır. Bu rakamlar 5.000-10.000 arası nüfusa sahip belediye grubu için 558 ve oranı % 18'dir. Belediyelerin yaklaşık % 62'sinin nüfusu 5000'in, % 80'inin nüfusu 10.000'in altındadır. 10.000 nüfusun altındaki 2554 belediye 9,5 milyon civarında nüfusa hizmet sunarken geriye kalan 645 belediye (büyükşehirler hariç) yaklaşık 44 milyon nüfusa hizmet vermektedir. Ortalama belediye büyüklüğünün yaklaşık 16.700 nüfusu kapsadığı ülkemizde 50.000 nüfusun altındaki belediyeler için ortalama nüfus büyüklüğü 3.000 civarındadır. Bu durum, özellikle küçük belediyeler göz önüne alındığında ciddi bir ölçek sorununu ortaya çıkarmaktadır. Ölçek sorunu, küçük belediyelerde kaynakların etkin ve yerinde kullanılmasını engellerken, nüfus yığılması olan büyük kentlerde hizmete olan aşırı talebin karşılanamamasının yol açtığı bir kriz durumuna neden olmaktadır.

Ölçek bakımından küçük belediyelerde yönetim kapasitesinin gelişmediği, bunların gelirlerinin önemli bir kısmını cari harcamalarda kullandıkları ve hizmetlerin gerektirdiği yatırımları yapamadıkları, hatta temel hizmetler için bile yeterli kaynak ayıramadıkları görölmektedir. Bu belediyeler, nitelikli ve yetmişmiş personel istihdam etmede önemli sıkıntılar yaşamaktadır.

1580 sayılı Belediye Kanunu belediyenin görevlerini sayarak belirtmiş, ayrıca bu görevlerin yerine getirilmesinden sonra halkın faydasına görölen mahalli nitelikli diğer hizmetlerin yapılabileceğini öngörmüştür. Ancak daha sonraki dönemde, kaynak tahsislerinin ve kamu hizmetlerinin merkezileştirilmesi kalkınmanın bir gereği olarak göröldüğünden başlangıçta belediyelere verilen pek çok görev ve yetki merkezi idareye aktarılmıştır. Oysa bu görevler belediyelerin sorumlulukları arasından çıkarılmadığından, aynı hizmeti sunmada birden çok kuruluş yetkili hale gelmiştir.

Günümüzde, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de belediyeler, diğer mahalli idarelere göre daha fazla öne çıkmıştır. Bunda belediyelerin kent yönetimlerinden sorumlu ve gelişmelere daha duyarlı olmalarının payı büyüktür. Nüfusun çoğunluğunun hızlı bir şekilde büyük merkezlere taşınması, kentlerin endüstri ve kültür merkezleri olarak ortaya çıkması, belediyelerin önem kazanmasına yol açan diğer etkenlerdir.

Diğer taraftan, 1580 sayılı Kanunla belediyelere verilen bazı görevlerin, bugün ya bir anlamı kalmamış veya belediye çapında uygulama imkânı ortadan kalkmıştır. İktisadî, sosyal ve teknolojik gelişmeler, bir yandan birtakım kentsel görevlerin ortadan kalkmasına, diğer yandan çok sayıda yeni görev ve hizmet alanının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Demokrasinin yaygınlaşması, refah artışı, teknolojik gelişmeler ve demografik yapıdaki değişimler ihtiyaç ve taleplerin artmasına ve çeşitlenmesine neden olmuştur. Liste usulü olarak düzenlenen bir görev yapısında, belediyelerimiz yeni görev ve hizmetleri karşılamada sıkıntılar yaşamaktadır. Ayrıca belediyelerin bazı iş ve hizmetleri kendi aralarında ortaklaşa görmelerini sağlayacak mekanizmalar da yeterince gelişmemiştir.

Belediyeler, sorumluluklarında bulunan hizmetleri görmek için yeterli kaynaklara da sahip değildir. Anayasanın 127 nci maddesinde öngörülen mahallî idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması hiçbir zaman mümkün olamamıştır. Mahallî idareler toplam olarak GSMH'nın yaklaşık % 4,4'ünü kullanmakta, bunun en az yarısı merkezi idareden aktarılan kaynaklardan oluşmaktadır. Çağdaş demokratik ülkelerin çoğunda mahallî idarelerin toplam kamu harcamaları içindeki payı % 50'leri aşarken Türkiye'de bu oran % 20'nin altındadır. Kentleşme ve nüfus artışının ürettiği yüksek beklentiyi bu kaynaklarla karşılamak ve etkin hizmet sunmak mümkün değildir. Yönetim kapasitesi zayıf ve kurumsal gelişmesi yeterli olmayan belediyeler öz kaynaklarını geliştirmede de başarılı olamamışlardır.

Belediyelerin mevcut teşkilât ve personel yapısı kentsel hizmetleri karşılamada yetersiz kalmıştır. Etkin olmayan, katı ve hantal teşkilât yapısı etkili ve verimli hizmet sunmanın önündeki en önemli engellerden biridir. Teşkilât yapısından ve mevzuattan kaynaklanan dağınıklık, bürokrasiyi ve verimsizliği artırmanın yanında, her alanda değişik sorunlara yol açmaktadır. Personel istihdamında detaylara kadar bütün usuller merkezi idarece belirlenmektedir. Nitelikli ve yetişmiş personelin kaliteli hizmet sunma bakımından taşıdığı önem gözönüne alındığında, belediyelerin içinde buldukları yetersizlik anlaşılacaktır.

Sonuç olarak ülkemizde belediyeler, mahallî idare özerkliğinin gerektirdiği bağımsız karar alma, açıklık ve katılımı sağlama mekanizmalarına sahip olmadıklarından demokratik nitelikleri zayıf olan kurumlardır. Anayasanın 127 nci maddesinde "mahallî müşterek" ihtiyaçların mahallî idarelerce karşılanacağına hükme bağlanmasına karşılık yasal düzenlemelerde bugüne kadar bu ilkeye yeterince uyulduğu söylenemez. Bu nedenle, belediyelerimiz bugün yerel kamu hizmetleri alanında çağdaş eğilimlerin aksine genel yetkili değildir ve gelirleri görevlerini karşılamaktan uzaktır; kurumsallaşamamışlardır, yönetim kapasiteleri zayıftır, etkin ve verimli hizmet sunamamaktadır.

1580 sayılı Belediye Kanunu, çıkarıldığı dönemin şartlarında belediyelerin yetki ve görevleriyle katılım ve etkinlik bakımından önemli derecede olumlu hususlar içerse de günümüzdeki yerleşme eğilimleri karşısında gerekli açılımların yapılabilmesi için yetersiz kalmaktadır. Kanunun dayandığı mahallî idare anlayışı, günümüzün yerel hizmetlerde genel yetkili mahallî idare anlayışından farklıdır. Ayrıca, Belediye Kanunu daha sonra yapılan değişikliklerle bütünlüğünü ve iç tutarlılığını kaybetmiştir. Kanun hükümlerinin yaklaşık üçte biri yürürlükten kaldırılmış ve bir o kadar da değişiklik ve ekleme yapılmıştır. Dolayısıyla Kanun hükümleri arasında başlangıçta var olan bağ ve tutarlılık kaybolmuştur. Çağdaş gelişmelerle de uyumlu olarak yönetimde zihniyet değişimi ile birlikte belediyelerin kuruluş ve görevlerine ilişkin mevzuat alt yapısının yenilenmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Tasarının genel çerçevesi Devletin üniter yapısına, Anayasamızda yer alan idarenin bütünlüğü ile idarenin merkezden ve yerinden yönetim esaslarına dayandırılmıştır. Avrupa Yerel Yönetimler

Özerklik Şartı ile ülkemizin adaylık sürecinde bulunduğu Avrupa Birliğinin mahallî idarelere ilişkin genel yaklaşımı da Tasarıda dikkate alınan diğer hususlardır.

Bu düşüncelerin bir sonucu olarak, mahallî idarelerin temel değerleri olan demokrasi, özerklik, katılım ve etkinlik ilkeleri Tasarıya yansıtılmaya çalışılmıştır. Yerinden yönetim ilkesinin bir gereği olan özerklikten (bu Tasarıda) anlaşılması gereken; mahallî idarelerin kanunlarla verilen görev ve hizmetleri kendi organlarının kararıyla ve kendi sorumlulukları altında yerine getirmeleridir. Katılım, idarelerin demokratikleştirilmesini; etkinlik ise kamu yönetiminde yaşanan değişime uygun olarak etkili, verimli ve hizmet odaklı bir yönetim kurulmasını ifade etmektedir. Verimlilik, etkinlik ve yönetimin demokratikliği birbiri ile çatışan değil birbirini tamamlayan kavramlardır.

Tasarı ile getirilen düzenlemeleri dört grupta toplamak mümkündür:

- Belediyelerin kurulması, görev ve yetkileri,
- Bu idarelerin organları ve teşkilâtı,
- Belediye yönetimine ilişkin ilke ve esaslar,
- Merkezî idare ile belediyeler arasındaki ilişkiler.

Merkezî idare ile mahallî idareler arasındaki ilişkilerden söz edildiği zaman görev, yetki ve kaynakların bölüşümü ile özerklik ve idarî vesayet akla gelen ilk konulardır. Tasarıda, kamu yönetiminin bir parçası olan belediyeler, mahallî idarelerin kuruluş ve görevleriyle yetkilerinin yerinden yönetim esasına uygun olarak kanunla düzenleneceğini öngören Anayasa hükmüne uygun şekilde ele alınmıştır. Belediye organlarının meclis, encümen ve başkandan oluşan geleneksel üçlü yapısı korunmuş, belediye encümeninin karar organı değil yürütme organı olması öngörülmüştür.

Mahallî idareler alanında çağdaş eğilimlerden biri yerel nitelikli görev ve hizmetler bakımından bu idarelerin genel yetkili olmaları, diğeri etkinlik sağlamak amacıyla mahallî idare sayılarının azaltılmasıdır. Görev bölüşümü dendiği zaman merkezî idare ile mahallî idareler arasındaki görev bölüşümü ilk akla gelen konu olmakla birlikte, mahallî idarelerin kendi aralarındaki görev bölüşümü de büyük önem taşımaktadır. Tasarıda bazı istisnalarla belediyelerin mahallî müşterek hizmetler bakımından kendi sınırları içinde genel yetkili olmaları öngörülmektedir. Genel yetkililik, kanunların yasaklamadığı veya başka bir kuruluşa vermediği bütün yerel hizmetler hakkında mahallî idarelerin görevli ve yetkili olmaları anlamına gelmektedir. Bu, ülkemizin kabul ettiği Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının ve Anayasanın 127 nci maddesinde mahallî idarelerin görev ve yetkilerinin belirlenmesinde ölçüt olarak belirtilen "mahallî müşterek ihtiyaç" kavramının gerekli kıldığı bir ilkedir.

Tasarı ile özerk bir mahallî idarenin gereği olarak belediyeler üzerindeki idarî vesayet uygulamalarının çoğuna son verilirken idarenin bütünlüğünü ve hukuka uygunluğu sağlayacak mekanizmalar da öngörülmektedir.

Belediyelerin yeniden yapılandırılmasında Tasarı ile getirilen hükümlerden bir kısmı da bu idarelerin daha demokratik, katılımcı ve saydam hale getirilmesine ilişkindir. Vatandaşların yönetime katılma talebi ile kamu hizmetlerinin etkin sunulması arasında yakın bir ilişki söz konusudur. Tasarıda mahalle yönetiminin, mahalle halkı ile belediye arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde ve sorunların belediyeye aktarılmasında önemli bir rol oynamasını sağlayacak düzenlemeler getirilmektedir. 1580 sayılı Kanunda da yer alan hemşehri hak ve yükümlülüklerinin kapsamı ve niteliği genişletilerek hemşehriliğe daha aktif ve katılımcı bir özellik kazandırılmaktadır.

Hizmetlerin vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulması öngörülerek belediye yönetimlerinin daha demokratik ve vatandaş odaklı bir anlayışı benimseyecekleri düşünülmüştür. Katılıma ilişkin yeniliklerin başında belediye meclislerine ve ihtisas komisyonlarına katılıma ve görüş bildirilmesine ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Belediye meclisi kararları uygun yollarla halka duyurulacaktır. Belediyenin desteği ile toplanacak kent konseyleri herkesin görüşünü açıklama imkânı bulduğu bir platform olacaktır. Konsey kararlarının belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirileceğinin öngörülmesi belediye yönetimine katılmanın başka bir boyutunu oluşturacaktır. Tasarının, kimi belediye hizmetlerinde gönüllülerin çalıştırılmasına imkân veren maddesinin de, belediyelerin yurttaş taleplerine karşı daha duyarlı olmasına ve halkla belediyenin yakınlaşmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bu Tasarı ile öngörülen düzenlemelerin temel amaçlarından biri de belediyelerde etkili ve verimli bir yönetim kurmaktır. Belediyeler, temel hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmak için gerçekleştirecekleri faaliyetleri kapsayacak şekilde beş yıllık stratejik plan yapacaklardır. Yıllık çalışma programlarıyla, bütçelerini ve performans ölçütlerini bu plana göre oluşturacaklardır. Böylece geleceğe dönük politikalar oluşturarak sorunlara uzun vadeli çözümler getirecek ve sonuç odaklı bir anlayışa sahip olacaklardır.

Belediyeler bir kamu kuruluşu olarak mevzuat uyarınca bir çok iş ve hizmeti serbest piyasada gördürme imkânlarına zaten sahiptir. İmtiyaz verme veya yap-işlet-devret modeliyle bazı iş ve hizmetleri yaptırma yanında Tasarıyla yapılan düzenlemelere göre belediyeler bir çok iş ve hizmetler bakımından yaptırma veya işlettirme yöntemlerini kullanmaya da yetkili olacaklardır. Belediyeler ayrıca diğer kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapabilecekler; bazı hizmetlerin gördürülmesinde gönüllülük yöntemlerini uygulayacaklardır. Bu alternatif hizmet sunma yolları sayesinde belediyelerin iş görme yöntemleri çeşitlendirilerek etkinliğin sağlanmasına katkıda bulunulacaktır. Performans değerlendirmesine ve stratejik yönetime uygun bir istihdam politikası öngörülmesi ve esnek teşkilatlanmaya imkân verilmesi, belediyelerde etkin bir yönetim kurulması için Tasarıyla getirilen diğer düzenlemelerdir. Hizmetlerin sunumunda verimlilik ve etkinliği sağlamak için yerindenlik ve ihtiyaca uygunluk gözetilecek ve mahallî idareler arasında rekabetçi bir anlayış hâkim olacaktır.

Tasarıyla düzenlenen ve birkaç örneği yukarıda belirtilen hükümlerle belediye yönetimleri katılımcı bir yapı kazanacak ve demokratik nitelikleri artacaktır. Ayrıca belediye yönetimi ile belde halkı arasında güven duygusu oluşması, halkın yerel hizmetlere sahip çıkması ve belediye yönetimine katılması mümkün olabilecektir.

Tasarı kanunlaştığında belediye idaresi ile belde halkı arasında sürekli işbirliği, dayanışma ve karşılıklı güven artacaktır. Belediyeler, idarenin bütünlüğüne uygun görev yapan; güvenilir ve öngörülebilir; açık ve saydam; hesap verme yükümlüğü olan; verimli, etkin ve kaliteli hizmet sunan bir yapıya kavuşacaklar, demokratik değerlerin yaygınlaşmasına ve refahın artmasına katkıda bulunacaklardır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde, Kanunun amacının belediyelerin hukukî statüsünün düzenlenmesi; kuruluşu, organları, yönetimi, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarının açıklanması olduğunu belirtmektedir.

Madde 2. - Kanun, belediyeleri kapsamaktadır.

Madde 3. - Kanunun daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla metinde geçen bazı kavramlar açıklanmaktadır.

Belediyenin tanımında geçen idarî ve malî özerklik kavramı sınırsız bir özerkliği kapsamamaktadır. Belediyelerin, Anayasanın 127 nci maddesinde ve diğer kanunlarda öngörülen esas ve sınırlar çerçevesinde mahallî müşterek ihtiyaçların karşılanması hususunda, karar organının alacağı kararla harekete geçebilen, harcama yapabilen, borçlanabilen ve her türlü hukukî ehliyete sahip bir kamu tüzel kişisi olduğunda hiçbir kuşku bulunmamaktadır.

İdarî ve malî özerklik, Anayasanın 123 üncü maddesinde düzenlenen idarenin bütünlüğü ilkesini ortadan kaldıracak veya zayıflatacak şekilde yorumlanamaz. Söz konusu kavramlar, mahallî idarelerin, mahallî müşterek ihtiyaçları karşılamak amacıyla yetkili organlarının kararı ile kanunlara uygun olarak serbestçe karar alma, teşkilâtlanma, personel istihdamı, borçlanma ve benzeri alanlardaki yetkilerini ifade etmektedir.

Ayrıca, maddede belediyenin organları ile belde ve mahalle tanımları yapılmaktadır.

Madde 4. - Belediye kurulmasında uygulanan nüfus şartı 2.000'den 5.000'e çıkarılmak suretiyle belediyelerde belirli bir ölçek büyüklüğü sağlanmaktadır. Belediyenin kuruluşunda öngörülen nüfus ölçeğinin büyütülmesi hizmetlerin etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlayacak böylece kaynak israfı da önlenecektir.

Yeni kurulacak bir belediyenin bir başka belediyenin meskun sahalarına 5.000 metreden daha yakın olamayacağı hüküm altına alınarak iç içe girmiş, adeta cadde ve sokakların birbirinden ayrıldığı belediye kurulmasına son verilmektedir. Bu uygulama, vatandaşların hizmet talep edeceği belediye veya aksayan hizmetlerin hesabını soracağı yetkilileri doğrudan tanımasına; belediye hizmetlerinin etkili, verimli ve ekonomik olarak, koordinasyon içerisinde yürütülmesine imkân sağlayacaktır. Ayrıca, içme ve kullanma suyu havzalarıyla sit ve diğer koruma alanlarında belediye kurulması yasaklanmak suretiyle bu alanların daha etkin bir şekilde korunması amaçlanmaktadır.

Köylerin veya köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için, bu yerlerin belediye merkezî olarak kabul edilecek yere olan mesafeleri 500 metreden 1.000 metreye çıkarılarak belediyelerin belirli bir alan büyüklüğünü kapsamaları ve bir anlamda şehirleşme teşvik edilmektedir. Yerleşim yerleri arasındaki mesafenin kuş uçuşu olarak ölçüleceği belirtilerek muhtemel karışıklıklar önlenmektedir.

Belediye kurulmasında, 1580 sayılı Belediye Kanununda öngörülen usul basitleştirilmiş ve herkesin anlayabileceği şekilde yeniden belirlenmiştir.

Bunlara ilave olarak, doğal afetler, göç ve benzeri sebeplerle oluşturulan ve nüfusları 5000'den fazla olan yerleşim yerlerinde, İçişleri Bakanlığının teklifi ve müşterek kararname ile belediye kurulması imkânı getirilmektedir.

Madde 5. - Belediye sınırlarının tespitindeki karmaşık ve uzun usul basitleştirilmektedir.

Madde 6. - Belediye sınırlarının kesinleşmesi ile ilgili olarak 1580 sayılı Belediye Kanununda öngörülen 80.000'den az nüfusu yerlerde ilçe idare kurulunun görüşü ve il idare kurulunun onayı; 80.000'den fazla nüfusu yerlerde il idare kurulunun görüşü, valiliğin teklifi ve İçişleri Bakanlığının onayı şeklindeki usulden vazgeçilmektedir.

Yeni düzenlemeyle belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve valinin onayı ile kesinleşmektedir. İlçe içindeki belediyelerin sınırlarının tespitinde kaymakamın görüşünün alınması da öngörülmektedir.

Kesinleşen sınırların valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara tebliği ve bu durumun bir tutanakla tespitinin yapılması da öngörülerek muhtemel uyuşmazlıkların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Yeni sınır tespitine ilişkin olarak yapılan düzenlemeyle mevcuda göre daha basit ve uygulanabilir nitelikler taşıyan bir sistem öngörülmüştür.

Madde 7. - Belediye sınırlarının onaylanmasında öngörülen usul, sınır uyuşmazlıklarının çözümünde de esas alınmak suretiyle, prosedür basit ve hızlı bir şekilde uygulanabilir hale getirilmektedir.

Madde 8. - Bir beldenin tamamının veya bazı kısımlarının komşu bir belde ile birleşmesi, köylerin veya köy kısımlarının komşu bir beldenin yerleşim yeri ile birleşmesi durumlarında uygulanan birleşme ve ayrılma usul ve esasları basitleştirilmektedir.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının 5 inci maddesinde öngörülen sınır değişikliklerinin belde halkına önceden danışılması şartına istinaden, birleşmek isteyen belde veya belde kısımları ile köy veya köy kısımlarında halkın oyuna başvurulması ve yapılan oylamanın sonucuna göre dosyanın, valilikçe iltihak olunacak belediyeye gönderilmesi, birleşmenin, belediye meclisinin otuz gün içerisinde vereceği karar ile gerçekleşmesi öngörülmektedir. Belediye meclisi birleşme talebini reddettiği takdirde, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde talep sahiplerinin yapacakları itiraz üzerine, dosya, İçişleri Bakanlığınca karara bağlanmak üzere valinin görüşüyle birlikte Danıştaya gönderilecek ve talep hakkında, Danıştayın bildireceği görüşten sonra 4 üncü maddedeki usule göre işlem tamamlanacaktır.

Birinci fıkranın (b) bendine göre yapılan birleşme ve ayrılmalarda esas belde nüfusunun kuruluş şartı olan 5.000'den aşağı düşmemesi gerekmektedir.

Ayrıca, birleşme ve ayrılmalarda idareler arasındaki personel, kadro, taşınır ve taşınmaz mal, hak ve borçların devrine ilişkin ayrıntılı düzenlemelerin yapılması konusunda İçişleri Bakanlığınca yönetmelik çıkarma yetkisi verilerek uygulamada karşılaşılabilecek sorunların çözümü amaçlanmaktadır.

Madde 9. - Mahalle yönetimi yeniden düzenlenerek mahallenin ihtiyaçlarının tespitinde katılımcı bir anlayış benimsenmekte, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının mahalle halkının talepleri de dikkate alınmak suretiyle belediyelerce imkânlar ölçüsünde karşılanması öngörülmektedir.

Mahalle muhtarının görev ve yetkileri yeniden tanımlanarak daha aktif hale getirilmesi ve mahalle yönetiminin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Mahalle kurulmasına ilişkin usul ve esaslar basitleştirilmiştir. Mahallenin belediye meclisinin kararı ve valinin onayı ile kurulması sağlanmaktadır. İlçelerde mahalle kurulmasına dair işlemlerde kaymakamın görüşünü alması esası benimsenmiştir.

Madde 10. - 1580 sayılı Belediye Kanununda, belde adının değiştirilmesine ilişkin olarak getirilen belediye meclisinin ve vilayet idare heyetinin kararı, Danıştayın görüşü ve Bakanlar Kurulunun kararı şeklindeki usul basitleştirilmekte ve belde adının belediye meclisi üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğunun kararı, valinin görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayı ile değiştirilmesi öngörülmektedir.

Madde 11. - 1930 yılından beri yürürlükte olan 1580 sayılı Belediye Kanununda belediye tüzel kişiliğinin hangi hallerde sona ereceğine dair açık bir düzenleme bulunmamakta idi. Bu nedenle,

nüfusu 2.000' in altına düşerek kuruluş şartlarını kaybeden bir çok belediye varlığını sürdürmüş ve bunun neticesinde kaynaklar verimsiz bir şekilde kullanılmış, bu belediyeler görevlerini yapmakta acze düşmüş, çarpık kentleşme ve gecekondulaşma ciddi boyutlara ulaşmıştır. Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyelerin, usulde paralellik ilkesi gereği kuruluş işlemlerindeki usule uygun olarak tersine işlemle kapatılabileceği düşünülse de bu yol hükümetlerce işletilememiştir.

Denizli ve Hatay illerimizde olduğu gibi bir çok belediye cadde ve sokaklarla birbirinden ayrılmış, görev ve yetkilerin kullanımı ile hizmetlerin sunumunda karmaşa yaşanmış, vatandaşlar karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak hangi belediyeye başvuracaklarını şaşırılmış, imar denetimleri ve kaçak yapılaşma ile mücadele yeterince yapılamamış ve kentlerimiz hızla gecekondulaşmıştır.

Bu madde ile nüfusu 2000'in altına düşen belediyelerin tüzel kişiliğinin, Danıştayın görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname ile sona erdirilmesi imkânı getirilmektedir.

Ayrıca, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000'in üzerinde olan bir başka belediyenin sınırına 5.000 metreden daha yakın hale gelen belediye ve köylerin; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, yine Danıştayın görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname ile tüzel kişiliklerinin sona erdirilerek ilgili belediyeye katılması öngörülmektedir.

Madde ile, belediye kuruluşu için 4 üncü maddede öngörülen 5.000 nüfus şartıyla tutarlılık sağlanmakta, bununla birlikte sadece nüfusu 2.000'in altına düşen belediyelerin kapatılması öngörülmekte, dolayısıyla nüfusu 2000-5000 arasındaki belediyelerin tüzel kişiliklerini devam ettirmelerine imkân verilmektedir.

Madde 12. - Belediye kurulması, kurulu bir belediyeye katılma veya belediye tüzel kişiliğinin sona erdirilmesine dair kararların uygulanma zamanı ve seçimlerin bu yerlerin yeni durumlarına göre yapılması hususu düzenlenmektedir.

Madde 13. - Hemşehri hukuku, katılımı ve açıklığı sağlayacak şekilde yeniden düzenlenerek hemşehrilerin belediye kararlarına katılmaları ve hizmetlerden yararlanmalarına ilişkin yeni esaslar benimsenmiştir.

Bu madde ile 1580 sayılı Kanundan farklı olarak hemşehrilerin haklarının yanısıra sorumlulukları ve ödevleri de düzenlenerek, belediyenin kanunlara dayanarak verdiği emirlere uyma ve belediye vergi, resim, harç ve aidatlarını ödeme yükümlülüğü getirilmektedir.

Madde 14. - Anayasanın 127 nci maddesine göre mahallî idarelerin görev ve yetki alanı mahallî müşterek ihtiyaçlardır. Anayasanın anılan maddesi ile Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının "Özerk Yerel Yönetimin Kapsamı" başlıklı 4 üncü maddesinde öngörülen ilkelere ve çağdaş mahallî idare vizyonuna uygun olarak belediyelerin görev ve sorumlulukları yeniden düzenlenmektedir.

Maddede, belediyelerin görev ve yetkileri tek tek sayılmak yerine hizmet alanları sayılmış ve kanunlarla açıkça başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen "mahallî müşterek" nitelikteki her türlü görev ve hizmetin belediyelerce yapılması esası benimsenmiştir.

Yeni kamu yönetimi anlayışında, mahallî idarelerin görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda çıkarılacak tüzük, yönetmelik ve benzeri düzenlemelerde, mahallî idarelerin yetkilerini kısıtlayıcı, mahallî hizmetleri zayıflatıcı ve yerinden yönetim ilkesine aykırı düzenleme yapılamaması esası benimsenerek merkezî hükümetin kanunlar dışındaki düzenlemelerle belediyelerin görevlerine müdahalesi önlenmektedir.

Belediyelerin, asli görevlerinin yanında, okul öncesi eğitim kurumları açabileceği; Devlete ait her derecedeki okul binalarını yapabileceği veya bunların bakım ve onarımları ile her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyacını karşılayabileceği; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabileceği ve işletebileceği; özür, yaşlı ve düşkünlerin kolayca hizmet almasını kolaylaştıran tedbirler alacağı öngörülmektedir.

Madde 15. - Kamu tüzel kişisi olarak belediyelerin sahip olduğu yetkiler ve imtiyazlar sayılmıştır.

Madde 16. - Kamu tüzel kişisi olarak belediyelerin yararlanacağı muafiyetler belirlenmiştir.

Madde 17. - Belediye meclisinin, belediyenin karar organı olduğu ve üyelerinin kanunlarda öngörülen usullere uygun olarak seçileceği; mahalle muhtarlarının kendi aralarından seçecekleri temsilciler ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, üniversiteler ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütleri temsilcilerinin meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılarak oy hakkı olmaksızın görüşlerini belirtebilecekleri hükme bağlanmaktadır.

Yeni kamu yönetimi anlayışına uygun olarak meclis çalışmalarında katılımcılık, saydamlık, hesap verebilirlik, hizmetten yararlananların ihtiyacına odaklılık, sivil toplum örgütlerinin önerilerinden yararlanma ve halkın bilgi edinme hakkını kullanması düşüncelerini hayata geçirecek bir sistem kurulması öngörülmüştür.

Madde 18. - Belediye meclisinin görev ve yetkileri maddeler halinde sayılarak belediyelerin karar organının meclis olduğu vurgulanmaktadır.

Madde 19. - Belediyelerde, meclis birinci ve ikinci başkan vekiliyle kâtip üyelerden oluşan meclis başkanlık divanının oluşumu ve seçimleri yeni esaslara bağlanmaktadır. İlk iki yıl için seçilenlerin görev süresi iki yıl, ikinci dönem için seçilenlerin görev süresi ise mahallî idareler seçimlerine kadar devam edecektir. Başkanlık divanı üyeleri meclis üyeleri arasından gizli oyla seçilmektedir.

Madde 20. - 1580 sayılı Kanunda öngörülen ve yılda üç defa yapılan olağan ve belirli şartların gerçekleşmesiyle yapılacak olağanüstü toplantı sisteminden vazgeçilerek, meclisin her ay olağan olarak toplanması öngörülmektedir. Yapılan değişiklik ile mahallî hizmetlerin katılımcı ve şeffaf bir anlayışla yürütülmesi ve meclis denetiminin daha etkin şekilde yapılması amaçlanmaktadır.

Belediye meclislerinin her ay toplanması sebebiyle olağanüstü toplantı yapılmasına gerek kalmadığından olağanüstü toplantı sistemine son verilmektedir.

Mahallî hizmetler ile ilgili olarak alınacak kararların halkın çıkarları doğrultusunda alınması ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına uygunluğu sağlama açısından meclislerin sık sık toplanması ve mahallî hizmetleri kendi içerisinde müzakere etmesinde fayda görülmektedir.

Ayrıca, belediye meclisinin toplantı ve kararlarının aleni olduğu, kararların halka duyurulacağı öngörülmüştür. Yönetimde açıklık ilkesinin bir gereği olarak 1580 sayılı Kanunda var olan "Gizli toplantı" kavramı yerine "Kapalı toplantı" kavramı getirilerek bu toplantıların başkanın veya üyelerden herhangi birinin gerekli teklifi üzerine, toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğunun kararıyla yapılabileceği öngörülmektedir.

Madde 21. - Belediye meclisinin gündemi, belediye başkanı tarafından düzenlenmektedir. Gündemin meclis üyelerine en az üç gün önceden bildirilmesi ve ilanı öngörülerek meclis üyelerinin görüşmelere etkin ve hazırlıklı olarak katılmalarına imkân verilmektedir.

Ayrıca, belediye meclis üyelerinin de gündemin belirlenmesi konusunda söz sahibi olmaları sağlanarak katılımcı bir yöntem öngörülmekte ve başkan dışındaki üyelere de halkın dilek ve şikayetlerini meclis gündemine getirme imkânı tanınmaktadır.

Madde 22. - Belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanması ve katılanların çoğunluğuyla karar vermesi öngörülerek meclisin karar vermesi kolaylaştırılmaktadır. Ancak, meclisin bir konuda karar alabilmesi için gerekli olan sayı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamayacaktır. Karar alma mekanizmasında bu şekilde bir baraj konulmak suretiyle kararların belirli bir katılım düzeyi ile alınması öngörülerek yönetimde meşruiyet ilkesi gözetilmektedir.

Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanının bulunduğu tarafın çoğunluk sayılacağı hükme bağlanarak çözümsüzlük ve meclisin kilitlenmesi önlenmektedir. Gizli oylamada eşitlik çıkması durumunda ise doğal olarak oylamanın tekrarlanması, yapılacak yeni oylamada da eşitliğin bozulmaması durumunda yine meclisin kilitlenmesini önlemek amacıyla kur'a çekilerek karar verilmesi sağlanmaktadır.

Maddedeki "Meclis toplantılarında toplantı yeter sayısı olan salt çoğunluk sağlanmadığı takdirde, başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, hazır bulunan üyelerle yapılır." hükmüyle meclisin karar alma sürecinin kesintisiz olarak işlemesi öngörülmüştür.

Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engeli bulunan herhangi bir üyenin, meclis üyeleri arasından tayin edeceği vekil eliyle oyunu kullanmasına imkân sağlanmaktadır.

Madde ile oylama usulleri de düzenlenerek oylamanın gizli, işaretle veya ad okunarak yapılabileceği hüküm altına alınmış, katılımı arttırmak ve üyelerin bilgi sahibi olmasını sağlamak amacıyla gelecek toplantıda meclis kararlarının meclis üyelerinin bilgisine sunulması sistemi getirilmektedir.

Madde 23. - Madde ile 1580 sayılı Belediye Kanununda belediye meclisi kararlarının kesinleşmesi için öngörülen onay sistemine son verilerek yeni yöntem benimsenmiştir. Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarının bir daha görüşülmesini isteyebilecek, buna gerek görmemesi durumunda karar kendiliğinden kesinleşecektir. Belediye başkanınca tekrar görüşülmesi istenen herhangi bir karar, belediye meclisinde üye tam sayısının salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde kesinleşmektedir. Belediye başkanı, bu şekilde kesinleşen kararların iptali ve yürütülmesinin durdurulması için on gün içinde idarî yargı mercilerine başvurabilmektedir.

Belediye başkanından ayrı olarak ilde vali ve ilçede kaymakama hukuka aykırı gördüğü meclis kararı aleyhine yargı merciine başvurma yetkisi verilmektedir. Yeni getirilen sistem ile belediyeler üzerinde uygulanan önemli vesayet uygulamalarından birisi olan meclis kararlarının mülki idare amirlerinden onayından vazgeçilmekte sadece bu kararların anılan makamlara gönderilmesi öngörülmektedir.

Madde ile getirilen bir başka yenilik de meclis kararlarının özetlerinin toplantıyı izleyen en geç yedi gün içinde halka duyurulmasıdır. Kararların halka duyurulması yoluyla ülkemizde eksikliği hissedilen kamuoyu denetiminin etkinleştirilmesi ve halkın yönetime katılmasının özendirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 24. - İhtisas komisyonları yeniden düzenlenerek bir taraftan toplumsal birikimin belediyelerimize yansıtılması, diğer taraftan katılımın artırılması ve bu komisyonların etkililiğini sağlayacak bir yapıya kavuşturulması amaçlanmıştır. İhtisas komisyonları yoluyla kararların tartışarak alınması, kararların mecliste görüşülmeden önce komisyonlarda olgunlaştırılması ve ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin alınması sağlanmaktadır.

Ülkemizde imara ilişkin sorunların önem ve önceliğini koruduğu gözönünde bulundurularak nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerde imar komisyonlarının kurulması zorunlu hale getirilmektedir. Diğer komisyonların çalışma süreleri meclisin toplantı süresiyle sınırlı olmasına rağmen

aynı düşünceyle imar komisyonunun çalışmaları süreye tâbi tutulmamış ve havale edilen işlerin, bir ay içinde sonuçlandırması öngörülerek işlerin aylarca sürüncemede kalmasının önlenmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, komisyonların etkin ve verimli çalışmalarını temin için uzman kişilerden de faydalanma imkânı getirilerek kararların daha sağlıklı olarak alınması amaçlanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarının çalışma sisteminde olduğu gibi ihtisas komisyonlarının görev alanına giren işlerin ilgili komisyonda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanması sistemi getirilmek suretiyle meclis üyelerinin kararlara etkin bir şekilde katılımı da sağlanmaktadır.

Meclis kararlarında olduğu gibi komisyon raporlarının halka duyurulması ve isteyenlere belediye meclisince tespit edilecek bedel karşılığında verilmesi öngörülerek halkın denetimi amaçlanmaktadır.

Madde 25. - Bu Kanun ile getirilen en önemli yeniliklerden biri de nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerin denetimini yapmak üzere denetim komisyonu kurulmasıdır. Böylece, meclis üyelerinin özel idare işleriyle ilgili olarak daha iyi bilgi edinmeleri ve bunun sonucunda elde edilen verilerle meclisin bilgi edinme ve denetim yolunun daha etkili bir şekilde işletilmesi de mümkün olabilecektir.

Komisyon belediye binası içinde belediye başkanı tarafından tayin edilen yerde çalışır ve çalışmalarında uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabileceği gibi kamu kuruluşları personelinin de faydalanabilir.

Madde 26. - Belediye meclisinin, faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla bilgi edinme ve denetim yetkisini kullanmasının şartları düzenlenmiş ve faaliyet raporunun reddedilmesi durumunda uygulanacak prosedür belirlenmiştir.

Madde 27. - Belediye başkanı ve meclis üyelerinin kendileriyle veya ikinci derece dahil kan ve kayın hısımlarıyla ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılmayacakları hüküm altına alınmak suretiyle meclis kararlarının objektif ve tarafsız bir şekilde alınmasına imkân sağlanmaktadır.

Madde 28. - Belediye başkanı ve belediye meclis üyelerinin, görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle belediye ve bağlı kuruluşlarından doğrudan veya dolaylı olarak iş alamaması, belediye nezdinde komisyonculuk ve temsilcilik yapamaması hükme bağlanarak nüfuz istismarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 29. - Belediye meclisi üyeliğinin sona erme halleri düzenlenmektedir.

Madde 30. - Bu Tasarı ile getirilen yeniliklerden biri de belediye meclisinin feshini gerektiren sebeplerin sınırlandırılmasıdır. Böylece serbest seçimle oluşan belediye meclislerine rahat çalışma ortamının sağlanmasına öncelik verilmiştir.

Madde 31. - Belediye meclisinin herhangi bir sebeple görevini yapamaz duruma gelmesi hâlinde; yedek üyelerin getirilmesinden sonra meclis üye tam sayısının yarıdan aşağı düşmesi, Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi, İçişleri Bakanı tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırılması hallerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapıncaya kadar, meclis görevinin belediye encümeni tarafından yürütülmesi öngörülmek suretiyle belediye hizmetlerinin kesintisiz olarak sürdürülmesine imkân sağlanmaktadır.

Madde 32. - Belediyenin karar organı olarak önemli görev ve sorumluluklar verilen belediye meclisinin üyelerine, İçişleri Bakanlığınca belirlenecek üst sınırları aşmamak şartıyla, meclislerce belirlenecek miktarda huzur hakkı verilmesi imkânı getirilmektedir. Ayrıca meclis üyelerinin hastalık izinleri ve mazeret izinleri konusundaki boşluk doldurularak yeni esaslara bağlanmaktadır.

Madde 33. - Belediye encümeni, Kanunda öngörülen belediye teşkilât yapısına uygun olarak yeniden düzenlenmektedir. Yeni düzenlemeyle encümen idarî bir organ olarak düzenlenmekte; encümenin uzmanlık niteliği güçlendirilerek yürütmeye ilişkin daha dinamik bir karar alma mekanizması öngörülmektedir. Ayrıca, belediye meclisince seçilmiş üyelerin de encümene katılması sağlanarak katılım ilkesinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 34. - Encümenin görev ve yetkileri yeniden düzenlenerek yürütme organı olma niteliği daha netleştirilmekte ve belediye meclisine ilişkin hükümlerle tutarlılık içinde, 1580 sayılı Kanunla öngörülen meclis yerine karar alma yetkisi tümüyle kaldırılmaktadır. Sonuç olarak karar organı olan meclis ile yürütme organı olan encümen arasındaki ayırım netleştirilmiştir.

Madde 35. - Encümenin haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanması, belediye başkanının acil durumlarda encümeni toplantıya çağırması, encümenin üye tam sayısının çoğunluğuyla toplanması ve katılanların çoğunluğuyla karar alması, çekimsiz oy kullanılamaması, encümen gündeminin hazırlanması ve encümende belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konuların görüşülmemesi gibi hususlar düzenlenmiştir. Ayrıca, encümene havale edilen konuların bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanması zorunluluğu getirilerek sorunların sürünce mede bırakılması önlenmektedir.

Madde 36. - Encümen üyelerinin ödenekleri katsayı sistemine bağlanarak yeniden düzenlenmektedir. Böylece, ödenekler konusunda da bir standart sağlanmaktadır.

Madde 37. - Belediye idaresinin başı olarak belediye başkanının hukukî statüsü tanımlanmaktadır.

Düzenleme ihtiyaç duyulan bazı yenilikleri de içermektedir. Belediye başkanı hakkında düşürülme kararı verildiği taktirde bir sonraki seçimde aday olamaması bunlardan birisidir. Keza belediye başkanlarının profesyonel spor kulüplerinde başkanlık veya yöneticilik yapması engellenmek suretiyle sadece başkanlık görevine yoğunlaşmaları amaçlanmaktadır.

Madde 38. - Belediye başkanının görev ve yetkileri, Tasarı ile öngörülen diğer hükümlere uygun olarak ayrıntılı şekilde yeniden düzenlenmektedir.

Madde 39. - Belediye başkanlarının ödenekleri konusundaki belirsizlik giderilerek başkan ödeneği, belediyelerin nüfus gruplarına göre katsayı sistemine bağlanarak başkanlar için günün şartlarına uygun adil ve dengeli bir ücret sistemi kurulmaktadır.

Ayrıca, belediye başkanının hastalık nedeniyle veya görevli ve izinli ayrılışlarında ödeneğinin ödenmesi; sosyal hakları ve belediye başkanlığına seçilenlerin sosyal güvenlik kurumlarıyla ilişkilendirilmesi ve emekliliklerine açıklık getirilmektedir.

Madde 40. - Belediye başkan vekilinin seçilmesi, yetkileri ve başkan vekili ödeneği yeniden düzenlenmektedir.

Madde 41. - Yeni kamu yönetimi anlayışı doğrultusunda belediyelerimizde stratejik yönetim uygulanmasına geçilmesi, stratejik planların seçimlerden hemen sonra yapılması ile gelecek yönelimli ve hizmetlerin sonucuna odaklı bir yönetim anlayışının oluşturulması öngörülmektedir.

Stratejik yönetimle şehirlerimizin geleceğinin altyapı, ulaşım, çevre gibi temel hizmetler açısından uzun vadeli olarak planlanması ve çalışma programlarının bu planlara göre yapılması öngörülmektedir.

Stratejik planların, beldede bulunan üniversitelerin, meslek odalarının ve konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri de alınarak hazırlanması, böylece kentlerimizin geleceği hakkında halkımızın da söz sahibi olması imkânı getirilmektedir.

Madde 42. - Hizmetlerin aksamadan hızlı, verimli ve etkili yürütülmesi amacıyla yetki devri uygulaması kamu yönetiminde vazgeçilmez bir yöntemdir. Madde ile belediye başkanlarının, yetkilerinden uygun gördüklerini başkan yardımcılara ve diğer yöneticilere devretmesine imkân tanınmaktadır.

Madde 43. - Madde ile belediye başkanı ve yakınlarının, belediye ile ihtilafı olduğu durumlarda, belediye adına başkana karşı dava açılması ve bu davada belediyenin temsil edilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. 1580 sayılı Kanunun önemli bir eksiği olan belediyenin kendi başkanına veya yakınlarına karşı temsili konusundaki belirsizlik ve bunun neden olduğu sakıncalar ortadan kaldırılmaktadır. Madde gereğince belediyenin hakları başkana karşı bile güvence altına alınmakta, ayrıca temsil yetkisi verilen kişilerin görevlerini yapmaması durumunda haklarında yapılacak cezai takibat ve yaptırımlar da bu maddede hükme bağlanmaktadır.

Madde 44. - Belediye başkanlığı görevinin sona ermesiyle bunun nedenlerine ilişkin hususlar ve bu durumda uygulanacak usul düzenlenmektedir.

Madde 45. - Belediye başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması, tutuklanma ve görevden uzaklaştırma hallerinde, meclisin başkan veya başkan vekili seçmesi ve bunun usulü düzenlenmektedir.

Başkan veya başkan vekili seçimine ilişkin olarak en fazla dört tur oylama yapılması ve dördüncü turun sonunda başkanın seçilmesini temin edecek, mecliste kilitlenme ve gruplaşmayı önleyerek uzlaşmayı teşvik edecek bir seçim sistemi öngörülmektedir.

Ayrıca, belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin en geç on beş gün içinde tamamlanması zorunlu hale getirilerek seçim yapılmadığı takdirde belediye meclisinin kendisine kanunla verilen görevleri yapmamasına ilişkin hükümlerin uygulanması öngörülerek başkan veya başkan vekili seçiminin bir an önce yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 46. - Madde ile belediye başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması ve belediye meclisinin yeni belediye başkanını veya başkan vekilini seçememesi durumunda belediye başkanlığına, seçim yapılmıncaya kadar büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılması öngörülmektedir. Belediye başkanlığına görevlendirileceklerin ilgili kanunla getirilen belediye başkanı seçilme yeterliğini taşıması gerektiği de ayrıca hükme bağlanmaktadır.

Madde 47. - Maddeyle mahallî idarelerin organlarının veya bu organların üyelerinin görevden uzaklaştırılması konusunda Anayasada öngörülen şartlara uygun ve ayrıntılı bir düzenleme getirilmektedir. Görevden uzaklaştırma işleminin üç ayda bir gözden geçirilmesi ve devamında kamu yararı bakımından fayda görülmeyen görevden uzaklaştırma tedbirinin sona erdirilmesi zorunlu hale getirilmektedir.

Görevden uzaklaştırma tedbirinin sona erdirilmesi hususunda, İçişleri Bakanına tanınan takdir yetkisi sınırlandırılarak objektif esaslara bağlanmaktadır. Yapılacak soruşturma veya kovuşturma sonunda görevden uzaklaştırılan belediye organları veya bu organların üyeleri hakkında; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre soruşturma izni verilmemesi, takipsizlik, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması halinde görevden uzaklaştırma tedbirinin kaldırılması zorunlu hale getirilmek suretiyle keyfi uygulamaların da önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Ülkemizin de imzalayarak kabul ettiği Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına uygunluğu sağlamak ve mahallî idarelerin özerkliğini korumak maksadıyla merkezî idareye tanınan görevden uzaklaştırma yetkisinin uygulanma şartları ve devamı süresince uyulması gereken kurallar da bu madde ile düzenlenmektedir.

Bunlara ilave olarak, memurlarda olduğu gibi görevden uzaklaştırılan belediye başkanına, görevine iade edilinceye kadar, almakta olduğu aylık ödeneğin üçte ikisinin ödenmesi ve diğer sosyal hak ve yardımlardan faydalanması hüküm altına alınmıştır.

Madde 48. - Belediyeler için ihtiyaçlara göre değişebilen esnek bir teşkilât yapısı öngörülerek mahalli hizmetlerin etkili, verimli, hızlı, saydam ve vatandaş ihtiyaçlarına odaklı bir şekilde sunulması düşünülmüştür.

Madde ile belediye teşkilâtının; beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile İçişleri Bakanlığınca belirlenecek norm kadro sistemine uygun olarak kurulması öngörülmektedir. Yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinin her belediyede zorunlu olarak kurulması; sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları ve hukuk işleri birimleri ile ihtiyaç duyulan diğer birimlerin belediye meclisinin kararı ile kurulmasına imkân tanınmaktadır.

Ayrıca, kurulmuş birimlerin kaldırılması veya başka bir birim ile birleştirilmesi hususunda belediye meclislerine yetki verilerek esnek ve gelişmeye açık bir teşkilât yapısının oluşturulabilmesi öngörülmektedir.

Madde 49. - Belediyelerin görevli ve yetkili olduğu hizmetlerin memurlar, diğer kamu görevlileri ve işçiler eliyle yürütülmesi; kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurların, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatıyla belediyede uzun süreli olarak görevlendirilmesi imkânı getirilmektedir.

Belediyede, norm kadroya uygun olarak uzmanlık gerektiren çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümleyici ve programcı, ebe, hemşire, teknisyen, tekniker ve benzeri uzman ve teknik elemanların sözleşmeli olarak çalıştırılmasına imkân sağlanmakta; bunlara ödenecek ücretlerin Bakanlar Kurulunca belirlenecek sınırlar çerçevesinde belediye meclislerince kararlaştırılması öngörülmektedir.

Yıllık toplam personel giderleri toplamının, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerine oranlanması ve bu miktarın her yıl yeniden değerlendirme katsayısı oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın nüfusu on binin altında olan belediyelerde % 40'ını diğerlerinde ise % 30'unu aşmaması ilkesi benimsenerek personel giderlerinin artışının önlenmesi amaçlanmıştır.

Meclis üyeleri arasından başkan yardımcılığı kadrolarına görevlendirme yapma uygulaması da yeniden düzenlenerek devam ettirilmektedir.

Madde ile ayrıca, sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç olmak üzere, belediye çalışanlarına, başarı durumlarına göre yılda iki defa ikramiye verilmesine imkân sağlayan bir hüküm getirilerek belediyelerimizde nitelikli personel çalıştırılmasının özendirilebileceği düşünülmüştür.

Madde 50. - Beldelerde, belediyelerce sunulan mahallî hizmetlere ilişkin olarak esenlik, sağlık, huzur ve düzeni sağlamak, belediye karar organlarınınca alınan kararları, emirleri ve yasakları uygulamak üzere belediye zabıtası kurulması öngörülmektedir. Doğaldır ki belediye zabıtasına tanınan yetkiler genel asayiş ve güvenliğe ilişkin olarak alınacak tedbirleri kapsamamaktadır.

Zabıta teşkilâtının görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşınmaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile itfaiye teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimlerin, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir.

Madde 51. - İtfaiye teşkilâtının kurulması da norm kadro sistemine uygun olarak yapılacaktır.

İtfaiye çalışanlarının; görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşınmaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savun-

ma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile itfaiye teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimlerin, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir. Çalışma koşulları dikkate alınarak itfaiye personelinin yangın söndürme işlerinde fiilen çalışanlara belediye meclisi tarafından belirlenecek üst sınırı aşmamak şartıyla fazla çalışma ücreti ödenmesi imkânı getirilmektedir.

Madde 52. - Deprem, su baskını, yangın ve diğer benzeri doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak konusunda merkezî idarenin tek başına yeterli olamayacağı kabul edilmiştir. Nitekim 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen Marmara Depremi mahallî idarelerimizin acil durum yönetim kapasitelerinin artırılması ve özel idarelerle birlikte belediyelerimize yeni sorumluluklar verilmesi gereğini açıkça ortaya koymuştur. Bu düşüncelerden hareketle belediyelerin afet ve acil durum planlarını yapması, bu amaçla bütçelerine ödenek koyması, gerekli ekip ve donanımı hazırlaması ve personelini eğitmesi zorunlu hale getirilmektedir. Madde ile belediyelerin görev alanı dışında meydana gelen afetlere yardım ve destek sağlaması da hükme bağlanmıştır.

Madde 53. - Yeni kamu yönetimi anlayışına uygun olarak, halen uygulanmakta olan ve işleyiş itibarıyla etkinliği kalmayan denetim sistemi ve teknikleri değiştirilerek denetim yeniden düzenlenmektedir.

Öngörülen yeni denetim sistemi ile idarenin ve çalışanların hatalarını bulma yönünde yoğunlaşan denetim anlayışına son verilmektedir. Yapılacak denetim faaliyetleri ile muhtemel hata alanları tespit edilerek belediye yönetimi ve çalışanlar hata yapmadan önce eğitilecek ve uyarılacaktır. Denetim daha çok gelecek yönelimli ve hizmetlerin yürütülmesindeki süreçlerin kontrolü şeklinde olacaktır.

Denetim faaliyetlerinde öngörülen ikinci amaç ise, faaliyetlerin ve sonuçlarının mevzuata, kurumsal strateji ve başarı ölçütleriyle hedeflere; ulusal politika ve standartlara uygunluk açısından değerlendirilmesi ve raporlanmasıdır.

Denetim raporlarının kamuoyuna açıklanması öngörülerek meclis ve kamuoyu denetimi etkin hale getirilmektedir.

Madde 54. - Denetimin kapsam ve türlerini düzenleyen bu madde ile denetimin kapsamı iş ve işlemlerin hukuka uygunluğu, malî kontrol ve performans ölçümü olarak belirlenmektedir. Bu üç unsuru içeren denetim, iç denetim ve dış denetim olarak yapılacaktır.

İç denetim, belediye başkanı veya görevlendireceği iç denetçiler; dış denetim, Sayıştay tarafından yapılacaktır. Malî iş ve işlemler üzerinde İçişleri Bakanlığınca uygulanan mevcut denetim kaldırılmaktadır.

Dış denetimin ikinci boyutu olan malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemler ise, idarenin bütünlüğüne, kalkınma planı ve stratejilere, merkezî idare tarafından belirlenen standart, ilke ve politikalara uygunluk açısından İçişleri Bakanlığı tarafından denetlenecektir.

Denetim sonuçlarının etkin bir şekilde takibini sağlamak için denetim raporlarının meclise sunulması ve kamuoyuna açıklanması sistemi getirilmektedir.

Madde 55. - Belediyelerde uygulanan bir başka denetim sistemi de faaliyet raporları yoluyla yapılan denetimdir. Faaliyet raporlarının hazırlanması ve içeriği Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre faaliyet raporu; stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleştirme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayacak şekilde hazırlanacaktır.

Hazırlanan faaliyet raporu mart ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Madde 56. - Tasarı ile getirilen yeni bir denetim ve kontrol yöntemi de müdahale sistemidir. Halen merkezî idare tarafından yürütülen ve çıkarılacak kanunlarla belediyelere devredilecek olan hizmetlerle diğer belediye hizmetlerinin ciddi bir şekilde aksatıldığı ve bu aksamanın halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine yetkili hukuk hâkimince tespit edilmesi durumunda İçişleri Bakanlığına aşağıda belirtilen müdahale yetkisi verilmektedir. İçişleri Bakanlığı aksatılan hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek aksamanın giderilmesini ilgili belediyeden isteyecektir. Verilen bu süreye rağmen herhangi bir olumlu gelişme sağlanamadığı takdirde Bakanlık, belediyenin bulunduğu ilin valisini görevlendirerek aksayan hizmetin görülmesini isteyecek, vali öncelikle belediyenin ve ihtiyaca göre diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını kullanarak aksamayı ortadan kaldıracaktır.

Bu düzenlemenin amacı, mahallî hizmetlerde meydana gelebilecek aksamalardan dolayı halkın hayatının zorlaşmasını önlemek, kamu hizmetlerinin kesintisiz sunumunu sağlamak, hizmetlerde meydana gelecek aksamalar sebebiyle, merkezî idarenin harekete geçebilmesine imkân vermektir. Diğer taraftan müdahale, hizmetlerde meydana gelen aksamanın halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati ölçüde olumsuz etkilediğinin yetkili mahkemece tespit edilmesi şartına bağlanarak merkezî hükümetin siyasi sebeplerle belediyelere müdahalesi önlenmektedir.

Madde 57. - Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanmasında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğer kanunlarda öngörülen hükümlerin uygulanacağı belirtilerek ilgili kanunlara atf yapılmaktadır.

Madde 58. - Bu Tasarı ile birlikte mahallî idarelerin yetkili ve görevli oldukları kamu hizmetlerinde önemli artışlar olmaktadır, Bu nedenle, Anayasanın 127 nci maddesi ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının 9 uncu maddesinde getirilen ilkelere uygun olarak belediyelere sorumlulukları ile orantılı gelir kaynakları sağlanmaktadır.

Bu maddede sayılan gelir kaynaklarının oran ve miktarları ise ilgili kanunlarda ayrıntılı olarak düzenlenmektedir.

Madde 59. - Madde ile belediyenin giderleri tespit edilmekte ve gider çeşitleri ayrıntılı olarak sayılmaktadır. Yapılan düzenleme ile idarî ve malî özerkliği zedelemeyecek derecede esneklik sağlanmaktadır.

Madde 60. - Belediye bütçesi, stratejik planlar ile orta ve uzun vadeli hedeflere uygun olarak hazırlanan ve belediye hizmetleri için gerekli ödeneklerin tahsis edildiği yerleri gösteren önemli bir belgedir. Ayrıca, bütçe, belediyelerde meclis denetimini sağlama yollarından birisidir. Bütçenin görüşülmesi ve kabulü aşamasında meclis belediye yönetimini denetleme imkânı bulmaktadır.

Madde ile, belediye bütçesi buna uygun olarak düzenlenmektedir.

Madde 61. - Belediyenin bir yıllık faaliyetlerini ve her bir faaliyet için ne kadar ödenek tahsis edildiğini gösteren bütçe, belediye başkanı tarafından stratejik planlara uygun olarak hazırlanacak, encümen ve mecliste görüşülerek kabul edilecektir. 1580 sayılı Belediye Kanununda bütçenin kesinleşmesi için öngörülen kaymakam ve valinin onayına ise bu maddede yer verilmemektedir.

Madde 62. - Belediyelerdeki harcama yetkisinin kullanım şartları yeniden düzenlenerek hizmetlerin daha etkili, verimli ve hızlı sunumu için bu harcama yetkisinin diğer üst yöneticilere devredilmesi imkânı getirilmektedir.

Madde 63. - Kesin hesabın görüşülmesi ve karara bağlanmasının usul ve esasları belirtilmiştir.

Madde 64. - Belediyelerde bütçe ve muhasebe sistemlerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasların daha ayrıntılı bir şekilde açıklanmasını temin maksadıyla İçişleri Bakanlığına yönetmelik çıkarma yetkisi verilmektedir.

Madde 65. - Doğal afet, meclisin feshi ve yenisinin seçilememesi gibi sebeplerle bütçe yapılamaz veya yapılmasına rağmen kesinleşmezse, belediye hizmetlerinin aksamaması için geçen yıl bütçesinin devamına imkân tanınmaktadır.

Madde 66. - Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa uygun olarak birden fazla yıla sarkan park, bahçe ve havuz bakımı; araç kiralama, temizlik ve yemek hizmetleri; bilgisayar, faks, fotokopi gibi teknolojik ürünlerin bakım ve onarımı gibi işlerde, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmemek üzere gelecek yıllara yaygın yüklenme imkânı getirilerek hizmetlerin etkili, verimli ve ekonomik olarak sunulması imkânı getirilmektedir.

Madde 67. - Borçlanma ve tahvil ihracı günümüzde belediyelerin önemli gelir kaynaklarından biri haline gelmiştir. Demokratik gelişmeler ve refah artışı belediyelerin yapmakla görevli oldukları hizmetlerin miktar, nitelik ve niceliğinde önemli değişikliklere yol açmıştır.

Belediyeler artan hizmet taleplerini vergi ve benzeri malî yükümlülükler koyarak karşılamadığından kimi zaman borçlanma zorunlu hale gelmektedir. Diğer taraftan temel alt yapı hizmetleri gibi büyük projeleri mevcut kaynaklarla gerçekleştirmek imkânsız olup bunun uzun vadeli kredilerle gerçekleştirilmesi yoluna gidilmektedir.

Ancak, belediyelerin borçlanması ve bu borçların geri ödemesinin ulusal ekonomi üzerinde yaratacağı etkiler ve ülkemizin uluslararası piyasalardaki itibarı da dikkate alınarak borçlanmanın bazı sınırlamalara tâbi tutulmasında zorunluluk görülmektedir. Bu tür sınırlamalara çağdaş demokrasilerde de yaygın olarak başvurulmaktadır.

Bu madde ile, belediyelerin dış borçlanması ve tahvil ihracı sadece yatırım programında yer alan projelerle sınırlandırılmakta; iç borçlanmaya karar verme yetkisi bütçe gelirine bağlanarak bütçe gelirinin % 10'una kadar olan iç borçlanmaların meclis kararı, % 10'un üzerindeki borçlanmaların ise meclisin üçte iki çoğunlukla vereceği kararın İçişleri Bakanlığınca onayı ile yapılması öngörülmektedir.

Belediye ve bağlı kuruluşlarının iç ve dış borç stokunun ana para ve faiz tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırımını sonucu bulunacak miktarın iki katını aşması durumunda yeni borçlanmaya izin verilmemektedir.

Madde 68. - Madde ile belediyelerin düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla imarlı ve alt yapı arsalar üretmesine; toplu konut yapmasına, satmasına ve bu amaçlarla arazi satın almasına ve kamulaştırmasına imkân tanınmaktadır.

Ayrıca, belediyelerin üretilen arsaları bireylere ve kooperatiflere satması veya takas etmesi, bu amaçla kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla işbirliği yapması, işletme kurması, kurulmuş veya kurulacak yapı ortaklıklarına katılması, üretilen arsa ve konutların satışı hususlarında önemli düzenlemeler getirilmektedir.

Madde 69. - Madde ile bir taraftan belediyelerin hizmetlerini daha etkili, verimli ve ekonomik şartlarda sunmasına ve kaynak yaratmalarına yardımcı olmak amacıyla sermaye ortaklığı kurmasına izin verilmekte; diğer taraftan kurulacak ortaklığın belediyenin görev alanıyla ilgili olması şartı getirilerek şirket kuruluşunun disiplin altına alınması ve belediyelerin haksız rekabete yol açmalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Doğal olarak, madde hükmü gereğince belediyelerin kurdukları veya ortak oldukları şirketlerden, belediyenin görev alanıyla ilgili olmayan şirketleri tasfiye etmesi veya ortaklıktan çekilmesi gerekecektir.

Madde 70. - Belediyelerin özelliği bulunan su, toplu taşıma hizmetleri, toplu konut uygulaması gibi özel gelir ve gideri bulunan hizmetleri, İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurmak suretiyle yapmasına imkân getirilmektedir.

Madde 71. - Belediyeler ile merkezî idare kuruluşları arasındaki alacak borç ilişkileri, genellikle merkezî idare lehine düzenlenmiştir. Merkezî idare belediyelere olan borçları için faiz ödemediği halde, belediyelerden olan alacakları için yüksek oranlarda faiz almaktadır. Bu uygulama mahallî hizmetlerin aksamasına ve haksızlığa sebep olmaktadır.

Yaşanan bu sorunu kısmen de olsa çözmek amacıyla mahsup sistemi getirilerek mahallî idarelerin uğradığı mağduriyet önlenmektedir. Ayrıca, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslarının düzenleneceği yönetmeliğin hazırlanmasında İçişleri Bakanlığının olumlu görüşünün alınması zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 72. - Sağlıksız ve hızlı kentleşme ülkemizin önemli sorunlarının başında gelmektedir. Kentlerimiz özellikle ülkemizin batı bölgelerinde aşırı şekilde büyümüş, fakat buna uygun sosyal imkânlarla donatılamamıştır. Büyük kentlerde trafik, hava kirliliği, yetersiz konut, çarpık yapılaşma, alt yapı hizmetleri ve benzeri sorunlar acilen çözüm beklemektedir.

Bu düşünceden hareketle büyükşehir belediyeleri ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerin kentin gelişimine uygun konut alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları ve sosyal donatılar oluşturmak; kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak ve restore etmek amacıyla kentsel gelişim alanları ilan etme ve uygulayabilmelerine imkân vermek kaçınılmaz hale gelmiştir. Madde bu amaçla düzenlenmiştir.

Kentsel gelişim projesi ilan edilecek yerin belediye veya belediye mücavir alan sınırları içinde bulunması ve en az 100.000 metrekaare olması öngörülmektedir. Ayrıca, bu alanların, imar görmemiş alanlardan seçilmesi esas olmakla birlikte imar görmüş alanlarda da belirli şartlar dahilinde uygulanma imkânı bulunmaktadır.

Kentsel gelişim projesi uygulamaların sürüncemede kalmaması için uygulama ile ilgili olarak açılacak davaların, mahkemelerde öncelikle görüşülmesi ve üç ay içerisinde karara bağlanması öngörülmektedir.

Madde 73. - Uluslararası gelişmeler ve ülkemizin Avrupa Birliği perspektifi ile birlikte belediyelerimizin uluslararası teşekküllere üye olması ve yabancı ülke belediyeleriyle ortak proje gerçekleştirebilmeleri için yeni açılımlarda bulunmak kaçınılmaz hale gelmiştir. Özellikle ülke sınırları dışına taşan bazı çevre sorunlarının çözümü, sınır ötesi işbirliğini ve ortak projelerin uygulanmasını zorunlu kılmaktadır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle belediyelerin uluslararası teşekkül ve organizasyonlara katılması veya kurucu üye olmasında uygulanan prosedür basitleştirilerek İçişleri Bakanlığının iznine bağlanmaktadır. Belediyelerin yürüteceği uluslararası ilişkilerin, ülkenin ulusal dış politikası ile uyumunu sağlamak açısından izin zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 74. - Belediye hizmetlerinin etkili, verimli, ekonomik, hızlı ve uyum içerisinde yürütülebilmesi için belediyelerin diğer mahallî idareler ve merkezî idare kuruluşları ile ortak proje gerçekleştirebilmesi ve bu amaçla kaynak aktarımında bulunma; bina, tesis, araç ve personel tahsis etme; süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere taşınmaz mal tahsis etme imkânı getirilmektedir.

Madde 75. - Kentte yaşayanlar arasında hemşehricilik bilinci, kent vizyonunun geliştirilmesi, kent hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirebilmek amacıyla sivil bir danışma forum ve danışma mekanizması oluşturulmasının yararlı

olacağı düşünülmüştür. Kent konseylerinin sivil bir yapı olma niteliği konusunda gösterilen titizlik nedeniyle maddede ayrıntılı düzenlemeden kaçınılmış ve genel ilkeler konulmakla yetinilmiştir.

Madde 76. - Maddede sayılan değişik sosyal hizmetlerin yapılmasında dayanışma ve katılım; hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliğin sağlanması amacıyla gönüllü kişilerin bu hizmetlere katılmasına ilişkin mekanizmaların oluşturulması ve buna ilişkin hususların İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir.

Madde 77. - Belediyeler halen yazışmalarını valilik ve kaymakamlıklar aracılığıyla yürütmekte, bu durum gereksiz zaman kaybına ve hizmet sunumunda gecikmelere yol açmaktadır. Madde ile belediyelerin bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışma yapmasına imkân sağlanarak hizmetlere hız kazandırılabilir.

Madde 78. - Belediye sınırları içerisinde bulunan ve diğer kişi ve kurumların tasarrufu altında bulunmayan yerler belediyelerin tasarrufuna bırakılmak suretiyle mahallî hizmetlerin sunumunda kolaylık sağlamaktadır. Ancak, maddede sayılan yerlerle ilgili olarak diğer kanunlarla getirilen hükümler saklı tutulmaktadır.

Madde 79. - Şehirlerarası yolcu taşıma hizmetlerinin başlangıç noktası olan ve ülkemizin sosyal hayatında önemli bir yeri bulunan otobüs terminallerinin yapılması, işletilmesi ve şehiriçi toplu taşıma ile uyumlu bir şekilde yürütülmesi hizmetleri de belediyelerin sorumluluğuna verilmektedir. Ayrıca, gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası özel otobüs terminali kurması ve işletmesine de belediyeler izin verecektir. Bu yetki büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde sadece büyükşehir belediyelerince kullanılacaktır.

Madde 80. - Madde ile cadde, sokak, park, tesis ve benzeri yerlere ad verilmesi veya adlarının değiştirilmesiyle amblem, flama ve benzerlerinin belirlenmesi yetkisi belediyelere verilmektedir. Ancak, bu yetkinin kullanılması sınırsız olmayıp, konulacak isimlerin genel ahlâka, Türk kültürüne ve Devletin takip ettiği dış politikaya uygun olarak kullanılması gerektiği açıktır. Diğer taraftan bu ad veya sembollerin konjonktüre veya başkanlara bağlı olarak sık sık değiştirilmesini de hoş karşılamak mümkün değildir. Bu nedenle değişiklik gerektiren meclis kararlarında ağırlıklı çoğunluk aranması ve ayrıca mülki idare amirinin onayının alınması da madde ile hüküm altına alınmıştır.

Madde 81. - Avukatlık ücretinin dağıtılmasına ilişkin düzenlemeler getirilmektedir.

Madde 82. - Kanunda öngörülen parasal miktarların her yıl enflasyon oranında artmasını sağlamak ve para cezalarının zaman içerisinde etkisini yitirmesini önlemek amacıyla, bu miktarların, Vergi Usul Kanununda belirtilen yeniden değerlendirme katsayısı oranında artırılması imkânı getirilmektedir.

Madde 83. - Bu Kanun ile belediyelere verilen yetkilerin etkili bir şekilde kullanımını temin, hizmetlerin halkın ihtiyaç ve taleplerine uygun olarak sunumunu sağlama, görev ve yetki uyumsuzluklarını önleme amacıyla maddede sayılan kanunların, bu Kanuna aykırı hükümlerinin belediyeler bakımından uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 84. - Belediye başkanlarının emekliliklerinde uygulanacak ek gösterge, zam ve tazminatlar objektif kriterlere ve eşdeğer görev olarak kabul edilen makam ve unvanlara bağlanmak suretiyle emekli olan belediye başkanlarının mağduriyetleri giderilmektedir. Bu amaçla 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda değişiklik yapılmaktadır.

Madde 85. - Bu Kanun ile belediye hizmetlerinin etkili ve verimli bir şekilde sunulmasını temin maksadıyla bazı kanunlar veya bazı kanunların bir kısım maddeleri yürürlükten kaldırılmaktadır. Belediyeler Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında çıkarılmaktadır. Yapılan bu düzenleme ile birlikte belediyeler ile belediyeye bağlı kuruluş, mües-

sese ve işletmelerin kadrolarının; ihdas, iptal ve değiştirilmesi İçişleri Bakanlığının belirlediği norm kadro sistemine uygun olarak meclis kararı ile yapılacaktır. Diğer taraftan belediyelerin memur ve işçi kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesindeki izin, onay ve vize sistemi sona ermektedir.

Bunlara ilaveten belediye bütçelerinden sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına % 2, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne ayrılan % 1 ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna % 1 pay ayrılmasına dair hükümler de kaldırılmaktadır.

Geçici Madde 1. - Mera, yaylak, otlak, kışlak gibi yerler; kamu hizmetlerinde kullanılan veya özel mevzuatı gereğince kişilere tahsisli yerler; Orman Kanunu hükümleri dışına çıkarılan yerler ile Orman Köylerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun hükümlerine tâbi olarak Orman Bakanlığı emrine geçen yerler dışında kalan ve 1/5000 ölçekli nazım imar planı içinde kalan hazine arazi ve arsaları, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelere, 10.000 metrekaresinin üzerindeki yerler büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerine bedelsiz devredilecektir.

Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait arazi ve arsaların belediyelere devri ile mahallî hizmetlerin yürütülmesi sırasında belediyelerin ihtiyaç duyduğu arsa ihtiyacı da karşılanmış olacaktır. Diğer taraftan belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan ve 1/5000 ölçekli nazım imar planı yapılmış olan yerlerdeki hazine arazi ve arsaları, belediyelere devredilmek suretiyle bu arazi ve arsalar üzerindeki kaçak yapılaşma önlenecek, mevcut kaçak yapıların tasfiyesi kolaylaşacaktır.

Belediyelerin bu yerleri kamu hizmetlerinin kullanımı dışında üçüncü kişilere satması durumunda elde edilen gelirin üçte birinin Hazineye aktarılması öngörülmektedir.

Geçici Madde 2. - Madde ile bu Kanunun 49 uncu maddesinde, personel giderleriyle ilgili olarak öngörülen sınırlar ve oranlar tutturuluncaya kadar, yeni personel İçişleri Bakanlığının iznine bağlanmaktadır.

Geçici Madde 3. - Bu Kanunun ilgili maddesi ile belediyeler, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamından çıkarılmakta ve kadro ihdas, iptal ve değişiklikleri belediye meclislerine bırakılmakta olduğundan norm kadro sisteminin belediyelerde uygulamasına başlayıncaya kadar, kadro ihdas ve iptal yetkisinin İçişleri Bakanlığının onayına bağlanması öngörülmektedir.

Madde 86. - Yürürlük maddesidir.

Madde 87. - Yürütme maddesidir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

4.6.2004

Esas No. : 1/766

Karar No. : 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Bakanlar Kurulunca 3.3.2004 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan "Belediyeler Kanunu Tasarısı", Başkanlık tarafından 4.3.2004 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali olarak da İçişleri Komisyonuna sunulmuş ve İttüzüğümüzün 34 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 1.4.2004 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Geneli üzerindeki görüşmelerin ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerinin görüşülmesine karar verilmiştir.

Tasarının bütün maddeleri aynen kabul edildiğinden, ayrı bir metin düzenlenmesine gerek görülmemiştir ancak Komisyonumuz bir tek madde üzerinde açıklamalarla görüş ve önerilerini esas komisyona sunmayı uygun görmüştür.

Tasarının 47 nci maddesi görevden uzaklaştırma konusunu düzenlemektedir. Maddenin birinci fıkrası, görevleri ile ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organlarını ve üyelerini, İçişleri Bakanı'nın geçici bir önlem olarak kesin bir hükme kadar görevden uzaklaştırabileceğini belirtmektedir. Üyelerimiz, milletin hür iradesiyle seçilip gelen mahalli idare organlarının ve üyelerinin görevleri ile ilgili bir suç sebebiyle haklarında fıkrada belirtilen sebepler nedeniyle geçici bir tedbir olarak görevlerinden uzaklaştırılabilmelerinin, İçişleri Bakanı'nın yetkisinden alınarak yargı kararına istinaden yerine getirilmesinin gerektiğini ifade etmişlerdir.

Cevaben yapılan açıklamalarda; hükümet temsilcisi, Anayasanın 127. maddesinin dördüncü fıkrasında, İçişleri Bakanı'nın söz konusu yetkisinin düzenlenmesi nedeniyle fıkranın Tasarıya da aynı şekilde yansıtıldığını belirtmiştir.

Üyelerimiz, Anayasanın 127 nci maddesinde belirtilen İçişleri Bakanı'nın görevden alma yetkisinin, bakan yerine yargı kararına dayalı olarak yeniden düzenlenmesinin ilk anayasa değişikliğinde yer almasının uygun olacağını belirtmişlerdir.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Üye
<i>Ömer İnan</i>	<i>İbrahim Reyhan Özal</i>	<i>Muzaffer Gülyurt</i>
Mersin	İstanbul	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Muharrem Karslı</i>	<i>Musa Sivacıoğlu</i>	<i>Kemal Derviş</i>
İstanbul	Kastamonu	İstanbul

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 1/766

Karar No. : 62

26.4.2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca, 3.3.2004 tarihinde Başkanlığınıza sunulan, "Belediyeler Kanunu Tasarısı", Başkanlığınızcıca, 4.3.2004 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuz, 14.4.2004 tarihli 26 ncı, 21.4.2004 tarihli 27 nci ve 22.4.2004 tarihli 28 inci toplantılarında, İçişleri, Adalet, Maliye Bakanlıkları; ilgili kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum örgütleri temsilcilerinin de katılımıyla Tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı ile 1580 sayılı Belediye Kanunu yürürlükten kaldırılarak belediyelerin yapı ve işleyişleri yeniden düzenlenmektedir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, mahalli idareler konusunda bir reform gereksiniminin hemen herkes tarafından kabul edilmekte olduğu ancak bunun yöntemi konusunda görüş farklılıkları bulunduğu; bu tür görüş farklılıklarının ise demokrasi içinde olağan karşılanması gerektiği belirtilmiştir. Mahalli idareler konusunda yapılan tartışmalarda, yöneticilerin kafasında, mahalli idarelerin yönetiminin sıradan vatandaşa bırakılması halinde ortaya çıkabilecek sorunların bulunduğu belirtilmiş; sıradan vatandaşa kuşkuyla bakıldığı ifade edilmiştir. Bu Tasarıyla söz konusu kuşkunun aşılması olduğu belirtilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde görüşmelerden sonra Tasarı ile gerekçesi benimsenmiş ve Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Komisyonumuz Tasarının 4, 15, 23, 24, 33, 49 ve 75 inci maddelerini değiştirerek, diğer maddelerini aynen kabul etmiştir. Ancak Komisyonumuzda, aynen kabul edilen bazı maddeler üzerinde de tartışmalar yaşanmış ve buradaki görüşlerin esas komisyona bildirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu nedenle, öncelikle üzerinde değişiklik yapılan maddeler ve bu değişikliklerin gerekçeleri açıklandıktan sonra, üzerinde tartışma yapılan maddeler ve bu tartışmalarda somutlaşan düşünceler özetlenecektir.

1. Değiştirilen Maddeler

- m. 4

Tasarının 4 üncü maddesi belediye kurulmasının koşullarını düzenlemektedir. Maddeye göre bir yerleşim biriminde belediye kurulabilmesi için, bu yerleşim biriminde son nüfus sayımı en az 5000 nüfus bulunması gerekmektedir. Maddenin görüşülmesi sırasında, madde üzerinde iki farklı görüş ileri sürülmüştür.

Birinci görüşe göre, belediye sayısının olanaklı olduğunca artması kentleşmeyi ve dolayısıyla kalkınmayı hızlandıracaktır. En küçük birimlerde belediye bulunması, buraların köy olmaktan çıkmasına ve kent haline gelmesine yol açacaktır. Bu çerçevede 2000 nüfuslu yerlerde belediye bulunması ülkenin kalkınması ve kentleşmesi açısından yararlıdır. Küçük ölçekli birimlerde hizmet maliyetinin yüksek olması nedeniyle hizmet üretilmemesinin önüne ise "alan yönetimi" kavramı ile geçilebilir. Belirli bir alandaki küçük belediyelerin zorunlu birlikler aracılığıyla birleştirilmesi ve hizmet üretmeleri, hem hizmetin üretilmesini olanaklı kılacak hem de kentleşme hızlanmış olacaktır. Örneğin Türkiye'nin idari yapısının esin kaynağı olan Fransa'da 35. 000 belediye bulunmaktadır

ve alan yönetimi sayesinde hizmet üretiminde aksama olmamaktadır. Oysa Ülkemizde toplam belediye sayısı 3225'tir ve sorun alan yönetimi olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle belediye kurabilmek için gereken 2000 nüfusun 5000'e yükseltilmesi sakıncalıdır.

İkinci görüşe, nüfusu 5000'in altında olan belediyeler hiçbir hizmet üretememekte, bu belediyelere sağlanan kaynaklar, sadece cari giderlerin karşılanmasında kullanılmakta ve bu kaynaklar yeterli olmadığından bu belediyeler hizmet karşılığı olmadan borçlanmaktadırlar. Bu da ülke kaynaklarının heba olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle belediye kurulma koşulunun 7500 nüfus ve hatta 10.000 olmasında yarar vardır. Ancak bu aşamada nüfus koşulunu bu kadar yükseltmenin yaratacağı sakıncalar dikkate alınarak, 2000 nüfusu 5000'e yükseltmek yeterli olacaktır. Öte yandan, halen görüşülmekte olan İl Özel İdaresi Kanunu Tasarısında, köyler arasında zorunlu birlikler kurulması öngörülmüştür ve il özel idaresinin yönetiminde köyler arasında birlik kurulması yoluyla alan yönetimi kavramı uygulanmış bulunmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrası köylerin ya da muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmelerine olanak tanımaktadır. Buna göre bu tür köylerin ya da köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için meskun sahalарının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskun sahasına uzaklığının kuş uçuşu en fazla 1000 metre olması gerekmektedir. Komisyon üyelerimiz bu mesafenin birleşerek belediye kurmak isteyen köy ya da köy kısımları için düşük olduğunu, daha uzaktaki köylerin de birleşerek belediye kurmalarına olanak tanımak gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu amaçla 1000 metrelik mesafeyi 1500 metreye çıkaran önerge Komisyonumuzca kabul edilmiş ve 4 üncü madde bu önergeyle birlikte kabul edilmiştir.

- m. 15

Tasarının 15 inci maddesi belediyenin yetkileriyle imtiyazlarını düzenlemektedir. Maddenin (m) bendinde ikinci ve üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırma yetkisi belediyeye verilmiştir. Madde üzerindeki görüşmeler sırasında, belediye tarafından ruhsatlandırılan bu yerlerin denetiminin belediye tarafından yapılamamasının bir eksiklik olduğu ifade edilmiştir. Madde üzerinde verilen bir önerge ile bu tür yerlerinin denetiminin de belediye tarafından yapılması öngörülmüştür. Önerge Komisyonumuzca kabul edilmiş ve 15 inci madde önergede öngörülen bu değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Maddenin (j) bendinde, gerçek ve tüzel kişilerin belediye sınırları içinde hal açmalarına izin vermenin belediyenin yetkisi olduğu belirtilmektedir. Madde üzerinde verilen bir önerge ile bu yetkinin (j) bendinden çıkarılması istenmektedir. Önerge üzerinde yapılan açıklamalarda, bu tür hallerin açılmasına izin verilmesiyle, sebze ve meyvenin toptancı hallerine girmeyebileceği ve bu suretle devletin önemli miktarda vergi kaybına uğrayacağı belirtilmiştir. Ayrıca bu tür haller rekabetin de işlemesine engel olacak ve toptancı hallerindeki komisyoncuları olumsuz etkileyecektir. Önerge Komisyonumuzda, belediyeleri bu tür yetkilerle donatmanın yerel halkın yararına olacağı düşüncesiyle reddedilmiştir.

15 inci maddenin son fıkrası haczedilemeyecek belediye mallarını düzenlemektedir. Komisyonumuzda, haczedilemeyecek malların kapsamının genişletilmesi gerektiği ve belediye mallarının hazine neden olan kişilerin bu hacizden dolayı sorumlu tutulmaları gerektiği ifade edilmiştir. Cevaben yapılan açıklamalarda, haczedilecek malların sınırlı tutulmasının, belediyenin borçlu kalmasına ve borçlarının devlet tarafından üstlenilmesine neden olduğu; bu durumda seçmenin seçilenleri cezalandırmadığı ifade edilmiştir. Batı demokrasilerinde, belediyelerin bütün malları haczedilebilmekte ve belediyeyi hacizle karşı karşıya getiren yöneticiler izleyen seçimlerde seçil-

meyerek cezalandırılmış olmaktadır. Seçmenin seçilenleri cezalandırması için, haciz durumundan etkilenmesi ve aldığı hizmetlerin yerine getirilmemesi gerekir. Bu durumda seçmen oyunu kullanırken daha dürüst kişilerin seçimi konusunda daha hassas olacaktır. Dolayısıyla belediyede haczedilecek malların kapsamının mümkün olduğunca daraltılması en doğru çözümdür. Tasarıda, halkın hizmetlerden tümüyle mahrum kalmaması için, bu ilkeye aykırı davranılmış ve bazı malların haczedilememesi hüküm altına alınmıştır.

- m. 23

Tasarının 23 üncü maddesi belediye meclisi kararlarının kesinleşme yöntemine ilişkindir. Buna göre belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü belediye meclisi kararlarını beş gün içinde gerekçeli olarak iade edebilir. Belediye meclisinin bu tür kararlarının yeniden kabul edilebilmesi için üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu gerekecektir.

Maddenin komisyonumuzda görüşülmesi sırasında, belediye meclisi kararlarının iadesi için belediye başkanına tanınan beş günlük sürenin yetersiz olduğu belirtilmiştir. Belediye başkanının yapacağı hukukilik denetimi daha derinlemesine bir araştırma ve incelemeyi gerektirebilir ya da kararın alındığı dönemde işlerin yoğunluğu nedeniyle bu tür bir iade mümkün olmayabilir. Komisyonumuzda belediye başkanına biraz daha zaman tanımak amacıyla verilen önerge kabul edilmiştir. Önerge beş günlük süreyi yedi güne çıkarmaktadır. Madde önergede öngörülen değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

- m. 24

Tasarının 24 üncü maddesi ihtisas komisyonlarını düzenlemektedir. Maddeye göre belediye meclis üyeleri arasından seçeceği kişilerle her dönem başı toplantısında ihtisas komisyonları kurabilecektir. Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde, bu komisyonların her dönem başı toplantısında seçiliyor olmasının ihtisaslaşmayı engelleyebileceği belirtilmiştir. Bunun yerine, tıpkı TBMM'deki ihtisas komisyonlarında olduğu gibi, başkanlık divanı seçimleri döneminde seçim yapmak komisyonların daha uzun süre görev yapmalarına ve alanlarında ihtisaslaşmalarına neden olacaktır. Belediye başkanlık divanı, seçimden sonra iki yıl için seçilmekte ve ilk iki yıldan sonra seçilen başkanlık divanı gelecek seçimlere kadar görev yapmaktadır. Böylece ihtisas komisyonları da önce iki yıl için sonra da yeni mahalli idareler seçimine kadar görev yapacaktır. Komisyonumuzda ihtisas komisyonlarının görev süresinin başkanlık divanının görev süresiyle eşit olmasını öneren bir önerge kabul edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde belli bir büyüklüğe ulaşmış belediyelerde plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunlu kılınmaktadır. Bu yerlerde düzenli kentleşme için planlama yapılması ve imarın kontrol altında olması zorunluluktur. Maddeye göre bu büyüklük "nüfusu 50.000'i aşan belediyeler"dir. Komisyonumuzda yapılan görüşmeler sırasında, çok daha küçük yerlerde de düzenli kentleşmeyi sağlamak için önlemler almak zorunludur. Bu nedenle maddede geçen 50.000 nüfus koşulunu 10.000'e indiren bir önerge Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Böylece nüfusu 10.000'i aşan bütün belediyelerde plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunluluk haline gelmiş olmaktadır.

Tasarının 24 üncü maddesi kabul edilmiş bulunan bu iki önergeyle birlikte kabul edilmiştir.

- m. 33

Tasarının 33 üncü maddesi belediye encümeninin oluşumunu düzenlemektedir. Maddede, belediye encümeni konusunda, il belediyeleri ile diğer belediyeler arasında ayırım yapılmıştır. Buna göre il belediyelerinde dört seçilmiş ve dört atanmış encümen üyesi; diğer belediyelerde ise üç atan-

miş ve üç seçilmiş encümen üyesi bulunmaktadır. Komisyonumuzda yapılan görüşmeler sırasında belli bir büyüklüğü aşan belediyelerde iş yoğunluğunun çok yüksek olduğu ve bu belediyelerde de tıpkı il belediyelerinde olduğu gibi dört seçilmiş ve dört atanmış üyenin bulunması gerektiği ifade edilmiştir. Bu amaçla nüfusu 100.000'i aşan belediyeleri, encümen üyelerinin sayısı bakımından il belediyeleri ile aynı sınıfa sokan önerge Komisyonumuzca kabul edilmiştir. Buna göre nüfusu 100.000'i aşan belediyelerde, tıpkı il belediyeleri gibi dört seçilmiş ve dört atanmış üye bulunacaktır.

- m. 49

Tasarının 49 uncu maddesi belediyelerde personel istihdamına ilişkindir.

Komisyon üyelerimiz, 49 uncu maddenin Tasarının en önemli maddelerinden biri olduğunu ifade etmişlerdir. Madde çeşitli yönleriyle komisyon üyelerimiz tarafından eleştirilmiştir.

Komisyon üyelerimizden bazıları maddenin getirdiği personel rejiminin siyasi kadrolaşmayı olanaklı kıldığını ifade etmişlerdir. Belediye personelinin belediye başkanı tarafından atanacak olması, belediye başkanının kendi siyasi yandaşlarını işe almasına neden olacak ve siyasi kadrolaşma gerçekleşecektir. Bu da hizmetlerin gereği gibi yerine getirilmemesi ve belediyelerin siyasi kadrolaşma yeri olmasıyla sonuçlanacaktır.

Cevaben yapılan açıklamalarda, belediyelerde hızlı karar alınmasını ve etkinliği sağlamak, belediye başkanının projelerini gerçekleştirmesine olanak tanımak bakımından, belediye başkanına personel alımında bu tür bir yetki vermenin gerekli olduğu belirtilmiştir. Bir çok belediyede yeterli nitelikte eleman olmadığından, bir çok hizmet gereği gibi yerine getirilememekte ve sonuçta hizmetlerin gereği gibi yerine getirilmesi aksamaktadır. Belediye başkanına donanımlı personeli sözleşmeli olarak istihdam etme yetkisi verilmesi çağdaş belediyecilik anlayışının zorunlu bir sonucudur.

Maddeye göre, belediye personeli belediye başkanı tarafından atanmakta ve bu atama belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. Komisyon üyelerimizden bazıları bu atamanın başkan tarafından yapılmasını olumlu karşılamakla birlikte, bu atamanın onaya değil de bilgiye sunulmasını yetersiz bulmuşlardır. Bu görüşe göre, belediye meclisi de belediye başkanı gibi seçilmiştir ve başkanın yaptığı atamalar meclisin onayından geçmelidir. Belediye meclisine başkanın işlerini aksatan bir kurum gözüyle bakmak doğru bir anlayışın yansıması değildir. Belediye meclisi, belediye başkanıyla birlikte yerel hizmetlerin yerine getirilmesi çabası içinde olan ve yine başkan gibi yerel seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan bir organdır. Belediye başkanını, belediye meclisi karşısında bu kadar güçlendirmek ve belediye meclisini etkisizleştirmek sağlıklı bir yerel yönetim yapısının oluşmasını engeller. Bu anlayıştaki komisyon üyelerimiz tarafından verilen bir önergede, belediye başkanı tarafından yapılan atamalar belediye meclisinin bilgisine yerine onayına sunulmaktadır. Önergenin aleyhinde konuşan komisyon üyelerimiz, belediyenin daha etkin ve kaliteli hizmet sunabilmesi için belediye başkanının personel istihdamında özgür bırakılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Belediye başkanları birlikte çalışacakları elemanları teminde tümüyle özgür bırakılmalı ve Başkan en donanımlı elemanları belediyede istihdam etme yetkisine sahip olmalıdır. Belediye Kanunu Tasarısı ile getirilen sistemin işleyebilmesinin en önemli ayaklarından biri, başkanın bu tür bir yetkiyle donatılmış olmasıdır. Başkan bu yetkiyle ekibini özgürce oluşturacak ve projelerini gerçekleştirmeye olanağına sahip olacaktır. Belediye meclisinin atamaları onaylama yetkisi başkan ile meclis arasında hoş olmayan pazarlıkların doğmasına neden olabilecektir.

Önerge sahipleri tarafından yapılan açıklamalarda, belediyenin atanan personeli atama yetkisinin olması, başkanın özgürlüğünü sınırlamadığı; başkanın, liyakatli eleman istihdam etmede bir sorununun olmayacağı belirtilmiştir. Önerge Komisyonumuzca oyçokluğu ile kabul edilmiş ve madde önergede öngörülen değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Madde üzerindeki görüşmeler sırasında, bazı komisyon üyelerimiz tarafından, başkan yardımcılığı uygulamasının son derece yerinde olduğu ve özellikle büyük belediyelerde başkan yardımcılığının çok işlevsel olabileceği, ancak başkan yardımcısına ödenecek ödeneğin başkana verilen ödeneğin yarısıyla sınırlandırılmış olmasının yetenekli başkan yardımcısı istihdam etmeyi güçleştireceği ifade edilmiştir. Bu üyelerimiz tarafından, başkan yardımcılarında ödenecek ödeneğin üst sınırının başkana ödenen ödenek olması gerektiği ifade edilmiştir.

- m. 75

Tasarının 75 inci maddesi kent konseylerini düzenlemektedir.

Maddenin görüşülmesi sırasında, bazı komisyon üyelerimiz tarafından kent konseylerine katılanlara huzur hakkı ödenmesinin, katılanları teşvik edeceği ve katılımı artıracacağı ifade edilmiştir. Cevaben yapılan açıklamalarda, kent konseyine katılımın gönüllü ve ücretsiz olmasının "kent konseyi" kavramının içinde bulunduğu; ödenecek ücretin kent konseyi kavramının ruhuna aykırı olduğu belirtilmiştir. Kent konseyine katılacak kişi ve kurumlar, herhangi bir karşılık beklemeden kentin sorunlarıyla uğraşan ve yaşadığı kentin sorunlarını çözmeye çalışan ve sorunsuz bir kent içinde yaşamayı sağlayan birey ve örgütlerdir. Dolayısıyla bu tür bir huzur hakkı, bu tür bir katılımı karşılıklı ruhuna dayandıracak ve kent konseyi kavramının özü zedelenecektir.

Kent konseyinin düzenlendiği 75 inci maddenin ikinci fıkrasında kent konseyine katılacak kişi ve kuruluşlar düzenlenmektedir. Maddenin ikinci fıkrasına ilişkin olarak verilen önergede noterlerin de madde metninde sayılması öngörülmektedir. Önerge Komisyonumuzca kabul edilmiş ve madde önergede öngörülen değişikliklerle birlikte kabul edilmiştir.

2. Tartışma Konusu Olan Maddeler

- m. 11

Tasarının 11 inci maddesi belediye tüzel kişiliğinin sona erdirilmesine ilişkindir. Maddeye göre nüfusu 2000'in altına düşen belediyeler, Danıştay'ın görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararname ile köye dönüştürülmektedir.

Daha önce 4 üncü madde üzerindeki tartışmalarda aktarıldığı gibi, alan yönetimi kavramının uygulanmasını isteyen Komisyon üyelerimiz, belediye nüfusunun düşük olmasının yerinde olduğunu; belediyenin kentleşmeyi hızlandırdığını ve bu nedenle küçük belediyeleri kaldırmak yerine alan yönetimi uygulamasına gidilmesini önermişlerdir. Bu üyelerimiz, nüfusu 2000'in altında olan belediyelerin kaldırılmasına karşı çıkmışlardır.

Maddenin lehindeki komisyon üyelerimiz, nüfusu 2000'in altına düşmüş olan belediyelerin, mevcut 1580 sayılı Kanundaki 2000 nüfus koşulunu bile taşımadıklarını, dolayısıyla bu belediyelerin kanun gereği kaldırılmaları gerektiğini, ancak kanundaki boşluk nedeniyle kaldırılmadıklarını ve 4 üncü maddenin bu boşluğu doldurduğunu ifade etmişlerdir. Maddenin lehindeki üyelerimiz bu tür belediyelerin hizmet üretiminde bulunmadan kaynak tükettiklerini ve bu nedenle kaldırılmalarının gerektiğini ifade etmişlerdir.

Komisyon üyelerimizden bazıları bu tür belediyelerin kaldırılması için Danıştayın görüşüne başvurmanın gereksiz olduğunu ve süreci uzattığını ve bu nedenle Danıştayın görüşüne başvurma zorunluluğunun kaldırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Cevaben yapılan açıklamalarda, Danıştayın görüşüne başvurulmaması ve daha sonra bir hata yapıldığının yargı kararıyla ortaya konması halinde, içinden çıkılmaz sorunlarla karşılaşıldığı, bu tür durumlarla karşılaşmamak için önceden Danıştay görüşünü almanın yararlı olacağı belirtilmiştir. Ayrıca idare hukukundaki usulde paralellik ilkesi Danıştayın görüşünün alınmasını zorunlu kılmaktadır. Çünkü belediye kurulurken Danıştayın görüşü alınmaktadır. Dolayısıyla belediye kuruluşunda yapılan bir işlemin belediye kaldırılmasında uygulanmaması usulde paralellik ilkesine aykırılık oluşturacaktır.

- m. 19

Tasarının 19 uncu maddesi meclis başkanlık divanını düzenlemektedir. Buna göre, belediye meclisi, seçimden sonra kendiliğinden toplandığı ilk toplantısında, meclis birinci ve ikinci başkanvekilleri ile iki katip üyeyi başkanlık divanına seçmektedir. Maddenin üçüncü fıkrasına göre belediye meclisine belediye başkanı ve bulunmaması durumunda sırasıyla meclis birinci başkanvekilleri ve meclis ikinci başkanvekilleri başkanlık etmektedir.

Komisyonumuzda maddenin 3 üncü fıkrası konusunda uygulamada ortaya çıkabilecek yanlış anlama önlenmeye çalışılmıştır. Şöyle ki, Tasarının 40 nci maddesi başkanvekilini düzenlemektedir. Buna göre belediye başkanının izin ve hastalık nedeniyle veya görevli olarak görevden ayrılması hallerinde, belediye meclisi üyelerinden biri, belediye başkanı tarafından, başkan vekili olarak görevlendirilmektedir. Dolayısıyla her şeyden önce 19 uncu maddedeki meclis başkanvekilleri ile başkan vekili arasındaki farkı bilmek gerekir. İkinci olarak, belediye başkanının bulunmaması durumunda kendisine vekalet edecek olan kişi başkan vekilidir. Dolayısıyla 19 uncu maddenin üçüncü fıkrasındaki "belediye başkanının bulunmamasını", "belediye başkanı ve başkan vekilinin bulunmaması" biçiminde anlamak gerekir. Dolayısıyla belediye başkanı ve başkan vekilinin bulunmaması halinde meclis başkanvekilleri başkanlık edecektir. Diğer bir ifadeyle belediye başkanının bulunmadığı yerde kendisi yerinde görev yapan başkan vekili, belediye meclisinde de, başkanın yokluğunda görev yapacak ilk kişidir. Belediye başkanı ifadesi, her durumda, başkan vekili ifadesini kapsar. Kısacası 19 uncu maddede başkanın bulunmaması halinde başkanlık yapacak olan öncelikle başkanvekilidir; başkan vekilinin de bulunmaması halinde meclis birinci ve ikinci başkanvekilleri başkanlık yapacaklardır.

Komisyonumuzda maddenin görüşülmesi sırasında, bu hususun yeterince açık olmadığı ve maddenin daha açıkça yazılması gerektiği ifade edilmiştir. Ancak bu tür bir yazım, "başkan" sözcüğünün geçtiği her yerde, "başkanın bulunmadığı yerlerde başkan vekili yetkilidir" biçiminde bir açıklama yapılmasını gerektirir ki bu hem güçtür hem de gereksizdir. Dolayısıyla komisyon raporumuzda konunun açıklanması suretiyle, uygulamada ortaya çıkabilecek aksaklıkların önlenmesi kararlaştırılmıştır.

- m. 20

Tasarının 20 nci maddesi belediye meclisinin toplantılarını düzenlemektedir. Buna göre belediye meclisi her ayın ilk haftası beş günü geçmemek üzere toplanmaktadır. Maddenin Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında, "tatil" kavramının çalışanlar açısından son derece önemli olduğu ve çalışmanın olduğu yerde dinlenme amacıyla tatil yapılmasının çağdaşlığın bir sembolü olduğu belirtilmiştir. Bu amaçla belediye meclisinin yılda bir ay tatil yapmasına olanak tanıyan bir önerge verilmiştir. Ancak belediye meclisinin ayda en fazla beş gün toplanabilmesi ve 25 gün çalışmamak zorunda olması, tatille ilgili bir düzenleme yapılmamasına neden olmuştur. Belediye meclisinin beş günlük toplantı süresi üst sınırdır; meclis bir gün de toplanabilir. Bu durumda her ay 29-30 gün tatil yapılması olanaklıdır. Ayrıca belediye meclisi üyelerinin tümünün aynı ay içinde tatil yapmaları düşünülemeyeceğine ve belediye meclisinin çoğunlukla toplanması olanaklı olduğuna göre, maddede ayrıca tatil konusunun düzenlenmesine gerek görülmemiştir. Komisyonumuz bu nedenle, belediye meclisinin yılda bir ay tatil yapmasını öngören önergeyi reddetmiştir.

- m. 30

Tasarının 30 uncu maddesi belediye meclisinin feshini düzenlemektedir. Buna göre fesih nedenlerinden biri, belediye meclisinde belediyeye verilen görevlerle ilgili olmayan siyasi

konuların görüşülmesi ve bu konuda karar alınmasıdır. Komisyon üyelerimizden bazıları, bu tür bir düzenlemenin belediyeleri zor durumda bırakacağını, düşünce özgürlüğüne aykırı olduğunu ve kaldırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu üyelerimiz en azından, bu tür bir fesih nedenini "karar almak"la sınırlamak gerektiğini, sadece görüşme yapılmasının fesih nedeni sayılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Cevaben yapılan açıklamalarda, mevcut düzenlemede, belediyeye verilen görevlerle ilgili konularda bile siyasi konuların görüşülmesinin yasaklanmış olduğunu, yeni düzenlemede görev alanına giren siyasi konularda görüşme yapılabileceği ve karar alınabileceği ve bunun ileri bir adım olduğu belirtilmiştir.

- m. 39

Tasarının 39 uncu maddesi belediye başkanlarının özlük haklarını düzenlemektedir. Komisyon üyelerimiz belediye başkanlarının özlük haklarının iyileştirilmesini olumlu karşılamışlardır. Komisyonumuzda, geçmişte belediye başkanlığı yapmış kişilerin, görevleri sona erdikten sonra son derece zor durumda kalabildiklerini ve kendilerine yakışmayan işlerde çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle belediye başkanlığı yapmış kişilerin sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınarak itibarlarının korunması bir zorunluluktur. Çünkü bu kişiler yerel seçmenler tarafından belediye başkanlığı gibi son derece onurlu bir göreve getirilmişlerdir. Bu kişilerin bu onurlu görevden sonra, kendileri açısından küçük düşürücü işlerde çalıştırılmaları doğru değildir. Bu nedenle geçmişte belediye başkanlığı yapmış ve mevzuattaki boşluk nedeniyle emeklilik hakkını kazanmamış ve sayıları 300'ü geçmeyen belediye başkanının emeklilik haklarıyla ilgili bir düzenleme yapılmalıdır.

Cevaben yapılan açıklamalarda, sosyal güvenlik sisteminin iştirakçilerin katkılarıyla ayakta kalabildiği ve karşılığı olmaksızın kişileri sosyal güvenliğe kavuşturmanın sosyal güvenlik kuruluşlarının dengesini bozarak sistemin işlemini aksattığı belirtilmiştir. Bu nedenle haklı da olsa, bu tür sistemi bozan uygulamalardan kaçınmak gerektiği ifade edilmiştir. Konunun, bu konuda ihtisas komisyonu olan Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesinin daha doğru olacağı ifade edilmiştir.

- m. 50

Tasarının 50 nci maddesi belediye zabıtasını düzenlemektedir. Maddenin Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında, belediye zabıtasının belediyenin vitrini olduğu ve bu nedenle de büyük önem taşıdığı ifade edilmiştir. Belediye zabıtası kaçak yapılar ile mücadelede çok önemli bir fonksiyon üstlenmektedir. Belediye zabıtasının kaçak yapılaşma ile mücadelede ve diğer bazı konularda daha etkin hizmet yürütebilmesi için kendilerine belirli sınırlamalarla silah taşıma ve kullanma yetkisi tanınmalıdır.

Cevaben yapılan açıklamalarda, silah taşıma ve kullanma yetkisinin çok hassas bir konu olduğu; belediyenin kaçak yapılarla mücadelede güvenlik güçlerinden yardım alabildiği ve belediyelerin bu konuda ciddi sorunlarla karşılaşmamaları için belediye zabıtasına bu tür bir yetki vermemek gerektiği ifade edilmiştir.

- m. 54

Tasarının 54 üncü maddesi denetimin kapsam ve türlerine ilişkindir. Buna göre denetim, iç ve dış denetim olarak ikiye ayrılmakta; iç denetim belediye başkanı veya görevlendireceği iç denetçiler tarafından, dış denetim Sayıştay tarafından yapılmaktadır. Ayrıca belediyenin idari işlemlerinin idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve stratejilerine uygunluğu İçişleri Bakanlığı tarafından denetlenecektir. Madde üzerinde yapılan görüşmeler sırasında;

- Sayıştay'ın dış denetim yapan tek kuruluş olmasının denetimin yetersiz kalmasıyla sonuçlanacağı; Sayıştay'ın denetim işinin üstesinden gelemeyeceği,
 - Teftiş kurullarının denetim yapmasına olanak tanınması gerektiği,
 - Denetim kurullarının denetim yetkisine son verilmesi gerektiği,
- İfade edilmiştir.

Yapılan açıklamalarda, denetim kurullarının denetim sırasında son derece siyasi davrandıkları, Bakanlar tarafından belli siyasi düşünceye sahip belediye başkanlarını cezalandırmak için görevlendirildikleri ve bu nedenle tarafsız görev yapamayan bu kurulların tasfiye edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bunun yerine son derece sıkı ve titiz çalışmalar yapan teftiş kurulları tarafından denetim yapılmasına olanak tanınması gerektiği ifade edilmiştir.

Cevaben yapılan açıklamalarda, denetim kurullarında söz edilen tür görev yapan kişiler bulunabileceği ancak bu davranışların kurulların bütün elemanları için geçerli olmayacağı, her kurumda kurumun amaçlarıyla bağdaşmayacak biçimde davranan kişiler olabileceği ve dolayısıyla bundan dolayı kurumun tümünü karalamamak gerektiği ifade edilmiştir.

Ayrıca Tasarıda yapılan düzenlemelerle, denetim kurullarında görülen aksaklıkların giderildiği, denetim kurullarının siyasi davranmalarının önüne geçildiği ifade edilmiş olan kaygıların giderilmiş olduğu belirtilmiştir.

- m. 56

Tasarının 56 ncı maddesi belediye hizmetlerinde aksama olması halini düzenlemektedir. Buna göre, belediye hizmetlerinin,

a) Ciddi biçimde aksaması,

b) Bu aksamının halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilemesi halinde, Bu durum, öncelikle ilgili Bakanlığın talebi üzerine yetkili hukuk hâkimi tarafından saptanacaktır.

Bakanlık bu saptamadan sonra belediyeyi hizmeti yerine getirmesi konusunda uyarır ve aksaklık giderilmezse hizmetin yerine getirilmesi validen istenir.

Madde üzerinde yapılan açıklamalarda, "hizmetin ciddi biçimde aksaması" ve "hayati derecede olumsuzluk" kavramlarının görece kavramlar olduğu; bunların ölçütlerinin bulunmadığı ve bu nedenle de subjektif uygulamaların konusu olabilecekleri ifade edilmiştir. Maddenin baskı ve tehdit içerdiği ve siyasal uygulamalara olanak tanıdığı belirtilmiştir.

Cevaben yapılan açıklamalarda, buradaki işleyişin kademeli bir saptama üzerine temellendiği ve bu maddenin haksız işleminin çok güç olduğu; maddenin halkın ihtiyaçlarının karşılanmamış olması ihtimali dikkate alınarak zorunluluktan kaynaklandığı ve yeterince objektif olduğu belirtilmiştir.

- m. 60

Tasarının 60 ıncı maddesi belediyelerin borçlanma yöntemini belirlemektedir.

Madde üzerinde yapılan açıklamalarda, İller Bankasının bugünkü yapısıyla bir belediye bankası olmaktan çıktığı ve acilen bir belediye bankası haline getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Komisyon üyelerimiz İller Bankasının, belediyelerin işini yapan bir banka haline getirilmesinin ve Belediyeler Bankası adını almasının zorunlu olduğunu ifade etmişlerdir. Banka bugünkü yapısıyla, diğer bankalardan kredi almakta ve üzerine kendi komisyonunu da koyarak belediyelere kredi vermektedir. Bankanın belediyelere yaptığı projeler son derece pahalı yapılmakta ve belediyeler pahalıya hizmet üretmiş olmaktadır. Banka ayrıca partizanca davranışlarda da bulunmaktadır. Bu nedenle bir an önce yeniden düzenlenmesi gerekir.

Cevaben yapılan açıklamalarda, bankanın yeniden yapılandırma çalışmalarının sürmekte olduğu ifade edilmiştir.

- m. 69

Tasarının 69 uncu maddesi belediyelerin sermaye şirketleri kurmalarına ilişkindir.

Maddenin görüşülmesi sırasında, bu maddenin belirsiz olduğu ve belediyelerin şirket kurmalarına olanak tanınacaksa bu maddenin daha ayrıntılı düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Belediye şirketlerinin ihalelere girememek gibi bir sorunları bulunmaktadır. Bu durumda belediye şirketlerinin ne olduğu ve ne yapabilecekleri konusunun ayrıntılı olarak düzenlenmesi şarttır.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Tevfik Ziyaeddin Akbulut</i>	<i>Ali Sezal</i>	<i>Muharrem Tozçöken</i>
Tekirdağ	Kahramanmaraş	Eskişehir
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Küçükaydın</i>	<i>Şevket Gürsoy</i>	<i>Reyhan Balandı</i>
Adana	Adıyaman	Afyon
	(Muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Şevket Orhan</i>	<i>Ali Yüksel Kavuştu</i>	<i>Mehmet Soydan</i>
Bursa	Çorum	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sait Armağan</i>	<i>Sıdika Sarıbekir</i>	<i>Nusret Bayraktar</i>
Isparta	İstanbul	İstanbul
	(Muhalefîm)	
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Ülkü</i>	<i>Serpil Yıldız</i>	<i>Sinan Özkan</i>
İzmir	İzmir	Kastamonu
(Bazı maddeler için muhalefet şerhim ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet S. Kesimoğlu</i>	Mehmet Sefa Sirmen	<i>Ali Oksal</i>
Kırklareli	Kocaeli	Mersin
(Muhalefet şerhim ektedir)	(İmzada bulunamadı)	(Madde 53-54-56'ya muhalefet)
Üye	Üye	Üye
<i>Selami Uzun</i>	<i>Abdullah Veli Seyda</i>	<i>Şevket Arz</i>
Sivas	Şırnak	Trabzon
		(Muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	
<i>Mehmet Kartal</i>	<i>Şükrü Önder</i>	
Van	Yalova	
(Bazı maddelere muhalifim)	(İmzada bulunamadı)	

MUHALEFET ŞERHİMİZDİR

Tasarı yerelleşme anlayışına sahiptir; Prens Sabahattin modelidir; cemaatleri güçlendirmektedir ve bu nedenle çeşitli sakinler içermektedir. Bu alanda bir reform gerekli olmakla birlikte yerelleşme yerine yerinden yönetim anlayışının kurumsallaştırılması gerekir. Tasarının geneline bu açıdan ve aşağıda belirtmiş olduğumuz alanlardaki maddelerine belirtilen şu gerekçelerle muhalifiz :

- Çağdaş yerel yönetimlerin birçoğunda ve Türk İdari Sisteminin esin kaynağı olan Fransız İdari Sisteminde alan yönetimi bulunmaktadır. Alan yönetiminde çok sayıda küçük belediye bulunmakta ve belirli bir alandaki küçük belediye birlikler yoluyla yönetilmektedir. Örneğin Fransa'da 35.000 belediye bulunmaktadır. Oysa bizde yakınmakta olduğumuz belediye sayısı sadece 3225 yani Fransa'dakinin 1/10'udur. Böylece hem çok küçük ölçekli birimler belediye yapılarak kentleştirilmekte hem de hizmet maliyetinin düşürülmesinde büyük ölçek gerektiren hizmetler, alan yönetimi kavramı kullanılarak büyük ölçekte verilmektedir. Böylece hem küçük ölçekli olmanın dezavantajları giderilmekte hem de küçük ölçekli olmanın sağladığı avantajlardan yararlanılmaktadır. Bu nedenle Tasarının 4 üncü maddesinde belediye kurulması koşulunun 5000 nüfusa yükseltilmiş olmasına ve 11 inci maddesinde 2000 nüfusun altındaki belediyelerin tüzel kişiliklerinin sona erdirilmesine karşıyız.

- 15 inci maddenin (j) bendinde, gerçek ve tüzel kişilerin belediye sınırları içinde hal açmalarına izin vermenin belediyenin yetkisi olduğu belirtilmektedir. Bu tür hallerin açılmasına izin verilmesiyle, sebze ve meyvenin toptancı hallerine girmeyecektir ve bu suretle devlet önemli miktarda vergi kaybına uğrayacaktır. Ayrıca bu tür haller rekabetin de işlemesine engel olacak ve toptancı hallerindeki komisyoncuları olumsuz etkileyecektir. 15 inci maddenin son fıkrası haczedilemeyecek belediye mallarını düzenlemektedir. Belediyelerin mağdur olmaması ve yerel seçmenlerin yöneticilerin hatalarından dolayı cezalandırılmamaları için haczedilemeyecek malların kapsamı genişletilmelidir ve belediye mallarının hazine neden olan kişilerin bu hacizden dolayı sorumlu tutulmaları gerekir. Bu nedenlerle 15 inci maddedeki düzenlemeye muhalifiz.

- Tasarının 30 uncu maddesi belediye meclisinin feshini düzenlemektedir. Buna göre fesih nedenlerinden biri, belediye meclisinde belediyeye verilen görevlerle ilgili olmayan siyasi konuların görüşülmesi ve bu konuda karar alınmasıdır. Bu tür bir düzenleme, belediyeleri zor durumda bırakacak, düşünce özgürlüğünü zedeleyecek, siyasi olmayan konuların siyasi konuyu gibi değerlendirilmesi yoluyla haksız politik fesiHLere yol açacaktır. Bu nedenle 30 uncu madde düzenlemesine karşıyız.

- Tasarının 39 uncu maddesi belediye başkanlarının özlük haklarını düzenlemektedir. Belediye başkanlarının özlük haklarının iyileştirilmesi son derece olumludur. Ancak geçmişte belediye başkanlığı yapmış kişiler, görevleri sona erdikten sonra son derece zor durumda kalabilmekte ve kendilerine yakışmayan işlerde çalışmaktadırlar. Örneğin simitçilik yapan eski belediye başkanları ile karşılaşılabilir. Bu nedenle belediye başkanlığı yapmış kişilerin sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınarak itibarlarının korunması bir zorunluluktur. Çünkü bu kişiler yerel seçmenler tarafından belediye başkanlığı gibi son derece onurlu bir göreve getirilmişlerdir. Bu kişilerin bu onurlu görevden sonra, kendileri açısından küçük düşürücü işlerde çalıştırılmaları doğru değildir. Bu nedenle geçmişte belediye başkanlığı yapmış ve mevzuattaki boşluk nedeniyle emeklilik hakkını kazanmamış ve sayıları 3000'i geçmeyen belediye başkanının emeklilik haklarıyla ilgili bir düzenleme, Emekli Sandığı ile ilişki kurularak yapılmalıdır.

- Tasarının 49 uncu maddesinin getirdiği personel rejimi siyasi kadrolaşmayı olanaklı kılmaktadır. Belediye personelinin belediye başkanı tarafından atanacak olması, belediye başkanının kendi siyasi yandaşlarını işe almasına neden olacak ve siyasi kadrolaşma gerçekleşecektir. Bu da hizmetlerin gereği gibi yerine getirilmemesi ve belediyelerin siyasi kadrolaşma yeri olmasıyla sonuçlanacaktır. Bu nedenle 49 uncu madde düzenlemesine karşıyız.

- Tasarının 54 üncü maddesi denetimin kapsam ve türlerine ilişkindir. Sayıştayın dış denetim yapan tek kuruluş olması, denetimin yetersiz kalmasıyla sonuçlanacaktır çünkü Sayıştay denetim işinin üstesinden tek başına gelemez. Belediyelerin denetimi son derece kurumsallaşmış bir yapıya sahip olan ve deneyimleri bulunan teftiş kurulları tarafından yapılmalıdır. Daha çok siyasi denetim yapan ve çoğu kontrolör konumunda olan denetim kurullarının denetim yetkisine son verilmelidir. Bu nedenlerle 54 üncü maddedeki düzenlemelere karşıyız.

Tasarının 56 ncı maddesindeki, "hizmetin ciddi biçimde aksaması" ve "hayati derecede olumsuzluk" kavramları görelî kavramlardır; bu kavramların ölçütleri bulunmamaktadır ve bu nedenle de subjektif uygulamaların konusu olabilirler. Madde bu haliyle baskı ve tehdit içermektedir ve siyasal uygulamalara olanak tanımaktadır. Bu nedenle maddedeki düzenlemelere karşıyız.

Tasarının 60 ıncı maddesinde İller Bankası bulunmaktadır. İller Bankası bugünkü yapısıyla bir belediye bankası olmaktan çıkmıştır. Bu nedenle Bankanın bir an önce yeniden düzenlenmesi gerekir.

Belediye şirketlerinin kurulmasını düzenleyen Tasarının 69 uncu maddesi belirsizdir. Belediyelerin şirket kurmalarına olanak tanınacaksa, bu olanağın sınırlı olması, bu maddenin daha ayrıntılı düzenlenmesi gerekir.

Hakkı Ülkü
İzmir

Şevket Arz
Trabzon
Şevket Gürsoy
Adıyaman

Mehmet S. Kesimoğlu
Kırklareli

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
BELEDİYELER KANUNU TASARISI
BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

MADDE 1.- Tasarının 1 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2.- Tasarının 2 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Tasarının 3 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4. - Son nüfus sayımına göre nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve yerleşik alanı kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için, meskûn sahalarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına, kuş uçuşu azami 1.500 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının en az 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallîn en büyük mülkî idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimine üzerine, mahallî seçim kurulları, on beş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir. Danıştay'ın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararnameyle belediye kurulabilir.

MADDE 5.- Tasarının 5 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6.- Tasarının 6 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7.- Tasarının 7 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8.- Tasarının 8 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9.- Tasarının 9 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10.- Tasarının 10 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11.- Tasarının 11 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12.- Tasarının 12 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13.- Tasarının 13 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 14.- Tasarının 14 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Belediyenin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 15.- Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak,

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek,

d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,

e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere belediye sınırları içinde; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; kullanılmış sular ile yağmur sularının uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek,

f) Belediye sınırları içinde toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek.

g) Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.

h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı ayrı hak tesis etmek,

i) Borç almak, bağış kabul etmek,

j) Toptancı ve perakendeci halleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha ve yat limanları kurmak, işletmek, işlettirmek; gerçek ve tüzel kişilerin belediye sınırları içinde hal açmasına izin vermek,

k) Motorlu taşıt muayene ve emisyon ölçümü yapmak veya yaptırmak,

l) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı on milyar Türk Lirasının altında olan dava konusu işlerin, anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,

m) İkinci ve üçüncü sınıf gayri sıhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek,

(e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetler münhasıran belediyenin hakkıdır. Bu hizmetlere ait hak ve imtiyazların devri genel hükümlere göre yapılır. Belediye, toplu taşımaya ilişkin hizmetlere ait hakkını, kiralayabileceği gibi imtiyaz oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle de kullanabilir.

Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır.

Belediye vergileri, resimleri, harçları ve proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, şartlı bağışlar ile kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

MADDE 16.- Tasarının 16 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ KISIM
Belediyenin Organları
BİRİNCİ BÖLÜM
Belediye Meclisi

MADDE 17.- Tasarının 17 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18.- Tasarının 18 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19.- Tasarının 19 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20.- Tasarının 20 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21.- Tasarının 21 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22.- Tasarının 22 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 23.- Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere belediye meclisine iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, kesinleşen kararların iptalini ve yürütülmesinin durdurulmasını on gün içinde idarî yargı mercilerinden isteyebilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir.

Mülkî idare amiri hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.

İhtisas komisyonları

MADDE 24.- Belediye meclisi, her başkanlık divanı seçimi döneminde, üyeleri arasından seçilecek en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. Nüfusu 10.000'i aşan belediyelerde plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

İmar komisyonu dışındaki komisyonların çalışma süreleri meclisin toplantı süresiyle sınırlıdır. İmar komisyonu, havale edilen işleri bir ay içinde sonuçlandırır.

Komisyonlar, havale edilen işlerle ilgili raporlarını, ertesi ayın ilk toplantısına kadar meclise sunar. Rapor bu sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenidir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere belediye meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verilir.

MADDE 25.- Tasarının 25 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26.- Tasarının 26 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27.- Tasarının 27 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28.- Tasarının 28 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29.- Tasarının 29 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30.- Tasarının 30 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31.- Tasarının 31 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32.- Tasarının 32 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Encümeni

Belediye encümeni

MADDE 33.- Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyeleri ile nüfusu 100.000'i aşan belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği dört üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği dört üyeden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği üç üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği üç üyeden,

oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak, ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

MADDE 34.- Tasarının 34 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35.- Tasarının 35 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36.- Tasarının 36 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediye Başkanı

MADDE 37.- Tasarının 37 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 38.- Tasarının 38 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39.- Tasarının 39 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 40.- Tasarının 40 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41.- Tasarının 41 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42.- Tasarının 42 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43.- Tasarının 43 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44.- Tasarının 44 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45.- Tasarının 45 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46.- Tasarının 46 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

MADDE 47.- Tasarının 47 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Belediye Teşkilatı

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediye Teşkilatı ve Personeli

MADDE 48.- Tasarının 48 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Personel istihdamı

MADDE 49.- Belediye hizmetleri, memurlar, diğer kamu görevlileri ve işçiler eliyle yürütülür.

Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır ve ilk toplantıda belediye meclisinin onayına sunulur.

Belediyede, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümleyici ve programcı, mimar, ebe, hemşire, teknisyen, tekniker ve benzeri uzman ve teknik elemanlar sözleşmeli olarak çalıştırılabilir.

Sözleşmeli olarak çalıştırılacakların ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen sınırlar içinde belediye meclisi tarafından kararlaştırılır. Sözleşmede süre, performans ölçütleri, performans değerlendirilmesine dayalı ödüllendirme ve diğer hususlar yer alır.

Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle ve süreleri seçim döneminin bitiminden sonraki otuzuncu günü geçmemek üzere belediyelerin yönetici kadrolarında görevlendirilebilir. Bu şekildeki görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen atamaya ilişkin şartlar dikkate alınır. Görevlendirilen memurlar kurumlarından izinli sayılır ve asıl kadrolarıyla ilişkileri devam eder. Görevlendirildikleri kadroda geçen hizmetleri asıl kadrolarında geçmiş gibi değerlendirilerek intibakları yapılır. Bunlar, görevlendirildikleri kadronun malî ve sosyal haklarından yararlandırılır. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren en geç bir ay içerisinde herhangi bir işleme gerek kalmaksızın aslî kadrolarındaki görevlerine başlatılır.

Belediye başkanı zorunlu gördüğü takdirde, belediye meclisinin görev süresini aşmamak ve başkan yardımcısı kadro sayısının yarısını geçmemek şartıyla belediye meclis üyeleri arasından, boş olan başkan yardımcısı kadrolarına görevlendirme yapabilir. Bu şekilde görevlendirilen başkan yardımcılara başkana verilen ödeneğin yarısını aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir.

Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde 30'unu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde 40 olarak uygulanır.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının yüzde 10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısının 20.000 gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Zabıtası, İtfaiye ve Acil Durum Planlaması

MADDE 50.- Tasarının 50 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51.- Tasarının 51 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 52.- Tasarının 52 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Belediyelerin Denetimi

MADDE 53.- Tasarının 53 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54.- Tasarının 54 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 55.- Tasarının 55 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 56.- Tasarının 56 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 57.- Tasarının 57 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ KISIM

Mali Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Gelir ve Giderleri

MADDE 58.- Tasarının 58 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59.- Tasarının 59 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Bütçesi

MADDE 60.- Tasarının 60 ıncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 61.- Tasarının 61 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 62.- Tasarının 62 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 63.- Tasarının 63 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 64.- Tasarının 64 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 65.- Tasarının 65 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 66.- Tasarının 66 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borçlanma ve İktisadi Girişimler

MADDE 67.- Tasarının 67 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 68.- Tasarının 68 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 69.- Tasarının 69 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 70.- Tasarının 70 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 71.- Tasarının 71 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

ALTINCI KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

MADDE 72.- Tasarının 72 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 73.- Tasarının 73 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 74.- Tasarrın 74 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Kent konseyi

MADDE 75.- Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir.

MADDE 76.- Tasarrın 76 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 77.- Tasarrın 77 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 78.- Tasarrın 78 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 79.- Tasarrın 79 uncu maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 80.- Tasarrın 80 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 81.- Tasarrın 81 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 82.- Tasarrın 82 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 83.- Tasarrın 83 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 84.- Tasarrın 84 üncü maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 85.- Tasarrın 85 inci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1.- Tasarrın geçici 1 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2.- Tasarrın geçici 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3.- Tasarrın geçici 3 üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

MADDE 86.- Tasarrın 56 ncı maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

MADDE 87.- Tasarrın 57 nci maddesi, Komisyonumuzca başlığıyla birlikte aynen kabul edilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

25.6.2004

Esas No. : 1/766

Karar No. : 89

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 3.3.2004 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 4.3.2004 tarihinde, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen (1/766) esas numaralı "Belediyeler Kanunu Tasarısı", Komisyonumuzun 4.3.2004 tarihinde yapmış olduğu 35 inci birleşiminde Hükümeti temsilen İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ve Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; yönetim biliminde eskiden "adem - i merkezîyet" olarak adlandırılan bir kavram olan yerel yönetimin başlıca iki türü vardır. Bunlardan biri yetki genişliği, diğeri ise yerinden yönetimdir. Yetki genişliğinde merkezi kuruluşlar merkezden uzakta bulunan birimlerine ve görevlerine belli işlevleri yerine getirmelerine yetecek bir ya da daha çok yetkiyi, kendi adlarına kullanmak üzere devrederler. Yerinden yönetim olarak bilinen diğeri oluşumda ise yasalar uyarınca oluşturulmuş yönetim organlarının, yine yasaların belirlediği ya da merkeze bırakılmış olanlardan başka işlevleri görebilmeleri için tüzel, siyasi ve mali bir takım yetkilerle donatılmalarıdır.

Yerel yönetimlerin karar organlarının seçimle işbaşına gelmiş olmaları ve kendi işlerini kendi organları eliyle görmeleri ve tüzel kişiliğe sahip olmaları, bu kurumlara demokratik ve özerk kuruluş niteliği kazandırmaktadır. Ancak günümüzde geleneksel temsil yönteminin yeterli olmadığı, daha demokratik bir kamu yönetimi için yönetim ve hizmet sunumunda açıklık, katılım, sorumluluk ve hesapverebilirlik ilkelerinin daha etkin bir şekilde hayata geçirilmesi gerektiği, bu ilkelerin aynı zamanda etkin bir kamu yönetiminin zorunlu unsurları arasında olduğu bir gerçektir.

Yeni kamu yönetimi anlayışı, yönetimde etkinliği ve verimliliği temel almaktadır. Bu doğrultuda kamu yönetiminde yeniden yapılanma, mahalli idarelerde bir dönüşüm ve değişimi zorunlu kılmaktadır. Mahalli idarelerin teşkilat yapıları, görev ve yetkileri, çalışma yöntemleri ve süreçleri ile amaçlarının da değişimin konusu olması zorunludur.

Kamu hizmetlerinin sunulmasında halka daha yakın olan mahalli idarelere daha çok görev ve sorumluluk verilmesi, merkezi idare ile mahalli idareler arasındaki yetki ve kaynak dağılımının geleneksel yapısının değiştirilmesini ve görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması ilkesinin tam anlamıyla hayata geçirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda mahalli idarelerin daha fazla yetki, sorumluluk ve kaynakla desteklenmesi, bu idarelerin yönetim, yapı ve anlayışlarında da buna uygun dönüşümlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunu hazırlayan tarihsel koşullar ve toplum yapısı güçlü bir merkezi otoriteye bağımlı yerel yönetimler öngörmüştür. Türk yerel yönetim sisteminde belediyeler, il özel idareleri ve köyler olmak üzere üç tür yerel yönetim biçimi kurulmuştur.

Belediyeler dünyada yaşanan gelişmelere koşut olarak ülkemizde de diğer mahalli idarelere göre öne çıkmıştır. Bunda, belediyelerin kent yönetimlerinden sorumlu ve gelişmelere daha duyarlı ve gelişmelerden direkt etkilenen birimler olmalarının payı büyüktür. Çeşitli toplumsal, siyasal ve ekonomik nedenlerle kentlerin ülke nüfusunu bünyesine çekmesi belediyelerin önem kazanmasına yol açan diğer etkenlerin başında gelmektedir.

1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı Belediyeler Kanunu büyük şehir belediyelerinin kuruluşuyla ilgili 3030 sayılı Kanun dikkate alınmazsa, belediyelerin kuruluş ve görevlerini düzenleyen temel kanundur.

Günümüz itibariyle yaşanan hızlı ve çarpıcı iktisadi, sosyal ve teknolojik gelişmeler belediye hizmetlerin sunulmasında ve örgütün yönetilmesinde 1580 sayılı Kanunun yetersiz kalması sonucunu doğurmuştur. Demokrasinin yaygınlaşması, refah artışı, teknolojik gelişmeler ve demografik yapıdaki değişimler, ihtiyaç ve taleplerin artmasına ve çeşitlenmesine neden olmuştur. Tüm bu ihtiyaçları sayma yoluyla belirtilen bir listenin içine sıkıştırmak olanaksız hale gelmiştir. Ayrıca belediyelerin bazı iş ve hizmetleri kendi aralarında ortaklaşa görmelerini sağlayacak mekanizmalarda yetirince gelişmemiştir.

Osmanlı İmparatorluğundan devralınanlarla birlikte 1923'de 436 olan belediye sayısı 16'sı büyük şehir, 65'i il merkez belediyesi olmak üzere 3215'e yükselmiştir. Gelişmiş ülkelerin aksine Türkiye'de belediye sayısında sürekli bir artış yaşanmış, bunda da belediye kurmak için ön görülen ve oldukça düşük olan iki bin nüfus limitinin belirlenmiş olması büyük rol oynamıştır. Bu durum ölçek sorununu da gündeme getirmiştir. Bu sorun küçük belediyelerde kaynakların ussal kullanımını ve uzmanlaşmayı önlemiş, nüfus yığılması olan büyük kentlerde hizmete olan aşırı talebin karşılanmaması problemlerini doğurmuştur.

Anayasanın 127 nci maddesi hükmü olan, mahalli idarelere görevleriyle orantılı gelir sağlanır hükmü gerçek anlamda uygulanamamış ve kaynak sorunu belediyeler için en büyük problemlerin başında yer almıştır. Yönetim kapasitesi zayıf ve kurumsal gelişmesi yeterli olmayan belediyeler öz kaynaklarını geliştirmede de başarılı olamamışlardır. Belediyelerin mevcut teşkilat ve personel yapısı da kentsel hizmetleri karşılamada yetersiz kalmıştır.

Sonuç olarak ülkemizde belediyeler, yerel yönetim özerkliğinin gerektirdiği karar alma ve uygulama, açıklık ve katılımı sağlama mekanizmalarına sahip olamamıştır. Belediyelerimiz yerel kamu hizmetleri alanındaki çağdaş gelişmelerin tersine genel yetkili değildir ve gelirleri yetersiz, kurumsallaşamamış, yönetim kapasiteleri zayıf, etkin ve verimli hizmet sunamayan yönetimler haline gelmiştir. 1580 sayılı Kanunun dayandığı anlayış, çağdaş eğilimler doğrultusunda gelişen ve ifadesini bulan yerel hizmetlerde genel yetkili yerel yönetim anlayışından farklıdır. Bu Kanunda daha sonra yapılan pek çok değişiklikle Kanunun bütünlüğünü ve iç tutarlılığını bozmuştur.

Bu gerekçeler doğrultusunda, Devletin üniter yapısını, Anayasamızda yer alan idarenin bütünlüğü ile idarenin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarını gözetken, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ile ülkemizin adaylık süreci içerisinde bulunduğu AB ile uyumu da göz önünde bulundurmamak suretiyle ihtiyaçlara cevap vereceği ve problemleri çözeceği düşünülen bu Tasarı hazırlanmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Mahalli idarelerin temel değerleri olan demokrasi ve özerklik, katılım ve etkinlik ilkelerinin Tasarının özüne yansıtılmasının,

- Mahalli idarelerin, kanunlarla verilen görev ve hizmetleri kendi organlarının kararıyla ve kendi sorumlulukları altında yerine getirmelerinin sağlanmasının, bunu gerçekleştirebilmek amacıyla belediyelere idari ve mali özerklik tanınmasının,

- Belediye sınırlarının tespitinde kullanılacak ölçütlere açıklık getirilmesinin,

- Belediye encümeninin karar organı değil yürütme organı olmasını sağlayacak düzenlemeler yapılmasının ve belediye encümeninde seçilmişlerin sayısının artırılmasının,

- Mahalli müşterek hizmetler bakımından kendi sınırları içinde genel yetkili olmalarının,

- Belediyeler üzerindeki vesayet yetkisinin sınırlarının daraltılmasının ve idarenin bütünlüğü ve hukuka uygunluğunu sağlayacak mekanizmaların düzenlenmesinin,

- Vatandaşların, belediye meclislerine ve ihtisas komisyonlarına katılma ve görüş bildirmesine imkan sağlayan düzenlemeler yapılmasının,

- Belediyenin desteği ile herkesin görüşünü açıklama imkanı bulduğu bir platform olacak kent konseylerinin toplanmasının,

- Mahalle yönetiminin, mahalle halkı ile belediye arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde ve sorunların belediyeye aktarılmasında etkili olacak düzenlemeler getirilmesinin ve bu bağlamda mahalle muhtarlarının kent konseyinde temsilinin sağlanmasının,

- Hemşehrilige daha aktif ve katılımcı bir özellik kazandıran düzenlemeler yapılmasının,

- Kimi belediye hizmetlerinde gönüllülerin çalıştırılmasına imkan veren yöntemler benimsenmesinin,

- Belediyelerin temel hedeflerini ve bu hedeflerini gerçekleştirecekleri faaliyetlerini kapsayan beş yıllık stratejik planların hazırlanmasının, nüfusu 30.000'in altında olan belediyelerde stratejik plan yapma zorunluluğunun bulunmamasının,

- Belediyelerin bütçelerini ve performans ölçütlerini oluşturacakları yıllık çalışma programları oluşturmalarının,

- Bir çok iş ve hizmetler bakımından yaptırma veya işletirme yöntemlerini kullanmaya yetkili olabilmelerini sağlayacak düzenlemeler yapılmasının,

- Belediyelerin diğer kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapabilmesine imkan tanınmasının,

- Performans değerlendirmesi ve stratejik yönetime uygun istihdam politikalarının oluşturulması ve esnek teşkilatlanmaya imkan sağlanmasının,

- Belediye olabilmek için gerekli olan nüfus limitinin 2000'den 5000'e çıkarılmasının,

- Nüfusu 2000'in altına düşen belediyelerin köye dönüştürülmesine ilişkin yöntemlerin saptanmasının,

- Belediye meclislerinin her ay mutad olarak toplanmasının,

- Nüfusu 50.000'i aşan belediyelerde zorunlu olarak plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulmasının,

- Belediye meclisinin bilgi edinme yollarını etkinleştirecek yöntemler benimsenmesinin,

- Belediye başkanlarının siyasi partilerin il, ilçe ve belde teşkilatının yönetim ve denetim organlarında görev almaları ile profesyonel spor kulüplerinde başkanlık veya yöneticilik yapmasının yasaklanmasının,

- Belediyelerde iç ve dış denetim yapılmasının ve denetimin, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, mali ve performans denetimini kapsamının,

- Bu Tasarıyla yapılan düzenlemelere uyum sağlanması amacıyla bazı kanunların çeşitli hükümlerinin değiştirilmesinin ve bazı kanunların tümünün veya bazı maddelerinin yürürlükten kaldırılmasının,

Öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda, Tasarının geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce, verilen bir önerge ile, Tasarının daha detaylı incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına ve alt komisyon çalışmalarını takiben müzakerelere devam edilmesine karar verilmiştir.

Alt komisyon, çeşitli tarihlerde tali komisyon olan İçişleri Komisyonunun ve İçtüzüğü'nün 34 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş bildiren Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun önerilerini de dikkate alarak, ilgili kurumların temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu toplantılar sonucunda çalışmalarını tamamlamış ve hazırlamış olduğu rapor ve metni Komisyonumuza sunmuştur.

Bu defa, Komisyonumuzun 16.6.2004 tarihinde yapmış olduğu 55 inci birleşimde, İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katılımlarıyla, Tasarının geneli üzerindeki görüşmelere geçilmiştir.

Tasarının geneli üzerinde yapılan müzakerelerde;

- Belediyenin görev ve sorumlulukları konusunda özerklik şartı ve genel yetkililik mantalitesinin bulunduğu, görevler konusunda benimsenen bu genel yetki anlayışının sorunlar ortaya çıkarabileceği, sayma yönteminin devam etmesi gerektiği ancak içeriğinin değişebileceği,

- Tasarıda mahalli idari birlikleriyle ilgili düzenlemelerin de yer alması gerektiği,

- Kanun dili olarak Tasarının yetersiz olduğu ve kavramların rastgele kullanılmış olduğu,

- Öngörülen değişikliklerin yerinde olduğu ve öteden beri yapılması istenen şeyleri yansıttığı,

- Sivil toplum örgütlerinin sisteme daha aktif katılımının sağlanması gerektiği, bunun denetimi ve hizmetlere katılımı artıracığı,

- Belediyelere tanınmış olan yetkilerin üstesinden gelebileceğinden fazla olduğu bu durumun iyi analiz edilmesi gerektiği,

- Belediyelerin görevlerine ilişkin tanımlarda muğlakların olduğu ve mecburiyet sonucunu doğurmadığı, oysa vatandaşlara yönelik sorumlulukların çok net tanımlanmış olduğu, tanımların kamu yararına uygun olarak net bir şekilde yapılması gerektiği,

- Belediyelerin borçlanması konusunda belirlenecek mekanizmanın işleyişinin kontrol altında tutulmasının yararlı olacağı,

- Belediye büyüklüklerine ilişkin değişikliklerin ayrıntılı bir yaklaşımla ele alınması gerektiği, belediyelerin birbirleriyle benzermiş gibi değerlendirilmesinin doğru olmayacağı, özel durumu olan belediyeler için özel düzenlemeler öngörülmesi gerektiği,

- Mevcut Kanunun çatı olarak çok sağlam olduğu ancak yeni ihtiyaçlara göre revize edilmeye ihtiyacı bulunduğu,

- Meclis toplantısının ayda beş günle sınırlandırılmasının makul olmayabileceği, bu durumun büyük belediyeler için sorunlar ortaya çıkarabileceği,

- Belediye olmak için gerekli olan 2000 nüfus kriterinin korunması gerektiği, ülkemizin gelişmiş ülkelerden farklılıklar arz eden özelliklerin gözönünde bulundurulması gerektiği,

- Norm kadro uygulamasının yerinde olduğu, ancak norm kadro çalışmasını yapma görevinin İçişleri Bakanlığına verilmesinin doğru olmadığı, her belediyenin kendi ihtiyaçlarını gözeterek bu çalışmayı kendisinin yapması gerektiği, aksinin tatbik kabiliyeti olmadığı,

- Stratejik planın belediyeler için uygun olmadığı, ancak bunun Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunundan kaynaklandığı, makro planlarla belediyelerin yapacakları stratejik planlar arasındaki bağın kurulması gerektiği, aksi takdirde makro planların gerekliliğinin ortadan kalacağı,

- Belediyelerin genel yetkili kılınmasının siyasi yaşamımızda yapılan bir reform ve son iki yüz yılın en büyük değişikliği olduğu, mevcut düzenin belli yanlarının savunulmasının alışkanlıklardan kaynaklandığı, Tasarının da esas itibarıyla yenilikleriyle birlikte 1580 sayılı Kanuna dayanmakta olduğu,

- Belediyelerin çoğunun genel yönetim giderlerini bile karşılamaktan aciz olduğu ve Devletin üzerinde bir yük oluşturduğu, nüfus sınırının yükseltilmesiyle yetkinin genişletilerek verimliliğin artırılabilceği,

- Yapılan değişikliklerin üniter yapıyla uyumlu olması ve merkezi yönetimle yerel yönetimler arasındaki ilişkinin bu durumun gözönünde bulundurularak kurulması gerektiği, üniter yapıyı zaafa uğratmadan hizmet sunulmasının en iyi şekilde düzenlenmesi hususunun dikkate alınmasının yerinde olacağı,

- İmar konularında katı davranılması ve belediye meclislerinin bu konudaki esnekliklerinin sınırlandırılması gerektiği,

Gibi görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan açıklamalarda ise;

- Mahalli idarelerin kendi aralarındaki ve merkezi yönetimle aralarındaki yetki kargaşasının önlenmesi amacıyla bu alanda çeşitli değişiklikler yapılmış olduğu, ancak sorunun bu şekilde de çözülmeyeceği anlaşılınca bu konunun çözümü için yerel yönetimlerin bu tasarılarla topyekün ele alınmış olduğu,

- Yerel yönetimlerde reform yapılması yönünde toplumsal bir konsensüsün bulunduğu, tüm toplum kesimlerinin yerel yönetimlerin yetkilerinin ve imkanlarının artırılmasından yana olduğu, ancak doğal olarak ayrıntılarda küçük farklılıklar bulunduğu, bu değişimin aynı zamanda modernleşme projemizin önemli bir etabı olduğu, bütün Avrupa Birliği ülkelerinin bu reformu gerçekleştirdiği,

- Bu reformun kamuoyuyla paylaşılması ve ilgililerin katılımı hususunda özen gösterildiği, bütün ilgililerin fikirlerini açıkça ortaya koyabileceği çok sayıda platform oluşturulduğu, dolayısıyla tasarıların ortak aklın bir ürünü olması için gayret sarf edildiği,

- Mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçların yerel yönetimler tarafından yürütülmesinin esas amaç olduğu,

- Belediye meclisi ve encümenin niteliklerinin gözden geçirildiği, encümenin karar organı olma niteliğinin ortadan kaldırılarak bu konuda meclisin tek yetkili organ kılındığı, encümenin yapısının sayısal olarak da değiştiği, meclis üyeleri ile bürokratlar arasında başkanca görevlendirilecek kişilerin sayılarının eşitlendiği,

- Suiistimal edilen olağanüstü toplantı yöntemi uygulamasının sona erdirildiği,

- Meri kanunda encümen üyelerinin huzur haklarının belediye meclisine bırakılmış olduğu ancak bu uygulamadan vazgeçilerek Tasarıyla bu konuya açıklık kazandırıldığı,

- Tasarı hazırlanırken Kamu Yönetiminin Temel İlkesi ve Yeniden Yapılandırılması Kanunu Tasarısının dikkate alınmış ve ilgili düzenlemelerin buna uygun olarak yapılmış olduğu,

- Tasarıyla, belediye kurulması için gerekli olan nüfus şartının ikibinden beş bine çıkarılmasının öngörüldüğü, böylece ekonomik ve hizmet gerekleri itibarıyla daha uygun bir büyüklüğün belediye kurulmasında şart olarak arandığı,

- Hemşehri hukuku kavramı getirilerek, hemşehrilerin, belediyenin karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından faydalanma haklarının bulunduğu hükme bağlanmış olduğu,

- Mülki idare amirlerinin belediye bütçeleri dahil meclis kararlarını tasdik yetkisinin kaldırılarak bunun yerine hukuka veya kamu hizmetlerinin oluşturulma koşullarına uymayan kararları idare mahkemelerine götürme yetkisinin verildiği, böylece gereksiz zaman kaybı, formalite ve kırtasiyeciliğin önlenerek daha etkili bir denetim imkanının getirildiği,

- Nüfusu onbinin üzerindeki yerlerde belediye hesaplarını incelemek üzere Denetim Komisyonu ve ellibin nüfusu aşan yerlerde Plan ve Bütçe ile İmar Komisyonları kurulmasının zorunlu kılındığı,

- Belediye yönetimlerine personel konusunda esneklik tanındığı, personel kadrolarının ihdası, iptali ve değiştirilmesi, belediye idaresinin teşkilat yapısı, stratejik planların yapılması ve borçlanma konularında yetkilerin meclislere bırakıldığı,

- Çağdaş stratejik yönetim anlayışının Tasarıya yansıtılmış olduğu, bu bağlamda belediyelerin bir yıllık faaliyetlerinin stratejik plana ve belirlenen hedeflere uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediği, mali durum ve performans göstergelerinde meydana gelen sapmaların ve sebeplerin gösterildiği faaliyet raporunun hazırlanacağı,

-Yöneticilik kadrolarında merkezi idare personelinin geçici olarak görevlendirilebileceği, belediyelerde personel giderlerinin, nüfusu onbini aşan belediyelerde bütçenin % 40'ını diğerlerinde % 30'unu geçemeyeceği,

- Belediyelerin denetimi konusunda da yeni bir bakış açısının getirildiği, belediyelerde iç denetimi artırıcı bir yöntem benimsendiği ve denetim alanındaki mükerrerliklerin giderilmesinin amaçlandığı,

- Hataların önlenmesi, risklerin ve zayıflıkların belirlenmesi, iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması ve yönetimin geliştirilmesine yönelik olarak belediye başkanları tarafından denetim yapılacağı,

- Mali işlemler ve kararlar ile performans ölçütlerine uygunluk açısından Sayıştay, mali işlemler dışında kalan iş ve işlemlerin denetiminin ise İçişleri Bakanlığı tarafından yapılacağı, denetim sonuçlarını gösteren raporların belediye meclisine sunulacağı ve kamuoyuna açıklanacağı,

- Daha önce hiçbir sınır olmayan borçlanmaya sınır getirildiği,

- Dış borçlanmanın sadece yatırımlar için ve 4749 sayılı Kanun hükümlerine göre, iç borçlanmanın bütçe gelirlerinin % 10'una kadar meclis kararıyla, % 10'u geçen hallerde İçişleri Bakanlığının onayıyla yapılacağı,

- Belediye ve bağlı kuruluşların toplam iç ve dış borçlarının ana para ve faiz tutarının, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının iki katını aşamayacağı,

- Katılımcılık, şeffaflık, çevre bilinci, sosyal dayanışma ve hesap sorma kültürünün geliştirilmesi için sivil toplum örgütlerinin oluşturduğu kent konseylerinin kurulmasının öngörüldüğü, aslında var olan bu uygulamanın yasal dayanağa kavuşturulmasının amaçlandığı,

- Yerel yönetimlerin kendi aralarında veya merkezi idare kuruluşlarıyla ortak proje ve yatırımlar yapabileceği, kendi aralarında bina, tesis, araç ve personel tahsis edebilecekleri,

- Nazım imar planları içinde kalan Hazineye ait arazi ve arsaların, bedelsiz olarak belediyelere devredileceği ve toplu konut ve şehircilik hizmetlerinde kullanılacağı,

İfade edilmiştir.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmelerin ardından alt komisyon metni esas olmak suretiyle maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve Komisyonumuz 16.6.2004, 21.6.2004 ve 23.6.2004 tarihlerinde yapmış olduğu birleşimler neticesinde çalışmalarını sonuçlandırmıştır.

Alt komisyon metninin;

- 3 üncü maddesi; (d) bendinde yer alan "tüzel kişiliği bulunmayan" ibaresinin kavram karışmasına sebebiyet vermemesi amacıyla metinden çıkarılması suretiyle,

- 7 nci maddesi; birinci fıkranın sonuna büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyelerinin sınır ihtilafları ve sınır değişiklikleri kararlarında büyükşehir belediye meclisinin görüşünün de alınmasını sağlamaya yönelik bir hükmün ilave edilmesi suretiyle,

- 8 inci maddesi; kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla birinci fıkrada yer alan "Danıştaya" ibaresinden önce gelmek üzere " görüşü alınmak üzere" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 9 uncu maddesi; dördüncü fıkrasına "çözümü için" ibaresinden sonra gelmek üzere, belediyenin bütçe kısıtının bulunabileceği ve fıkradaki amir hükmün belediyeyi sıkıntıya sokabileceği, bu nedenle bu durumun önlenmesi amacıyla "bütçe imkanları ölçüsünde" ibaresinin eklenmesi ve yazım hatalarının giderilmesi amacıyla maddenin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 13 üncü maddesi; birinci fıkrasının sonuna yardımların insan onurunu zedelemeyecek şekilde yapılması zorunluluğunu öngören bir hükmün eklenmesi suretiyle,

- 14 üncü maddesi; birinci fıkrasında yer alan ifadenin şu an belediyelerin ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının aynı konuda, fakat ayrı ayrı yaptıkları hizmetlerine yasak getirmekte olduğu, oysa başta sağlık olmak üzere pek çok hizmetin hem belediye hem de diğer kurum ve kuruluşlar tarafından yapılmakta olduğu, bu sakıncanın giderilmesi amacıyla "kanunlarla" ibaresinden sonra gelmek üzere "münhasıran" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 15 inci maddesi; birinci fıkrası, (d) bendinin sonuna belediyelerin özel hukuk hükümlerinden kaynaklanan alacaklarıyla ilgili bir hükmün eklenmesi, (g) bendine, "kömür" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve hurda", "depolama" ibaresinden sonra gelmek üzere "alanlarını" ibaresinin ek-

lenmesi, (h) bendinde yer alan "takas" ibaresinin hukuki olarak doğru kullanılmasını sağlamak amacıyla "trampa" olarak değiştirilmesi, (k) bendinin başına, motorlu taşıtların muayene ve emisyon ölçümü konusunda kuralları ve standartları belirleme yetkisinin Çevre ve Orman Bakanlığında bulunması nedeniyle bu yetkinin söz konusu çerçevede kullanımını sağlamaya dönük bir hükmün eklenmesi, (n) bendinin sonuna, seyyar satıcılar tarafından izinsiz satışı yapılan ve cezayı ödenmeyerek geri alınmayan gıda maddeleri ve gıda dışı malların yoksullara verilmesini sağlamaya dönük bir hükmün eklenmesi, reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek konusundaki bir düzenlemenin fıkra (o) bendi olarak eklenmesi; ikinci fıkrası, imtiyaz verilmesine ilişkin hususun açıklığa kavuşturulması amacıyla birinci ve ikinci cümleler birleştirilerek yeniden düzenlenmesi ve üçüncü cümlesi 67 nci madde uyarınca gelecek yıllara sari şekilde hizmet satın almaya imkan verecek şekilde yeniden düzenlenmesi, üçüncü fıkrası, yatırımların teşviki konusunun makro çerçevede düzenlenmesinin daha uygun olacağı gerekçesiyle madde metninden çıkarılması suretiyle,

- 18 inci maddesi; borçlanmanın 68 inci madde de düzenlenmiş olduğu, bu nedenle ayrıca borçlanma yetkisinin gerçekleşmesine gerek olmadığı gerekçesiyle (d) bendinde yer alan "tahvil ihracına ve diğer borçlanma yöntemlerine" ibaresinin metinden çıkarılması, (e) bendinde yer alan "akar haline getirilmesine izin vermek" ibaresinin anlama açıklık kazandırmak ve kamu hizmetinde ihtiyaç duyulması şartı getirmek amacıyla kamu hizmetine ihtiyaç duyulması "kamu hizmetine ihtiyaç duyulması halinde tahsisin kaldırılmasına" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 23 üncü maddesi; dördüncü fıkrasının sonuna mülki idare amirine gönderilmeyen kararların yürürlüğe girmeyeceğine ilişkin bir hükmün eklenmesi suretiyle,

- 26 ve 27 nci maddeleri; yazım hatalarının giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 30 uncu maddesi; (c) bendinin, Tasarımın 31 inci maddesinde düzenlenen boşalan meclis görevine ilişkin bir konu olduğu ve bir maddi hatanın söz konusu olduğu gerekçesiyle metinden çıkarılması suretiyle,

- 32 nci maddesi; meclis üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarın beşte birini geçmemek üzere ödenmesi öngörülen tutarın üçte bire çıkarılması suretiyle,

- 34 üncü maddesi; redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 35 inci maddesi; üçüncü fıkraya, encümen üyelerinin gündem maddesi teklif edebilmelerine yönelik bir hükmün ilave edilmesi suretiyle,

- 36 ncı maddesi; belediye başkanının encümen başkanı olması sıfatıyla ödenek alabilmesi ve nüfus esasına göre verilecek ödenekler arasında bir denge sağlanması amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 37 nci maddesi; ikinci fıkrasına, belediye başkanlarının görevlerinin devamı süresince parti genel merkezinde ancak genel idare kurulu ile parti meclislerinde görev alabilecekleri, yönetim ve denetim organlarında görev almayacaklarına ilişkin bir hükmün ilave edilmesi suretiyle,

- 39 uncu maddesi; birinci fıkrası, belediye başkanlarının aylık ödeneklerinin nüfus esasına göre daha dengeli bir şekilde belirlenmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 41 inci maddesi; kalkınma planlarının makro, stratejik planların ise mikro düzeyde kurumsal planlar olduğu, bir ara kademe olarak fiziki plan niteliğinde olan çevre düzeni planları yerine bölge planlarının referans alınmasının daha uygun olacağı, beşeri ve kurumsal kapasite bakımından nüfusu ellibinin üzerindeki belediyelerde stratejik plan yapılmasının daha etkili ve yerinde olacağı, performans planı olmaksızın stratejik planın işlevsel ve operasyonel olmayacağı, bu nedenle yıllık operasyonel düzeyde bütçe - stratejik plan ilişkisinin performans planı ile kurulmasının gerekçesiyle bir, üç ve dördüncü fıkralarının yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 45 inci maddesi; maddenin içeriğinin daha iyi ifade etmesi amacıyla matlabının yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 49 uncu maddesi; dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "görevlendirme" ibaresinin yanlış anlaşılmalara meydan vermemek amacıyla metinden çıkarılması; son fıkrasına, ödenecek ikramiyenin çalışılan sürelerle orantılı olarak ödemeyi sağlamaya dönük bir hükmün eklenmesi suretiyle,

- 50 nci maddesi; birinci fıkrasında yer alan "İçişleri Bakanlığınca" ibaresinin, kadro unvanlarının değişikliğinin belediye ve il genel meclisince yapılması amacıyla "ilgili meclislerce" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 51 inci maddesi; son fıkrası, fazla mesai uygulamasından azami fayda sağlanması ve fazla mesai yapanlar ile yapmayanlar arasında ayırım yapılması amacıyla belediye başkanına da yılı Bütçe Kanununda gösterilen sınırlara uymak kaydıyla miktar ve süre konusunda yetki tanınarak yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 57 nci maddesi; birinci fıkrasında yer alan "ilgili bakanlığın" ibaresinin ifadeye açıklık kazandırmak ve yetki kargaşasını önlemek amacıyla "İçişleri Bakanlığının" şeklinde değiştirilmesi ve belediyelere sulh hukuk tarafından kararlara karşı asliye hukuku mahkemesine itiraz etme yetkisi veren bir hükmün maddeye son fıkraya olarak eklenmesi suretiyle,

- 67 nci maddesi; hizmet yüklenimlerinin kapsamının genişletilmesi ve Anayasaya uygunluğu sağlamak amacıyla ayrıntılı bir şekilde tadat edilerek yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 68 inci maddesi; (d) bendinin belediyelerin borç sarmalına düşmemeleri amacıyla toplam borç stokları üzerine bir limit konularak yeniden düzenlenmesi, iç borçlanma sınırını ve iç borçlanmada yetkili organ ve makamları belirten yeni bir metnin maddeye (e) bendi olarak eklenmesi, Bakanlar Kurulunca kabul edilecek bazı projelerle ilgili olarak yapılacak borçlanmaların (d) bendindeki sınırın dışında değerlendirmesini sağlayacak bir hükmün maddeye (f) bendi olarak eklenmesi ve son fıkrasının belediyelerin mali durumlarının daha sıkı denetiminin yapılabilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 69 uncu maddesi; birinci fıkrasında yer alan "bireylere ve kooperatiflere satmak" ibaresinin metinden çıkarılması, ikinci fıkrasında yer alan "açıklık ve rekabet ilkesine uygun olarak yapılır" ibaresinin "2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabidir" şeklinde değiştirilmesi ve son fıkrasının başında yer alan "Bu maddenin" ibaresinin "Bu fıkranın" şeklinde değiştirilerek fıkranın, üçüncü fıkranın sonuna eklenmesi suretiyle,

- 83 üncü maddesi; yanlış uygulamalara sebebiyet vermemek amacıyla Tasarıda geçen ve yeniden değerlendirmeye tabi tutulacak parasal miktarların geçtiği maddelerin tadat edilmesi suretiyle,

- 84 üncü maddesi; 12.9.1960 tarihli ve 80 sayılı 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin 58 inci bendinde Tefvikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal'lerin Sureti İdaresi Hakkında Kanun uyarınca belediyelerce kurulan hallerin kiraya verilememekte dolayısıyla işletilememekte olduğu ve amme emlakinden sayıldıklarından mahkeme kararları nedeniyle satılmaların da mümkün olmadığı, bu durumun çözümlenmesi amacıyla bu Kanunun uygulanmayacak hükümler arasında sayılması; 560 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5179 sayılı Kanunla mülga olduğu, bu nedenle bu Kanun Hükmünde Kararname yerine bu Kanunun isminin zikredilmesi suretiyle,

- 85 inci maddesi; redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

- 86 ncı maddesi; 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun ek 48 inci maddesinin (b) fıkrası ile aylıklarının personel kanunlarına göre almayan iştirakçilerin yararlanacağı ek göstergelerin ne şekilde tespit edileceğinin belirlenmiş olduğu, bu nedenle konu birliğinin sağlanması açısından belediye başkanlarının yararlandırılacağı makam ve temsil veya görev tazminatlarının ödenmesine ilişkin esasların söz konusu Kanunun makam tazminatı ödenmesinin düzenlenmeye tabi tutulmasının daha uygun olacağı gerekçesiyle yeniden düzenlemek suretiyle,

- Stratejik planlamanın kamu kesimi ve belediyeler için çok yeni ve kurumsal kapasitelerin geliştirilmesini gerektiren bir yaklaşım olduğu, ilk planların hazırlanması için de bir eğitim ve teknik hazırlık ihtiyaç duyulacağı gerekçesiyle bu Tasarıyla belediyelerin altı ay içinde hazırlanmasını öngördüğü stratejik planları bu Kanunun yürürlüğünü takiben hazırlanması gereken ilk stratejik planları için bir yıl olarak uygulanacağına yönelik bir düzenlemenin Tasarıya geçici 7 nci madde olarak eklenmesi suretiyle,

- Belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sermayesinin % 50'sinden fazlası belediyelere ait şirketlerin 31.5.2004 tarihi itibarıyla diğer belediyeler ile kamu kurum ve kuruluşlarından olan alacakları ve bunlara olan borçlarının bu Kanun yayımını izleyen altı ay içinde mahsup edilmesini ve belediyelerin kalan borçlarını bir ödeme planına bağlanması, mahsup ve kesinti işlemlerinin karara bağlanmasında yetkili bir komisyon oluşturulmasını öngören bir düzenlemenin Tasarıya geçici 8 inci madde olarak eklenmesi suretiyle,

- 1, 2, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 28, 29, 31, 33, 38, 40, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 87, Geçici 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve yürürlük ve yürütmeye ilişkin 88 ve 89 uncu maddeleri aynen,

Kabul edilmiştir.

Ayrıca Tasarının tamamı kanun tekniğine uygun düzeltmelerin yapılması ve yazım hatalarının giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Sabahattin Yıldız</i>
Afyon	Bursa	Muş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Mahmut Göksu</i>	<i>Mehmet Melik Özmen</i>
İstanbul	Adıyaman	Ağrı

Üye <i>Ruhi Açıkgöz</i> Aksaray	Üye <i>Mehmet Zekai Özcan</i> Ankara	Üye <i>Osman Kaptan</i> Antalya (Muhalefet şerhi eklidir)
Üye <i>Mehmet Mesut Özakcan</i> Aydın (M. şerhi eklidir)	Üye <i>Ali Osman Sali</i> Balıkesir	Üye <i>Ali Kemal Deveciler</i> Balıkesir (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Aziz Akgül</i> Diyarbakır	Üye <i>Ömer Abuşoğlu</i> Gaziantep	Üye <i>Nurettin Canikli</i> Giresun
Üye <i>Mustafa Zeydan</i> Hakkâri	Üye <i>M. Emin Murat Bilgiç</i> Isparta	Üye <i>Nazım Ekren</i> İstanbul
Üye <i>Alaattin Büyükkaya</i> İstanbul	Üye <i>Birgen Keleş</i> İstanbul (Karşı oy yazısı eklidir)	Üye <i>Ali Kemal Kumkumoğlu</i> İstanbul (M. şerhi eklidir)
Üye <i>Kemal Kılıçdaroğlu</i> İstanbul (Karşı oy yazısı ekte)	Üye <i>M. Mustafa Açıkalın</i> İstanbul	Üye <i>Bülent Baratalı</i> İzmir (M. şerhi eklidir)
Üye <i>Mehmet Ceylan</i> Karabük	Üye <i>Y. Selahattin Beyribey</i> Kars	Üye <i>Taner Yıldız</i> Kayseri
Üye <i>Mustafa Ünal</i> Konya (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Ali Er</i> Mersin	Üye <i>Gürol Ergin</i> Muğla (M. şerhi eklidir)
Üye <i>Kazım Türkmen</i> Ordu (M. şerhi eklidir)	Üye <i>Abdülkadir Kart</i> Rize	Üye <i>Erol Aslan Cebeci</i> Sakarya
Üye <i>Musa Uzunkaya</i> Samsun	Üye <i>Enis Tütüncü</i> Tekirdağ (Ayrışik oy yazısı ektedir)	Üye <i>Faruk Nafiz Özak</i> Trabzon
Üye <i>Mehmet Akif Hamzaçebi</i> Trabzon (Ayrışik oy yazısı ektedir)	Üye <i>Osman Coşkunoğlu</i> Uşak (M. şerhi eklidir)	

AYRIŞIK OY

Ulusal sınırlar içerisinde yaşayan insanların ortak nitelikteki gereksinimlerini karşılamak devletin temel görevidir. Bu temel görevi gerçekleştirecek devleti dar ve geniş anlamda tanımlamak mümkündür. Dar anlamda devlet, kamu tüzel kişilerinin yalnızca merkezi ve siyasal nitelikte olanlarını kapsar. Yerel yönetimler bu kapsam içinde yer almazlar. Geniş anlamı ile devlet, örgütlü kamu gücünün bütününe ya da kamu tüzel kişilerinin hepsini içerir. Yerel yönetimler bu kapsam içinde ele alınabilirler. Devleti diğer kurumlardan ayıran başlıca özellikleri ise devletin en geniş hacimli örgütlenme biçimi olması, ileri düzeyde işbölümü sonucu devletin faaliyetlerinin gerçekleşmesi ve tüm bunları yapabilecek erke sahip olmasıdır. Devletin bu erki elinde bulundurması ise egemenlik kavramı ile tanımını bulur.

Siyasal bir organizasyon olan devletin merkezi idareyi kurmasının temelinde "herhangi bir ülkede yaşayan insanların ortak nitelikteki iç ve dış güvenlik, adalet, toplumsal refah ve kalkınmanın sağlanması, sosyal güvenliğin etkin bir biçimde gerçekleştirilmesi gibi amaçlar yatar". Bu amaçların gerçekleştirilmesi için her ülkede yönetim görevi ve sorumluluğu ile hizmetler, merkezi yönetim ve yerel yönetim olmak üzere iki ayrı otorite ve örgüt arasında paylaştırılmıştır.

Yönetimler arası hizmet bölüşümü deyiminden anlaşılması gereken kamusal ve yarı kamusal nitelikteki hizmetlerin merkezi yönetim ve yerel yönetim birimleri arasındaki dağılımıdır. Yönetimler arasında hizmetlerin görülebilmesi için neden ayırma gidilmesi gerekir sorusunun yanıtı ise; etkinlik, hizmette vatandaşa yakınlık, tarihi ve siyasal nedenler ile açıklanmaktadır.

Bir hizmetin yerel nitelik taşıması için genelde iki ölçüt öne sürülmektedir. Bunlardan birincisi, hizmette "ölçek ekonomileri"dir. Yönetim birimi, ölçek ekonomilerini gerçekleştirmeye olanak tanıyacak ölçüde büyük tutulmalıdır. Burada ölçek ekonomisi kavramı, hizmette üretilen miktar arttıkça, birim hizmet maliyetinin düşmesi anlamında kullanılmaktadır. Ölçek ekonomileri ile üretilen hizmetlerde birim maliyeti, merkezi üretim sürecinde daha düşük olabilecektir.

İkinci kriter ise Hizmette vatandaşa yakınlık ilkesi, bir hizmetin prensip olarak vatandaşa en yakın idari birim tarafından yerine getirilmesini ve sadece bu birim tarafından ya hiç yada yeterince etkin bir biçimde yerini getirilmeyen hizmetlerin bir üst birim tarafından üstlenilmesini gerektirmektedir. Hizmetin vatandaşa yakınlığından hareketle en yakın idari birim tarafından yerine getirilmesi hususunda standart yoktur. Çünkü hizmetlerin vatandaşa yakınlığı kadar ölçek sorununun da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Hizmetin özelliğine göre en yakın idari bazen köy, belediye olabilirken, bazen bölgesel, bazen de merkezi idare olabilmektedir. Örneğin; elektrik, iç güvenlik ve benzeri faaliyetlerin daha etkin, verimli ve kaliteli gerçekleştirilebilmesi için, bölgesel veya ülke ölçeğinde örgütlenmesi kaçınılmaz bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Üniter yapıya sahip olan Türkiye'de yerel yönetimlerin yerine getirdiği hizmetler 5 ana grupta toplanabilir. Bunlar;

1. İmarla ilgili görevler (İmar planı, inşaat ruhsatı, kaçak inşaatlarla mücadele, kamulaştırma vb.)
2. Kent hizmeti ile ilgili görevler (Çöp toplama ve yok etme, toplu taşıma, itfaiye vb.)
3. Ekonomik nitelikli görevler (Hal ve pazar, toplu konut, ekmek fabrikası, süpermarket vb.)
4. Sosyal ve Kültürel hizmetler (Sinema-konser salonu, spor tesisi, kütüphane, kurslar, kreş)
5. Kontrol ve denetim (Fiyat kontrolü, inşaatların denetimi, gıda ve çevre sağlığı kontrolü, ceza uygulama vb.) dir.

Hizmetlerin sunumunda yönetimler arasında kesin ayrımlara gitmek gerçekçi bir yaklaşım tarzı olmayabilir. Aynı hizmet türü ile yerel ve merkezi yönetim farklı gerekçelerle ilgilenebilir. Örneğin ilköğretim hizmetinden sağlanan faydanın bir kısmı yerel olarak kabul edilebilir. Fakat bu, hizmetin yerel yönetimlerce sunulması için yeterli koşul değildir. Ölçek ekonomileri ve eğitimin tüm ülkede eşit koşullarda sağlanması gibi nedenler ile merkezi yönetimce sunulması istenebilir.

Yukarıda etraflıca açıklanan nedenlerle merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında kesin ayrımlara gitmek gerçekçi bir yaklaşım olmadığı için Anayasada merkezi idare, "kamu hizmetlerinin gereklerine göre" genel yetkili kılınmıştır. Nitekim, Anayasanın "Merkezi İdare" başlığını taşıyan 126 ncı maddesinde,

"Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır. (...)" denilmiştir.

Bu hükümden anlaşılacağı üzere, merkezi idarenin kuruluşu esas olarak coğrafi bakımdan düzenlenmiş, fakat merkezi idarenin üstleneceği kamu hizmetleri bakımından bir açıklık getirilmemiştir. Bu konuda maddede yapılan belirleme sadece "kamu hizmetlerinin gereklerine göre..." ifadesidir. Bunun anlamı ise açıktır yani merkezi idare genel yetkilidir.

Merkezi idarenin görev ve yetkileri, Anayasada belirlenen temel hak ve hürriyetlerden anlaşılmalıdır. Ancak, Anayasada örgütlenme ile ilgili düzenlemede görevler ve hizmetler sayılarak sınırlandırılmamıştır. Anayasanın 127 nci maddesinin beşinci fıkrasında "Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir" denilmek suretiyle merkezi yönetimin yetkileri ayrıntıya varan bir titizlikle düzenlenirken merkezi yönetimin görev ve hizmetleri şunlardır şeklinde hiç bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Merkezi yönetim ile mahalli idareler arasındaki görev bölüşümü, bunlar arasındaki ilişkilerin niteliğini ve yoğunluğunu belirleyen unsurların başında gelmesi açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Kamu görevlerinin değişik düzeydeki yönetim birimleri arasında paylaşılması, ülkelerin devlet felsefesine, geleneklerine ve toplumsal-ekonomik yapılarına göre belirlenmektedir. Uzun mahalli idareler geleneğine sahip ülkelerde, yerel birimlerin merkeze verilen, düzenleyici, üretici, hizmet sunucu bir dizi görevi de üstlenmiş olduğu görülmektedir. Bu nedenle merkez-yerel biçiminde, evrensel nitelikli ayırım yapmak olanaksızdır. Daha fonksiyonel ölçütler olarak yerel nitelikli, yerel halka yönelik, yerel katkıya elverişli, küçük ölçekli, daha verimli olarak yapılabilecek, mali güçlerin olanak verdiği görevlerin, mahalli idarelere bırakılması gerektiği söylenebilir.

Yerel yönetimleri düzenleyen kanun tasarıları ile Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Kanun Tasarısı birlikte değerlendirildiğinde, yönetimler arası hizmet bölüşümünde gerçekçi kriterlere yer verilmediği görülmektedir.

Bu genel değerlendirmeden sonra Tasarının katılmadığımız veya eksik bulduğumuz maddelerine ilişkin görüşlerimiz aşağıda sıralanmıştır.

1. Yerel Yönetim Tasarılarının en zayıf noktası, kaynak paylaşımını sağlayacak mekanizmaları yaratmamış olmasıdır. Kaynak paylaşımı ve yerel yönetimlerin öz kaynaklara sahip olmasının sağlanması yalnızca kaynakların etkin kullanımı açısından değil, bilinçli, hesap soran ve hizmet bedelini ödemeye hazır birey ve sivil toplum yaratılması açısından da önemlidir.

Hizmetlerin devrinden sonra ilgili Bakanlık bütçelerinde bu hizmetlere ilişkin ödeneklerin yerel yönetimlere transferine dayalı bir kaynak paylaşımı, yerel yönetimlerin hem yönetsel hem de demokratik kurum olarak gelişmelerini engelleyecektir. Yerel yöneticiler hizmetlerin yetersizliği durumunda "Ankara ödenek vermiyor!" mazeretinin arkasına sığınacaklar ve yerel kaynaklara dayalı gelişme tamamen ortadan kalkacak, yerel yönetimler merkeze daha bağımlı hale gelecektir.

Tasarılar ile birlikte mali paylaşım ve yerel yönetimler gelir kanunu tasarılarının hazırlanmaması bir eksikliklerdir.

2. Tasarının "birleşme ve ayrılmalar" başlığını taşıyan 8 inci maddesinin birinci fıkrasında "... iltihak olunacak belde sakinlerinin oylarına başvurulmaksızın" ifadesine yer verilmiştir.

Bilindiği üzere 1988 yılında Türkiye tarafından imzalanan "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı" 1991 yılında bazı çekinceler ile, 3723 sayılı Yasa ile onaylanmıştır. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın Türkiye tarafından da benimsenen "Yerel Yönetim Sınırlarının Korunması" başlığını taşıyan 5 inci maddesi aynen şöyledir:

"Yerel yönetimlerin sınırlarında, mevzuatın elverdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara önceden danışılmadan değişiklik yapılamaz."

Tasarıda iltihak olunacak belde sakinlerinin oylarına başvurulmadan belde sınırlarında değişiklik yapılması, usulüne göre yürürlüğe konulmuş olan söz konusu uluslararası anlaşmaya uygun düşmemektedir.

3. Tasarının "Tüzel kişiliğin sona erdirilmesi" başlığını taşıyan 11 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü,

"Belediye sınırı veya meskûn sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Danıştay'ın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri haline gelir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediye ile köylerin memur ve işçileri kadro ve pozisyonlarıyla birlikte, taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçları katıldıkları belediyeye intikal eder." şeklindedir.

Bu hüküm ile, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000'in üzerinde olan bir başka belediyenin sınırına 5.000 metreden daha yakın hale gelen belediye ve köylerin; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Danıştay'ın görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname ile tüzel kişiliklerinin sona erdirilerek ilgili belediyeye katılması öngörülmektedir.

Tasarı ile yapılan düzenleme, tüzel kişilikleri sona erdirilip ilgili belediyeye katılması söz konusu yerel toplulukların yani belediye ile köy halkının, katılma konusunda kendilerine referandum yoluyla danışılmasını öngörmediğinden biraz önce sözü edilen söz konusu uluslararası anlaşmaya uygun düşmemektedir.

4. Son dönemlerde "yönetişim" konusundaki bütün isteklere, gelişmelere ve çeşitli deneyimlerin yaşanıyor olmasına karşın, Belediyeler Kanunu Tasarısının 13. maddesindeki Hemşehri Hukuku maddesi 1580 sayılı yasadakinden daha ileri bir düzenleme getirmemektedir. 1930 yılından bu yana yasal bir hak olmasına karşın etkin olarak işlemeyen hemşehri hukukunun, ancak aktif katılımı teşvik edecek yeni düzenlemelerle yaşama geçirilebilmesinin mümkün olabileceği açıktır.

Hemşehrilerin etkin katılımını sağlayacak ilk önemli adımın "saydamlık" ve "bilgi edinme hakkı" olduğu kuşkusuzdur. Yeni yetkilerle donatılan belediyelerin karar almadan ve uygulamaya geçmeden önce, mali kaynaklar ve harcamalar konusunda "hemşehrilerini" bilgilendirmesi, gereksinimlerini ve eğilimlerini saptaması da önemli bir konudur. Soyut bir hemşehri hukukunun, somut bir uygulama haline nasıl dönüşeceği konusunda yeterince bilgi birikimi olduğu açıktır.

Bu çerçevede, beldenin stratejik planının hazırlanması ve yıllık programların uygulanmasından önce kararlardan doğrudan etkilenecek "hemşehrilerin" bilgilendirilmesi ve onların da kararlara katılımı sağlanabilir. Bu çerçevede, belde halkının Belediye Meclisinin gündemine katkıda bulunma hakkı, ya da alınan bir meclis kararına toplu itiraz hakkı gibi düzenlemeler de getirilebilir. Yine bazı imar yatırım ya da harcama kararları için referandum yaparak görüşlerin alınması da bu bağlamda düşünülebilir.

Demokratikliği sadece seçimlere indirgediğimiz zaman belediyenin uygulamalarının hemşehri denetiminden geçmesinin yollarının aranması önemli bir çaba olmaktadır. Kararlara katılımın yanı sıra, belde halkının belediye yönetimine güvensizlik duyduğu durumlarda yerel yöneticileri "görevden çekilmeye çağrı hakkının" ihdas edilmesi, hemşehri denetimini sağlayan bir yöntem olarak uygun olabilir.

5. Tasarının 13 ve 14 üncü maddelerinde belediyelerin sosyal yardımlarına ve bunlardan yararlanacaklara ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Ancak olması gereken anlayış belediyenin sosyal yardımda bulunması değil sosyal hizmet sistemi içinde gerekli önlemleri alması ve etkinliklerde bulunmasıdır.

Türkiye'de toplumsal dışlanma ve kent yoksulluğunun önlenmesi görevini üstlenen etkin bir sosyal hizmet sisteminin eksikliği gün geçtikçe daha fazla hissedilmektedir. Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün çok kısıtlı olanaklarla sürdürmeye çalıştığı sosyal hizmet faaliyetlerinin, sosyal yurttaşlık kavramını dikkate alan çağdaş bir sosyal hizmet sistemine dönüştürülmemiş olması büyük bir eksikliklerdir. Bu eksiklik son dönemlerde, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, belediyeler ve Sivil Toplum Kuruluşlarının, hiç de sistematik olmayan bir biçimde rastgele dağıttıkları "sosyal yardım" faaliyetleriyle doldurulmaya çalışılmaktadır. Yoksullukla mücadeleye yardım etmeye hazır görünen ve yerel nüfusla yakın ilişkisi olan belediyeler çağdaş bir sosyal hizmet sisteminin geliştirilmesine öncülük yapabilir.

Bu bağlamda tasarının (Madde 13; Madde 14; Madde 38/n; Madde 60/i) sosyal yardım konusuna atıfta bulunulmakla birlikte sadece "sosyal yardım"dan söz etmesi önemli bir eksiklik olarak görülmektedir. Bu maddelerin "sosyal hizmet" olarak düzenlenmesi, çağdaş sosyal politika araçlarının kullanılmasına uygun bir ortamın hazırlanması açısından yararlı olacaktır.

Toplumsal dışlanmanın önlenmesi ve yoksullukla mücadele gibi, çok önemli ve hassas konunun çok boyutlu bir ele alışı gerektirmesi ve sadece "aynı ya da nakdi yardım" olarak tasarlanması çok yetersizdir. Toplumsal dışlanmanın önlenmesi için geliştirilecek sosyal politikaların iyi düzenlenmiş bir "sosyal hizmet" kurumu çerçevesinde sistematik bir biçimde ele alınması gereklidir. Özel bir uzmanlık alanı olan sosyal hizmet ve sosyal yardım konularının hangi grupları ya da kişileri kapsayacağı ve bu hizmetin nasıl düzenleneceği ve ne tür projelerle yaklaşılabileceği gibi konulara profesyonelce yaklaşılması gerekmektedir.

Sosyal politika uygulamalarının yurttaşlık temeline dayanan bir hak olarak kabul edilmesi çağdaş toplumların önemli unsurlarından biridir. Son dönemlerde, toplumsal dışlanma ve özellikle çok daha karmaşık niteliklere bürünmekte olan kentsel yoksullukla mücadele edilmesi konuları küresel ölçekte de tartışılan ve çözüm aranan konulardan biridir. Bu nedenle bu konunun, sadece, doğrudan gelir ya da ihtiyaç transferi anlamına gelen "sosyal yardım"la sınırlanması günün koşullarına cevap vermekten çok uzaktır. Kaldı ki, sosyal yardımın da gerektiğinde bir yurttaşlık hakkı olarak, keyfilikten uzak ve bireyin onurunu zedelemeyecek bir biçimde, hangi koşullarda, hangi sürelerde ve nasıl verileceği konusunun da bir uzmanlık konusu olduğu kabul edilmelidir.

Sosyal yardımın "sadaka" zihniyetiyle dağıtılması, bu önemli konuyu kişilerin inayetine veya siyasi manipülasyonuna bırakacağı gibi, belediyenin kıt kaynaklarının etkin olarak kullanılmaması ve iyi niyetle olsa bile beklenen toplumsal kaynaşmayı sağlamaması sonucunu doğurabilecektir.

Belediyelerdeki sosyal hizmet ve sosyal yardım çalışmalarının Avrupa Sosyal Şartına uyması sağlanmalıdır.

6. Tasarının 14 üncü maddesi belediyelerin görev ve sorumluluklarını düzenlemektedir. Belde halkının müşterek mahalli ihtiyaçlarının karşılanması belediyelerin görevidir. İmar planı yapma yetki ve görevi de bunlardandır.

1980 sonrasında belediyelere merkezden aktarılan en önemli yetki olan imar planı yapma yetkisi, son yirmi yıldır belediyelerin kaynak ihtiyacı olmadan kullandıkları en önemli yetkidir. Bu yetkinin belediyelere devredilmesinin önemli sonuçlarından biri, yerel yönetimlere ilginin artması ve yerel politikayı canlandırmasıdır. Ancak, bu konuda yapılan araştırmalar bu ilginin, tüm hemşehrilere çok, bu konuyla ilgili meslek ve iş gruplarına dönük olduğunu göstermektedir. Devredilmesi tasarlanan yeni yetkilerin, diğer kentsel grupların da yerel yönetimlere ilgisini artıracığı tahmin edilebilir.

Diğer taraftan, belediyelerin, neredeyse hiçbir otoriteye hesap vermeden, yirmi yıldır kullandıkları plan yapma yetkisinin doğurduğu olumsuz sonuçlar, artık gerçekçi olarak değerlendirilmeli ve bu değerlendirmeler yasal düzenlemelere yansıtılmalıdır. Tasarı bu açıdan yeni yaklaşım veya çözüm getirmemektedir.

İmar planı yapımı gibi evrensel kuralları olan ve yetkin teknik bilgi gerektiren bir yetkinin ehil kadrolarca yapılmamasının ve üstelik popülist bir siyasal ortamda kaynak harcamadan yandaşlara rant dağıtan bir araç haline gelmesinin sonuçlarını doğal ve doğal olmayan afetler yaşandıkça hep birlikte gözlemleyebiliyoruz.

Yerel yönetimlerin kamuoyu önündeki güvenilirliğini büyük ölçüde zedeleyen bu yetkinin kulanımının kısıtlanmasının ve denetim altına alınmasının "popülist olmayan" bir politika olduğu halde kamuoyu tarafından büyük ölçüde destek bulacağı açıktır. Bu yetkinin kısıtlanmasına ve denetim altına alınmasına sadece bu kararın yetkin olarak kullanılmamasından yarar uman çevreler karşı çıkacaktır. Bir anlamda, yerel yönetimlere yeni bazı yetkiler verilirken plan yapma yetkinin kısıtlanmasını, kötü planın bedelini yaşamlarıyla; kötü konutlarda ve kentsel ortamlarda yaşayarak ödeyen kentlilerin destekleyeceği muhtemeldir. Bugünkü konjonktürde kamuoyunun büyük ölçüde bu yetkinin etkin denetiminden yana olduğunu öngörmek mümkündür.

Geri dönülmez etkileri olan bu yetkinin, eşgüdüm, yönlendirilme ve denetim mekanizması kurulmadan belediyelere devredilmiş olması, kentlerimizde yaşanan imar anarşisinin en önemli nedenlerinden biri olarak kabul edilebilir.

Tümü deprem bölgesi içinde olan ve doğal afetler karşısında çaresizliği açıkça gözlemlenen Türkiye'de, mevcut imar planlarının, uygulamaların ve imar denetiminin tıpkı bir acil durum planlaması gibi yeniden ele alınmasına gerek vardır. Mevcut imar plan yapım sürecinin iyileştirilmesi, sadece yeni alanların imara açılması yönünden değil, mevcut imarlı ve imarsız alanlardaki tüm yapı ve konut stokunun iyileştirilmesi açısından da bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir. Bu da ancak, yerel yönetimlerin plan yapma yetkisini kullanırken dikkate alacakları ilkeler, ana kararlar ve strateji bazında, köylerde imar planlamasını zorunlu kılmak koşuluyla ulusal, bölgesel ve il düzeyinde etkin karar-eşgüdüm ve denetim yapacak ve bir "Planlama ve Uygulama Otoritesi" oluşturularak çözümlenebilir.

Mevcut Belediye Yasa Tasarısı, imar planlarının yapımı; kentsel arsa üretimi; mevcut imarlı ve imarsız konut stokunun iyileştirilmesi ve acil durum planlaması konularını, birbiriyle ilişkilendirilmeden ele almaktadır. Tasarı bu konuları yakın geçmişte yaşanan depremleri ve diğer doğal afetleri göz önünde tutarak ele almamakta ve bunların, planlama ve imar düzeniyle ilişkilerini kurmamaktadır. Bu deneyimlerin gerçekçi olarak değerlendirilmesi, demokratiklik-etkinlik eksenlerinin hassas dengesini gözeterek yepyeni bir kurumsal düzenlemeyi kendiliğinden getirecektir.

Bu bağlamda, yasadaki "hazine arazilerinin devriyle" ilgili Geçici Madde 1; "arsa ve konut üretimi" ile ilgili 69 uncu madde; "acil durum planlaması" ile ilgili 53 üncü madde aşağıda belirtilen gerekçeler çerçevesinde sınır düzeni ve imar ve planlama ile ilgili maddelerle birlikte düşünülmek üzere yeniden ele alınmalıdır.

Tasarısının 4 üncü maddesinin belediyenin kuruluşuyla ilgili "nüfus" eşliğini yükseltmesi ya da 5 inci madde; 11 inci madde ve 89 uncu maddede getirilen sınır düzenlemeleri, belediyelerin Madde 14'te belirtilen "imar ve planlaması ve uygulaması" yetkisini, geçmişe göre daha etkin ve başarılı yürütebilmesi için yeterli önlemler değildir.

Son dönemlerde yaşananlar, belediye sınırları içindeki imarlı alanların da sorunlarla dolu olduğunu göstermiştir. Diğer taraftan, belediye sınırları dışındaki alanlar ve özellikle esnek imar uygulama olanağı veren köy ve orman statüsündeki alanların da planlama ve imar açısından düzenlenmesi ve denetlenmesi de acil bir gereksinimdir. Bu nedenle, yeni düzenlemenin belediye içi ve dışı tüm alanları dikkate alacak bir biçimde yapılması gereklidir.

Özetle, yukarıda sözü edilen, fiziki planlama ve imar konusunda ulusal, bölgesel ve il düzeyinde ilke kararları geliştiren ve bu konularda eşgüdüm, yönlendirme ve denetim yapacak bir güçlü bir "planlama" otoritesine gereksinim devam etmektedir.

Ulusal ve bölgesel düzeyde, hem mevcut konut ve yerleşme stokunun sorunlarını ele alacak; hem de gerekirse yeni kentsel alan üretilmesini öngörecektir; çevre ve yerleşme konularında genel kararlar üretecek, o bölge halkının da bilgilendirilmesini, gereksinimlerini ve katılımını sağlayacak çağdaş bir "planlama" otoritesinin, "finansman" konusunu da dikkate alacak biçimde yeni bir anlayışla geliştirilerek bu tasarıda yer alması yararlı olacaktır.

7. Tasarının 15/i maddesinde belirtildiği üzere belediyeler borç alabilirler. Tasarının 18/d maddesi hükmüne göre, borçlanmaya karar vermek Belediye Meclisinin yetkisindedir. İç ve Dış borçlanmanın usul ve esasları ise, 68 inci maddede belirlenmiştir. 68 inci maddenin (b) bendinde, en son

kesinleşmiş bütçe gelirinin, Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yüzde 10'unu geçmeyen iç borçlanmanın belediye meclisinin kararı, yüzde 10'u geçen miktarlar için meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

İçişleri Bakanlığı'nın onayının alınması konusunda Tasarıda olduğu şekilde bir ayırım yapılması yerinde değildir. Belediyeleri, görevleriyle orantılı gelire kavuşturamayan devlet, zaman zaman belediye borçlarını ertelemek ya da tümüyle üzerine alarak ortadan kaldırmak yolunu seçmiştir. Bu amaçla 1980 yılından önce üç kez belediyelerin borçlarının silinmesi veya ertelenmesi yoluna gidilmiştir. Son olarak Ekim 1991 seçimlerinin ardından kurulan hükümet, 1992 yılında çıkardığı 3836 sayılı "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Birbirlerine Olan Borçlarının Tahkimi Hakkındaki Kanun" uyarınca belediyelerin 1 trilyon liraya yaklaşan Hazine borçlarını silmiş, bir bölümünü de tahkim etmiştir.

21 Ekim 2003 Gün ve 25266 Sayılı Resmî Gazetede Yayımlanan 13 Ekim 2003 Gün ve 2003/6286 Sayılı 2004 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı Eki Kararda aynen (R.G. 28.10.2003, Sa. 25273);

"Borç kullanımı ve ödemelerinde mali prensiplerin sağlıklı bir şekilde oluşmamasının bir sonucu olarak; Hazine, garanti verdiği dış borçların geri ödemesinin önemli bir bölümünü üstlenmek zorunda kalmıştır. Nitekim, 1992-2002 döneminde Hazine toplam 4.950 milyon dolar borç ödemesini üstlenmiştir. Hazine tarafından üstlenilen toplam miktar 2003 yılının ilk yarısında 5.131 milyon dolara ulaşmıştır. Hazine garantili dış borçlanmaya 1998 yılından itibaren bütçe kanunlarıyla getirilen sınırlama sonrasında Hazine garantisi ile sağlanan dış kredi miktarı oldukça azalmış ve 1998 yılında 2.442 milyon dolar olan mahalli idareler garantili dış borç stoku, 2002 yılında 1. 703 milyon dolara, 2003 yılının birinci çeyreği itibarıyla 1.401 milyon dolara gerilemiştir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde başlatılan çalışmalarla mahalli idarelerin borç geri ödemeleri konusunda olumlu gelişmeler sağlanmıştır. Bununla birlikte, uzlaşma sağlanamayan idarelerle, yükümlülüklerin yerine getirilmesi konusundaki genel direnç sebebiyle, sorun çözülememiş durumdadır. Hazine Müsteşarlığı verilerine göre, 30 Haziran 2003 tarihi itibarıyla, 5.230 trilyon TL'si vadesi geçmiş olmak üzere, mahalli idarelerin Hazineye toplam 10.919 trilyon TL borcu bulunmaktadır.

2004 yılında, mahalli idarelerin gelirlerinin 15.788 trilyon TL, harcamalarının 16.429 trilyon TL, GSMH içindeki paylarının ise sırasıyla yüzde 3,76 ve yüzde 3,91 olması öngörülmüştür. Böylece, mahalli idareler açığının 641 trilyon TL olması, GSMH içindeki payının da yüzde 0,15 düzeyinde gerçekleşmesi hedeflenmiştir. " denilmektedir.

Hazine Müsteşarlığı'nın verilerine göre 30.09.2003 tarihi itibarıyla Hazine'nin yerel yönetimlerden alacakları 11.440.662 katrilyon TL. dir. Bunun 5.915.873 katrilyon TL'si vadesi geçmiş borçtur. Vadesi geçmiş borçların; 2.976.986 katrilyon TL'si garantili borç, 355.018 trilyon TL' si devirli borç, 2.583.781 katrilyon TL.'si yap-işlet-devret projeleri borcudur. 5.524.879 katrilyon TL tutarındaki vadesi gelmemiş borçların; 1870.948 katrilyon TL' si devirli borç, 3.513.816 katrilyon TL' si garantili borç, 140.115 trilyon TL' si yap-işlet-devret projeleri borcudur. Yerel yönetimler yasa tasarıları, belediye ve bağlı kuruluşlarının borçlanmasında çok önemli düzenlemeler yapmıştır. Bilindiği gibi 4749 sayılı Kanun iç borçlanmaya Hazine garantisi veya kefalet verilmesini yasaklamıştır. Yasa tasarılarında dış borçlanmanın yatırım projeleri için yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

tır. 4749 sayılı Kanun, dış borçlanmayı belirli kurallara bağladığından yerel yönetimlerin iç borçlanma yoluna başvurmaları ihtimali daha yüksektir. Yerel yönetimlerin gelir kaynakları henüz net bir şekilde belli olmadığı için ne miktarda borç yapabileceklerini şimdiden kesin olarak söylemek mümkün olmamakla beraber yapılan çalışmalarda genel bütçeden yapılacak transferler hariç, 2004 yılı belediye ve il özel idarelerinin bütçe gelirleri toplamının 14 katrilyon TL. olacağı tahmin edilmiştir. Yani, 2004 yılında yaklaşık 28 katrilyon TL. tutarında iç ve dış borç yapabileceklerdir. Bütçeden yapılan transferler de hesaba katıldığında bu miktarın 40-50 . katrilyon TL'ye ulaşacağı rahatlıkla söylenebilir. Bu rakamlar yerel yönetimlere çok büyük miktarda borç yapma yolunun açıldığını göstermektedir. Belediyelerin Hazine'ye olan II katrilyon TL. tutarındaki borçlarının ödenmesindeki sorunlar dikkate alındığında oluşturulan sistemin sürdürülebilir bir borç yapısına uygun olmadığı açıkça ortaya çıkar.

Bu açıklamalardan, belediyelerin Hazine garantili dış borçlarında bütçe kanunları ile getirilen sınırlamalara bağlı olarak artış oranında bir azalma olsa da Hazine'ye olan iç borçlarının artarak devam ettiği, netice itibariyle yerel yönetimlerin finansman durumunda rahatlama olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum da bu konuda belediyeler üzerindeki vesayet yetkisinin gerekli kıldığı denetimin öneminin açık bir göstergesidir.

Diğer yandan Tasarıda, belediye meclisinin kararının bakanlıkça onanmaması halinde ne gibi bir işlem yapılacağı belirlenmemiştir. Yürürlükteki 1580 sayılı Kanununun 71 inci maddesine göre, kararın bir hafta içinde tasdik edilmemesi halinde, belediye meclisinin tetkik istemi üzerine bir ay içinde Danıştay'ın vereceği kararın kesin olduğu belirtilmiştir. Tasarıda da bu paralelde bir düzenleme yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Öte yandan maddenin şu riskleri taşıdığı da dikkate almak gerekir.

Dış Borçlanma Açısından; Kanun tasarıları yerel yönetimlerin yapacağı dış borçlanmanın 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Hakkındaki kanun hükümlerine tabi olmak ve yatırım programında yer almak koşuluna bağlamıştır. 4749 sayılı kanunun ve tamamlayıcı mevzuatının yukarıda sayılan hükümleri incelendiğinde mevcut halleri ile mahalli idarelerin dış borçlanmasının oldukça sıkı kurallara tabi olduğu ve bazı sorumluluk (örneğin müteselsil sorumluluk) ve denetim mekanizmaları ile somut kriterlere dayalı kredi izin müessesesi ile mahalli idare dış borçlanmasına (garantili veya garantisiz) sınırlar getirildiği söylenebilir.

Mevcut mevzuatın yerel yönetimlerin dış borçlanmasını sıkı kurallara tabi kılmasının başında bu kuruluşların geçmişte hazine garantisi ile (esasen mahalli idarelerin uygulamada kendi başlarına dış kredi bulmaları oldukça güçtür) yapmış oldukları borçlanmayı kendilerinin asıl borçlu sıfatıyla ödemeyip garantör sıfatıyla Hazineye ödettirmeleridir. 1996 - 2003 yılları arasında Hazinesin mahalli idareler adına ödemek durumunda kaldığı dış borçların toplamı 5.2 milyar dolar olup bu yaklaşık olarak her yıl vadesi gelen garantili borçların % 60'ının Hazine tarafından ödenmesi anlamına gelmektedir. Bu kapsamda hazinenin Belediyelerden vadesi geçmiş 6.5 katrilyon TL alacağı bulunmaktadır. (Hazine Şubat 2004 Borç Yönetim Raporu s.50). Buna hali hazırda vadesi gelecek olan 5.6 katrilyon TL'lik alacak da eklendiğinde Hazine'nin mahalli idarelerden olan alacaklarının ödenmediği bir ortamda 4749 sayılı Kanun ve tamamlayıcı mevzuatı çerçevesinde getirilmiş olan kurullarla belediyelerin kullanabilecekleri dış borçlanma imkanı oldukça kısıtlı kalacaktır.

Buna karşılık Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı ile belediyelere yeni hizmetler yetkiler devredilirken buna ilişkin yeterli özkaynağın temin edilememesi durumunda büyük ihtimalle

dışarıdan borçlanma arayışına girilmesi ve bunun sonucunda 4749 sayılı yasanın disiplin sağlayan hükümlerinin yumuşatılması yönünde eğilimlerin yoğunlaşması bir risk unsuru olarak görülmelidir.

İç Borçlanma Yönünden: Mahalli İdareler Kanun Tasarılarında belli kısıtlar ile bu kuruluşların iç borçlanmaya gitmesi hükümleri getirilmiştir. Borçlanabilmek için meclisin salt çoğunluğunun oyu yeterli olacaktır. Oysa borçlanma gibi önemli bir konuda salt çoğunluk yerine 2/3 çoğunluk aranması daha doğru olurdu. Buna karşılık 4749 sayılı kanun Hazine iç borçlanmasını ve yukarıda saydığımız nedenlerle mahalli idareler dahil diğer kuruluşların dış borçlanmasını düzenlerken Hazine dış kuruluşların iç borçlanmasını ayrıca düzenlememiş ancak 8 inci maddesinde "Hazine kamu ve/veya özel kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yapacağı borçlanmalara garanti veya kefalet veremez" diyerek iç borçlanmayı dış borçlanmanın aksine hazine garantisi dışında tutmuştur.

Diğer taraftan merkezi hükümet adına Hazine borçlanmasının da yoğun olduğu gerçeği karşısında yerel yönetimlerin (ve özellikle büyükşehir belediyelerinin) ağırlıklı olarak tahvil ihracı suretiyle iç piyasaya girmelerinin uyumsuzluk yaratacağı gözardı edilmemelidir. Bu nedenle Belediyeler Kanun Tasarısının 68 inci maddesindeki İçişleri Bakanlığı'ndan izin alınması sürecine Hazine Müsteşarlığı'nın da uygun görüşünün alınması şeklinde bir ekleme yapılmasının daha uygun olacağı değerlendirilmektedir. Hatta Hazine Müsteşarlığı kamu finansman dengesini göz önünde bulundurarak sınırlamalar getirmeye yetkili olmalıdır.

Burada altı çizilmesi gereken bir diğer önemli konu da, İçişleri Bakanlığı'nın vereceği onayın ne şekilde oluşacağıdır. Eğer söz konusu bakanlık geleceği yükümlülük altına sokacak bu nitelikli kararları onaylama yetkisi ile karşı karşıya kalacaksa tıpkı denetim ve bütçe konularında olduğu gibi buna göre organizasyon yapısını güçlendirmek zorunluluğu ile karşı karşıya kalacaktır. İller Bankasının yeniden yapılandırılması sürecinde özellikle bu tür mali ve finansal nitelikli düzenlemelerin dikkate alınması önem taşımaktadır. Aksi takdirde düzenlemeler ile amaçlanan mali nitelikli konuların başka tür problemler ortaya çıkarmasına engel olunamayacaktır.

Ayrıca, İller Bankası'ndan nakit kredisi kullanılmasıyla ilgili olarak bu tasarıda veya İller Bankası' nın yeniden yapılandırılması çerçevesinde çıkacak olan tasarıda sınırlayıcı nitelikli düzenlemelerin yer alması gerektiği düşünülmektedir. Bu nitelikli sınırlayıcı hükümler İller Bankası'nın daha objektif çalışmasını da sağlayacaktır.

Bu konuya ilişkin olarak son bir nokta da belediyelere bağlı ama ayrı tüzel kişiliği olan şirketlerin iç borçlanmayla ilgili sınırlamaya tabi olup olmayacağı konusudur. Benzer düzenlemeler söz konusu şirketler için de olmalıdır. Aksi durumda, başta büyükşehir belediyeleri olmak üzere özellikle belediyeler bu sınırlama dışına çıkmak için çeşitli mali yöntemler (fiscal tncs) geliştirebileceklerdir.

Temel yaklaşım yerel yönetimlerin borçlanmasının sermaye harcaması niteliğindeki harcamalar için söz konusu olmasıdır. Birkaç ülke uygulaması hariç cari harcamalar için yerel yönetimlerin borçlanma yetkisi bulunmamaktadır. Bu kural yerelleşmenin en yoğun olduğu ülkeler için de geçerli olmaktadır.

Borçlanma konusunda ülkelerin önemli bir kısmında borçlanma üzerinde bir üst sınır ve izin süreci bulunmaktadır. Bu bağlamda bazı ülke örneklerine baktığımızda:

- Geçiş sürecindeki on ülkeden sadece üçünde borçlanma üzerinde çok sınırlı veya hiç olmayan bir kontrol bulunmaktadır (Çek Cumhuriyeti ve Slovak Cumhuriyeti), diğer ülkelerde ise kimi ülkede oldukça sınırlayıcı olan kontroller ve izinler bulunmaktadır.

- Bulgaristan ve Slovenya'da yerel yönetimlerin borçlanması üzerinde getirilen yeni düzenlemeler çerçevesinde oldukça katı kurallar ve sınırlamalar bulunmaktadır.

- Belçika' da sermaye harcamaları için yerel yönetimler önemli bir esnekliğe sahip olmakla birlikte cari nitelikli harcamalar için sadece kısa dönemli borçlanmalar yapabilmektedirler.

- Danimarka'da belediyeler eğer belirlenmiş sektörlerle yönelik olarak yatırım harcaması niteliğinde borç kullanacaklar ise izin almadan borçlanma yapabilmektedirler. Bunun dışında yapılacak borçlanmalar İçişleri Bakanlığı'nın onayına tabi olmaktadır.

- İtalya' da bölgesel ve yerel idareler borçlanabilmekte ve tahvil çıkarabilmektedirler. Kanun ile borçlanma üzerine altın kural denilen tavan sınır getirmiştir. Borç servisi kendi gelirlerinin yüzde 25'ini aşmamakta ve sadece sermaye harcamaları için borçlanabilmektedir.

- İspanya' da belediyeler sadece sermaye harcamaları için belli bir yılı aşmayacak vadede borçlanabilmektedirler. Eğer borç servisi cari gelirlerinin yüzde 25'ini aşmıyorsa Maliye Bakanlığı'nın onayını almalarına gerek bulunmamaktadır. Bununla birlikte, merkezi idare uygulanan makro ekonomik politikanın gerekleri doğrultusunda limit ve sınırlamalar koyabilmektedir.

- İngiltere'de yerel yönetimlerin cari harcamalarını finanse etmek için borçlanmaları yasa ile engellenmiştir. Sadece sermaye niteliğindeki harcamaları için borçlanabilmektedirler.

Türkiye'nin kamu borç stokunun büyüklüğü ve kamu finansman dengeleri dikkate alındığında yerel yönetimlere tanınan borçlanma olanağının büyüklüğü ve - sakıncaları kendiliğinden ortaya çıkar.

8. Tasarının 15 inci maddesinin son fıkrasında "Belediye vergileri, resimleri, harçları ve proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, şartlı bağışlar ile kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez" denilmiştir. Bu hükümden belediyelerin "kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan mallarının" haczedilebileceği anlaşılmaktadır. Bu hüküm yerel yönetim sistemini "iflas kurumuna" açacak bir düzenlemedir. Söz konusu gelirler o idarenin gördüğü kamu hizmetinin karşılığıdır. Bu gelirlerin haczinin öngörülmesi o idarenin kamu hizmeti görememesi ile eş anlamdadır. 1580 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin 7 nci fıkrasında yer alan düzenlemeye göre; haczedilebilirlik için, doğrudan doğruya kamu hizmetinde kullanılmama ve akar (gelir) getirmeme koşulları birlikte aranmaktadır. Tasarıdaki düzenlemenin de bu doğrultuda olmasında yukarıda açıklanan nedenlerle yarar bulunmaktadır.

9. Tasarının "Belediye meclisinin görev ve yetkileri" başlığını taşıyan 18 inci maddesinin (c) bendinde, "Belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak" belediye meclisinin görevleri arasında sayılmıştır. 1985 yılında yürürlüğe giren 3194 Sayılı İmar Kanunu imar planlarını kademelendirerek temel ilke olarak, makro seviyedeki planların (Bölge planı ve çevre düzeni planı) merkezi yönetimce, alt ölçekli imar planlarının da (nazım imar planı, uygulama imar planı ve mevzi imar planı) yerel yönetimlerce hazırlanmasını öngörmüş, belediye ve mücavir alan sınırları içinde (istisnalar hariç) imar planı yapmak, yaptırmak ve onama yetkileri belediyelere verilmiştir. Bu aslında yasanın getirmiş olduğu en büyük yeniliktir. Yetkinin yerel yönetimlere verilmesi merkeziyetçilikten uzaklaşma, yetkinin yaygınlaşması, işlerin yerinde ve ihtiyaca göre kısa sürede yapılması açısından ileri bir adım olarak değerlendirilebilir Ancak yasa ve yönetmelikler belirtilen çizgide uygulanmadığından istenilen amaca uygun gerçekleştiği söylenemez.

Özellikle yeni kurulan ve ekonomik gücü olmayan belediyelerimiz teknik eleman yönünden son derece yetersiz durumdadır. Büyük çoğunluğunda teknik eleman yoktur. Teknik eleman

bulunan belediyelerin ise büyük çoğunluğu yetkilerini politik ve menfaat çıkarları doğrultusunda kullanmaktadır. Yasa ve yönetmeliklere aykırı plan değişiklikleri yaparak ve kendi yandaşlarına çıkar sağlamakta veya kendilerine muhalif olanların mağduriyetlerine sebep olmaktadır. Haklarını idare mahkemelerinde arayanlar ise mahkemelerde dosya sayılarının çok yoğun olması nedeniyle yıllarca beklemek zorunda kalmakta, bu arada kentlerimizde çarpık yapılaşma süratle devam etmektedir.

Büyükşehir Belediyeleri Kanunu Tasarısının 11 inci maddesi hükmü ile, Büyükşehir belediyesine, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisinin verilmesi yerinde olmakla beraber yapılan yasa dışı uygulamaların tümüyle ortadan kaldırılması için yeterli değildir. Belediyelerin imar uygulamalarını denetleyecek il veya bölge kurullarının oluşturulması için Tasarıda gerekli düzenlemenin yapılması, yararlı olduğu gibi yerel yönetim sisteminde reforma giden yolda atılacak önemli adımlardan da biri olacaktır.

Yönetimde reform kavramı, yönetim sisteminde aksayan, gereği gibi işlemeyip verimlilik ve etkinliği engelleyen yöntem ve mekanizmaların saptanıp sistemden çıkarılması, bunların yerine etkinliği ve verimliliği artıracak, aksaklıkları giderecek mekanizmaların devreye sokulmasıdır. Tasarı böyle bir anlayışın çok uzağındadır.

Bu bağlamda, 3194 sayılı kanun ile plan onama konusunda yetkili kılınan belediyeler ve valiliklerin bu yetkileri kullanabilecek biçimde reorganizasyonunun gerçekleştirilmesi zorunludur. Tasarıda bu amaçla yapılacak düzenlemede (Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Şehir Plancıları Odası'nın görüşleri de alınarak) imar birimleri verilen yetki ve sorumluluğa uygun biçimde genişletilmeli, imar birimlerinin imar adası ve imar parseli ölçeğinde uygulama ve denetimi sağlanırken, Fen İşleri Birimleri yapı ölçeği ile sınırlandırılmalı ve bu alanda gerçekten uzmanlaşmaları sağlanmalıdır.

10. Tasarının 18 inci maddesinin (i) bendi hükmüne göre, "Bütçe içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanununa tabi ortaklıklar kurulmasına, kurulmuş veya kurulacak ortaklıklara katılmaya veya ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek" belediye meclisinin görev ve yetkileri arasındadır. Yine Tasarı'nın 69 uncu maddesi hükmüne göre, "Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir,"

Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 4046 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin son fıkrasında, "Belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşlar kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunulması, Bakanlar Kurulunun iznine tabidir" denilmiştir.

Tasarı ile yapılan düzenleme söz konusu hüküm ile çelişmektedir. Yürürlükte olan bir kanunu ortadan kaldırmadan, o kanunda yer alan hususları dikkate almaksızın ve tamamen yürürlükteki kanunun aksine bir hüküm getirilmesi bir hukuk devletinde asla kabul edilemeyecek bir durumdur. Çünkü böyle bir durum, hukuk düzeninden beklenen belirliliği engeller.

11. Tasarının 18 inci maddesinin (j) bendi, belediyeye ait şirket(lerin) özelleştirilmesi konusunda belediye meclislerini yetkilendirmektedir. Belediye şirketleri konusu, bir bakış açısına göre, yürürlükteki belediye mevzuatının en sorunlu alanıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihinde, Belediye şirketlerinin a'dan z'ye düzenlendiği bir yasa hiçbir zaman çıkarılmamıştır. Tasarı bu çok önemli eksikliğin giderilmesi için fırsat vermekte ise de bu fırsat kullanılmamıştır.

Günümüzdeki uygulamada, belediye meclisi kararlarından hareketle ve kolayca karşılanan bazı idari koşullar yerine getirilerek, "özel hukuk tüzel kişisi" biçiminde belediye şirketleri kurulabilmektedir. Belediye şirketlerinin etkinlikleri tamamen özel hukuk kurallarına göre olmaktadır; şirket yöneticileri, aynı özel hukuk kişileri gibi bu kuruluşları yönetebilmektedir. Mevcut sistemin sakıncası, özellikle şirketlerin kuruluş sözleşmesine, belediyelere "kamu hizmeti" olarak yasayla verilmiş görevlerin yazılmasında ortaya çıkmaktadır. Bu sayede, o etkinlik, "kamu hizmetlerinin özel kişilere gördürülmesi" yönteminin ayrılmaz bir parçası olan "ihale" koşulu da aşarak, "özel hukuk kişisi"ne gördürülen "özel-ticari" bir etkinliğe bir şirket sözleşmesi ile dönüştürülmektedir. Yasayla, yani "yasama işlemi" ile kurulmuş olan bir "kamu hizmeti"nin bu niteliği yine ancak yasayla kaldırılmak gerekir. Oysa, "idari işlem"lerle bir kamu hizmeti "fiilen" bir özel-ticari etkinliğe dönüştürülebilmektedir. Devamında, kamu hukuku rejiminin özellikle "denetim"e ilişkin koşul ve kayıtlardan soyutlanmış olarak, hizmet, tamamen özel hukuk kurallarına göre yürütülebilmektedir. Bu durum, 1982 Anayasası'nın, özelleştirmede "kanun" arayan 47. maddesine açıkça aykırıdır. Özelleştirmeye ilişkin bazı yasal düzenlemelerde belediye şirketlerinin "özelleştirilmesi"nden söz ediliyor olması durumu değiştirmemekte, Tasarıdaki Anayasa'ya aykırılığı ortadan kaldırmamaktadır. Kamu tüzel kişisi olmayan bir özel hukuk tüzel kişisinin nasıl "özelleştirileceği" bir tarafa; böyle bir özelleştirme ile yasanın kamu hizmeti saymaya devam ettiği bir etkinliğin, idari işlemlerle özel hukuk kişisine, bazen "tekel" de oluşturacak biçimde "devredilmesi" ne İdare Hukukuna, ne de Anayasa'nın 47 nci maddesine göre olanaklıdır.

12. Tasarının 20 nci maddesinde belediye meclisinin olağanüstü olarak toplanabilmesine olanak veren bir hüküm bulunmamaktadır. Belediye meclisinin bir ay içinde toplantı yapacağı gün sayısının artırılmış olması olağanüstü toplantı yapma ihtiyacını ortadan kaldırmaz.

13. Tasarının 25 inci maddesi ile Denetim Komisyonunun kurulması öngörülmektedir.

Denetim Komisyonuna ilişkin Tasarı hükmü genel nitelikte düzenlemeler getirmekle birlikte son dönemde bütçesel karar sürecinde saydamlığı ve hesap verme sorumluluğunu artırmaya yönelik olarak kamu mali yönetiminde ve mali denetim sisteminde yapılan değişiklikleri içerecek şekilde tasarlanmadığı tespitinde bulunulmuştur. Maddenin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Kamu Yönetimi Temel Kanunu tasarısında yer alan ilgili hükümler çerçevesinde eksiktir.

2005 yılından itibaren uygulamasına geçilecek olan yeni sistemde kurumsal düzeyde stratejik planlama, iç kontrol, iç denetim gibi yeni süreçler devreye girmektedir. Bu yeni süreçlerin getireceği yeni mekanizmaların Meclis Denetim Komisyonu tarafından mutlak şekilde dikkate alınması gerekmektedir. Bu komisyonun çalışma sürecindeki etkinliğini artıracığı gibi yeni öngörülen mekanizmaların doğru algılanması ve etkin bir şekilde uygulanması konusunda belirleyici dinamik bir faktör olacaktır.

Günümüzde modern kamu mali yönetim ve denetim sistemlerini geleneksel uygulamalardan ayıran özelliklerin başında rol ve sorumlulukların açık olması ve açık olarak tanımlanmış görev ve yetkilere göre kurumların denetim işlevlerini yerine getirmesidir. Dolayısıyla meclis üyeleri arasından gizli oyla seçilen ve konunun doğrudan uzmanı olmayan komisyon üyelerinin belediye hesap ve işlemlerini denetleyebilmesi için denetim de öncelikle neleri sorgulayacaklarının çerçevesinin çizilmesi gerekmektedir.

Konu bu çerçevede değerlendirildiğinde maddenin aşağıdaki hususlarda eksik olduğu görülmektedir.

Sadece hesap ve işlemlerin değil stratejik planların ve uygulama sonuçlarının ayrıntılı incelenmesi.

Belediyeyi yükümlülük altına sokan faaliyetlerin temel inceleme ve denetleme başlıkları içinde olması ve bunlarla ilgili belediyenin başlangıç hedeflerinin uygulama sonuçları çerçevesinde sorulanması. Başta borçlanma ve borçların sürdürülebilirliği ile ihale ve büyük yatırım projeleri olmak üzere hedef ve uygulama sonuçlarının hesap verme sorumluluğu çerçevesinde açık bir şekilde ortaya konması.

Vergi ve benzeri piyasa ve vatandaş üzerinde yükümlülük yaratan kararların ve uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi.

Belediyenin hizmet sunumu çerçevesinde sahip olduğu varlıklardaki artışın ve azalışın incelenmesi.

Faaliyet raporları, iç denetçilerin hazırladıkları kapsamlı denetim raporları, Sayıştay'ın dış denetim raporları ve İçişleri Bakanlığının yetkili denetim ve kontrol birimlerinin raporları çerçevesinde hesap ve işlemlerin denetlenmesi.

Bunlar Meclis Denetim Komisyonunun denetim sürecinde dikkate alması ve sonuçlandırması gereken temel noktalar olmalı, bunların dışında komisyon kendi ilgisine göre denetimi genişletmelidir. Ancak Meclis Denetim Komisyonu genel hükümlerde belirtilen denetim usullerinin dışında bunlarla çatışacak ve bu denetim sonuçları ile ters düşecek mükerrer denetim görevleri üstlenmemelidir.

14. Tasarının 33 üncü maddesine göre belediye encümeni seçilmiş ve atanmış üyelere olmaktadır. Anayasanın 127 nci maddesi uyarınca yerel yönetimler, "karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri"dir. Belediye encümenlerinin karar organı mı, yoksa yürütme organı mı olduğu, üzerinde fikir birliği sağlanamayan bir konudur.

Anayasa Mahkemesi 22.06.1988 gün ve E:1987/18, K: 1988/23 sayılı kararında, il daimi encümenini, "il kamu tüzelkişiliğinin karar organlarından biri" olarak kabul etmiş ve il daimi encümeninde memurların da yer almasını sağlamaya yönelik yasal düzenlemeyi iptal etmiştir. Öte yandan yine Anayasa Mahkemesi, 13.06.1988 gün ve E: 1987/22, K:1988/19 sayılı kararında,

"Anayasa gereği kuruluşları ayrı yasalarla düzenlenmiş üç ayrı yerel yönetim biriminden en özgün yapıyı taşıyan belediyeler, 14.4.1930 günlü, 1580 sayılı Belediye Kanunu'na göre kurulmuşlardır. Bu yasaya göre, belediye tüzelkişiliğinin organları, belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olup belediye meclisiyle belediye encümeni karar, belediye başkanı ise yürütme organıdır." denilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin anılan kararları karşısında, belediye encümeninde memur üyelere - hem de toplanma ve karar çoğunluğunu elde tutar sayıda- yer verilmesi, Tasarının Anayasaya uygun olarak hazırlanmadığını göstermektedir. .

15. Tasarının 37 nci maddesinde belediye başkanlarının siyasi partilerin genel idare kurulu ve parti meclisi üyeliklerinde bulunabilmesine yönelik hüküm belediye başkanlarının işlerini aksatabileceğinden doğru değildir.

16. Belediye Personel sistemi, günümüzde beş tipik özellik sergilemektedir.

1. Yerel yönetimlerde esnek istihdam geçici işçilik eliyle gerçekleştirilmektedir.

2. Şirketleşme ve taşeronlaşma, belediye-içi ve belediye-dışı istihdam sistemleri doğmasına yol açmıştır.

3. Belediyelerde bürokrasinin bütünlüğü ve sürekliliği kırılmıştır.

4. Merkezi yönetim "tahsisçilik" işlevine sıkışmıştır.

5. Personel rejimini belirleme mekanizmaları içinde belediyelerin ve belediye çalışanlarının ağırlığı yoktur.

Yerel yönetimlerde kadro ve istihdam sayılarına ulaşabilmek oldukça güç bir iştir. Özellikle belediyelerin bağlı kuruluş, birlik, şirket gibi giderek artan sayıda yan kuruluşlar eliyle çalışmaları, sayısal verilere ulaşmayı oldukça güçleştirmektedir.

Yerel yönetimlerde memur, işçi, sözleşmeli olmak üzere üç statüde personel çalıştırılmaktadır. Personel rejiminde açık bir hukuksal zemini olmamakla birlikte, son on yıldan bu yana "geçici işçilik" olarak adlandırılan bir yeni kategori türemiş bulunmaktadır.

İl özel idaresi, belediye ve köylerde kadro - istihdam sayılarına ulaşmak hala önemli bir sorundur. Konu ile ilgili iki merkezi kurum, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ve Devlet Personel Başkanlığı'dır. Bu kurumlar personel varlığına ilişkin verilere sahip olmalarına karşın, bunları düzenli ve sağlıklı biçimde erişilebilir kılmış değildir.

Belediyelerin örgütlenmesinde ortaya çıkan "holdingleşme" eğilimi, personel yapısına ilişkin rakamsal büyüklüklerin edinilmesini güçleştiren başlıca nedenlerden biridir. Belediyeler, personel sayılarını belediye ana bünyesinde çalışanlar, bağlı kuruluşlar, işletmeler ve şirketlerde istihdam edilenleri birleştirerek verme eğiliminde değildirlir. Bilgilerin "belediye ana bünyesi" ve "belediye kuruluşları" temelinde toplanması gereği zorunluluk haline gelmiş bulunmaktadır.

"Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" ile "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar"ın kabulüne ilişkin 23.6.2003 tarihli Bakanlar Kurulu Kararında;

"Devlet Personel Rejimi Reformu: Bu çalışma, Devlette Genel Kurumsal Yapının Gözden Geçirilmesi ile Merkez İdare ve Yerel Yönetim Reformu çalışmaları ile uyumlu olarak, Devlet Personel Rejimi reformu aşağıdaki temel ilkeler doğrultusunda hazırlanacaktır" denilerek bu temel ilkeler gösterilmiştir. Bu temel ilkelerden biri de;

"Devlette asli ve sürekli görevler belirlenecek ve bu görevi yürütenlerin dışındakiler İş Kanununa göre çalıştırılacak, asli ve sürekli görevlerde çalışanlar tüm kamu çalışanlarının belli bir oranını geçemeyecek" olmasıdır. Bu temel ilke doğrultusunda gerekli belirleme yapılmış değildir.

Tasarının norm kadro uygulamasına ilişkin düzenlemeleri bu açıdan eksiktir.

17. Belediyelerin denetimi, "yardımcı olmak", "rehberlik etmek" amacıyla yapılacaktır. Denetim "mevzuata, hedeflere, performans ölçütlerine, kalite standartlarına göre" yapılacaktır. Bu işlem "tarafsız analiz, ölçme, değerlendirme, sonuçları rapor etme" işidir. Rapor, "ilgililere duyurulacak" tır. Tasarının 53 üncü maddesi denetimi böyle tanımlamakta "inceleme-soruşturma" içeriğinden söz etmemektedir; bu yönüyle sistem "teftiş sistemi" olmaktan çıkmıştır. Belediyelerin mali ve performans denetimi Sayıştay tarafından; diğer idari işlemleri İçişleri Bakanlığı tarafından yapılacaktır. Anayasanın 127 nci maddesinin beşinci fıkrasının öngördüğü idari vesayet, merkezden yönetimin yerel yönetimler üzerinde yapabileceği ve yasa ile düzenlenmesi gereken bir denetim yetkisidir. Bu denetim yetkisi, Tasarıda olduğu üzere merkezden yönetimin elinde salt ve biçimsel bir denetim ve otorite aracı olarak düşünülemez. Bu yetki, aynı zamanda mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amaçlarına yöneliktir. Bu amaçların salt idari işlemlerle sınırlı bir vesayet yetkisi ile gerçekleştirilmesi ise olanaksızdır.

53 üncü maddede, belediyelerin denetiminin amacı açıklanırken "performans ölçütleri" ibaresine yer verilmekle yürütmenin performans ölçütlerini belirlemek konusunda asli düzenleme yapmasına imkan tanınarak, asli düzenleme yetkisi, Anayasanın 7 nci maddesine aykırı biçimde

yürütmeye devredilmiş olmaktadır. Böyle bir durum, idareye belirtilen konularda takdir yetkisini dilediği gibi kullanma keyfi olarak belirleyebilme imkanını vermektedir ki, böyle bir düzenleme de, yürütmenin kanuniliği ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesi sonucu, Anayasanın 8 inci maddesine aykırı düşmektedir.

Anayasaya göre yürütmenin asli düzenleme yetkisi, Anayasanın gösterdiği ayırık haller dışında yoktur. Bu yetki Anayasanın 7 nci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiştir ve devredilemez. Yürütme, ancak yasayla asli olarak düzenlenmiş alanda kural koyabilir.

Anayasanın çeşitli maddelerinde yer alan "kanunla düzenlenir" deyiminden neyin anlaşılması gerektiği hususuna Anayasa Mahkemesi, kararlarıyla açıklık getirmiştir. Örneğin, 18.6.1985 günlü, E.185/3, K. 1985/8 sayılı kararında, konuyu şöyle belirginleştirmiştir:

"Yasa koyucu, belli konularda gerekli kuralları koyacak, çerçeveyi çizecek, eğer uygun ve zorunlu görürse, onların uygulanması yolunda sınırları belirlenmiş alanlar bırakacak, idare, ancak o alanlar içinde takdir yetkisine dayanmak suretiyle yasalara aykırı olmamak üzere bir takım kurallar koyarak yasanın uygulanmasını sağlayacaktır."

Esasen Anayasanın 8 inci maddesinin, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir, hükmünün anlamı da budur"(Anayasa Mahkemesinin 22.6.1988 tarih E. 1987/18,K. 1986/23, sayılı kararı, RG. 26.11.1988, sa.2001).

Diğer yandan, her kademedeki yöneticilerin görevlerini performans ölçütlerine göre yapıp yapmadıklarının değerlendirilmesi, sonuçları itibarıyla adaletsiz, kayırmaya açık ve bireysel rekabeti kışkırtacak bir durum yaratmaktadır. Zira bu düzenlemede kişisel performansın nasıl ölçüleceği, bunun objektif kriterlerinin neler olacağı ve kim tarafından değerlendirileceği soruları cevapsız kalmakta ve subjektif değerlendirmelere yol açmaktadır. Her kademedeki yöneticilerin sorumluluklarının, değerlendiricilerin algılayışlarına göre belirlenmesi ayrımcılığa ve eşitsizliğe meydan verecektir. Bu nedenle söz konusu ibare, Anayasanın 10 uncu maddesi hükmüne de aykırıdır.

Ayrıca Tasarı idari vesayeti en az düzeye indirmiştir. İdari vesayetin azaltılarak özerkliğin geliştirilmesi olumludur ama bu idarelerin hesap vermekle yükümlü oldukları unutulmamalıdır. Yani, hesap verme sorumluluğu, özerkliğe feda edilmemelidir. Mahalli müşterek ihtiyaç olarak nitelendirilerek merkezi idareden alınıp, belediyelere verilen görev ve hizmetler çok büyük bir olasılıkla merkezi idarenin yerel yönetimlere transfer edeceği kaynaklarla yerine getirilecektir. Tahsis edilen kaynaklarla ilgili hesap verme sorumluluğunun nasıl yerine getirileceği belli değildir. Merkezi idarenin yerel yönetimlerin bütçeleri ve stratejik planları üzerinde vesayet yetkisi öngörülmemiştir. Merkezi idarenin yerel yönetimlere verdiği para ve kaynakların nasıl kullanıldığını denetleme yetkisi de yoktur. Belediyeler Kanunu Tasarısının 55 inci maddesinde düzenlenen denetim böyle bir yetki içermemektedir. İç denetçilerin yapacağı denetimin de Sayıştay'ın yapacağı denetimin de merkezi idare adına yapılmadığı açıktır. İçişleri Bakanlığı'nın mali işler dışında kalan diğer idari işlemleri denetlemesi ise, idari işlemlerin idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve stratejilerine uygunluğunu denetlemekle sınırlıdır ve bu sınırlı denetimin nasıl sonuçlanacağı belli değildir. Bu nedenle İçişleri Bakanlığı'nın veya Merkezi İdarenin ilgili kurumlarının yapacağı denetimin mali denetimi de kapsayacak şekilde düzeltilmesi gerekir.

Denetim konusundaki en önemli eksikliklerden biri, yolsuzluklarla ilgili soruşturmalar konusunda yaratılan boşluktur. Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı teftiş kurullarını ortadan kaldırmış ve iç denetçilere soruşturma yapma yetkisi vermemiştir. Belediyeler Kanunu Tasarısında, İl Özel İdareleri Kanunu Tasarısında ve Büyükşehir Belediyeleri Kanunu Tasarısında, yaratılan bu

boşluğu giderecek düzenlemeler yoktur. Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Tasarısının 77 nci maddesinde İçişleri Bakanlığına verilen yetki de soruşturma yapmayı içermeyen bir yetkidir. Tüm bu nedenlerle kanun tasarıları, yolsuzlukla mücadele perspektifine sahip değildir. Zaten genel olarak denetimle ilgili maddelerin düzenlenmesinde özensizlik vardır.

18. Tasarının "Hizmetlerde aksama" başlığını taşıyan 57 nci maddesinde, belediye hizmetlerinin ciddi şekilde aksatıldığına ilgili bakanlığın talebi üzerine "yetkili hukuk hakimi" tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır. Ancak idarenin kamu gücü kullanarak yaptığı işler idare hukukuna tabidir. Bu işlerden doğan uyuşmazlıklara da idari yargıda bakılır. Bu nedenle, söz konusu belirlenimin "tespitin" yetkili idare mahkemesinde yapılacağı şeklinde maddedeki düzenlemenin düzeltilmesi gerekmektedir.

19. Tasarının 62 nci maddesi hükmüne göre, belediye başkanı tarafından hazırlanıp eylül ayı başında encümene sunulan bütçe, kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunulacaktır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 18 inci maddesinde, mali yılbaşından en az yetmiş beş gün önce TBMM'ye sunulacak olan merkezi yönetim bütçe kanun tasarısına mahalli idarelerin bütçe tahminlerinin de eklenmesi öngörülmüştür. Bu nedenle, merkezi yönetim bütçe kanun tasarısının sunumuna yetiştirilebilmesi için, Tasarının 62 nci maddesindeki bütçe hazırlanma süresinin öne çekilmesi yerinde olacaktır.

"Belediye bütçesine ilişkin esas ve usuller ile muhasebe ve raporlama standartları, çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türleri Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir" denilmiştir.

20. Tasarının 70 inci maddesine göre belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir. Tasarının 18/i maddesi de bununla ilgilidir. Belediye bazı hizmetlerini 71 inci maddeye göre işletme tesisi suretiyle gerçekleştirebileceğinden ayrıca şirket kurmasına gerek bulunmamaktadır.

Ayrıca belediyelerce şirket kurulması piyasa ekonomisi kurallarına uygun düşmemekte ve rekabeti bozucu bir etki yaratmaktadır.

Böyle bir düzenleme açıkça yolsuzluklara açık bir yapının oluşmasına yol açacaktır. Nitekim bugün yerel yönetimlerdeki BİT'ler pek çok yolsuzluğun kaynağı durumundadır. Kaldı ki bunların denetimi de Türk Ticaret Kanununun çerçevesinde olacağından, bir kamu kaynağının kullanımı açıkça kamunun denetimi dışında da tutulmaktadır.

Belediye şirketlerinin çoğunun kuruluş sözleşmesinde, belediyelere yasa ile verilen kamu hizmetlerinin belediye şirketleri tarafından yerine getireceği yazılıdır. Belediyelerin, şirket kurarak görevlerini bunlar eliyle yürütmesi, bir tür dahili taşeronluk uygulamasıdır. Yasa ile belediyelere verilen kamu hizmetinin idari bir işlemle özel hukuk kişisine devredilmesi hukukun genel ilkelerine de, Anayasanın 47 nci maddesine de aykırıdır. Bir yasama işlemi ile oluşturulan herhangi bir kamu hizmeti, idari bir işlemle fiilen "özel hukuk kişilerine" gördürülmektedir. Bu Anayasanın özelleştirmede Kanun arayan 47 nci maddesine açıkça aykırıdır.

Bu düzenlemenin doğal sonucu, belediyelerin bütün hizmetlerinin şirketler kurarak verilebilir hale gelmesidir. Bu düzenleme, belediye şirketleri konusunda halen mevcut olan yoğun yakınmaları giderici özelliğe haiz değildir. Mahalli müşterek ihtiyaç olarak adlandırılan her çeşit hizmetin, şirket kurma yoluyla yerine getirilmesine sınırlama getirilmemiştir. Getirilen bu yasal çerçeve için yerel yönetimlerin, kamu hizmeti sunan idari birim olma özelliği tümünden ortadan kalkabilir. Belediyelere verilen her türlü görevlerin şirketler aracılığıyla yerine getirilmesinin yolu açılabilir.

Geçmiş dönemde en çok yakınılan şeyin, özel hukuk hükümlerine tabi belediye şirketlerinin yeterince denetlenememesi sonucu kamuoyunda usulsüzlük iddialarının yoğunlaşması olduğu ve bu gerçeğin İçişleri Bakanlığı genelgesine yansıdığı unutulmamalıdır. Halen geçerli olan mevzuatta hangi alanlarda şirket kurulacağı konu bakımından belirlendiği halde, her alanda şirket kurulduğu (belediyelerin şirket kurma yetkisinin sınırlandırılmadığı yorumu ile) ve belediye şirketlerinin bir araya gelerek yeni bir şirket kurabildikleri, ayrıca vakıfları ve birlikleri aracılığıyla veya kurulu bir şirketi bağış olarak kabul etmek suretiyle de şirket sahibi olabildikleri unutulmamalıdır. Bu açıdan yeni yasal düzenlemeler, mevcut olumsuzlukları giderici hükümler içermemekte, tam tersine olumsuzlukları artırıcı bir nitelik taşımaktadır.

21. Tasarının "Borç ve alacakların takas ve mahsubu" başlığını taşıyan 72 nci maddesi ile "Bu madde gereğince yapılacak mahsup işlemlerine ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınarak, Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir." hükmü getirilmektedir.

Bu hüküm ile belediyenin yerel yönetimlerden veya merkezi idare kuruluşlarından olan ister özel hukuk ister kamu hukukundan (vergi, resim, harç) kaynaklansın tüm alacak ve borçları için zorunlu bir "takas-mahsup sistemi" getirilmektedir. Böyle bir sistemin anlamı ise şudur: Belediyeleri, yerel yönetimler veya merkezi idare kuruluşlarından olan hiçbir alacağını nakden veya hesaben tahsil edemeyecekleri gibi borçlarını da bu şekilde ödemeyeceklerdir. Kaynağı ne olursa olsun bütün alacak ve borçlar takas-mahsup yoluyla itfa edilecektir.

Söz konusu maddenin gerekçesinde düzenlemenin amacı; merkezi idarenin belediyeye olan borçları için faiz ödemediği halde, belediyeden olan alacakları için yüksek oranda faiz alması nedeniyle ortaya çıkan belediye mağduriyetinin kısmen de olsa giderilmesi olarak açıklanmıştır. Ancak, bilindiği üzere faiz alacağı ya kanundan ya da sözleşmeden doğar. Her iki durumda da hak sahibinin hukuka bu alacağı tahsil yetkisine haiz olduğu açıktır. Kaldı ki, bu konuda maddede herhangi bir düzenleme de yapılmamıştır.

Düzenleme birikmiş borç/alacak stokunu tasfiyeye yönelik olmayıp daimidir. Bu şekilde bütçe prensiplerine aykırıdır.

22. Tasarının 73 üncü maddesinin beşinci fıkrasının son cümlesinde "Kentsel gelişim projesi kapsamında bulunan mülk sahipleri tarafından açılacak davalar, mahkemelerde öncelikle görüşülür ve üç ay içerisinde karara bağlanır" hükmüne yer verilmiştir. Yapılan bu düzenleme, "usul hukukuna" ilişkin olduğundan kanun yapma tekniğine aykırıdır, usul kanunlarında yapılması gereken bir düzenlemedir.

23. Tasarının Geçici 1 inci maddesiyle bazı istisnalar dışında 1/5000 ölçekli nazım imar planı içinde kalan Hazine taşınmazları bedelsiz olarak belediyelere devredilmektedir. Hazine taşınmazları olarak isimlendirilen varlıklar toplumun mülkiyetindedir. Hazine adına kayıtlı olmaktan amaç budur. Dolayısıyla bu varlıkların toplum yararına kullanılması gerekir. Bu noktada Devletin yapması gereken buna ilişkin objektif kuralları koymaktır.

Tasarıdaki düzenleme ise anılan amaçtan uzaktır. İmar planlarının yapıldığı yerlerde artık kentleşme ve yapılaşma başlamış hatta tamamlanmıştır. Kent rantlarının oluştuğu bu taşınmazların bir amaç tanımlamaksızın belediyelere bedelsiz olarak devredilmesi bu rantların herhangi bir objektif amaç olmaksızın belediyelere aktarılması sonucunu yaratacağından son derece yanlıştır.

24. Tasarıya Komisyon görüşmeleri sırasında eklenen bir geçici madde ile belediyeler ve bağlı kuruluşlar ile sermayesinin yüzde 50'sinden fazlası belediyelere ait şirketlerin 31.05.2004 tarihi

itibariyle diğer belediyeler ile kamu kurum ve kuruluşlarından olan kamu hukuku ve özel hukuka tabi alacakları, bunların diğer belediyeler ile kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçlarına karşılık olmak üzere 6 ay içinde mahsup edileceği düzenlenmektedir.

Belediyelerin mahsup sonrasında kalan borçları genel bütçe gelirlerinden her ay ayrılacak paylarından yüzde 40'ı geçmemek üzere kesinti yapılmak suretiyle tahsil edilecektir.

Öncelikle bu şekilde bir mahsup işlemi bütçe prensiplerine ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine aykırıdır. Böylelikle TBMM'nin bütçe kanunu ile yürütme organına vermiş olduğu bütçe büyüklüğü, yani ödenek sınırı aşılmış olmaktadır. Bu durum Anayasanın bütçe ile ilgili hükümlerine de aykırıdır.

Ayrıca belediye paylarından yüzde 40 oranına kadar yapılacak kesintiler belediyeler için ağırdır. Bunun yanında belediyelerin mahsuplaşma yoluyla yapacakları ödemelerin Vergi Barışı Kanunuyla 36 ay vadeye yayılmış vergi borçlarının ödenme planı ile de ilişkisi kurulmamıştır.

25. Nüfusu 2.000 altında kalıp da kaldırılan belediyeler konusunda belde halkına referandum yoluyla başvurmak da bir çözüm olarak düşünülmelidir. Tasarı bu açıdan eksiktir.

26. Tasarıda; halen belediye başkanı ya da illerin daimi komisyon üyeliğine seçilen ve atanalar ile Emekli Sandığından veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarından emekli, yaşlılık veya malullük aylığı almakta iken, belediye başkanlığına seçilen ve atanaların istemeleri halinde, kendilerinin Emekli Sandığı kapsamına alınmalarına olanak sağlanmaktadır. Ancak bu uygulama, eski belediye başkanlarını ve illerin daimi komisyon üyelerini kapsamamaktadır. Böyle bir uygulama, aynı kentlerde farklı dönemlerde belediye başkanlığı yapmış kişiler açısından haksız sonuçlar doğuracaktır. Bu eşitsizliğin giderilmemesi halinde, bu tasarının yasalaşıp, yürürlüğe girmesinden önce görev yapanlar açısından, mağduriyete yol açacaktır.

27. Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Büyükşehir Belediye Kanunu tasarılarında çok sayıda yetki ve görev mükerrerlikleri vardır. Böyle bir düzenleme, tasarılar yasalaştığında pek çok bürokratik işlemin doğmasına ve bürokraside gereksiz çekişmelere ortam hazırlayacaktır. Bu tür görev çalışmaları yerel yönetimlerde pek çok bürokratik soruna ortam hazırlayacaktır.

M. Akif Hamzaçebi

Trabzon

Enis Tütüncü

Tekirdağ

Ali Kemal Deveciler

Balıkesir

Gürol Ergin

Muğla

Birgen Keleş

İstanbul

Osman Kaptan

Antalya

Ali Kemal Kumkumoğlu

İstanbul

Kazım Türkmen

Ordu

Kemal Kılıçdaroğlu

İstanbul

Mehmet Mesut Özakcan

Aydın

Bülent Baratalı

İzmir

Osman Coşkunoglu

Uşak

ALT KOMİSYON RAPORU

Esas No. : 1/766

11.6.2004

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 4.3.2004 tarihinde Hükümeti temsilen İçişleri Bakanı Abdülkadir AKSU ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu 35 inci birleşiminde (1/766) esas numaralı Belediyeler Kanunu Tasarısı görüşülmeye başlanmış, verilen bir önerge ile Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenmesini teminen alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt komisyon, çeşitli tarihlerde, ilgili kurumların temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu çalışmaları tamamlamıştır. Çalışmalarda tali komisyon olan İçişleri Komisyonunun ve İçtüzüğü'nün 34 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş belirten Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun önerileri de dikkate alınmıştır.

Alt Komisyonumuzca Tasarının;

- Başlığı, 1580 sayılı Belediye Kanununda olduğu gibi tekil ibare kullanılmasının daha uygun olacağı görüşüyle "Belediye Kanunu Tasarısı" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 1 inci maddesi, "hukuki statüsünü" ibaresinin, belediyenin kuruluşu, organları, görev, yetki ve sorumluluklarının zaten belediyenin hukuki statüsünü oluşturduğu gerekçesiyle ayrıca belirtilmesi gereksiz görülerek metinden çıkarılması suretiyle,

- 2 nci maddesi aynen,

- 3 üncü maddesi, il belediyesi, ilçe belediyesi ve kamuoyunda belde belediyesi olarak bilinen belediyelere ilişkin tanımların ayrı ayrı yapılmasının gerekliliği üzerine açıklanan görüşlerin ardından yalnızca "belde" tanımının "belediyesi bulunan yerleşim yerini" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 4 üncü maddesi, ilk fıkrasında, genel nüfus sayımlarının on yılda bir yapılacak olması nedeniyle belediye kurulmasında nüfus sayımının baz alınmasının yıllarca beklemeyi gerektirebileceği, Kanunun nüfusla ilgili diğer hükümlerinde son nüfus sayımının esas alınacağı'nın belirtilmemiş olması karşısında, Kanunda öngörülen nüfusların tespitinin Devlet İstatistik Enstitüsünce yapılmasına ilişkin bir hükmün, Birinci Kısımın İkinci Bölümünde yer alan, bazı maddelerdeki çeşitli kararların uygulanmasıyla ilgili 12 nci maddeye yeni bir fıkra olarak eklenmesi, bu durumda birinci fıkradaki "Son nüfus sayımına göre" ibaresinin çıkarılması, ikinci fıkrasında, Kanunda terim birliği sağlamak amacıyla "yerleşik alanı" ibaresinin "meskun sahası" olarak değiştirilmesi, üçüncü fıkrasında düzenlenen köylerin ve muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmelerinde aranan kuş uçuşu azami 1.000 metre mesafe şartının, azami 5.000 metre olarak değiştirilmesi ve nüfusları toplamında öngörülen asgari sayıyı ifade eden "en az 5.000 ve üzerinde" ibaresinden "en az" ibaresinin gereksiz görülerek çıkarılması, suretiyle,

- 5 inci maddesi, madde başlığının "Sınırların tespiti" şeklinde kısaltılması; birinci fıkrasındaki "belediye meclisi kararıyla" ibaresinin, maddede belediye sınırlarının nasıl belirleneceğinin düzenlendiği, maddede düzenlenen belediye sınırlarının tespitine ilişkin prosedürün belediye meclisi kararına bırakıldığı intibayı uyandırdığı, oysa 6 ncı maddeye göre belediye meclisinin, tespit edilen sınırlar üzerinde kararını vereceği gerekçesiyle metinden çıkarılması suretiyle,

- 6 ncı maddesi, birinci fıkrasının ikinci cümlesinde öngörülen kaymakamın görüşünün alınması hususunun ilk cümlede içinde belirtilerek ikinci cümlede metinden çıkarılması suretiyle,

- 7 nci maddesi, 6 ncı madde paralelinde, birinci fıkrasının sonundaki kaymakam görüşünün alınmasıyla ilgili ayrı cümlelerin çıkarılarak alınması öngörülen görüşlerin bir arada ifade edilmesini sağlayan değişikliğin yapılması suretiyle,

- 8 inci maddesi, maddede ayrılma konusunun değil birleşme ve katılmanın düzenlenmiş olması nedeniyle madde başlığının "Birleşme ve katılmalar" şeklinde değiştirilmesi, madde içerisinde geçen "ayrılma" ibarelerinin "katılma" şeklinde değiştirilmesi; birinci fıkrasının, üç bent halinde düzenlenen birleşme durumlarının ayrı bentler yerine fıkra içinde toparlanarak ve birleşmede meskun sahanın dikkate alınacağı hususuna açıklık kazandırılarak ifade edilmesi, yerleşim yerlerinin meskun sahaları arasında 5.000 metre ve altında mesafe bulunmasının birleşmiş sayımlarına yeterli olacağını öngören yeni bir fıkranın ikinci fıkra olarak maddeye eklenmesi, bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldeye katılmasında, nüfusunun 5.000'den aşağı düşmemesini hükme bağlayan mevcut ikinci fıkrasının birinci fıkradaki düzenleme doğrultusunda değiştirilmesi ve üçüncü fıkra olarak metinde yer alması, mevcut üçüncü fıkrasının, katılmalarda taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçların devri ve paylaşımının iltihak olunan ve olan yerler arasında düzenlenecek protokolle belirleneceğini öngören bir içerikte düzenlenmesi ve dördüncü fıkra olarak yer alması, personel ve kadrolarla ilgili hususun ise, kazanılmış hakları ilgilendiren bir konu olduğu için kanunda açıkça düzenlenmesi gerektiğinden, 11 inci maddeye göre tüzel kişiliği kalkacak belediyeleri de kapsayacak şekilde yeni bir maddede düzenlenerek, ilgili yer olması sebebiyle Tasarımın Üçüncü Kısımının "Belediye Teşkilatı ve Personeli" başlıklı Birinci Bölümüne 50 nci madde olarak eklenmesi suretiyle,

- 9 uncu maddesi, 6 ve 7 nci maddeler paralelinde, ikinci fıkrasındaki kaymakam görüşünün, ayrı cümlede ifade edilmesi yerine ilk cümle içerisinde belirtilmesi suretiyle,

- 10 uncu maddesi, "meclisi" ibaresinin "belediye meclisi" şeklinde yazılması suretiyle,

- 11 inci maddesi, birinci fıkrasında yer alan "memur ve işçileri kadro ve pozisyonlarıyla birlikte" ibaresinin, tüzel kişiliği kalkacak belediyelerin personelinin ve kadrolarının durumu, 8 inci maddede düzenlenen katılmaları da kapsayacak şekilde ayrı bir maddede düzenlendiğinden metinden çıkarılması, yine aynı nedenle ikinci fıkrasının maddeden çıkarılması suretiyle,

- 12 nci maddesi, birinci fıkrasında yer alan "1 Ocak" ibaresinin, bütçenin hazırlanması ve kabulüyle ilgili maddeye uygun olması için "ocak ayının birinci" şeklinde değiştirilmesi, ikinci fıkrasında yer alan "ayrılma" ibaresinin 8 inci madde paralelinde "katılma" şeklinde değiştirilmesi, "durumuna" ibaresinin çoğul takısıyla yazılması, yerleşim yerlerinin nüfus tespitinin Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca yapılacağını belirten bir fıkranın maddeye son fıkra olarak eklenmesi ve madde başlığının bu doğrultuda "Kararların uygulanması ve nüfus tespiti" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 13 üncü maddesi, son fıkrasındaki "aidatlarını" ibaresinin, belediyeye ödenmekle yükümlü aidat olamayacağı, bu adla bir belediye geliri bulunmadığı gerekçesiyle çıkarılması ve yerine vergi, resim ve harçlarla birlikte belirtilmesi gerektiği düşünülen "katkı ve katılma paylarını" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 14 üncü maddesi, belediyenin görev ve hizmetlerini, değişen ekonomik şartlar ve gereklilikler, kamu yönetimi ve yerel yönetim anlayışındaki gelişmeler doğrultusunda etkin ve verimli olarak sunabilmesine imkân vermek, belediyenin hareket kabiliyetini artırmak amacıyla hizmetleri kendisi dışındaki kurum ve kuruluşlara ve özel sektöre gördürerek yerine getirebileceğini vurgulamak için, birinci ve ikinci fıkralarında geçen "yapar" ibaresinden sonra "veya yaptırır" ibaresinin, üçüncü fıkrasında geçen "yapabilir" ibaresinden sonra "veya yaptırabilir" ibaresinin eklenmesi ve üçüncü fık-

rada okul binaları ile ilgili yazımda redaksiyon yapılması, altıncı fıkrasına "sorumluluk" ibaresinin eklenmesi, mücavir alanlara da belediye meclisi kararıyla hizmet götürülebilmesine imkân veren yeni bir fıkranın son fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

- 15 inci maddesi, (d) bendine tarh, tahakkuk ve tahsili yapılacaklar arasında, vergi, resim ve harçlarla birlikte belirtilmesi gereken katkı ve katılma paylarının eklenmesi, (e), (f) ve (j) bentlerinde geçen "belediye sınırları içinde" ibaresinin, 14 üncü madde uyarınca belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı zaten belediye sınırlarını kapsadığından, belediyenin yetki ve imtiyazlarında bu hususta ayrıca bir belirtme yapmaya gerek görülmemesi nedeniyle metinden çıkarılması, (e) bendinde "kullanılmış su" ifadesi yerine "atık su" ifadesinin kullanılması, (g) bendine, hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarının, kum, çakıl, odun ve kömür depolama yerlerinin belirlenmesi ve bunların taşınmasında çevre kirliliğı oluşturmayacak tedbirlerin alınmasına yönelik hükümlerin eklenmesi, (h) bendinden, belediyenin taşınır malları her yerden alabilmesi gerektiğı düşüncesiyle "taşınır ve" ibaresinin çıkarılması ve bende taşınmaz malları tahsis etmek ve kamulaştırmak yetkilerinin eklenmesi, (j) bendindeki, gerçek ve tüzel kişilerin hal açmasına izin verme yetkisinin terminal, fuar alanı, yat limanı ve mezbaha için de geçerli kılınması, bendin başında toptancı ve perakendeci halleri zaten belirtildiğinden sonraki hal ibaresinin çıkarılması, kurdurma yetkisinin bentteki yerlerin hepsini kapsayacak şekilde eklenmesi, (l) bendindeki, anlaşma yoluyla tasfiye edilecek parasal sınıır, yeterli olmayacağı gerekçesiyle 25 milyara yükseltilmesi ve bendin redaksiyona tâbi tutulması, (m) bendinin sonuna denetleme yetkisinin eklenmesi, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesine ilişkin yeni bir bendin (n) bendi olarak eklenmesi; ikinci fıkrada, toplu taşıma hatlarının kiralalanmasıyla ilgili hususun düzenlemeye eklenerek fıkranın yeniden yazılması; büyükşehir ve diğer belediyelerin yatırımları teşvik edebilmeleri amacıyla almaları gereken vergi, resim, harç, katkı ve katılma payında ve belediyece sunulan hizmetler karşılığında alınan ücretlerde indirim uygulayabilmelerine imkân veren yeni bir fıkranın madde metnine üçüncü fıkra olarak eklenmesi; büyükşehir ve il belediyelerinin il düzeyinde turizm ve ticaret gibi belli alanlarda yapılan yatırımların ve üniversitelerin alt yapı çalışmalarını yapmasına imkân veren yeni bir fıkranın dördüncü fıkra olarak eklenmesi; son fıkrasında, haczedilemeyecekler arasından belediye vergi, resim ve harçlarının çıkarılması suretiyle,

- 16 ncı maddesi, madde başlığının "Belediyeye tanınan muafiyetler" şeklinde değiştirilmesi ve muafiyetler arasında katılma payının da eklenmesi suretiyle,

- 17 nci maddesi, ikinci fıkrasında fahri üyelikte büyükşehir belediye meclisinin hariç tutulması ve üçüncü fıkrasında redaksiyon niteliğinde değişiklik yapılması, belediye meclisi toplantılarına katılım ve söz hakkı verilmesi konusunda bir sınırlandırma yapılmasının verimli ve düzenli bir çalışma sistemi sağlanması için gerekli görüldüğü, mahalle muhtarları ile meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinin yalnızca kararların kotarıldığı ihtisas komisyonu toplantılarına katılmaları ve görüş bildirmelerinin daha isabetli olacağı gerekçesiyle meclis toplantılarına katılmalarına ilişkin hükmün fıkra metinlerinden çıkarılması, bu haliyle ikinci ve üçüncü fıkraların madde metninden çıkarılması ve yapılan değişikliklerle birlikte ilgisi nedeniyle 24 üncü maddeye beş ve altıncı fıkralar olarak eklenmesi suretiyle,

- 18 inci maddesi, (d) bendi, tahville birlikte "diğer borçlanma yöntemleri" ibaresinin zikredilmesinin uygun olacağı düşüncesiyle bu ibarenin bende eklenmesi, (e) bendi, redaksiyon yapılması, (h) bendi, 15 inci maddenin (l) bendine uygun olarak tasfiyesine karar verilebilecek alacakların ver-

gi, resim ve harçlar dışında kalan alacaklar olabileceğine ilişkin hüküm eklenmesi ve parasal sınıra ilişkin yapılan değişikliğe paralel olarak anlaşma yoluyla tasfiyesine karar verilecek parasal sınırların artırılması, (i) bendi, belediyelerin hizmet ve görev alanlarında ihtiyaç duyduklarında şirket kurabilecekleri, bu durumda bu tür şirketlere katılmanın da doğal olduğu, ancak uygulamada kötü yönetim veya başka sebeplerle iflas etme noktasına gelen ya da işlevsiz duruma düşmüş şirketlere de ortak olma imkânı verilmesinin doğru olmayacağı gerekçesiyle kurulmuş veya kurulacak şirketlere ortak olmayı önlemek amacıyla "kurulmuş ve kurulacak ortaklıklara katılmaya veya" ibaresinin kurdukları ortaklıklardan ayrılabilmelerini sağlamaya dönük olarak "veya bu ortaklıklardan" şeklinde değiştirilmesi, (l) bendinde, "İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek" ibaresinin, norm kadronun belirlenmesinin ilgili maddede düzenlenmiş olması nedeniyle metinden çıkarılması, (p) ve (r) bentlerinin birleştirilerek ve 73 üncü madde göz önüne alınarak takas etme hususunun çıkarılıp yeniden yazılması, İçişleri Bakanlığı izninin yalnızca yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle ilişkilerde aranmasının öngörülmesi, ulusal alanda bu iznin öngörülmemesi, sonraki bentlerin teselsül ettirilmesi, 15 inci maddede yapılan değişiklik doğrultusunda mücavir alanlara hizmet götürülmesine karar verme yetkisinin yeni (t) bendi olarak eklenmesi suretiyle,

- 19 uncu maddesi, üçüncü fıkrasında geçen "bulunmaması" ibaresinin "katılamaması" olarak değiştirilmesi ve son fıkradaki yönetmelikle düzenlenecek belediye meclisi çalışmalarına katılımın eklenmesi suretiyle,

- 20 nci maddesi, üçüncü fıkrasından mutad toplantı yeri dışındaki bir yerde toplanma halinde mülki idare amirine önceden bilgi verme şartının kaldırılması, mutad toplantı yeri dışında toplanmada, belirlenecek yere belediye sınırları içinde olması şartının getirilmesi, son fıkrasına belediye meclisi toplantılarının sesli cihazlarla da kaydedilebilmesi hükmünün eklenmesi suretiyle,

- 21 inci maddesi, birinci fıkradaki "yollarla" ibaresinin "yöntemlerle" olarak değiştirilmesi ve ikinci fıkrasındaki çoğunluğun önüne "salt" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 22 nci maddesi, ilk fıkrasına, belediye meclisinin toplantı ve çalışma düzeniyle ilgili hükümlerde geçen "salt çoğunluk" kavramının, uygulamada tereddütlere yer vermeyecek şekilde TBMM İttüzüğündeki tanıma uygun şekilde ifade edilmesi, beşinci fıkrasında yer alan çekimser oy kullanılamayacağına ilişkin hükmün çıkarılması ve bu doğrultuda oylama şekillerinin kabul, ret ve çekimser olarak belirtilmesi suretiyle,

- 23 üncü maddesi, üçüncü fıkrasında, belediye başkanının idari yargıya başvurma yetkisiyle ilgili ikinci fıkrasında, iptal ve yürütmeyi durdurma istemlerini kapsadığından ve mülki idare amirinin idari yargıya gitme yetkisinde kullanıldığından "iptalini ve yürütülmesinin durdurulmasını" ibaresinin çıkarılarak "aleyhine" ibaresinin eklenmesi, belediye başkanının ısrar edilerek kesinleşen kararlar aleyhine idari yargıya başvurabileceğine açıklık kazandırılması suretiyle,

- 24 üncü maddesi, ikinci fıkrasının, plan ve bütçe ile imar komisyonlarının il, ilçe ve nüfusu 10.000'i aşan belediyelerde zorunlu olarak kurulacağına ilişkin düzenleme yapılarak değiştirilmesi, üçüncü ve dördüncü fıkralarının birleştirilmesi ve komisyonların toplanma ve görüşme sürelerinde değişiklik yapılması ve son fıkrasına komisyon raporlarının bedelinin maliyetini aşmamak üzere belirleneceğinin vurgulanması ve maddeye, 17 nci maddede yapılan değişiklik doğrultusunda iki fıkranın beşinci ve altıncı fıkralar olarak eklenmesi suretiyle,

- 25 inci maddesi, denetim komisyonunun 10.000'in üzerindeki belediyelerin yanı sıra il ve ilçe belediyelerinde de oluşturulacağına ilişkin bir hükmün eklenmesi suretiyle,

- 26 ncı maddesi, dördüncü fıkrasının beşinci fıkrasıyla birleştirilerek, faaliyet raporunun sunulma zamanı ile ilgili hususun 55 inci maddede de yer verildiğinden metinden çıkarılması, bu doğrultuda son fıkrasında atıf yapılan fıkranın dördüncü fıkraya olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 27 nci maddesi, başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar arasında evlatlıklarla ilgili işlerin de eklenmesi suretiyle,

- 28 inci maddesi, madde başlığından "Belediye" kelimesinin çıkarılması, belediye ve bağlı kuruluşlarında taahhüde girilemeyecek sürenin belediye meclisi üyeleri için iki yıl olarak öngörülmesi ve ifadeye açıklık kazandırmak amacıyla redaksiyona tâbi tutulmak suretiyle,

- 29 uncu maddesi, birinci fıkrasına belediye meclisi üyeliğinden istifa dilekçesinin nasıl işlem göreceğiyle ilgili bir düzenlemenin ve ikinci fıkrasına "çoğunluğuyla" ibaresinin önüne "salt" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 30 uncu maddesi, (a) bendinde, "meclisin görevini yapmaktan çekinmesi" ifadesinin netleştirilmesi amacıyla değiştirilmesi, (b) bendinin siyasi konuları görüşmenin fesih nedeni sayılmaması amacıyla değiştirilmesi, üyelere yarısından fazlasının tutuklanması durumunun fesih nedenleri arasına eklenmesi suretiyle,

- 31 inci maddesi, madde başlığının "Boşalan meclisin görevinin yerine getirilmesi" şeklinde değiştirilmesi, (b) bendindeki üyelerin yarısından fazlasının tutuklanması durumunun ayrı bir bent olarak düzenlenmesi, (c) bendinin "İçişleri Bakanı tarafından" ibaresinin çıkartılması ve (d) bendi olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 32 nci maddesi, madde başlığının kısaltılması ve içeriği tam olarak yansıtmaması amacıyla "Huzur ve izin hakkı" şeklinde değiştirilmesi, birinci fıkrasının, meclis üyelerinin ihtisas komisyonu toplantıları için de huzur hakkı alabilmesinin sağlanması, ödemenin kesin olarak yapılacağına vurgulanması amacıyla "ödenbilir" ibaresinin "ödenir" olarak değiştirilmesi, huzur hakkının üst sınırının belirtilmesi gereğinden hareketle belediye başkanı ödeneğinin belli bir oranına endeksenmesi, İçişleri Bakanlığının belirlemesine gerek kalmaması nedeniyle Bakanlıkla ilgili ibarenin çıkarılması suretiyle,

- 33 üncü maddesi, (a) bendinin, nüfusu 100.000'i aşan belediyelerde de encümen üye sayısının il belediyelerinde olduğu gibi dokuz üyeden oluşmasının sağlanması suretiyle,

- 34 üncü maddesi, (f) bendinin, 18 inci maddenin (h) bendinde yapılan değişiklik paralelinde, tasfiyesine karar verilebilecek alacakların vergi, resim ve harçlar dışında kalan alacaklar olacağına ilişkin hüküm eklenmesi ve parasal sınırın yükseltilmesi, (g) bendinde yer alan "takas" ibaresinin teknik olarak doğru ifade edilmesi amacıyla "trampa" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 35 inci maddesi, ikinci fıkrada geçen çoğunluğun salt çoğunluk olduğunun belirtilmesi ve 27 nci maddedeki değişiklik paralelinde encümen üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar arasına evlatlıklarla ilgili işlerin de eklenmesi suretiyle,

- 36 ncı maddesi, belediye encümeni üyelerinin ödeneklerinin azaltılarak nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde 5.000'den 3.000'e düşürülmesi, nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerde ise 10.000'den 6.000'e indirilmesi suretiyle,

- 37 nci maddesi, ikinci fıkrasının, faaliyet raporu yeterli görülmemeyerek düşürülen belediye başkanlarının bir sonraki yerel seçimlerde aday olamayacakları hükmünün seçilme hakkına getirilen bir sınırlandırma olması nedeniyle yerinin bu Kanun olmadığı, ayrıca Anayasaya aykırılığının cid-

di şekilde tartışma konusu yapılabileceği gerekçeleriyle metinden çıkarılması ve üçüncü fıkrasının redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 38 inci maddesi, (c) bendinin, temsil görev ve yetkisinin daha düzgün ifade edilmesi amacıyla yeniden yazılması, (k) bendine, denetim yetkisi kapsamında işletmelerin de bulunduğu vurgulanması bakımından "işletmelerini" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 39 uncu maddesi, birinci fıkrasında yer alan "son resmî nüfus sayımına veya tespitine göre" ibaresinin metinden çıkarılması, nüfusu 5.000'e kadar olan beldelerin başkanlarının gösterge rakamının 30.000'den 40.000'e yükseltilmesi; belediye başkanının ödeneğinin kesilmemesi için görevden ayrılış ve başlangıç tarihini mülki amire bildirmesi şartını içeren ikinci fıkranın yeniden düzenlenerek belediye başkanının izinli, görevli ve hasta olduğu sürelerde ödeneğinin kesilmeyeceğinin öngörülmesi; üçüncü ve dördüncü fıkraların, emeklilikle ilgili hususların T.C. Emekli Sandığı Kanununda düzenlenmesi gereğinden hareketle ve Tasarıda söz konusu Kanunda değişiklik de öngörülmüş olduğundan düzenlemelerin Tasarının ilgili maddesinde yapılması amacıyla metinden çıkarılması; belediye başkanlarının daha sonra memuriyete dönmeleri veya başlamalarında başkanlıkta geçen sürelerinin değerlendirilmesiyle ilgili beşinci fıkrasında daha net bir ifadeye kavuşturulmasına yönelik değişiklik yapılması; son fıkrasının, sosyal hak ve yardımlardan yararlanma konusunun 657 sayılı Kanunun vurgulanarak netleştirilmesi suretiyle,

- 40 ncı maddesi, aynen,

- 41 inci maddesi, birinci fıkrasına, stratejik planın yıllık dilimlerini oluşturan çalışma programının ilgili olduğu yılbaşından önce hazırlanacağını belirten bir hükmün eklenmesi; son fıkrasında yıllık çalışma programının bütçeden önce görüşüleceğinin vurgulanması suretiyle,

- 42 nci maddesi, belediye başkanına yetkilerinin hepsini değil bir kısmını uygun gördüğü takdirde devredebilmesine yönelik olarak yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 43 üncü maddesi, madde başlığının "İhtilaf hali" şeklinde değiştirilmesi ve 27 ve 35 inci maddelere paralel olarak evlatlıklarla ilgili işlerin, eklenmesi; ikinci fıkrasının, söz konusu durumda Türk Ceza Kanununun ilgili hükümlerinin zaten uygulanacağı gerekçesiyle metinden çıkarılması suretiyle,

- 44 üncü maddesi, ikinci fıkraya, belediye meclisinin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılma durumunun da başkanlığı sona erdiren bir hal olarak (d) bendiyle eklenmesi, bentlerden sonra yer alan "durumlarından" ibaresinin "Hallerinden" olarak, "duyurusu" ibaresinin "başvurusu" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 45 inci maddesi, üçüncü fıkrasının, Büyükşehir Belediye Kanunu Tasarısında başkan vekilliğiyle ilgili özel hüküm bulunduğu ve boşalma halinde Büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediye başkanlarının da başkan olabilmelerine imkân verilmesi amacıyla maddeden çıkarılması suretiyle,

- 46 ncı maddesi, aynen,

- 47 nci maddesi, birinci fıkrasından "İçişleri Bakanı" ibaresinin metinden çıkarılması, ikinci fıkrasındaki görevden uzaklaştırma önleminin gözden geçirme süresinin üç aydan iki aya indirilmesi, üçüncü fıkrasında ve son fıkrasında redaksiyon yapılması suretiyle,

- 48 inci maddesi, belediye teşkilatında yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinin zorunlu olarak oluşturulacağının anlaşılmasını sağlayacak biçimde birinci fıkrasının yeniden yazılması ve norm kadro sisteminin belirlenmesinin personel istihdamıyla ilgili maddede belirtilmiş olması nedeniyle "İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek" ibaresinin metinden çıkarılması, ikin-

ci fıkrasının, ihtiyari birimlerin oluşturulmasının mahalli özellikler ve gerekliliklere göre norm kadroya uygun şekilde olacağı hususuna açıklık kazandırmak suretiyle,

- 49 uncu maddesi, birinci fıkrasında yer alan "diğer kamu görevlileri" ibaresinin, bu görevlilerin hakim ve savcılar, Türk Silahlı Kuvvetleri personeli gibi özel personel kanunları bulunan kamu personelini ifade etmesi nedeniyle metinde geçmemesi gerektiği, bu fıkra maddede bulunmasa bile belediyede zaten memur ve işçi çalıştırılabileceği, "diğer kamu görevlileri" ifadesinden sözleşmeli personel kastediliyorsa madde içerisinde sözleşmeli personel çalıştırılabilmesine imkân veren düzenlemenin yer almasının yeterli olduğu gerekçeleriyle birinci fıkranın metinden çıkarılması, norm kadro belirlenmesinde Devlet Personel Başkanlığının da yer alması, İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının yalnızca norm kadro ilke ve standartlarını belirlemesi, buna uygun olarak kadro çalışmalarının belediyelerce yapılması benimsenerek birinci fıkra olarak düzenlenmesi, sözleşmeli personel çalıştırılmasına ilişkin üçüncü ve dördüncü fıkraların birleştirilerek, sözleşmeli personelin 657 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası uyarınca mı, yoksa bunun harici bir statüde mi oluşturulacağına açık olmaması, özlük haklarına ilişkin temel hususların belirtilmemiş olması nedenleriyle ve bu düzenlemeler karşısında belediyenin ileride idari yargı karşısında güç durumlarda kalabileceği endişeleriyle sözleşmeli personel çalıştırılması ile ilgili hükümlerin yeniden düzenlenmesi suretiyle, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurların belediyede geçici görevlendirilmesi ile ilgili fıkranın uygulamada sorun doğurabileceği endişesiyle bazı hususlarına açıklık getirilmesi, belediye başkan vekilliğine belediye meclisi üyeleri arasından atama yapılmasının hak oluşturmayacağına ilişkin ilgili fıkrada vurgulanması, personel harcamalarının bütçedeki oran sınırlamasıyla ilgili fıkraya beklenmeyen ücret artışları karşısında kanuni sınıra gelinceye kadar yeni personel alımının yapılamayacağına eklenmesi ve fıkradaki sınırlamalara uymayan belediye başkanlarına yaptırım öngörülmesi suretiyle,

- 8 inci madde uyarınca katılma sonucu tüzel kişiliği sona eren belediyeler ile 11 inci maddede göre köye dönüştürülecek ve tüzel kişiliği kalkacak belediyelerin personel ve kadrolarıyla ilgili konunun, kazanılmış hakları ilgilendiren bir husus olduğu için kanunda açıkça düzenlenmesi gerektiğinden, yeni bir maddede düzenlenerek ilgili yer olması sebebiyle Üçüncü Kısımın "Belediye Teşkilatı ve Personeli" başlıklı Birinci Bölümüne 50 nci madde olarak eklenmesi suretiyle,

- 50 nci maddesi, birinci fıkrasının, belediye teşkilatıyla ilgili 48 inci maddede gerekli düzenlemenin yer alması nedeniyle gereksiz görülerek çıkarılması, fiilen zabıta hizmetlerinde görev alanlara da 51 inci maddenin son fıkrasına paralel olarak fazla çalışma ücreti ödenebilmesine imkân veren yeni bir fıkranın son fıkra olarak metne eklenmesi suretiyle 51 inci madde olarak,

- 51 inci maddesi, birinci fıkrasının, belediye teşkilatıyla ilgili 48 inci maddede gerekli düzenlemenin yer alması nedeniyle gereksiz görülerek çıkarılması, ikinci fıkrasında, fazla çalışma ücreti üst sınırının belediye meclisi kararı yerine yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınır olarak değiştirilmesi suretiyle 52 nci madde olarak,

- 52 nci maddesi, 53 üncü madde olarak aynen,

- 53 üncü maddesi, 54 üncü madde olarak aynen,

- 54 üncü maddesi, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda iç ve dış denetimin nasıl ve kimler tarafından yapılacağına belirtilmiş olması nedeniyle ikinci fıkrasının, iç ve dış denetiminin söz konusu Kanun hükümleri uyarınca yapılacağı yönünde yeniden düzenlenmesi, üçüncü fıkrasına, mali işlemler dışında kalan diğer idari işlemlerin, idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve

stratejilerine uygunluğu açısından İçişleri Bakanlığı tarafından denetlenmesi yanı sıra belediye başkanı veya görevlendireceği elemanlar tarafından da denetlenebilmesini sağlamaya dönük bir ibare eklenmesi, dördüncü fıkrasında redaksiyon yapılması suretiyle, 55 inci madde olarak,

- 55 inci maddesi, birinci fıkrası, belediye borçlarının durumunun da faaliyet raporunda gösterilmesi gerekli görölerek buna ilişkin hükümlerin eklenmesi suretiyle, 56 ncı madde olarak,

- 56 ncı maddesi, birinci fıkrasında geçen hukuk hakiminin sulh hukuk hakimi olarak netleştirilmesi, ikinci fıkranın (b) bendinde geçen "Bu nedenle" ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle, 57 nci madde olarak,

- 57 nci maddesi, atıf yapılan Kanunun sayısının yazılması suretiyle, 58 inci madde olarak,

- 58 inci maddesi, (c) bendinde geçen "aktarılacak ödenekler" ibaresinin genel ve özel bütçeli idarelerden belediyelere ödenek aktarılmasının mümkün olmaması nedeniyle "yapılacak ödemeler" şeklinde değiştirilmesi, (f) bendinde geçen kiranın, (d) bendinde de belirtilmiş olması nedeniyle metinden çıkarılması suretiyle, 59 uncu madde olarak

- 59 uncu maddesi, (f) bendinde, "birliklerle" ibaresinden önce gelmek üzere "katıldığı" ibaresinin eklenmesi, (h) bendindeki "ücretler" ibaresinin "ödemeler" şeklinde değiştirilmesi, (i) bendindeki "sosyal yardım" ibaresinin daha kapsayıcı olacağı gerekçesiyle "sosyal hizmet ve yardım" şeklinde değiştirilmesi, (l) bendindeki "ücretleri" ibaresinin de "hizmetleri karşılığı yapılan ödemeler" şeklinde değiştirilmesi, (m) bendindeki "diğer" ibaresinin çıkarılması, şartlı bağışların kabulünde bazı giderlerin yapılması gerektiğinden buna ilişkin bir hükmün (r) bendi olarak metne eklenmesi, imar düzenleme giderlerinin ve her türlü proje giderlerinin de belirtilmesinin uygun olacağı gerekçesiyle buna ilişkin (s) ve (t) bentlerinin metne eklenmesi suretiyle, 60 ncı madde olarak,

- 60 ncı maddesi, birinci fıkrasında, Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca bütçelerin üç yıllık gelir ve gider tahminlerini göstermesi benimsendiğinden belediye bütçesinin de üç yıllık öngörüyle hazırlanacağını belirten değişiklik yapılmak suretiyle 61 inci madde olarak,

- 61 inci maddesi, belediye bütçesinin encümene sunulma zamanının bir ay ileriye alınması, Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca vurgulanması gereken bazı hususların metne aktarılması suretiyle 62 nci madde olarak,

- 62 nci maddesi, maddenin 5018 sayılı Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanununun 31 inci maddesiyle uyumlu hale gelmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle 63 üncü madde olarak,

- 63 üncü maddesi, 64 üncü madde olarak aynen,

- 64 üncü maddesi, muhasebe ve raporlama standartları, çerçeve hesap planı ve düzenlenecek raporların şekil süre ve türleriyle ilgili düzenlemenin Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer almasından dolayı metinden çıkarılması, ancak muhasebeye ilişkin işlemlerle ilgili düzenleme yapma yetkisini muhafaza edecek bir ibarenin eklenmesi suretiyle, 65 inci madde olarak,

- 65 inci maddesi, 66 ncı madde olarak aynen,

- 66 ncı maddesi, madde başlığına içeriğe uygun olarak "hizmet" ibaresinin eklenmesi, "belediyeye bağlı kurum ve kuruluşlarda" ibaresinden "kurum ve" kelimelerinin çıkarılması, "benzeri teknolojik ürünlerin" ibaresindeki "benzeri" kelimesinin "diğer" olarak değiştirilmesi suretiyle, 67 nci madde olarak,

- 67 nci maddesi, (a) bendi aynen, (b) bendinin metinden çıkarılması, İller Bankasıyla ilgili (d) bendinin (b) bendi olarak kabul edilmesi, (e) bendinin ikinci cümlesinin çıkarılarak (c) bendi olarak

kabul edilmesi, (c) bendinin, borçlanmaya sınır getiren hükmün mevcut borçla ilişkilendirilmeksizin gelir kriterine bağlanması, her bir belediye için, getirilen limitin on puan üzerine kadar borçlanabilmesinde Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi, İller Bankasından yatırım programında yer alan projeler için yapılan borçlanmalar ile diğer bazı projelerin finansmanında borçlanma sınırlaması uygulanmayacağını öngörülerek (d) bendi olarak kabul edilmesi suretiyle, 68 inci madde olarak,

- 68 inci maddesi, ikinci fıkrasından, belediyenin yapı kooperatiflerine katılabilmesine izin veren hükmün çıkarılması suretiyle, 69 uncu madde olarak,

- 69 uncu maddesi, "sermaye şirketi" ibaresinden "sermaye" kelimesinin çıkarılması suretiyle, 70 inci madde olarak,

- 70 inci maddesi, ikinci fıkrasının, denetimle ilgili 54 üncü maddenin dördüncü fıkrasında işletmelerin denetimiyle ilgili hüküm yer alması sebebiyle metinden çıkarılması suretiyle, 71 inci madde olarak,

- 71 inci maddesi, birinci fıkrasının, "merkezi idare" ibaresinin çıkarılarak 4749 sayılı Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç olmak üzere, kapsamın tüm kamu kesimini içerecek şekilde genişletilmesi, kurumlar arasında borç-alacak ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla mahsupla birlikte takas işleminin de kapsama dahil edilmesi ve buna uygun olarak madde başlığına "takas" ibaresinin eklenmesi suretiyle, 72 nci madde olarak,

- 72 nci maddesi, madde başlığının "Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı" olarak değiştirilmesi, madde içindeki ifadelerin başlığa uygun olarak değiştirilmesi, birinci fıkrasının, kentsel dönüşüm ve gelişim projesi uygulayabilecek belediyelere ilişkin nüfus şartının 100.000'den 50.000'e indirilmesi ve il belediyeleri ile büyükşehir belediye sınırları içindeki ilk kademe ve ilçe belediyelerinin de kapsama dahil edilmesi, deprem riskine karşı tedbirler alma amacının da proje kapsamına alınması, ikinci fıkrasının ikinci cümlesinin Büyükşehir Belediyesi Kanunu Tasarısında düzenlenmiş olması nedeniyle metinden çıkarılması, proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda ilgili resim ve harçların dörtte bir oranında alınmasını öngören yeni bir hükmün üçüncü fıkraya olarak metne eklenmesi, üçüncü fıkrasının, dördüncü fıkraya olarak proje alanına ilişkin yüz bin metre kare şartının elli bine indirilmesi, ayrıca projenin imar planı veya imar ıslah planı yapılmış alanlarda ilan edilmiş olması halinde öngörülen yapılaşma oranı ve binaların yaşına ilişkin ikinci cümlesinin metinden çıkarılması suretiyle, 73 üncü madde olarak,

- 73 üncü maddesi, ikinci fıkrasındaki "şehir" ibaresinin 18 inci maddenin (p) bendindeki gibi "kent" olarak değiştirilmesi suretiyle, 74 üncü madde olarak,

- 74 üncü maddesi, (b) bendinde, taşınmazlarla ilgili hususun (d) bendinde düzenlenmiş olması nedeniyle "bina ve tesisler ile arsa" ibaresinin metinden çıkarılması, "hizmetlerin" ibaresinden önce gelmek üzere "asli görev" ibaresinin eklenmesi "görevlendirebilir" ibaresinin "temin edebilir" şeklinde değiştirilmesi, (c) bendinde, ortak hizmet projeleri gerçekleştirilebilecek dernek ve vakıfların kamu yararına çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar olması şartı getirilmesi, (d) bendinde, "hizmetlerinde" ibaresinden önce gelmek üzere "asli görev ve" ibaresinin eklenmesi, taşınmazların diğer kamu kurum ve kuruluşlarına kiraya verilebilmesini sağlayan bir hüküm ile söz konusu taşınmazların kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılacaklarını öngören bir hükmün eklenmesi suretiyle, 75 inci madde olarak,

- 75 inci maddesi, tali komisyon olan İçişleri Komisyonunun kabulü dikkate alınarak noterlerin de Kent Konseyinde yer alacaklar arasında zikredilmesi suretiyle, 76 ncı madde olarak,

- 76 ncı maddesi, "sosyal yardım" ibaresinin daha kapsayıcı olması bakımından "sosyal hizmet ve yardım" olarak değiştirilmesi suretiyle, 77 nci madde olarak,

- 77 nci maddesi 78 inci madde olarak aynen,

- 78 inci maddesi, madde başlığının içeriğine uygunluğu sağlama amacıyla "Belediye tasarrufundaki yerler" şeklinde değiştirilmesi, "yıkılmış kale ve kulelerin boş arsaları" ibaresinden işgal edilerek dolu hale getirilmiş alanların da belediye tasarrufunda olduğunun vurgulanması amacıyla "boş" ibaresinin metinden çıkarılması, deniz, nehir ve gölden doldurma suretiyle kazanılan alanların kıyı mevzuatına uygun şekilde kullanılması şart koşularak Maliye Bakanlığınca belediyelerin, büyükşehirlerde büyükşehirlerin tasarrufuna bırakılacağını öngören düzenlemenin ikinci fıkrası olarak düzenlenmesi suretiyle, 79 uncu madde olarak,

- 79 uncu maddesi 80 inci madde olarak aynen,

- 80 inci maddesi, 81 inci madde olarak aynen,

- 81 inci maddesi, lehe takdir edilen avukatlık ücretinin ve dağıtımının 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirileceğinin vurgulanması suretiyle, 82 nci madde olarak,

- 82 nci maddesi, 83 üncü madde olarak aynen,

- 83 üncü maddesi, içerisinde Belediye Kanununa aykırı hükümler bulunduğu takdirde Belediye Kanununun uygulanacağı belirtilen kanunlar arasına 657 sayılı Kanunun eklenmesi suretiyle, 84 üncü madde olarak,

- 84 üncü maddesi, belediye başkanlarının ve bu görevde bulunmuş olanların emeklilikleriyle ilgili hükümlerin, 39 uncu maddede yapılan değişiklikler de dikkate alınarak, 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümleri karşısında tekrara ve çelişkiye yol açmayacak bir şekilde düzenlenmesi amacıyla 5434 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (II) işaretli fıkrasının değişik (n) bendinde yapılan değişikliğin 85 inci madde olarak, ek 48 inci maddesinde yapılan değişikliğin de 86 ncı madde olarak düzenlenmesi suretiyle,

- 85 inci maddesi, belediye başkanlarının, belediye meclisi ve il genel meclisi üyelerinin görevlerinden ayrılmadan milletvekili seçimlerinde aday olabilmelerine imkân veren düzenlemenin, belediye başkanlarının mevcut görevlerinin garantisıyla milletvekili aday olabilmelerinin adaylığı yoğun şekilde teşvik edeceği, başkanlıkları sona ermeden seçime girmeleri halinde belediye imkânlarının seçim sürecinde istenilmeyen şekillerde kullanılabilmesi ve haksız rekabet oluşturabileceği gerekçeleriyle 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunuyla ilgili kısmın metinden çıkarılması, yürürlükten kaldırılan hükümlerin sistematik olarak görülebilmesi bakımından bentler halinde sıralanması, İstanbul Büyükşehir Belediyesi bütçesinden kesinti öngören İstanbul Kentinde Yapılacak Olimpiyat Oyunları Kanunundaki ilgili hükmün de yürürlükten kaldırılmasını öngören yeni bir bendin (f) bendi olarak eklenmesi suretiyle, 87 nci madde olarak,

- Geçici 1 inci maddesi, birinci fıkrasının, belediyelere devredilecek Hazineye ait taşınmazlardan kapsam dışı olanların toparlayıcı bir şekilde ifade edilmesi, Büyükşehir belediyelerine devredilecek yerlerin alan sınırının yarıya indirilmesi, imar uygulaması sonucu kamu hizmetlerine ayrılan alanların Hazine adına tescil edileceğinin belirtilmesi, devredilen arazilerin satılması halinde elde edilen gelirden Hazineye aktarılacak üçte birlik payın yarıya çıkarılması, uygulamada karışıklık doğmaması için esas ve usullerin İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca belirlenmesinin eklenen son fıkrası ile düzenlenmesi suretiyle,

- Geçici 2 nci maddesi, personel giderlerinin, bütçenin belli bir oranını geçemeyeceğine ilişkin 49 uncu maddede yer alan hükme uygun hale gelinceye kadar belediyede yeni personelin ancak izinle istihdam edilebileceği konusunun daha sıkı şartlara bağlanarak yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Geçici 3 üncü maddesi, norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar belediyede memur ve işçi istihdamı konusunun iki ayrı fıkra halinde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Mahallî idarelerdeki kamu personeline sosyal yardım ve bunun gibi adlar altında yapılmış çeşitli ek ödemelerden dolayı bu ödemeyi yapan kamu görevlileri haklarında yargılama ve takibat yapılmayacağını öngören bir düzenlemenin geçici 4 üncü madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

- 2000 yılı genel nüfus sayımına göre nüfusu 2000' in altına düşen ve köye dönüştürülmesi gereken belediyelerin, bu Kanunun 8 inci madde hükmünden yararlanarak başka bir belediyeye katılması veya kendine katılma gerçekleşmesi halinde köye dönüştürülme işleminin 31.12.2005 tarihine kadar uygulanmayacağını öngören bir düzenlemenin geçici 5 inci madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

- Tasarıda, belediye meclisi başkan vekilliği, kâtip üyeliği, encümen üyeliği gibi görevler için bir seçim dönemi içerisinde süresi belirli devrelerde seçim yapılması öngörüldüğü, oysa 1580 sayılı Kanun uyarınca, son mahallî idareler seçimi sonrasında bu görevlere belli süreler için seçilmiş kişilerin halen görev yaptığı, bu nedenlerle belediye idaresinde boşluk doğmaması ve zaman kaybına neden olunmaması amaçlarıyla bu görevlere seçilmiş bulunanların seçildikleri devrenin sonuna kadar görevlerinin süreceğini ifade eden bir düzenlemenin geçici 6 ncı madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 86 ve 87 nci maddeler 88 ve 89 uncu maddeler olarak aynen, Kabul edilmiştir.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna arz olunur.

Başkan	Üye	Üye
<i>Mustafa Açıkalın</i>	<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Alaattin Büyükkaya</i>
İstanbul	Balıkesir	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Birgen Keleş</i>	<i>Kemal Kılıçdaroğlu</i>	<i>Ali Kemal Kumkumoğlu</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Karşı oy yazım ektedir)	(Karşı oy yazısı ektedir)	(Karşı oy yazım ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Kazım Türkmen</i>
İstanbul	Karabük	Ordu
		(Karşı oy ektedir)

AYRIŞIK OY YAZISI

1. Tasarı, "Kamu Yönetimi Temel Kanunu" esas alınarak hazırlanmıştır. Oysa bu tasarı, pek çok hükmüyle Anayasaya aykırılıklar içermektedir. Aynı mantıkla ele alınan Belediye Kanunu Tasarısında da doğal olarak Anayasaya aykırı düzenlemelere yer verilmiştir. Bu bağlamda Tasarının pek çok maddesi Anayasaya aykırılıklar içermektedir.

2. Yerel yönetimlerin, temel özelliklerinden birisi de "katılımcılık" anlayışının yerelde daha kolay ve etkili uygulanabilmesidir. Ancak söz konusu tasarıda, katılımcılık konusunda hiçbir ciddi düzenlemeye yer verilmemiştir.

3. Tasarının "hemşehri hukuku" maddesi tek boyutlu olarak düzenlenmiş, hemşehrilerin haklarına hiç yer verilmemiştir. Böyle bir anlayışın, demokrasiyle bağdaşmayacağı açıktır.

4. Kent planlaması, öteden beri sağ iktidarlarca ciddiye alınmamış ve bunun doğal sonucu olarak, gerek ekonomik ve gerekse sosyal açıdan çarpık bir kentleşme yapısı ortaya çıkmıştır. Yerel yönetimlerde reform yapıyoruz iddiasıyla gündeme getirilen bu Tasarıda, bu bağlamda sorunlara kalıcı hiçbir çözüm getirici düzenlemeye yer verilmemiştir. Oysa planlama olgusunun belli bir ekonomik ve sosyal bütünlük içinde ele alınmasını öngören yasal düzenlemelerin öngörülmesi gerekirdi. Bu hem sağlıklı kentleşme ve hem de büyüme açısından zorunludur.

5. Vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarında yüzde 90'a kadar indirim yapma yetkisinin verilmesi de Anayasaya aykırıdır. çünkü bu yetki sadece Bakanlar Kuruluna tanınmıştır. Bu yetkiyi, belediyelere devretmek Anayasaya aykırılık oluşturur.

6. Tasarıda, bir yandan norm kadro uygulaması getirilirken, öte yandan kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurların, belediye başkanının talebi, kendilerinin isteği ve kurumlarının izniyle belediyelerde görevlendirilmelerine olanak veren düzenlemeye yer verilmiştir. Bu anlayış, norm kadro uygulamasına ve norm kadro getirilmesindeki mantığa aykırıdır.

7. Tasarıda, belediyenin vergi, resim ve harç gelirlerinin haczedilmesi öngörülmüştür (Madde 15/son fıkra). Bir kamu idaresinin vergi, resim ve harç gibi kamu alacakları, o idarenin gördüğü "kamu hizmeti"nin karşılığıdır. Bu alacakların haczinin öngörülmesi, o idarenin kamu hizmeti görmesinin engellenmesi ile eş anlamlıdır.

8. Tasarıda "performans ölçütleri"ni belirleme konusunda yetki, tümüyle yönetime bırakılmıştır. Bu anlayış, yönetimde keyfiliğe yol açacak, yönetimde sağlıklı bir performans ölçütünün oluşmasını engelleyecektir.

9. Tasarıda, belediye hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine yetkili "sulh hukuk hâkimi" tarafından belirleneceği hükmü getirilmektedir. Oysa idarenin "kamu gücünü kullanarak yaptığı işler" idare hukukuna tâbidir.

10. Tasarıda, belediye bütçesi ile muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usullerin Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür. Belediye bütçesine ilişkin esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin ilkeler konusunda her hangi bir düzenleme maddede yer almamaktadır (Madde 65). Bu nedenle, bu konudaki usul ve esasları belirleyen bir yönetmelik, asli düzenleme yapmış olacaktır. Oysa Anayasanın gösterdiği ayrık haller dışında, yürütmenin asli düzenleme yetkisi yoktur; yürütme Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılacak ve yerine getirilecek bir yetki ve görevdir. Anayasanın 8'inci maddesinde ifade edilmiş olan bu ilke, yürütmenin ancak kanun ile asli olarak düzenlenmiş bir alanda düzenleme yetkisi kullanabileceğini açıkça ortaya koymaktadır. Anayasanın 7'nci maddesine göre ise, asli düzen-

leme yetkisi, TBMM'nindir ve devredilemez. Kanunda bir hususun yönetmelikle düzenleneceğinin belirtilmesi, o hususun kanunla düzenlenmiş olduğu anlamına gelmez. Kanunla yapılmış bir düzenlemeden söz edilebilmesi için, o hususun en azından temel ilkelerinin kanunda gösterilmesi gerekir.

11. Tasarıda, belediyelerin şirket kurma yolu sonuna kadar açılmaktadır. Böyle bir düzenleme açıkça yolsuzluklara açık bir yapının oluşmasına yol açacaktır. Nitekim bugün yerel yönetimlerdeki BİT'ler pek çok yolsuzluğun kaynağı durumundadır. Kaldı ki bunların denetimi de Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde olacağından, bir kamu kaynağının kullanımı açıkça kamunun denetimi dışında da tutulmaktadır.

12. Tasarıda belediyelerin şirket kurmaları ancak Bakanlar Kurulu Kararı ile olanaklı iken, Tasarıda bu şirketlerin özelleştirilmeleri yetkisi, belediye meclisine bırakılmıştır. Bakanlar Kurulu kararıyla kurulan bir şirketin, Bakanlar Kurulu Kararı olmaksızın belediye meclisince özelleştirilmesine karar verilmesi hukuka aykırıdır.

13. Belediye şirketlerinin çoğunun kuruluş sözleşmesinde, belediyelere yasa ile verilen kamu hizmetlerinin belediye şirketleri tarafından yerine getireceği yazılıdır. Belediyelerin, şirket kurarak görevlerini bunlar eliyle yürütmesi, bir tür dahili taşeronluk uygulamasıdır. Yasa ile belediyelere verilen kamu hizmetinin idari bir işlemle özel hukuk kişisine devredilmesi hukukun genel ilkelerine de, Anayasanın 47 nci maddesine de aykırıdır. Bir yasama işlemi ile oluşturulan herhangi bir kamu hizmeti, idari bir işlemle fiilen "özel hukuk kişilerine" gördürülmektedir. Bu Anayasanın özelleştirmede kanun arayan 47 nci maddesine açıkça aykırıdır.

14. Belediyelerin borçlanmaları konusunda yapılan düzenlemenin de yetersiz olduğu açıktır. Örneğin, belediyeler cari harcamalar için borçlanmamalıdır. Kaldı ki, bugün yerel yönetimlerin temel sorunu kaynak yetersizliğidir. Kaynak sorununun çözülmediği bir ortamda, yerel yönetimlerde yeni düzenlemelere gitmek sorunları çözmeyecektir. Bu nedenle öncelikle yerel yönetimlerin kaynak sorununu çözen tasarıların Parlamento'ya getirilmesi gerekirdi.

15. Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Büyükşehir Belediye Kanunu tasarılarında çok sayıda yetki ve görev mükerrerlikleri vardır. Böyle bir düzenleme, tasarılar yasalaştığında pek çok bürokratik işlemin doğmasına ve bürokraside gereksiz çekişmelere ortam hazırlayacaktır. Örneğin son olarak, toplu konut yapımında imar planlarını yapma yetkisi Toplu Konut İdaresine verilmiştir. Bu tür görev çakışmaları yerel yönetimlerde pek çok bürokratik soruna ortam hazırlayacaktır.

16. Tasarıda; halen belediye başkanı ya da illerin daimi komisyon üyeliğine seçilen ve atanalar ile Emekli Sandığından veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarından emekli, yaşlılık veya malullük aylığı almakta iken, belediye başkanlığına seçilen ve atanaların istemeleri halinde, kendilerinin Emekli Sandığı kapsamına alınmalarına olanak sağlanmaktadır. Ancak bu uygulama, eski belediye başkanlarını ve illerin daimi komisyon üyelerini kapsamamaktadır. Böyle bir uygulama, aynı kentlerde farklı dönemlerde belediye başkanlığı yapmış kişiler açısından haksız sonuçlar doğuracaktır. Bu eşitsizliğin giderilmemesi halinde, bu tasarıların yasalaşıp, yürürlüğe girmesinden önce görev yapanlar açısından, söz konusu kişilerin mağduriyetine yol açacaktır.

Kemal Kılıçdaroğlu

İstanbul

Ali Kemal Kumkumoğlu

İstanbul

Birgen Keleş

İstanbul

Kazım Türkmen

Ordu

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

BELEDİYE KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun belediyeleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3.- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Belediye: Beldenin ve belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

b) Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,

c) Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini,

d) Mahalle: Belediye sınırları içerisinde yer alan, ortak ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan insanların yaşadığı, tüzel kişiliği bulunmayan idarî birimi,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4.- Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için, meskûn sahalarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülki idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimine üzerine, mahalli seçim kurulları, on beş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir. Danıştayın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek karamameyle belediye kurulabilir.

Sınırların tespiti

MADDE 5.- Yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen altı ay içinde aşağıdaki şekilde tespit edilir:

a) Eskiden beri beldeye ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.

b) Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir.

c) Belediyenin sınırları içinde kalan ve eskiden beri komşu belde veya köy halkı tarafından yararlanılan yayla, çayır, mera, koru, kaynak ve mesirelik gibi yerlerden geleneksel yararlanma hakları devam eder. Bu haklar için sınır kâğıdına şerh konulur.

d) Çizilen sınırların geçtiği yerlerin bilinen adları sınır kâğıdına yazılır. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir.

Sınırların kesinleşmesi

MADDE 6.- Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir.

Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahallî tapu dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülkî idare amirine gönderilir.

Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez.

Sınır uyuşmazlıklarının çözümü

MADDE 7.- Bir il dahilindeki beldeler veya köyler arasında sınır uyuşmazlığı çıkması halinde ilgili belediye meclisi ve köy ihtiyar meclisi ile kaymakamın görüşleri otuz gün süre verilerek istenir. Vali, bu görüşleri değerlendirerek sınır uyuşmazlığını karara bağlar.

İl ve ilçe sınırlarının değiştirilmesini gerektirecek sınır uyuşmazlıklarında, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanır.

Birleşme ve katılmalar

MADDE 8.- Bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının meskûn sahasının, komşu bir beldenin meskûn sahası ile birleşmesi halinde, iltihak olunacak belde sakinlerinin oylarına başvurulmaksızın, katılmak isteyen köy veya belde veya bunların kısımlarında yapılan oy verme sonucuna ait evrak, valilikçe iltihak olunacak belediyeye gönderilir. Belediye meclisi evrakın gelişinden itibaren otuz gün içerisinde istek hakkındaki kararını verir. Belediye meclisinin kabulüyle katılım gerçekleşir. Katılma talebinin belediye meclisi tarafından reddi durumunda, kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde istek sahiplerinin itirazı üzerine, valinin görüşüyle birlikte dosya, İçişleri Bakanlığı tarafından Danıştaya gönderilir. Danıştayın görüşü üzerine 4 üncü maddedeki usule göre işlem tamamlanır.

Belde, köy veya bunların bazı kısımlarının meskûn sahaları arasında 5.000 metre ve altında mesafe bulunması, birleşmiş sayılmalarına yeterlidir.

Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldeye katılmasında, belde nüfusunun 5.000'den aşağı düşmemesi şarttır.

Bu madde uyarınca gerçekleşen katılmalarda, iltihak olunan belde ile bazı kısımları veya tümü iltihak olan köy veya belde arasında; taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçların devri ve paylaşımı, aralarında düzenlenecek protokolle belirlenir.

Birleşme ve katılma işlemlerinde bu maddede düzenlenmeyen hususlarda 4 üncü madde hükmüne göre işlem yapılır.

Mahalle ve yönetimi

MADDE 9.- Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir.

Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur.

Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek ve diğer kurumlarla iş birliği yapmak, kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür.

Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için gerekli yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini gözönünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.

Belde adının değiştirilmesi

MADDE 10.- Bir beldenin adı, belediye meclisi üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı ve valinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile değiştirilir. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır.

Tüzel kişiliğin sona erdirilmesi

MADDE 11.- Belediye sınırı veya meskun sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri hâline gelir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediye ile köylerin taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçları katıldıkları belediyeye intikal eder.

Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararname ile köye dönüştürülür. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin tasfiyesi il özel idaresi tarafından yapılır. Bu belediyenin taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçları ilgili köy tüzel kişiliğine intikal eder. İntikal eden borçların karşılanamayan kısımları il özel idaresi tarafından üstlenilir ve vali tarafından İller Bankasına bildirilir. İller Bankası bu miktarı, takip eden ayın genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamının belediyelere ayrılan kısmından keserek ilgili il özel idaresi hesabına aktarır.

Kararlarının uygulanması ve nüfus tespiti

MADDE 12.- 4 üncü, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddelerde belirtilen kararlar kesinleşme tarihini takip eden yılın ocak ayının birinci gününden itibaren yürürlüğe girer. 4 üncü

maddeye göre belediye kurulan yerlerde 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 29 uncu maddesine göre seçim yapılır.

8 inci maddede geçen birleşme ve katımlara, 9 uncu maddede geçen mahalle kaldırılmasına, 11 inci maddede geçen belediye ve köy tüzel kişiliğinin kaldırılmasına veya bir beldenin köye dönüştürülmesine dair kararlar ilk mahallî idareler seçimlerinde uygulanır ve seçimler bu yerlerin yeni durumlarına göre yapılır.

Yerleşim yerlerinin bu Kanunda öngörülen nüfusları Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca tespit edilir.

Hemşehri hukuku

MADDE 13.- Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır.

Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda, üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.

Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin, kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Belediyenin görev ve sorumlulukları

MADDE 14.- Belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki her türlü görev ve hizmeti yapar veya yaptırır, gerekli kararları alır, uygular ve denetler.

Belediye öncelikle, imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, evlendirme, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.

Belediye, okul öncesi eğitim kurumları açabilir; Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir, bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürlü, yaşlı, düşkün ve dar gelirliilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı, belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.

Belediyenin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 15.- Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak,

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek,

d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,

e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletletmek,

f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletletmek.

g) Hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını, kum, çakıl, odun ve kömür depolama ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak; katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak,

h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde taşınmaz malları almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek,

i) Borç almak, bağış kabul etmek,

j) Toptancı ve perakendeci halleri, otobüs terminali, fuar alanı, yat limanı ve mezbaha kurmak, kurdurmak, işletmek, işletletmek; veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek,

k) Motorlu taşıt muayene ve emisyon ölçümü yapmak veya yaptırmak,

l) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı yirmi beş milyar Türk Lirasına kadar olan dava konusu uyuşmazlıkların, anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,

m) İkinci ve üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek,

n) Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla, izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek.

(e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetler münhasıran belediyenin yetkisindedir. Bu hizmetlere ait imtiyazın devri genel hükümlere göre yapılır. Belediye, toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceğı gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme yoluyla da yerine getirebilir.

Büyükşehir belediyeleri ile belediyelerin, görev alanlarına giren konulardaki yatırımları beledilerinde teşvik edebilmeleri amacıyla, yatırımcı kamu veya özel kurum ve kuruluşların, gerçek ve tüzel kişilerin, yatırımlarıyla ilgili vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarında %90'a kadar indirim uygulayabilmelerine izin vermeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bakanlar Kurulunca verilen izin çerçevesinde, teşvik uygulanacak yatırımları, uygulanacak teşvikleri ve oranlarını belediye meclisi kararlaştırır. Belediye meclisi ayrıca söz konusu yatırımlar için belediye ve bağlı kuruluşlarınca verilen hizmetlerde indirimli tarife uygulanmasına da karar verebilir.

Büyükşehir ve il belediyeleri, meclis kararıyla il sınırları içinde; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve üniversitelerin su, termal su, kanalizasyon, doğalgaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; ilde turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı haricinde kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir.

Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır.

Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

Belediyeye tanınan muafiyetler

MADDE 16.- Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmaz malları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muaftır.

İKİNCİ KISIM

Belediyenin Organları

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediye Meclisi

Belediye meclisi

MADDE 17.- Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden oluşur.

Meclisin görev ve yetkileri

MADDE 18.- Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek,
- b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- c) Belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak,
- d) Borçlanmaya, tahvil ihracına ve diğer borçlanma yöntemlerine karar vermek,
- e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin vermek; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi yirmi beş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek,

f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek,

g) Şartlı bağışları kabul etmek,

h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beş milyardan yirmi beş milyar Türk Lirasına kadar, dava konusu olan belediye alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek,

i) Bütçe içi işletme ile Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek,

j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek,

k) Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek,

l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek,

m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek,

n) Meydan, cadde, sokak ve parklara ad vermek,

o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek,

p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı işbirliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek,

r) Fahri hemşehrilik payesi ve beratı vermek,

s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.

t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.

Başkanlık divanı

MADDE 19.- Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclise belediye başkanı, katılmaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da katılmaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclisin çalışmalarına ve katılma ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meclis toplantısı

MADDE 20.- Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, meclis tarafından önceden belirlenen günde, mutad toplantı yerinde toplanır. Ekim ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutad toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutad usullerle belde halkına duyurulur.

Meclis toplantıları açıktır. Meclis başkanının veya üyelere herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir.

Meclis görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Gündem

MADDE 21.- Gündem, belediye başkanı tarafından belirlenir ve üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Ayrıca çeşitli yöntemlerle halka duyurulur.

Meclis üyeleri de belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 22.- Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Salt çoğunluk belli bir sayının yarısından az olmayan çoğunluğu ifade eder. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamada eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanmadığı takdirde, başkan, gün ve saatini belirleyerek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, hazır bulunan üyelerle yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelere birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme, kabul, ret veya çekimser şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 23.- Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir.

Mülkî idare amiri hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.

İhtisas komisyonları

MADDE 24.- Belediye meclisi, her dönem başı toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on işgünü, diğer komisyonlar ise beş işgünü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır.

Mahalle muhtarlarının, belediye meclisi üye tam sayısının beşte biri oranında her yıl kendi aralarından seçeceği temsilciler, büyükşehir belediye meclisi hariç, belediye meclisinin fahri üyesidir. Fahri üyeler, ihtisas komisyonu toplantılarına katılarak görüşlerini belirtebilir, ancak oy kullanamaz.

Ayrıca, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversite ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere meclis tarafından maliyetlerini aşmamak üzere belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Denetim komisyonu

MADDE 25.- İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisdeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu kuruluşları personelinden, gerektiğinde uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabilir. Bu kişi veya kuruluşlara ödenecek ücret, meclis tarafından kararlaştırılır.

Komisyon belediye birimleri ve bağılı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

Komisyon, çalışmasını şubat ayı sonuna kadar tamamlar ve buna ilişkin raporunu izleyen ayın on beşine kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

MADDE 26.- Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek belediye işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, belediye başkanı veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

Meclis üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, belediyenin işleriyle ilgili bir konuda mecliste genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek, meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülki idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.

Meclis üye tam sayısının en az üçte biri oranındaki üyenin imzasıyla belediye başkanı hakkında gensoru önergesi verilebilir. Gensoru önergesi, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile gündeme alınır.

Gensoru önergesinin karara bağlanmasında dördüncü fıkraya göre işlem yapılır.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar

MADDE 27.- Belediye başkanı ve meclis üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları veya evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Başkan ve meclis üyelerinin yükümlülükleri

MADDE 28.- Belediye başkanı görevi süresince ve görevinin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle, meclis üyeleri ise görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle, belediye ve bağılı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

MADDE 29.- Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.

Meclisin feshi

MADDE 30.- Belediye meclisi;

a) Kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğrattırorsa,

b) Belediyeye verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasi konularda karar alırsa,

c) Üye tam sayısının yarısından fazlası tutuklanırsa,

İçişleri Bakanlığının bildirisine üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildiri ile birlikte karar verilmeye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclisin görevinin yerine getirilmesi

MADDE 31.- Belediye meclisinin;

a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,

b) Meclis üye tam sayısının yarısından fazlasının tutuklanması,

c) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,

d) Geçici olarak görevden uzaklaştırılması,

Hallerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapılincaya kadar meclis görevi, belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Huzur ve izin hakkı

MADDE 32.- Meclis üyelerine, meclis toplantılarına ve ihtisas komisyonları toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının beşte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20 nci maddenin ikinci fıkrasında ve 24 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz.

Meclis üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Encümeni

Belediye encümeni

MADDE 33.- Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği dört üye ile biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği dört üyeden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği üç üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği üç üyeden,

Oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı, encümen başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak, ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Encümenin görev ve yetkileri

MADDE 34.- Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek,
- b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak,
- c) Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek,
- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek,
- f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beş milyar Türk Lirasına kadar, dava konusu olan belediye alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek,
- g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek,
- h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

Encümen toplantısı

MADDE 35.- Belediye encümeni, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Belediye başkanı acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Oyların eşitliği durumunda başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz.

Encümen gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez.

Encümen havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kararlar gerekçelerini de açıklar.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları, evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Encümen üyelerine verilecek ödenek

MADDE 36.- Belediye encümeni üyelerine, nüfusu 50.000' e kadar olan belediyelerde 3.000, nüfusu 50.000 ve üzerindeki belediyelerde 6.000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu miktarın yarısı ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediye Başkanı

Belediye Başkanı

MADDE 37.- Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilir.

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince, siyasî partilerin il, ilçe ve belde teşkilâtının yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor klüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

Belediye başkanının görev ve yetkileri

MADDE 38.- Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak,

b) Belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak,

c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek,

d) Meclise ve encümene başkanlık etmek,

e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek,

f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek,

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak,

h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak,

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek,

j) Belediye personelini atamak,

k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek,

l) Şartsız bağışları kabul etmek,

m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak,

n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak,

o) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Belediye başkanının özlük hakları

MADDE 39.- Belediye başkanına nüfusu;

a) 5.000'e kadar olan beldelerde 40.000,

b) 5.001'den 10.000'e kadar olan beldelerde 50.000,

c) 10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 70.000,

d) 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 90.000,

- e) 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 110.000,
- f) 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 130.000,
- g) 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 150.000,
- h) 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 170.000,
- i) 2.000.001'den fazla olan beldelerde 200.000,

Gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek ödenir.

Belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmez.

Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tâbi bir kadroya atanmaları halinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü oldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü oldukları için de uygulanır.

Başkan vekili

MADDE 40.- Belediye başkanı, izin ve hastalık nedeniyle veya görevli olarak görevden ayrılması hallerinde bu süre içinde kendisine vekâlet etmek üzere belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir.

Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir.

Başkan vekiline, görev süresince başkana ödenen aylık net ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek verilir.

Stratejik plan ve çalışma programı

MADDE 41.- Belediye başkanı, mahalli idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içerisinde; kalkınma planı ve çevre düzeni planına uygun olarak, alt yapı, ulaşım, çevre, imar, katı atık, doğal afetler, kültürel mirasın korunması ve diğer hizmetlere ilişkin stratejik plan ve ilgili olduğu yıl başından önce de bu planın yıllık dilimlerini oluşturmak üzere çalışma programını hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plan, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 30.000'in altında olan belediyelerde stratejik plan yapılması zorunlu değildir.

Yıllık çalışma programı, bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.

Yetki devri

MADDE 42.- Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir.

İhtilaf hali

MADDE 43.- Belediye başkanının kendisinin, birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının, evlatlıklarının, belediye ile ihtilâflı olduğu durumlarda dava açılması ve bu davada belediyenin temsili, meclis birinci başkan vekili, bulunmadığı takdirde ikinci başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

Belediye başkanlığının sona ermesi

MADDE 44.- Belediye başkanlığı, ölüm ve istifa hallerinde kendiliğinden sona erer.

Belediye başkanının;

a) Mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi ve bu durumun mahallin mülki idare amiri tarafından belirlenmesi,

b) Seçilme yeterliğini kaybetmesi,

c) Görevini sürdürmesine engel bir hastalık veya sakatlık durumunun yetkili sağlık kuruluşu raporuyla belgelenmesi,

d) Meclisin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılması,

Hallerinden birinin meydana gelmesi durumunda İçişleri Bakanlığının başvurusu üzerine Danıştay kararıyla başkanlık sıfatı sona erer.

Belediye başkanlığının boşalması

MADDE 45.- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanması sağlanır. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak;

a) Belediye başkanlığının boşalması veya seçim dönemini aşacak biçimde kamu hizmetinden yasaklanma cezasının verilmiş olması durumunda bir başkan,

b) Başkanın görevden uzaklaştırılması, tutuklanması veya seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması durumunda bir başkan vekili,

Seçer.

Belediye başkanı veya başkan vekili belediye meclis üyeleri arasından ve gizli oyla seçilir. İlk iki oylamada üye tam sayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, belediye başkanı veya başkan vekili seçilmiş olur. Oyların eşitliği durumunda kur'a çekilir.

Birinci fıkranın (b) bendi uyarınca başkan vekili seçildikten sonra, belediye başkanlığının (a) bendinde belirtilen nedenlerle boşalması durumunda bu maddeye göre belediye başkanı seçilir.

Yeni seçilen belediye başkanının görev süresi, yerine seçildiği başkanın görev süresi ile sınırlıdır. Başkan vekili, yeni başkan seçilinceye veya görevden uzaklaştırılmış ya da tutuklanmış olan başkan göreve dönünceye kadar görev yapar.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçimi en geç on beş gün içinde tamamlanmadığı takdirde belediye meclisinin feshine ilişkin hükümler uygulanır.

Belediye başkanı görevlendirilmesi

MADDE 46.- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması ve yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin yapılamaması durumunda, seçim yapılmaya kadar, belediye başkan-

lığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılır. Görevlendirilecek kişinin belediye başkanı seçilme yeterliğine sahip olması şarttır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

Görevden uzaklaştırma

MADDE 47.- Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organları veya bu organların üyeleri, geçici bir önlem olarak kesin hükme kadar görevden uzaklaştırılabilir.

Görevden uzaklaştırma önlemi iki ayda bir gözden geçirilir. Devamında kamu yararı bakımından yarar görülmeyen görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

Soruşturma veya kovuşturma sebebiyle görevden uzaklaştırılan belediye organları veya bu organların üyeleri hakkında; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre soruşturma izni verilmemesi, takipsizlik, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumunda görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılan belediye başkanına, görevden uzak kaldığı sürece aylık ödeneğinin üçte ikisi ödenir ve bu süre içinde diğer sosyal hak ve yardımlardan yararlanmaya devam eder.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Belediye Teşkilâtı

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediye Teşkilâtı ve Personeli

Belediye teşkilâtı

MADDE 48.- Belediye teşkilâtı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur.

Beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro sistemine uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur.

Norm kadro ve personel istihdamı

MADDE 49.- Norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Bu ilke ve standartlar çerçevesinde norm kadro çalışmasını belediye yapar veya yaptırır.

Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Belediyede, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümleyici ve programcı, mimar, ebe, hemşire, teknisyen, tekniker gibi ihtiyaç duyulan uzman ve teknik personel, süreleri seçim döneminin bitiminden itibaren otuz günü geçmemek üzere, sözleşme ile çalıştırılabilir. Bu

şekilde sözleşmeli olarak çalıştırılacakların, yürütecekleri hizmetlere ilişkin nitelikleri taşımaları şarttır. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz.

Üçüncü fıkra uyarınca sözleşmeli olarak istihdam edileceklerin ücret miktarı, yılları bütçe kanunlarında belirlenecek ücret tavanını aşmamak üzere, Bakanlar Kurulunca belirlenen sınırlar içerisinde belediye meclisi tarafından kararlaştırılır. Bu şekilde çalıştırılacaklara her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılamaz ve ücret mahiyetinde aynı ya da nakdi menfaat temin edilemez. Söz konusu personel hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda, vize hariç 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle görevlendirme süreleri seçim döneminin bitiminden itibaren otuz günü geçmemek üzere, belediyelerin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirmelerde Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen şartlar dikkate alınır. Belediyelerde bu şekilde istihdam edilen personel kurumlarından izinli sayılırlar. Bu personelin görevlendirildikleri süre zarfındaki, görevlendirildikleri kadroya ait her türlü mali hakları ile kurumları tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları belediye tarafından ödenir. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve terfi haklarını kazananlar başkaca bir işleme lüzum kalmaksızın terfi ettirilirlir. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı olarak kurumlarına başvurmaları halinde en geç bir ay içerisinde kadrolarına, kadroları kaldırılmış veya zorunlu sebeplerle kadrolarına atama yapılmış ise durumlarına uygun bir kadroya atanırlar.

Belediye başkanı zorunlu gördüğü takdirde, belediye meclisinin görev süresini aşmamak ve başkan yardımcısı kadro sayısının yarısını geçmemek şartıyla, boş olan başkan yardımcısı kadrolarına belediye meclisi üyeleri arasından görevlendirme yapabilir. Bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin yarısını aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir. Bu şekilde görevlendirme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dahil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez.

Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde 30'unu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde 40 olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanuni faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının % 10' unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayının 20.000 gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

Personel devri

MADDE 50.- Bu Kanunun 8 inci ve 11 inci maddeleri uyarınca tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin kadroları ve personeli; katılma halinde katıldıkları belediyeye, köye dönüştürülme halinde ilgili il özel idaresine devredilir. Devredilen personelden kadro ve görev unvanları değişmeyenler, aynı unvanlı kadrolara atanmış sayılırlar. Devredilen personelden durumlarına uygun boş kadro olmayanların veya mevcut kadro unvanı ile atamaları yapılamayanların kadro unvanları üç ay içerisinde İçişleri Bakanlığınca aynı sınıf içerisinde kalmak kaydıyla değiştirilir. Bu değişiklikten itibaren bir ay içerisinde ilgililerin durumlarına uygun kadrolara atamaları yapılır. Söz konusu personel, atama işlemleri yapılıncaya kadar, devredildikleri belediye veya il özel idaresince ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ücret, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali haklarını devredildikleri belediye veya il özel idaresinden almaya devam ederler. Devredilen personelden memur statüsünde görev yapanların, atandıkları yeni kadrolarının aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamının net tutarının, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarından az olması halinde aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tâbi olmaksızın tazminat olarak ödenir.

Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilen sözleşmeli personelin pozisyonları, avukat unvanlı pozisyonlar hariç olmak üzere, başka bir işleme gerek kalmaksızın devredildikleri belediye veya il özel idaresi adına vize edilmiş sayılır.

Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerde geçici iş pozisyonlarında görev yapan personel, aynı statüde pozisyonlarıyla birlikte ilgili belediye veya il özel idaresine devredilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Zabıtası, İtfaiye ve Acil Durum Planlaması

Zabitanın görev ve yetkileri

MADDE 51.- Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye karar organları tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, Devlet memuruna karşı gelenler gibi cezalandırılır.

Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usul ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşınmaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

Belediye zabıta teşkilâtında büro hizmetlerinde çalışanlar hariç, zabıta hizmetlerinde çalışanlara fazla mesai karşılığı olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla fazla çalışma ücreti ödenebilir.

İtfaiye

MADDE 52.- İtfaiye teşkilâtının çalışma usul ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşınmaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile itfaiye teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

Belediye itfaiye teşkilâtında büro hizmetlerinde çalışanlar hariç, fiilen yangın söndürme hizmetlerinde çalışanlara fazla mesai karşılığı olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla fazla çalışma ücreti ödenebilir.

Acil durum planlaması

MADDE 53.- Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Acil durum planlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum planlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahallî idarelerin görüşleri alınır.

Planlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.

Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Belediyelerin Denetimi

Denetimin amacı

MADDE 54.- Belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerinde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Denetimin kapsamı ve türleri

MADDE 55.- Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç ve dış denetim 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve stratejilerine uygunluğu açısından İçişleri Bakanlığı, belediye başkanı veya görevlendireceği elemanlar tarafından da denetlenir.

Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler de yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.

Faaliyet raporu

MADDE 56.- Belediye başkanı, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu mart ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Hizmetlerde aksama

MADDE 57.- Belediye hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda;

İçişleri Bakanlığı;

a) Hizmetlerde meydana gelen aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek belediyeden ister.

b) Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda, vali, aksaklığı öncelikle belediyenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o belediyenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden belediyeye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

Denetimle ilgili diğer hükümler

MADDE 58.- Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Mali Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Gelir ve Giderleri

Belediyenin gelirleri

MADDE 59.- Belediyenin gelirleri şunlardır:

- a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları,
- b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay,
- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler,
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,
- e) Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,

- f) Faiz ve ceza gelirleri,
- g) Bağışlar,
- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler,
- i) Diğer gelirler.

Belediyenin giderleri

MADDE 60.- Belediyenin giderleri şunlardır:

- a) Belediyenin hizmet binaları ve tesislerinin temini, bakımı ve onarımı için yapılan giderler,
- b) Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler,
- c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri,
- d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,
- e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler,
- f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri,
- g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler,
- h) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri,
- i) Dar gelirlili, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürülere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar,
- j) Dava takip ve icra giderleri,
- k) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri,
- l) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler,
- m) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri,
- n) Sosyo-kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,
- o) Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri,
- p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler,
- r) Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar,
- s) İmar düzenleme giderleri,
- t) Her türlü proje giderleri.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Bütçesi

Belediye bütçesi

MADDE 61.- Belediyenin stratejik planına uygun olarak hazırlanan bütçe, belediyenin mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

MADDE 62.- Belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayının birinci gününden önce encümene sunulur ve İçişleri Bakanlığına gönderilir. İçişleri Bakanlığı belediye bütçe tahminlerini konsolide eder ve Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına bildirir. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar.

Meclis bütçe tasarısını yılbaşından önce, aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denkliliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz. Kabul edilen bütçe, mali yılbaşından itibaren yürürlüğe girer.

Harcama yetkilisi

MADDE 63.- Belediye bütçesiyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Kesin hesap

MADDE 64.- Her yıl bütçesinin kesin hesabı, belediye başkanı tarafından hesap döneminin bitiminden sonra mart ayı içinde encümene sunulur. Kesin hesap belediye meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Bütçe sistemi

MADDE 65.- Belediye bütçesi ile muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçmiş yıl bütçesinin devamı

MADDE 66.- Herhangi bir nedenle yeni yıl bütçesi kesinleşmemiş ise yeni bütçenin kesinleşmesine kadar geçen yıl bütçesi uygulanır.

Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır.

Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri

MADDE 67.- Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe ve havuz bakımı; araç kiralama, kontrollük, temizlik ve yemek hizmetleri; araç, bilgisayar, faks, fotokopi ve diğer teknolojik ürünlerin bakım ve onarım işleri süresi ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borçlanma ve İktisadî Girişimler

Borçlanma

MADDE 68.- Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir.

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme planını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme planını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşlarının bir yıl içerisinde yapacakları toplam borç kullanımını, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının % 10'unu geçemez. Bir belediyenin bu oranın iki katına kadar borçlanabilmesi Bakanlar Kurulunun iznine tâbidir. Belediyenin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için İller Bankasından yapılan borçlanmalar ile toplu taşıma ve diğer ulaşım projeleri, içme ve kullanma suyu temini, atık su uzaklaştırma ve arıtma projelerinin finansmanı için yapılan borçlanmalar, söz konusu borçlanma sınırlamasına tâbi değildir.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi hükümleri uygulanır.

Belediye, borçlanmayla ilgili olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından istenen bilgileri düzenli olarak göndermekle yükümlüdür.

Arsa ve konut üretimi

MADDE 69.- Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapılı arsalar üretmek, konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları bireylere ve kooperatiflere satmak, takas etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla işbirliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir.

Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir.

Üretilen arsa ve konutların satışı, açıklık ve rekabet ilkesine uygun olarak yapılır. Ancak, o belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya 18 yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişilere, özrümlülere, afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledileceklerine ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir.

Bu maddenin uygulama esasları, İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Şirket kurulması

MADDE 70.- Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir.

İşletme tesisi

MADDE 71.- Belediye, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabilir.

Borç ve alacakların takas ve mahsubu

MADDE 72.- 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç olmak üzere Belediyenin, genel bütçeli kuruluşlardan, sosyal güvenlik kuruluşlarından, mahalli idarelerden ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından olan özel hukuk ve kamu hukukuna tâbi alacak ve borçları takas ve mahsup edilir. Bu amaçla kurum ve kuruluşların bütçelerine yeterli ve gerekli ödenek konur.

Bu madde gereğince yapılacak takas ve mahsup işlemlerine ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınarak, Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı

MADDE 73.- Büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri ve il belediyeleri ile nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyeler; kentin gelişimine uygun olarak eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek; konut alanları, sanayi ve ticaret alanları, teknoloji parkları ve sosyal donatılar oluşturmak, deprem riskine karşı tedbirler almak veya kentin tarihî ve kültürel dokusunu korumak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim projelerine konu olacak alanlar, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile ilân edilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda ilgili resim ve harçların dörtte biri alınır.

Bir yerin kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı olarak ilân edilebilmesi için; o yerin belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması ve en az elli bin metrekare olması şarttır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında bulunan yapıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırmasında anlaşma yolu esastır. Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamında bulunan mülk sahipleri tarafından açılacak davalar, mahkemelerde öncelikle görüşülür ve üç ay içerisinde karara bağlanır.

Yurt dışı ilişkileri

MADDE 74.- Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

Belediye, bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

MADDE 75.- Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Merkezî idareye ait asli görev hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

d) Kendilerine ait taşınmaz malları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

Kent konseyi

MADDE 76.- Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir.

Belediye hizmetlerine gönüllü katılım

MADDE 77.- Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yazışma

MADDE 78.- Belediye, kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir.

Belediye tasarrufundaki yerler

MADDE 79.- Diğer kanunlarla getirilen hükümler saklı kalmak üzere, mezarlıklar ile belediye sınırları içinde bulunan ve sahihsiz arazi niteliğinde olan seyrangâh, harman yeri, koruluk, dinlenme yerleri, meydanlar, bataklık, çöp döküm sahaları, yıkılmış kale ve kulelerin arsaları ve enkazı ve benzeri yerler belediyenin tasarrufundadır.

Belediye tarafından deniz, nehir ve gölden doldurma suretiyle kazanılan alanlar, Kıyı Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak kullanılmak şartıyla Maliye Bakanlığı tarafından belediyelerin, büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerinin tasarrufuna bırakılır.

Şehirlerarası özel otobüs terminali işletmesi

MADDE 80.- Belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde, kara yolu ile yolcu taşıma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası otobüs terminali kurmalarına ve işletmelerine varsa nazım imar planı ve şehrin ana ulaşım planına uygun olmak kaydıyla belediye tarafından izin verilebilir. Bu yetki büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi tarafından kullanılır.

Ad verme, tanıtıcı amblem ve flama

MADDE 81.- Cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmesine; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerinin tespitine ilişkin kararlar belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile verilir. Bunların değiştirilmesine ilişkin kararlar, meclis üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun kararı ve mülki idare amirinin onayı ile olur.

Avukatlık ücretinin dağıtımı

MADDE 82.- Belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekalet ücretlerinin; kadroya bağlı olarak çalışan avukatlara ve hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara dağıtımı hakkında 2/2/1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekalet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Yeniden değerlendirme oranının uygulanması

MADDE 83.- Bu Kanunda belirtilen parasal miktarlar, her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 84.- Bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle ilgili olarak, 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 24.6.1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname, 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Değiştirilen Hükümler

MADDE 85.- 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun değişik 12 nci maddesinin (II) işaretli fıkrasının (n) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sosyal güvenlik kuruluşlarına tâbi görevlerde bulunmadan veya bu kuruluşlara tâbi olarak çalışmakta iken illerin daimi komisyon üyeliğine veya belediye başkanlığına seçilen ve atanalar ile Sandıktan veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarından emekli, yaşlılık veya malullük aylığı almakta iken belediye başkanlığına seçilen ve atanalar, istekleri üzerine istek dilekçelerinin Sandık kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden ay başından itibaren emekli kesenekleri kendilerince, karşılıkları kurumlarca ödemek ve emekli aylıkları Sandıkla ilgilendirildikleri tarihten itibaren kesilmek suretiyle,

MADDE 86.- 5434 sayılı Kanunun ek 48 inci maddesinin (b) bendinin 18.5.1994 tarihli ve 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden düzenlenen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına emekli aylığı bağlanan Büyükşehir belediye başkanlarına 7000, il belediye başkanlarına 6000, ilçe belediye başkanlarına 3500, diğer belediye başkanlarına 1000 gösterge rakamı üzerinden 5434 sayılı Kanunun ek 68 inci maddesinde belirtilen usul ve esaslar dahilinde makam tazminatı, buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenir.

Ek 68 inci maddede öngörülen iki yıllık sürenin hesabında iştirakçi olup olmadıklarına bakılmaksızın belediye başkanı olarak geçen sürelerinin tamamı dikkate alınır.

Bu ödemeler Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ödenmesini müteakip iki ay içinde Hazine den faturası karşılığında tahsil edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 87.- a) 3.4.1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri,

b) 13.12.1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname nin 2 nci maddesinin (b) bendi, 5 inci maddesi ve 11 inci maddesinin son fıkrası,

c) 24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) ve (j) bentleri,

d) 21.5.1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendi ile ikinci ve üçüncü fıkraları,

e) 29.5.1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve ikinci fıkrası,

f) 30.4.1992 tarihli ve 3796 sayılı İstanbul Kentinde Yapılacak Olimpiyat Oyunları Kanununun 11 inci maddesinin (e) bendi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1.- Özel mevzuat hükümlerine göre devri mümkün olmayan, kamu hizmetlerinde kullanılan veya Maliye Bakanlığınca üzerinde sınırlı ayni hak tesis edilmiş olanlar dışında kalan Hazineye ait taşınmazlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 1/5000 ölçekli nazım imar planı içinde kalanlar; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediye teşkilâtı kurulan yerlerde 5.000 metrekarenin üzerinde olanlar büyükşehir belediyesine bedelsiz dev-

redilir. Bu şekilde devredilen taşınmazlarla ilgili olarak yapılacak imar uygulaması sonucunda kamu hizmeti alanı olarak ayrılan yerler, bedelsiz ve müstakil parsel olarak Hazine adına resen tescil edilir. Bu hususta tapu kütüğüne şerh konulur.

Bunların satılması durumunda elde edilecek gelirin yarısı Hazineye aktarılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca müş-tereken belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu Kanunun yayımı tarihinde personel giderlerine ilişkin olarak 49 un- cu maddede belirtilen oranları aşmış olan belediyelerde bu oranların altına inilinceye kadar, boş kadro ve pozisyon bulunması ve bütçe imkânlarının yeterli olması kaydıyla mevcut memur ve söz-leşmeli personel sayısının % 10'unu geçmemek üzere İçişleri Bakanlığınca zorunlu hallere mün- hasır olacak şekilde verilecek izin dışında ilave personel istihdam edilemez. Geçici iş pozisyonları için önceki yıldan fazla olacak şekilde vize yapılamaz.

GEÇİCİ MADDE 3.- Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar belediyenin, bağlı kuruluş- larının ve mahallî idare birliklerinin memur kadrolarının ihdas ve iptalleri ile boş kadro değişiklik- leri, İçişleri Bakanlığının teklifi, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır.

Sürekli işçi kadroları ile iş pozisyonları ise norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar İçiş- leri Bakanlığının vizesine tâbidir. İçişleri Bakanlığı vize yetkisini valiliklere devredebilir.

GEÇİCİ MADDE 4.- Konusu suç teşkil etmemek ve kesinleşmiş bir yargı kararına müstenit olmamak kaydıyla, bu Kanunun yayımı tarihine kadar, memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdederek veya başka bir tasarrufta bulunarak belediye, büyükşehir belediyesi ve il özel idaresinde çalışan kamu personeline her ne ad altında olursa olsun ek ödemede bulunmaları nedeniyle kamu görevlileri haklarında idarî, adlî veya malî yargılama ve takibat yapılamaz, başlatılanlar işlemden kaldırılır.

GEÇİCİ MADDE 5.- Bu Kanunun yayımlandığı tarihte 2000 yılı genel nüfus sayımına göre nüfusu 2000' in altına düşen belediyelerin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak köye dönüştürme işlemi, bu Kanunun 8 inci maddesi uygulamasından faydalanmak isteyen belediyeler için 31.12.2005 tarihine kadar uygulanmaz. Tüzel kişiliğin kaldırılmasında, birleşme veya katılma sonrasında 2000 yılı genel nüfus sayımı sonucuna göre oluşan toplam nüfus esas alınır.

GEÇİCİ MADDE 6.- Bu Kanunun yayımı tarihinde görevde bulunan belediye meclisi başkan vekilleri, meclis kâtipleri, ihtisas komisyonu üyeleri ve encümenin seçilmiş üyeleri seçildikleri dev- renin sonuna kadar göreve devam ederler. Bu Kanun uyarınca söz konusu görevlere yapılacak seçimler bu devrenin sona ermesini takiben yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 88.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 89.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
BELEDİYELER KANUNU TASARISI
BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı, belediyenin hukukî statüsünü, kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun belediyeleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Belediye: Beldenin ve belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,
 - b) Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,
 - c) Belde: Belediye teşkilâtına sahip yerleşim yerini,
 - d) Mahalle: Belediye sınırları içerisinde yer alan, ortak ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan insanların yaşadığı, tüzel kişiliği bulunmayan idarî birimi,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4. - Son nüfus sayımına göre nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve yerleşik alanı kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için, meskûn sahalarnın, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına, kuş uçuşu azami 1.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının en az 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülkî idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimine üzerine, mahallî seçim kurulları, on beş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir. Danıştayın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararnameyle belediye kurulabilir.

Belediye sınırlarının tespiti

MADDE 5. - Yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen altı ay içinde belediye meclisi kararıyla aşağıdaki şekilde tespit edilir:

- a) Eskiden beri beldeye ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.
- b) Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir.

c) Belediyenin sınırları içinde kalan ve eskiden beri komşu belde veya köy halkı tarafından yararlanılan yayla, çayır, mera, koru, kaynak ve mesirelik gibi yerlerden geleneksel yararlanma hakları devam eder. Bu haklar için sınır kâğıdına şerh konulur.

d) Çizilen sınırların geçtiği yerlerin bilinen adları sınır kâğıdına yazılır. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir.

Sınırların kesinleşmesi

MADDE 6. - Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve valinin onayı ile kesinleşir. İlçenin mülkî sınırları içinde bulunan belediyelerin sınırlarının onayında kaymakamın görüşü alınır.

Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahallî tapu dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülkî idare amirine gönderilir.

Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez.

Sınır uyuşmazlıklarının çözümü

MADDE 7. - Bir il dahilindeki beldeler veya köyler arasında sınır uyuşmazlığı çıkması halinde ilgili belediye meclisi ve köy ihtiyar meclisinin görüşleri otuz gün süre verilerek istenir. Vali, bu görüşleri değerlendirerek sınır uyuşmazlığını karara bağlar. Bunlardan ilçelere ait olanlar hakkında kaymakamın görüşü alınır.

İl ve ilçe sınırlarının değiştirilmesini gerektirecek sınır uyuşmazlıklarında, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanır.

Birleşme ve ayrılmalar

MADDE 8. - Birleşme ve ayrılmalarda;

a) Bir beldenin tamamının diğer belde ile birleşmesi,

b) Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldenin yerleşim yeri ile birleşmesi,

c) Köylerin veya köy kısımlarının komşu bir beldenin yerleşim yeri ile birleşmesi,

hallerinde, iltihak olunacak belde sakinlerinin oylarına başvurulmaksızın, birleşmek isteyen köy veya belde kısmında yapılan oy verme sonucuna ait evrak, valilikçe iltihak olunacak belediyeye gönderilir. Belediye meclisi evrakın gelişinden itibaren otuz gün içerisinde istek hakkındaki kararını verir ve birleşme gerçekleşir. Birleşme talebinin belediye meclisi tarafından reddi durumunda, kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde istek sahiplerinin itirazı üzerine, valinin görüşüyle birlikte dosya, İçişleri Bakanlığı tarafından Danıştaya gönderilir. Danıştayın görüşü üzerine 4 üncü maddedeki usule göre işlem tamamlanır.

Birinci fıkranın (b) bendine göre yapılan birleşme ve ayrılmalarda esas belde nüfusunun 5.000'den aşağı düşmemesi şarttır.

Birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerindeki durumlarda bu idareler arasında; personel, kadro, taşınır ve taşınmaz mal, hak ve borçların devrine ilişkin esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

Birleşme ve ayrılma işlemlerinde bu maddede düzenlenmeyen hususlarda 4 üncü madde hükmüne göre işlem yapılır.

Mahalle ve yönetimi

MADDE 9. - Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir.

Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve valinin onayı ile olur. İlçe ve bağlı belediyelerinde kaymakamın görüşü alınır.

Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek ve diğer kurumlarla iş birliği yapmak, kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür.

Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için gerekli yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini gözönünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.

Belde adının değiştirilmesi

MADDE 10. - Bir beldenin adı, meclis üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı ve valinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile değiştirilir. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır.

Tüzel kişiliğin sona erdirilmesi

MADDE 11. - Belediye sınırı veya meskun sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri hâline gelir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediye ile köylerin memur ve işçileri kadro ve pozisyonlarıyla birlikte, taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçları katıldıkları belediyeye intikal eder.

Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararname ile köye dönüştürülür. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin tasfiyesi il özel idaresi tarafından yapılır. Bu belediyenin taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçları ilgili köy tüzel kişiliğine intikal eder. İntikal eden borçların karşılanamayan kısımları il özel idaresi tarafından üstlenilir ve vali tarafından İller Bankasına bildirilir. İller Bankası bu miktarı, takip eden ayın genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamının belediyelere ayrılan kısmından keserek ilgili il özel idaresi hesabına aktarır.

Memur ve işçiler, kadro ve pozisyonlarıyla birlikte kadro şartına bağlı olmaksızın il özel idaresinin kadrolarına atanır.

Kurulma, katılma ve sona erdirme kararlarının uygulanması

MADDE 12. - 4 üncü, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddelerde belirtilen kararlar kesinleşme tarihini takip eden yılın 1 Ocak gününden itibaren yürürlüğe girer. 4 üncü maddeye göre belediye kurulan yerlerde 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 29 uncu maddesine göre seçim yapılır.

8 inci maddede geçen birleşme ve ayrılmalara, 9 uncu maddede geçen mahalle kaldırılmasına, 11 inci maddede geçen belediye ve köy tüzel kişiliğinin kaldırılmasına veya bir beldenin köye dönüştürülmesine dair kararlar ilk mahallî idareler seçimlerinde uygulanır ve seçimler bu yerlerin yeni durumuna göre yapılır.

Hemşehri hukuku

MADDE 13. - Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır.

Belediye, hemşehri arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda, üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.

Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin, kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç ve aidatlarını ödemekle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Belediyenin görev ve sorumlulukları

MADDE 14. - Belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki her türlü görev ve hizmeti yapar, gerekli kararları alır, uygular ve denetler.

Belediye öncelikle, imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, evlendirme, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar.

Belediye, okul öncesi eğitim kurumları açabilir; Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile yapılmış binaların bakım ve onarımını yapabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir, bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediligi dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürlü, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Belediyenin görev ve yetki alanı, belediye sınırları içidir.

Belediyenin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 15. - Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak,

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek,

d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,

e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere belediye sınırları içinde; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; kullanılmış sular ile yağmur sularının uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek,

f) Belediye sınırları içinde toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek.

g) Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.

h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı ayrı hak tesis etmek,

i) Borç almak, bağış kabul etmek,

j) Töptancı ve perakendeci halleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha ve yat limanları kurmak, işletmek, işlettmek; gerçek ve tüzel kişilerin belediye sınırları içinde hal açmasına izin vermek,

k) Motorlu taşıt muayene ve emisyon ölçümü yapmak veya yaptırmak,

l) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı on milyar Türk Lirasının altında olan dava konusu işlerin, anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,

m) İkinci ve üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak,

(e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetler münhasıran belediyenin hakkıdır. Bu hizmetlere ait hak ve imtiyazların devri genel hükümlere göre yapılır. Belediye, toplu taşımaya ilişkin hizmetlere ait hakkını, kiralayabileceği gibi imtiyaz oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle de kullanabilir.

Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır.

Belediye vergileri, resimleri, harçları ve proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, şartlı bağışlar ile kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

Belediyenin muafiyetleri

MADDE 16. - Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmaz malları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç ve katkı paylarından muafır.

İKİNCİ KISIM

Belediyenin Organları

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediye Meclisi

Belediye meclisi

MADDE 17. - Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden oluşur.

Mahalle muhtarlarının, belediye meclisi üye tam sayısının beşte biri oranında her yıl kendi aralarından seçeceği temsilciler, belediye meclisinin fahri üyesidirler. Fahri üyeler, meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılarak görüşlerini belirtebilir, ancak oy kullanamaz.

Ayrıca, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversite ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev alanları ve faaliyet konularının görüşüldüğü meclis ve ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

Belediye meclisinin görev ve yetkileri

MADDE 18. - Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek,
- b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- c) Belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak,
- d) Borçlanmaya ve tahvil ihracına karar vermek,
- e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi yirmi beş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek,
- f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek,
- g) Şartlı bağışları kabul etmek,
- h) Miktarı iki milyardan on milyar Türk Lirasına kadar dava konusu olan belediye alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek,
- i) Bütçe içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına, kurulmuş veya kurulacak ortaklıklara katılmaya veya ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek,

j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek,

k) Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek,

l) İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek,

m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek,

n) Meydan, cadde, sokak ve parklara ad vermek,

o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek,

p) Yurt içindeki ve yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına ve kardeş kent ilişkileri kurulmasına karar vermek,

r) Ulusal ve uluslararası alanda iş birliği yapılan kentler arasında ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla İçişleri Bakanlığının izni ile kültür, sanat ve spor gibi alanlarda karşılıklı iş-birliğinde bulunulmasına; arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya takas etmeye karar vermek,

s) Fahri hemşehricilik payesi ve beratı vermek,

t) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.

Meclis başkanlık divanı

MADDE 19. - Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Meclis başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Belediye meclisine belediye başkanı, bulunmaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Belediye meclisinin çalışmalarına ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meclis toplantısı

MADDE 20. - Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, meclis tarafından önceden belirlenen günde, mutat toplantı yerinde toplanır. Ekim ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere ve mahallîn mülki amirine önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usullerle belde halkına duyurulur.

Belediye meclisinin toplantıları açıktır. Meclis başkanı veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir.

Belediye meclisinin görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Gündem

MADDE 21. - Gündem, belediye başkanı tarafından belirlenir ve üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Ayrıca çeşitli yollarla duyurulur.

Belediye meclisi üyeleri de belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 22. - Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamada eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde, başkan, gün ve saatini belirleyerek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, hazır bulunan üyelerle yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelerden birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme, kabul veya ret şeklinde olur. Çekimser oy kullanılamaz.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 23. - Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, beş gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere belediye meclisine iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, kesinleşen kararların iptalini ve yürütülmesinin durdurulmasını on gün içinde idarî yargı mercilerinden isteyebilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir.

Mülkî idare amiri hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.

İhtisas komisyonları

MADDE 24. - Belediye meclisi, her dönem başı toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. Nüfusu 50.000'i aşan belediyelerde plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

İmar komisyonu dışındaki komisyonların çalışma süreleri meclisin toplantı süresiyle sınırlıdır. İmar komisyonu, havale edilen işleri bir ay içinde sonuçlandırır.

Komisyonlar, havale edilen işlerle ilgili raporlarını, ertesi ayın ilk toplantısına kadar meclise sunar. Rapor bu sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenidir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere belediye meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Denetim komisyonu

MADDE 25. - Nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu kuruluşları personelinden, gerektiğinde uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabilir. Bu kişi veya kuruluşlara ödenecek ücret, belediye meclisi tarafından kararlaştırılır.

Komisyon belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

Komisyon, çalışmasını şubat ayı sonuna kadar tamamlar ve buna ilişkin raporunu izleyen ayın on beşine kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

MADDE 26. - Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek belediye işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, belediye başkanı veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

Belediye meclisi üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, belediyenin işleriyle ilgili bir konuda mecliste genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek, meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Belediye başkanı, mart ayı toplantısında bir önceki yıla ait faaliyet raporunu meclise sunar.

Faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülki idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.

Meclis üye tam sayısının en az üçte biri oranındaki üyenin imzasıyla belediye başkanı hakkındaki gensoru önergesi verilebilir. Gensoru önergesi, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile gündeme alınır.

Gensoru önergesinin karara bağlanmasında beşinci fıkraya göre işlem yapılır.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılmayacağı durumlar

MADDE 27. - Belediye başkanı ve meclis üyeleri, münhasıran kendileriyle veya ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımlarıyla ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Belediye başkanı ve meclis üyelerinin yükümlülükleri

MADDE 28. - Belediye başkanı ve meclis üyeleri, görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle belediye ve bağlı kuruluşlarında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

MADDE 29. - Belediye meclisi üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının çoğunluğuyla karar verilir.

Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğın düşmesine karar verilir.

Meclisin feshi

MADDE 30. - Belediye meclisi;

a) Kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmaktan çekinirse,

b) Belediyeye verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasî konuları görüşür ve bu konuda karar alırsa, İçişleri Bakanlığının bildirisini üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildiri ile birlikte karar verilmeye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclis görevinin yerine getirilmesi

MADDE 31. - Belediye meclisinin;

a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,

b) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi veya meclis üye tam sayısının yarından fazlasının tutuklanması

c) İçişleri Bakanı tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırılması,

hallerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapılmıncaya kadar meclis görevi, belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Meclis üyelerinin huzur hakları ve diğer sosyal hakları

MADDE 32. - Belediye meclis üyelerine, meclis toplantılarına katıldıkları her gün için, İçişleri Bakanlığı tarafından belediyelerin nüfuslarına göre belirlenecek üst sınırları aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenebilir.

Belediye meclisi üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Encümeni

Belediye encümeni

MADDE 33. - Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği dört üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği dört üyeden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği üç üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği üç üyeden,

oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak, ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Encümenin görev ve yetkileri

MADDE 34. - Encümenin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek,
- b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak,
- c) Öngörülmeleyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek,
- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek,
- f) İki milyar Türk Lirasına kadar olan davaların sulhen halline karar vermek,
- g) Taşınmaz mal satımına, takasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek,
- h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

Encümen toplantısı

MADDE 35. - Encümen, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Başkan acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının çoğunluğuyla toplanır ve katılanların çoğunluğuyla karar verir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimsiz oy kullanılmaz.

Encümen gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez.

Encümene havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kararlar gerekçelerini de açıklar.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileriyle ve ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımlarıyla ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Encümen üyelerine verilecek ödenek

MADDE 36. - Encümen üyelerine, nüfusu 50.000' e kadar olan belediyelerde 5.000, nüfusu 50.000 ve üzerindeki belediyelerde 10.000 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu miktarın yarısı ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediye Başkanı

Belediye Başkanı

MADDE 37. - Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilir.

Faaliyet raporu yeterli görülmediği için belediye başkanlığından düşürülenler, takip eden ilk mahallî idareler genel ve ara seçimlerinde belediye başkanlığına aday olamaz.

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince, siyasî partilerin il, ilçe ve belde teşkilâtının yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor klüplerinde başkanlık veya yöneticilik yapamaz.

Başkanın görev ve yetkileri

MADDE 38. - Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak,

b) Belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak,

c) Devlet dairelerinde ve yargı organlarında belediyeyi, davacı veya davalı olarak temsil etmek veya vekil tayin etmek, törenlerde belediyeyi temsil etmek,

d) Belediye meclisine ve belediye encümenine başkanlık etmek,

e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek,

f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek,

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak,

h) Belediye meclisi ve encümen kararlarını uygulamak,

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek,

j) Belediye personelini atamak,

k) Belediye ve bağlı kuruluşlarını denetlemek,

l) Şartsız bağışları kabul etmek,

m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak,

n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak,

o) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Belediye başkanının özlük hakları

MADDE 39. - Belediye başkanına son resmî nüfus sayımına veya tespitine göre nüfusu;

a) 5.000'e kadar olan beldelerde 30.000,

b) 5.001'den 10.000'e kadar olan beldelerde 50.000,

c) 10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 70.000,

d) 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 90.000,

e) 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 110.000,

f) 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 130.000,

g) 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 150.000,

h) 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 170.000,

i) 2.000.001'den fazla olan beldelerde 200.000,

gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek ödenir.

Belediye başkanı, herhangi bir sebeple görev yerinden ayrılışını ve göreve başlayışını mahal-
lîn mülki idare amirine yazılı olarak bildirir. Bu durumda başkan ödeneği kesilmez.

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli olmadan belediye başkanlığına seçilenler, daha önceki durumlarına bakılmaksızın T. C. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilir ve emeklilik iş-
lemleri belediye başkanlığı dönemindeki durumuna göre yapılır.

Emekli iken belediye başkanlığına seçilenlerin istekleri dışında emekli aylıkları kesilmez. İs-
tekleri üzerine aylıkları kesilenler, mevcut hükümlere göre T. C. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilir.

Belediye başkanı iken veya daha sonra memuriyete dönenlerin belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır.

Belediye başkanı ile bakmakla yükümlü olduğu kişiler emeklilik, sağlık, cenaze giderleri ve diğer sosyal hak ve yardımlardan Devlet memurları gibi yararlanır.

Başkan vekili

MADDE 40. - Belediye başkanı, izin ve hastalık nedeniyle veya görevli olarak görevden ayrılması hallerinde bu süre içinde kendisine vekâlet etmek üzere belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir.

Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir.

Başkan vekiline, görev süresince başkana ödenen aylık net ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek verilir.

Stratejik plan ve çalışma programı

MADDE 41. - Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içerisinde; kalkınma planı ve çevre düzeni planına uygun olarak, alt yapı, ulaşım, çevre, imar, katı atık, doğal afetler, kültürel mirasın korunması ve diğer hizmetlere ilişkin orta veya uzun vadeli stratejik plan ve bu planın yıllık dilimlerini oluşturmak üzere çalışma programını hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plan, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 30.000'in altında olan belediyelerde stratejik plan yapılması zorunlu değildir.

Yıllık çalışma programı, bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeyle birlikte görüşülerek kabul edilir.

Yetki devri

MADDE 42. - Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden uygun gördüklerini, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir.

Belediye ile belediye başkanının ihtilâflı olması

MADDE 43. - Belediye başkanı ile birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının belediye ile ihtilâflı olduğu durumlarda, dava açılması ve bu davada belediyenin temsili, meclis birinci başkan vekili, bulunmadığı takdirde ikinci başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

Birinci fıkrada sayılan görevliler aynı fıkıyla verilen görevleri yapmadıkları takdirde Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesi hükmüne göre cezalandırılırlar ve belediyenin uğradığı zarar aynı maddenin son fıkrası hükmü uyarınca kendilerine ödettilir.

Belediye başkanlığının sona ermesi

MADDE 44. - Belediye başkanlığı, ölüm ve istifa hallerinde kendiliğinden sona erer.

Belediye başkanının;

a) Mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi ve bu durumun mahallîn mülkî idare amiri tarafından belirlenmesi,

b) Seçilme yeterliğini kaybetmesi,

c) Görevini sürdürmesine engel bir hastalık veya sakatlık durumunun yetkili sağlık kuruluşu raporuyla belgelenmesi,

durumlarından birinin meydana gelmesi durumunda İçişleri Bakanlığının duyurusu üzerine Danıştay kararıyla başkanlık sıfatı sona erer.

Belediye başkanlığının boşalması

MADDE 45. - Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanması sağlanır. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak;

a) Belediye başkanlığının boşalması veya seçim dönemini aşacak biçimde kamu hizmetinden yasaklanma cezasının verilmiş olması durumunda bir başkan,

b) Başkanın görevden uzaklaştırılması, tutuklanması veya seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması durumunda bir başkan vekili, seçer.

Belediye başkanı veya başkan vekili belediye meclis üyeleri arasından ve gizli oyla seçilir. İlk iki oylamada üye tam sayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, başkan veya başkan vekili seçilmiş olur. Oyların eşitliği durumunda kur'a çekilir.

Büyükşehir belediye başkanlığının boşalması halinde, meclisin tabii üyeleri başkan veya başkan vekili seçilemezler.

Birinci fıkranın (b) bendi uyarınca başkan vekili seçildikten sonra, belediye başkanlığının (a) bendinde belirtilen nedenlerle boşalması durumunda bu maddeye göre belediye başkanı seçilir.

Yeni seçilen başkanın görev süresi, yerine seçildiği başkanın görev süresi ile sınırlıdır. Başkan vekili, yeni başkan seçilinceye veya görevden uzaklaştırılmış ya da tutuklanmış olan başkan göreve dönünceye kadar görev yapar.

Başkan veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçimi en geç on beş gün içinde tamamlanmadığı takdirde belediye meclisinin feshine ilişkin hükümler uygulanır.

Belediye başkanı görevlendirilmesi

MADDE 46. - Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması ve yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin yapılamaması durumunda, seçim yapılmıncaya kadar, belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılır. Görevlendirilecek kişinin belediye başkanı seçilme yeterliğine sahip olması şarttır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

Görevden uzaklaştırma

MADDE 47. - Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organlarını veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir önlem olarak kesin hükme kadar görevden uzaklaştırabilir.

Görevden uzaklaştırma önlemi üç ayda bir gözden geçirilir. Devamında kamu yararı bakımından yarar görülmeyen görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

Soruşturma veya kovuşturma sonunda görevden uzaklaştırılan belediye organları veya bu organların üyeleri hakkında; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre soruşturma izni verilmemesi, takipsizlik, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumlarında görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılan belediye başkanına, görevden uzak kaldığı süre aylık ödeneğinin üçte ikisi ödenir ve bu süre içinde diğer sosyal hak ve yardımlardan yararlanması devam eder.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Belediye Teşkilâtı
BİRİNCİ BÖLÜM

Belediye Teşkilâtı ve Personeli

Belediye teşkilâtı

MADDE 48. - Belediye teşkilâtı, beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal, kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeline göre İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenecek norm kadro sistemine uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri, zabıta ile gerektiğinde sağlık, it-faiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca diğer birimlerden oluşur.

Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur.

Personel istihdamı

MADDE 49. - Belediye hizmetleri, memurlar, diğer kamu görevlileri ve işçiler eliyle yürütülür.

Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır ve ilk toplantıda belediye meclisinin bil-gisine sunulur.

Belediyede, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümleyici ve programcı, mimar, ebe, hemşire, teknisyen, tekniker ve benzeri uzman ve teknik elemanlar sözleşmeli olarak çalıştırılabilir.

Sözleşmeli olarak çalıştırılacakların ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen sınırlar içinde belediye meclisi tarafından kararlaştırılır. Sözleşmede süre, performans ölçütleri, performans değerlendirmesine dayalı ödüllendirme ve diğer hususlar yer alır.

Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle ve süreleri seçim döneminin bitiminden sonraki otuzuncu günü geçmemek üzere belediyelerin yönetici kadrolarında görevlendirilebilir. Bu şekildeki görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen atamaya ilişkin şartlar dikkate alınır. Görevlendirilen memurlar kurumlarından izinli sayılır ve asıl kadrolarıyla ilişkileri devam eder. Görevlendirildikleri kadroda geçen hizmetleri asıl kadrolarında geçmiş gibi değerlendirilerek intibakları yapılır. Bunlar, görevlendirildikleri kadronun malî ve sosyal haklarından yararlandırılır. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren en geç bir ay içerisinde herhangi bir işleme gerek kalmaksızın aslı kadrolarındaki görevlerine başlatılır.

Belediye başkanı zorunlu gördüğü takdirde, belediye meclisinin görev süresini aşmamak ve başkan yardımcısı kadro sayısının yarısını geçmemek şartıyla belediye meclis üyeleri arasından, boş olan başkan yardımcısı kadrolarına görevlendirme yapabilir. Bu şekilde görevlendirilen başkan yardımcılarında başkana verilen ödeneğin yarısını aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir.

Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde 30'unu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde 40 olarak uygulanır.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının yüzde 10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayısının 20.000 gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Zabıtası, İtfaiye ve Acil Durum Planlaması

Zabitanın görev ve yetkileri

MADDE 50. - Belediyede norm kadro esaslarına uygun olarak belediye zabıtası oluşturulur.

Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye karar organları tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, Devlet memuruna karşı gelenler gibi cezalandırılır.

Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usul ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

İtfaiye

MADDE 51. - Norm kadro esaslarına uygun olarak belediyede itfaiye teşkilâtı oluşturulur.

İtfaiye teşkilâtının çalışma usul ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile itfaiye teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilirler.

Belediye itfaiye teşkilâtında büro hizmetlerinde çalışanlar hariç, fiilen yangın söndürme hizmetlerinde çalışanlara fazla mesai karşılığı olarak her yıl belediye meclisi tarafından belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla fazla çalışma ücreti ödenebilir.

Acil durum planlaması

MADDE 52. - Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Acil durum planlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum planlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahallî idarelerin görüşleri alınır.

Planlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.

Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Belediyelerin Denetimi

Denetimin amacı

MADDE 53. - Belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerinde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını

mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Denetimin kapsamı ve türleri

MADDE 54. - Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç denetim; belediye başkanı veya görevlendireceği iç denetçiler; dış denetim Sayıştay tarafından yapılır.

Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve stratejilerine uygunluğu açısından İçişleri Bakanlığı tarafından denetlenir.

Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.

Faaliyet raporu

MADDE 55. - Belediye başkanı, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayan faaliyet raporunu hazırlar.

Faaliyet raporu mart ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Hizmetlerde aksama

MADDE 56. - Belediye hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayatî derecede olumsuz etkilediğinin ilgili bakanlığın talebi üzerine yetkili hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda;

İçişleri Bakanlığı;

a) Hizmetlerde meydana gelen aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek belediyeden ister.

b) Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda, vali, aksaklığı öncelikle belediyenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Bu nedenle ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o belediyenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden belediyeye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

Denetimle ilgili diğer hükümler

MADDE 57. - Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Mali Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Gelir ve Giderleri

Belediyenin gelirleri

MADDE 58. - Belediyenin gelirleri şunlardır:

- Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları,
- Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay,

- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden aktarılabacak ödenekler,
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,
- e) Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,
- f) Kira, faiz ve ceza gelirleri,
- g) Bağışlar,
- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler,
- i) Diğer gelirler.

Belediyenin giderleri

MADDE 59. - Belediyenin giderleri şunlardır :

- a) Belediyenin hizmet binaları ve tesislerinin temini, bakımı ve onarımı için yapılan giderler,
- b) Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler,
- c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri,
- d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,
- e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler,
- f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve birliklerle ilgili ortaklık payı, üyelik aidatı giderleri,
- g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler,
- h) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ücretler ile sigorta giderleri,
- i) Dar gelirlili, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürllülere yapılacak sosyal yardımlar,
- j) Dava takip ve icra giderleri,
- k) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri,
- l) Avukatlık, danışmanlık ve denetim ücretleri,
- m) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri,
- n) Sosyo-kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,
- o) Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri,
- p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Bütçesi

Belediye bütçesi

MADDE 60. - Belediyenin orta ve uzun vadeli stratejik planına uygun olarak hazırlanan bütçe, belediyenin malî yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

MADDE 61. - Belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı ağustos ayı başında, büyükşehir belediyelerinde eylül ayı başında encümene sunulur. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar.

Belediye meclisi bütçe tasarısını aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denklliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz.

Harcama yetkilisi

MADDE 62. - Belediye bütçesinin harcama yetkilisi belediye başkanıdır. Belediye başkanı bu yetkisini belediye başkan yardımcılara veya birim amirlerine, büyükşehir belediyelerinde ise genel sekretere, genel sekreter yardımcılara ve birim amirlerine devredebilir.

Kesin hesap

MADDE 63. - Her yıl bütçesinin kesin hesabı, belediye başkanı tarafından hesap döneminin bitiminden sonra mart ayı içinde encümene sunulur. Kesin hesap belediye meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Bütçe ve muhasebe sistemi

MADDE 64. - Belediye bütçesine ilişkin esas ve usuller ile muhasebe ve raporlama standartları, çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türleri Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçmiş yıl bütçesinin devamı

MADDE 65. - Herhangi bir nedenle yeni yıl bütçesi kesinleşmemiş ise yeni bütçenin kesinleşmesine kadar geçen yıl bütçesi uygulanır.

Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır.

Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler

MADDE 66. - Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kurum ve kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe ve havuz bakımı; araç kiralama, kontrollük, temizlik ve yemek hizmetleri; araç, bilgisayar, faks, fotokopi ve benzeri teknolojik ürünlerin bakım ve onarım işleri süresi ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara görüldürebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borçlanma ve İktisadî Girişimler

Borçlanma

MADDE 67. - Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir.

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) Belediye, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yüzde 10'unu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde 10'u geçen miktarlar için meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir.

c) Belediye ve bağlı kuruluşlarının toplam iç ve dış borçlarının ana para ve faiz tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının iki katını aşamaz.

d) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme planını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme planını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

e) Tahvil ihracı yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır. Tahvil ihracı yoluyla yapılacak toplam borçlanma (b) ve (c) bentlerindeki oranların hesabına dahil edilir.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi hükümleri uygulanır.

Belediye, borçlanmayla ilgili olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından istenen bilgileri düzenli olarak göndermekle yükümlüdür.

Arsa ve konut üretimi

MADDE 68. - Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapılı arsalar üretmek, konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları bireylere ve kooperatiflere satmak, takas etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla işbirliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir.

Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir, kurulmuş veya kurulacak yapı ortaklıklarına katılabilir.

Üretilen arsa ve konutların satışı, açıklık ve rekabet ilkesine uygun olarak yapılır. Ancak, o belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya 18 yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirlili kişilere, özürllülere, afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledileceklerle ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir.

Bu maddenin uygulama esasları, İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Şirket kurulması

MADDE 69. - Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir.

İşletme tesisi

MADDE 70. - Belediye, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabilir.

Bu işletmelerin denetimi belediyenin tâbi olduğu usule tâbidir.

Borç ve alacakların mahsubu

MADDE 71. - Belediyenin, diğer mahallî idarelerden veya merkezî idare kuruluşlarından olan özel hukuk ve kamu hukukuna tâbi alacak ve borçları mahsup edilir.

Bu madde gereğince yapılacak mahsup işlemlerine ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınarak, Maliye Bakanlığının tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM
Çeşitli ve Son Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Kentsel gelişim alanı

MADDE 72. - Büyükşehir belediyeleri ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler; kentin gelişimine uygun olarak eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek; konut alanları, sanayi ve ticaret alanları, teknoloji parkları ve sosyal donatılar oluşturmak veya kentin tarihî ve kültürel dokusunu korumak amacıyla kentsel gelişim projeleri uygulayabilir.

Kentsel gelişim projelerine konu olacak alanlar, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile ilân edilir. Büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde, kentsel gelişim projeleri büyükşehir belediyesi tarafından uygulanır.

Bir yerin kentsel gelişim proje alanı olarak ilân edilebilmesi için; o yerin belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması ve en az yüz bin metrekaare olması şarttır. Ancak bu projelerin, imar planı veya imar ıslah planı yapılmış alanlarda ilân edilmesi halinde, en az yüzde 75'inde yapılaşma olmaması veya yapılaşma olmuş ise, yapıların en az yüzde 75'inin otuz yıldan daha eski olması şarttır.

Kentsel gelişim proje alanlarında bulunan yapıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırmasında anlaşma yolu esastır. Kentsel gelişim projesi kapsamında bulunan mülk sahipleri tarafından açılacak davalar, mahkemelerde öncelikle görüşülür ve üç ay içerisinde karara bağlanır.

Yurt dışı ilişkileri

MADDE 73. - Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

Belediye, bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş şehir ilişkisi kurabilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

MADDE 74. - Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Merkezî idareye ait hizmetlerin görülmesi amacıyla gerekli bina ve tesisler ile arsa ve aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel görevlendirebilir.

c) Kamu kurumunu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

d) Kendilerine ait taşınmaz malları, hizmetlerinde kullanılmak ve süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere bedelli veya bedelsiz olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kent konseyi

MADDE 75. - Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir.

Belediye hizmetlerine gönüllü katılım

MADDE 76. - Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özrümlülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yazışma

MADDE 77. - Belediye, kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir.

Belediye sınırları içindeki yerler

MADDE 78. - Diğer kanunlarla getirilen hükümler saklı kalmak üzere, mezarlıklar ile belediye sınırları içinde bulunan ve sahipsiz arazi niteliğinde olan seyrangâh, harman yeri, koruluk, dinlenme yerleri, meydanlar, bataklık, çöp döküm sahaları, belediye tarafından deniz, nehir ve gölden doldurma suretiyle kazanılan alanlar, yıkılmış kale ve kulelerin boş arsaları ve enkazı ve benzeri yerler belediyenin tasarrufundadır.

Şehirlerarası özel otobüs terminali işletmesi

MADDE 79. - Belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde, kara yolu ile yolcu taşıma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası otobüs terminali kurmalarına ve işletmelerine varsa nazım imar planı ve şehrin ana ulaşım planına uygun olmak kaydıyla belediye tarafından izin verilebilir. Bu yetki büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi tarafından kullanılır.

Ad verme, tanıtıcı amblem ve flama

MADDE 80. - Cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmesine; belediyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerinin tespitine ilişkin kararlar belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile verilir. Bunların değiştirilmesine ilişkin kararlar, meclis üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun kararı ve mülki idare amirinin onayı ile olur.

Avukatlık ücretinin dağıtımı

MADDE 81. - Bir kadroya bağlı olarak aylık veya ücreti belediye veya bağlı kuruluşları bütçesinden verilen avukatların takip ettikleri dava ve işlerde; belediye veya bağlı kuruluşları lehine takdir edilen avukatlık ücreti, hazine avukatlarının tâbi olduğu usule göre dağıtılır.

Yeniden değerlendirme oranının uygulanması

MADDE 82. - Bu Kanunda belirtilen parasal miktarlar, her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 83. - Bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle ilgili olarak, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14/6/1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiş-tirilerek Kabulüne Dair Kanun, 24/6/1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denet-lenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ile 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

Değiştirilen hükümler

MADDE 84. - 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun ek 48 inci maddesinin (b) bendinin 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden düzenlenen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Belediyelerde iştirakçilikleri devam edenlerden büyükşehir belediye başkanlarına il valisi; il belediye başkanlarına bakanlıklarda genel idare hizmetleri sınıfında görev yapan genel müdür; diğer belediye başkanlarına ise son nüfus sayımına göre nüfusu;

a) 250.000 ve daha fazla olan belediyelerde bakanlıklarda genel idare hizmetleri sınıfında görev yapan genel müdür,

b) 100.000'den 250.000'e kadar olan belediyelerde birinci derecenin dördüncü kademesindeki mülkî idare amiri,

c) 25.000'den 100.000'e kadar olan belediyelerde bakanlıklarda genel idare hizmetleri sınıfın-da görev yapan daire başkanı,

d) 25.000'e kadar olan belediyelerde bakanlıklarda genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecede görev yapan şube müdürü,

için belirlenen ve emekliliklerinde esas alınan ek gösterge, zam ve diğer tazminat rakamları uygulanır."

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 85. - 3/4/1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişik-likleri; 10/6/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 18 inci maddesindeki "aday olmak isteyen belediye başkanları ve" ibaresi ile "ile belediye meclis üyeleri, il genel meclisi üyeleri" ibaresi; 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmün-de Kararnamenin 2 nci maddesinin (b) fıkrası, 5 inci maddesi ve 11 inci maddesinin (c) fıkrasındaki "İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik ve müesseselerde sürekli işçi çalıştırıl-ması Devlet Personel Dairesinin görüşüne dayalı İçişleri Bakanlığının vizesine tâbidir. Bu kuruluş-larda yeni kurulan birimler ile yeniden satın alınacak iş araç ve makineleri ve toplu taşıma araçları için ihtiyaç duyulacaklar dışında sürekli işçi kadrosu istenemez ve vize yapılamaz." ibaresi; 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 18 inci maddesinin (i) ve (j) bentleri; 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendi ile ikinci ve üçüncü fıkraları; 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 8 inci maddesinin (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. - 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu hükümleri gereğince or-man sınırları dışına çıkarılan yerler ile 17/10/1983 tarihli ve 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kal-kınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun hükümlerine tâbi olarak Orman Bakanlığı emrine

geçen yerler ile mera, yaylak ve kışlak olarak hayvancılıkta kullanılabilir yerler, kamu hizmetlerinde kullanılan veya özel mevzuatı gereğince gerçek ve kamu veya özel hukuk tüzel kişilerine tahsisli yerler hariç, 1/5000 ölçekli nazım imar planı içinde kalan hazine arazi ve arsaları; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediye teşkilâtı kurulan yerlerde 10.000 metrekarenin üzerinde olan yerler büyükşehir belediyesine bedelsiz devredilir.

Bu arazi ve arsalar öncelikle toplu konut ve şehircilik hizmetlerinde kullanılır. Bunların satılması durumunda elde edilecek gelirin üçte biri hazineye aktarılır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Belediye, personel giderlerine ilişkin olarak 49 uncu maddede öngörülen oranlara ininceye kadar, İçişleri Bakanlığının izni dışında yeni personel istihdam edemez.

GEÇİCİ MADDE 3. - Norm kadro uygulamasına geçinceye kadar belediyenin, bağlı kuruluşlarının ve mahallî idare birliklerinin memur ve sürekli işçi kadroları ile pozisyonlarının ihdas ve iptalleri, İçişleri Bakanlığı tarafından yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 86. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 87. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.

B. Atalay

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı V.

A. Aksu

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

R. Akdağ

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı V.

A. Coşkun

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı V.

M. A. Şahin

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
BELEDİYE KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun belediyeleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3.- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Belediye: Beldenin ve belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

b) Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,

c) Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini,

d) Mahalle: Belediye sınırları içerisinde yer alan, ortak ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan insanların yaşadığı idarî birimi,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4.- Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskun sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için, meskûn sahalalarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallî en büyük mülki idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimi üzerine, mahallî seçim kurulları, on beş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir. Danıştayın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararnameyle belediye kurulabilir.

Sınırların tespiti

MADDE 5.- Yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen altı ay içinde aşağıdaki şekilde tespit edilir:

a) Eskiden beri beldeye ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.

b) Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir

c) Belediyenin sınırları içinde kalan ve eskiden beri komşu belde veya köy halkı tarafından yararlanılan yayla, çayır, mera, kuru, kaynak ve mesirelik gibi yerlerden geleneksel yararlanma hakları devam eder. Bu haklar için sınır kâğıdına şerh konulur.

d) Çizilen sınırların geçtiği yerlerin bilinen adları sınır kâğıdına yazılır. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir.

Sınırların kesinleşmesi

MADDE 6.- Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir.

Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahallî tapu dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülkî idare amirine gönderilir.

Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez.

Sınır uyumsuzluklarının çözümü

MADDE 7.- Bir il dahilindeki beldeler veya köyler arasında sınır uyumsuzluğu çıkması halinde ilgili belediye meclisi ve köy ihtiyar meclisi ile kaymakamın görüşleri otuz gün süre verilerek istenir. Vali, bu görüşleri değerlendirerek sınır uyumsuzluğunu karara bağlar. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin sınır değişikliklerinde büyükşehir belediye meclisinin de görüşü alınır.

İl ve ilçe sınırlarının değiştirilmesini gerektirecek sınır uyumsuzluklarında 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanır.

Birleşme ve katılmalar

MADDE 8.- Bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının meskun sahasının, komşu bir beldenin meskun sahası ile birleşmesi halinde, iltihak olunacak belde sakinlerinin oylarına başvurulmaksızın, katılmak isteyen köy veya belde veya bunların kısımlarında yapılan oy verme sonucuna ait evrak, valilikçe iltihak olunacak belediyeye gönderilir. Belediye meclisi evrakın gelişinden itibaren otuz gün içerisinde istek hakkındaki kararını verir. Belediye meclisinin kabulüyle katılım gerçekleşir. Katılma talebinin belediye meclisi tarafından reddi durumunda, kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde istek sahiplerinin itirazı üzerine, valinin görüşüyle birlikte dosya, İçişleri Bakanlığı tarafından görüşü alınmak üzere Danıştaya gönderilir. Danıştayın görüşü üzerine 4 üncü maddedeki usule göre işlem tamamlanır.

Belde, köy veya bunların bazı kısımlarının meskun sahaları arasında 5.000 metre ve altında mesafe bulunması, birleşmiş sayılmalarına yeterlidir.

Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldeye katılmasında, belde nüfusunun 5.000'den aşağı düşmemesi şarttır.

Bu madde uyarınca gerçekleşen katılmalarda, iltihak olunan belde ile bazı kısımları veya tümü iltihak olan köy veya belde arasında; taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçların devri ve paylaşımı, aralarında düzenlenecek protokolle belirlenir.

Birleşme ve katılma işlemlerinde bu maddede düzenlenmeyen hususlarda 4 üncü madde hükmüne göre işlem yapılır.

Mahalle ve yönetimi

MADDE 9.- Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir.

Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur.

Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür.

Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkanları ölçüsünde gerekli yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini gözönünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.

Belde adının değiştirilmesi

MADDE 10.- Bir beldenin adı, belediye meclisi üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı ve valinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile değiştirilir. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır.

Tüzel kişiliğin sona erdirilmesi

MADDE 11.- Belediye sınırı veya meskun sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri hâline gelir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediye ile köylerin taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçları katıldıkları belediyeye intikal eder.

Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararname ile köye dönüştürülür. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin tasfiyesi il özel idaresi tarafından yapılır. Bu belediyenin taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçları ilgili köy tüzel kişiliğine intikal eder. İntikal eden borçların karşılanamayan kısımları il özel idaresi tarafından üstlenilir ve vali tarafından İller Bankasına bildirilir. İller Bankası bu miktarda, takip eden ayın genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamının belediyelere ayrılan kısmından keserek ilgili il özel idaresi hesabına aktarır.

Kararlarının uygulanması ve nüfus tespiti

MADDE 12.- 4 üncü, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddelerde belirtilen kararlar kesinleşme tarihini takip eden yılın ocak ayının birinci gününden itibaren yürürlüğe girer. 4 üncü maddeye göre belediye kurulan yerlerde 18.1.1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 29 uncu maddesine göre seçim yapılır.

8 inci maddede geçen birleşme ve katılmalara, 9 uncu maddede geçen mahalle kaldırılmasına, 11 inci maddede geçen belediye ve köy tüzel kişiliğinin kaldırılmasına veya bir beldenin köye dönüştürülmesine dair kararlar ilk mahallî idareler seçimlerinde uygulanır ve seçimler bu yerlerin yeni durumlarına göre yapılır.

Yerleşim yerlerinin bu Kanunda öngörülen nüfusları Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca tespit edilir.

Hemşehri hukuku

MADDE 13.- Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımların-

dan yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur.

Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda, üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.

Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişiği olan her şahıs, belediyenin, kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Belediyenin görev ve sorumlulukları

MADDE 14.- Belediye, kanunlarla münhasıran başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki her türlü görev ve hizmeti yapar veya yaptırır, gerekli kararları alır, uygular ve denetler.

Belediye öncelikle, imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, evlendirme, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.

Belediye, okul öncesi eğitim kurumları açabilir; Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir, bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürlü, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı, belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.

Belediyenin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 15.- Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak,

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek,

d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğalgaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak veya yaptırmak,

e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletlettirmek,

f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletlettirmek.

g) Hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını, kum, çakıl, odun, kömür ve hurda depolama alanlarını ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak; katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak,

h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde taşınmaz malları almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesis etmek,

i) Borç almak, bağış kabul etmek,

j) Toptancı ve perakendeci halleri, otobüs terminali, fuar alanı, yat limanı ve mezbaha kurmak, kurdurmak, işletmek, işletlettirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek,

k) 1.5.2003 tarihli ve 4856 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinin (1) bendine göre oluşturulacak kural ve standartlara uymak kaydıyla motorlu taşıt muayene ve emisyon ölçümü yapmak veya yaptırmak,

l) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı yirmibeş milyar Türk Lirasına kadar olan dava konusu uyuşmazlıkların, anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,

m) İkinci ve üçüncü sınıf gayri sıhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek,

n) Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek,

o) Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek,

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi 49 yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceğı gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.

Büyükşehir ve il belediyeleri, meclis kararıyla il sınırları içinde; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve üniversitelerin su, termal su, kanalizasyon, doğalgaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; ilde turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı haricinde kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir.

Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır.

Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

Belediyeye tanınan muafiyetler

MADDE 16.- Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmaz malları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muaftır.

İKİNCİ KISIM

Belediyenin Organları

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediye Meclisi

Belediye meclisi

MADDE 17.- Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelere oluşur.

Meclisin görev ve yetkileri

MADDE 18.- Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek,
- b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- c) Belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak,
- d) Borçlanmaya karar vermek,
- e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması halinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralınmasına ve süresi yirmi beş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek,
- f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek,
- g) Şartlı bağışları kabul etmek,
- h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beş milyardan yirmibeş milyar Türk Lirasına kadar, dava konusu olan belediye alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek,
- i) Bütçe içi işletme ile Türk Ticaret Kanununa tabi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek,
- j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek,
- k) Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek,
- l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek,
- m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek,
- n) Meydan, cadde, sokak ve parklara ad vermek,
- o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek,
- p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı işbirliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek,

- r) Fahrî hemşehrlik payesi ve beratı vermek,
- s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak,
- t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.

Başkanlık divanı

MADDE 19.- Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclise belediye başkanı, katılamaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da katılamaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclisin çalışmalarına ve katılıma ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meclis toplantısı

MADDE 20.- Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, meclis tarafından önceden belirlenen günde, mutut toplantı yerinde toplanır. Ekim ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutut usullerle belde halkına duyurulur.

Meclis toplantıları açıktır. Meclis başkanının veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir.

Meclis görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Gündem

MADDE 21.- Gündem, belediye başkanı tarafından belirlenir ve üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Ayrıca çeşitli yöntemlerle halka duyurulur.

Meclis üyeleri de belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 22.- Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Salt çoğunluk belli bir sayının yarısından az olmayan çoğunluğu ifade eder. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamada eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanmadığı takdirde, başkan, gün ve saatini belirleyerek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, hazır bulunan üyelerle yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelerden birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fiziki bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme, kabul, ret veya çekimser şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 23.- Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülki idare amirine gönderilir. Mülki idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

Mülki idare amiri hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.

İhtisas komisyonları

MADDE 24.- Belediye meclisi, her dönem başı toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır.

Mahalle muhtarlarının, belediye meclisi üye tam sayısının beşte biri oranında her yıl kendi aralarından seçeceği temsilciler, büyükşehir belediye meclisi hariç, belediye meclisinin fahri üyesidir. Fahri üyeler, ihtisas komisyonu toplantılarına katılarak görüşlerini belirtebilir, ancak oy kullanamaz.

Ayrıca, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversite ve sendikalar ile gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenidir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere meclis tarafından maliyetlerini aşmamak üzere belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Denetim komisyonu

MADDE 25.- İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile hesap ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisdeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu kuruluşları personelinden, gerektiğinde uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabilir. Bu kişi veya kuruluşlara ödenecek ücret, meclis tarafından kararlaştırılır.

Komisyon belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

Komisyon, çalışmasını şubat ayı sonuna kadar tamamlar ve buna ilişkin raporunu izleyen ayın on beşine kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

MADDE 26.- Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek belediye işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, belediye başkanı veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

Meclis üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, belediyenin işleriyle ilgili bir konuda genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülki idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.

Meclis üye tam sayısının en az üçte biri oranındaki üyenin imzasıyla belediye başkanı hakkında gensoru önergesi verilebilir. Gensoru önergesi, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile gündeme alınır.

Gensoru önergesinin karara bağlanmasında dördüncü fıkraya göre işlem yapılır.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar

MADDE 27.- Belediye başkanı ve meclis üyeleri, münhasıran; kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Başkan ve meclis üyelerinin yükümlülükleri

MADDE 28.- Belediye başkanı görevi süresince veya görevinin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle, meclis üyeleri ise görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüd gerektiren, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

MADDE 29.- Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.

Meclisin feshi

MADDE 30.- Belediye meclisi;

a) Kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğrattırorsa,

b) Belediyeye verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasi konularda karar alırsa,

İşleri Bakanlığının bildirisine üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İşleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildiri ile birlikte karar verilinceye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclisin görevinin yerine getirilmesi

MADDE 31.- Belediye meclisinin;

a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,

b) Meclis üye tam sayısının yarısından fazlasının tutuklanması,

c) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,

d) Geçici olarak görevden uzaklaştırılması,

Hallerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapılınca kadar meclis görevi, belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Huzur ve izin hakkı

MADDE 32.- Meclis üyelerine, meclis toplantılarına ve ihtisas komisyonları toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20 nci maddenin ikinci fıkrasında ve 24 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz.

Meclis üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Encümeni

Belediye encümeni

MADDE 33.- Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği dört üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği dört üyeden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için, gizli oyla seçeceği üç üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği üç üyeden,

Oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak, ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Encümenin görev ve yetkileri

MADDE 34.- Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek,
- b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak,
- c) Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek,
- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak,
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek,
- f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beş milyar Türk Lirasına kadar, dava konusu olan belediye alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek,
- g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek,
- h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

Encümen toplantısı

MADDE 35.- Belediye encümeni, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Belediye başkanı acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılmaz.

Encümen gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri başkanının uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilir. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez.

Encümene havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklar.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran; kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Encümen üyelerine verilecek ödenek

MADDE 36.- Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000' e kadar olan belediyelerde 3.500, nüfusu 10.001-50.000' e kadar olan belediyelerde 4.500, 50.001-200.000' e kadar olan belediyelerde 6.000 ve 200.001' in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu tutarın yarısı ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediye Başkanı

Belediye başkanı

MADDE 37.- Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilir.

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince, siyasî partilerin genel idare kurulu ve/veya parti meclislerinde görev alabilirler. Ancak genel merkez yönetim ve denetim organları ile il, ilçe ve belde teşkilâtının yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

Belediye başkanının görev ve yetkileri

MADDE 38.- Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak,
- b) Belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak,
- c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek,
- d) Meclise ve encümene başkanlık etmek,
- e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek,
- f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek,
- g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak,
- h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak,
- i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek,
- j) Belediye personelini atamak,
- k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek,
- l) Şartsız bağışları kabul etmek,
- m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak,
- n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak,
- o) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Belediye başkanının özlük hakları

MADDE 39.- Belediye başkanına nüfusu;

- a) 5.000'e kadar olan beldelerde 50.000,
- b) 5.001'den 10.000'e kadar olan beldelerde 55.000,
- c) 10.001'den 25.000'e kadar olan beldelerde 60.000,
- d) 25.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 65.000,
- e) 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 90.000,
- f) 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 110.000,
- g) 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 130.000,
- h) 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 150.000,
- i) 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 190.000,
- j) 2.000.001'den fazla olan beldelerde 230.000,

Gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenir.

Belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmez.

Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tabi bir kadroya atanmaları halinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır.

Başkan vekili

MADDE 40.- Belediye başkanı, izin ve hastalık nedeniyle veya görevli olarak görevden ayrılması hallerinde bu süre içinde kendisine vekâlet etmek üzere belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir.

Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir.

Başkan vekiline, görev süresince başkana ödenen aylık net ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek verilir.

Stratejik plan ve performans planı

MADDE 41.- Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma planı ve programı ile varsa bölge planına uygun olarak stratejik plan ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans planı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plan, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plan yapılması zorunlu değildir.

Stratejik plan ve performans planı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.

Yetki devri

MADDE 42.- Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir.

İhtilaf hali

MADDE 43.- Belediye başkanının kendisinin, birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının ve evlatlıklarının, belediye ile ihtilâflı olduğu durumlarda dava açılması ve bu davada belediyenin temsili, meclis birinci başkan vekili, bulunmadığı takdirde ikinci başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

Belediye başkanlığının sona ermesi

MADDE 44.- Belediye başkanlığı, ölüm ve istifa hallerinde kendiliğinden sona erer.

Belediye başkanının;

- a) Mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi ve bu durumun mahallîn mülkî idare amiri tarafından belirlenmesi,
 - b) Seçilme yeterliğini kaybetmesi,
 - c) Görevini sürdürmesine engel bir hastalık veya sakatlık durumunun yetkili sağlık kuruluşu raporuyla belgelenmesi,
 - d) Meclisin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılması,
- Hallerinden birinin meydana gelmesi durumunda İçişleri Bakanlığının başvurusu üzerine Danıştay kararıyla başkanlık sıfatı sona erer.

Belediye başkanlığının boşalması halinde yapılacak işlemler

MADDE 45.- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanması sağlanır. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak;

- a) Belediye başkanlığının boşalması veya seçim dönemini aşacak biçimde kamu hizmetinden yasaklanma cezasının verilmiş olması durumunda bir başkan,
 - b) Başkanın görevden uzaklaştırılması, tutuklanması veya seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması durumunda bir başkan vekili,
- Seçer.

Belediye başkanı veya başkan vekili belediye meclis üyeleri arasından ve gizli oyla seçilir. İlk iki oylamada üye tam sayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, belediye başkanı veya başkan vekili seçilmiş olur. Oyların eşitliği durumunda kur'a çekilir.

Birinci fıkranın (b) bendi uyarınca başkan vekili seçildikten sonra, belediye başkanlığının (a) bendinde belirtilen nedenlerle boşalması durumunda bu maddeye göre belediye başkanı seçilir.

Yeni seçilen belediye başkanının görev süresi, yerine seçildiği başkanın görev süresi ile sınırlıdır. Başkan vekili, yeni başkan seçilinceye veya görevden uzaklaştırılmış ya da tutuklanmış olan başkan göreve dönünceye kadar görev yapar.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçimi en geç on beş gün içinde tamamlanmadığı takdirde belediye meclisinin feshine ilişkin hükümler uygulanır.

Belediye başkanı görevlendirilmesi

MADDE 46.- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması ve yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin yapılamaması durumunda, seçim yapılınca kadar, belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılır. Görevlendirilecek kişinin belediye başkanı seçilme yeterliğine sahip olması şarttır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Organlara İlişkin Ortak Hükümler

Görevden uzaklaştırma

MADDE 47.- Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organları veya bu organların üyeleri, geçici bir önlem olarak kesin hükme kadar görevden uzaklaştırılabilir.

Görevden uzaklaştırma önlemi iki ayda bir gözden geçirilir. Devamında kamu yararı bakımından yarar görülmeyen görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

Soruşturma veya kovuşturma sebebiyle görevden uzaklaştırılan belediye organları veya bu organların üyeleri hakkında; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre soruşturma izni verilmemesi, takipsizlik, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumunda görevden uzaklaştırma önlemi kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılan belediye başkanına, görevden uzak kaldığı sürece aylık ödeneğinin üçte ikisi ödenir ve bu süre içinde diğer sosyal hak ve yardımlardan yararlanmaya devam eder.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Belediye Teşkilâtı

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediye Teşkilâtı ve Personeli

Belediye teşkilâtı

MADDE 48.- Belediye teşkilâtı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur.

Beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro sistemine uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur.

Norm kadro ve personel istihdamı

MADDE 49.- Norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Bu ilke ve standartlar çerçevesinde norm kadro çalışmasını belediye yapar veya yaptırır.

Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Belediyede, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, sosyal ve ekonomi, kültür ve sanat, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında tabip, uzman tabip, veteriner, avukat, mühendis, çözümleyici ve programcı, mimar, ebe, hemşire, teknisyen, tekniker gibi ihtiyaç duyulan uzman ve teknik personel, süreleri seçim döneminin bitiminden itibaren otuz günü geçmemek üzere, sözleşme ile çalıştırılabilir. Bu şekilde sözleşmeli olarak çalıştırılacakların, yürütecekleri hizmetlere ilişkin nitelikleri taşımaları şarttır. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz.

Üçüncü fıkra uyarınca sözleşmeli olarak istihdam edileceklerin ücret miktarı, yılları bütçe kanunlarında belirlenecek ücret tavanını aşmamak üzere, Bakanlar Kurulunca belirlenen sınırlar içerisinde belediye meclisi tarafından kararlaştırılır. Bu şekilde çalıştırılacaklara her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılamaz ve ücret mahiyetinde aynı ya da nakdi menfaat temin edilemez. Söz konusu personel hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda, vize hariç 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle, süreleri seçim döneminin bitiminden itibaren otuz günü geçmemek üzere, belediyelerin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirmelerde Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen şartlar dikkate alınır. Belediyelerde bu şekilde istihdam edilen personel kurumlarından izinli sayılırlar. Bu personelin görevlendirildikleri süre zarfındaki, görevlendirildikleri kadroya ait her türlü mali hakları ile kurumları tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları belediye tarafından ödenir. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve terfi haklarını kazananlar başkaca bir işleme lüzum kalmaksızın terfi ettirilirler. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı olarak kurumlarına başvurmaları halinde en geç bir ay içerisinde kadrolarına, kadroları kaldırılmış veya zorunlu sebeplerle kadrolarına atama yapılmış ise durumlarına uygun bir kadroya atanırlar.

Belediye başkanı zorunlu gördüğü takdirde, belediye meclisinin görev süresini aşmamak ve başkan yardımcısı kadro sayısının yarısını geçmemek şartıyla, boş olan başkan yardımcısı kadrolarına belediye meclisi üyeleri arasından görevlendirme yapabilir. Bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin yarısını aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir. Bu şekilde görevlendirme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dahil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez.

Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde 30'unu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde 40 olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel gider-

leri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanuni faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının %10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayının 20.000 gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, hastalık ve yıllık izinleri dahil olmak üzere, çalıştıkları sürelerle orantılı olarak encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

Personel devri

MADDE 50.- Bu Kanunun 8 inci ve 11 inci maddeleri uyarınca tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin kadroları ve personeli; katılma halinde katıldıkları belediyeye, köye dönüştürülme halinde ilgili il özel idaresine devredilir. Devredilen personelden kadro ve görev unvanları değişmeyenler, aynı unvanlı kadrolara atanmış sayılırlar. Devredilen personelden durumlarına uygun boş kadro olmayanların veya mevcut kadro unvanı ile atamaları yapılamayanların kadro unvanları üç ay içerisinde ilgili belediye meclisi veya il genel meclisince aynı sınıf içerisinde kalmak kaydıyla değiştirilir. Bu değişiklikten itibaren bir ay içerisinde ilgililerin durumlarına uygun kadrolara atamaları yapılır. Söz konusu personel, atama işlemleri yapılmaya kadar, devredildikleri belediye veya il özel idaresince ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanmaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ücret, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali haklarını devredildikleri belediye veya il özel idaresinden almaya devam ederler. Devredilen personelden memur statüsünde görev yapanların, atandıkları yeni kadrolarının aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamının net tutarının, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almaktaki aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarından az olması halinde aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi olmaksızın tazminat olarak ödenir.

Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilen sözleşmeli personelin pozisyonları, avukat unvanlı pozisyonlar hariç olmak üzere, başka bir işleme gerek kalmaksızın devredildikleri belediye veya il özel idaresi adına vize edilmiş sayılır.

Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerde geçici iş pozisyonlarında görev yapan personel, aynı statüde pozisyonlarıyla birlikte ilgili belediye veya il özel idaresine devredilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Zabıtası, İtfaiye ve Acil Durum Planlaması

Zabitanın görev ve yetkileri

MADDE 51.- Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye karar organları tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, Devlet memuruna karşı gelenler gibi cezalandırılır.

Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usul ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşınmaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

Belediye zabıta teşkilâtında büro hizmetlerinde çalışanlar hariç, zabıta hizmetlerinde çalışanlara yılı bütçe kanununda belirtilen miktar ve süre üst sınırlarını aşmamak kaydıyla belediye başkanı tarafından uygun görülen miktar ve süreler dahilinde saat başı fazla çalışma ücreti ödenebilir.

İtfaiye

MADDE 52.- İtfaiye teşkilâtının çalışma usul ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile itfaiye teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

Belediye itfaiye teşkilâtında büro hizmetlerinde çalışanlar hariç, fiilen yangın söndürme hizmetlerinde çalışanlara fazla mesai karşılığı olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla fazla çalışma ücreti ödenebilir.

Acil durum planlaması

MADDE 53.- Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum planlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Acil durum planlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum planlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahallî idarelerin görüşleri alınır.

Planlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.

Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Belediyelerin Denetimi

Denetimin amacı

MADDE 54.- Belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerinde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Denetimin kapsamı ve türleri

MADDE 55.- Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç ve dış denetim 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, idarenin bütünlüğüne ve kalkınma planı ve stratejilerine uygunluğu açısından İçişleri Bakanlığı, belediye başkanı veya görevlendireceği elemanlar tarafından da denetlenir.

Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler de yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.

Faaliyet raporu

MADDE 56.- Belediye başkanı, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plan ve performans hedeflerine göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu mart ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Hizmetlerde aksama

MADDE 57.- Belediye hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığı ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin İçişleri Bakanlığının talebi üzerine yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda;

İçişleri Bakanlığı;

a) Hizmetlerde meydana gelen aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek belediyeden ister.

b) Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda, vali, aksaklığı öncelikle belediyenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o belediyenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden belediyeye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

İçişleri Bakanlığının talebi üzerine sulh hukuk hakimi tarafından alınan karara karşı ilgili belediyece asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir.

Denetimle ilgili diğer hükümler

MADDE 58.- Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Malî Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Gelir ve Giderleri

Belediyenin gelirleri

MADDE 59.- Belediyenin gelirleri şunlardır:

- a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları,
- b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay,
- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler,
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,
- e) Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,
- f) Faiz ve ceza gelirleri,
- g) Bağışlar,

- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler,
- i) Diğer gelirler.

Belediyenin giderleri

MADDE 60.- Belediyenin giderleri şunlardır:

- a) Belediyenin hizmet binaları ve tesislerinin temini, bakımı ve onarımı için yapılan giderler,
- b) Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler,
- c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri,
- d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler,
- e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler,
- f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri,
- g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler,
- h) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri,
- i) Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile özürüllere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar,
- j) Dava takip ve icra giderleri,
- k) Temsil, tören, ağarlama ve tanıtım giderleri,
- l) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler,
- m) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri,
- n) Sosyo-kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler,
- o) Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri,
- p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler,
- r) Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar,
- s) İmar düzenleme giderleri,
- t) Her türlü proje giderleri.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Bütçesi

Belediye bütçesi

MADDE 61.- Belediyenin stratejik planına uygun olarak hazırlanan bütçe, belediyenin malî yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

MADDE 62.- Belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayının birinci gününden önce encümene sunulur ve İçişleri Bakanlığına gönderilir. İçişleri Bakanlığı belediye bütçe tahminlerini konsolide eder ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim

bütçe tasarısına eklenmek üzere eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına bildirir. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar.

Meclis bütçe tasarısını yılbaşından önce, aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denkliliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz. Kabul edilen bütçe, mali yılbaşından itibaren yürürlüğe girer.

Harcama yetkilisi

MADDE 63.- Belediye bütçesiyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Kesin hesap

MADDE 64.- Her yıl bütçesinin kesin hesabı, belediye başkanı tarafından hesap döneminin bitiminden sonra mart ayı içinde encümene sunulur. Kesin hesap belediye meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Bütçe sistemi

MADDE 65.- Belediye bütçesi ile muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçmiş yıl bütçesinin devamı

MADDE 66.- Herhangi bir nedenle yeni yıl bütçesi kesinleşmemiş ise yeni bütçenin kesinleşmesine kadar geçen yıl bütçesi uygulanır.

Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır.

Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri

MADDE 67.- Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refuj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, altyapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme- takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen üçüncü ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Borçlanma ve İktisadî Girişimler

Borçlanma

MADDE 68.- Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir.

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme planını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme planını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dahil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213

sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam % 10'unu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; % 10'unu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapılabilir.

f) Belediyelerin, ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren altyapı yatırımlarında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.

Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi hükümleri uygulanır.

Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı mali tablolarını üçer aylık dönemler halinde İçişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı ve Hazine Müsteşarlıklarına gönderir.

Arsa ve konut üretimi

MADDE 69.- Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapı arsalar üretmek, konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla işbirliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir.

Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir.

Üretilen arsa ve konutların satışı, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabidir. Ancak, o belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya on sekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirlili kişiler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledileceklere ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir. Bu fıkranın uygulama esasları, İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Şirket kurulması

MADDE 70.- Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir.

İşletme tesisi

MADDE 71.- Belediye, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabilir.

Borç ve alacakların takas ve mahsubu

MADDE 72.- 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç olmak üzere Belediyenin, genel bütçeli kuruluşlardan,

sosyal güvenlik kuruluşlarından, mahalli idarelerden ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından olan özel hukuk ve kamu hukukuna tâbi olacak ve borçları takas ve mahsup edilir. Bu amaçla kurum ve kuruluşların bütçelerine yeterli ve gerekli ödenek konur.

Bu madde gereğince yapılacak takas ve mahsup işlemlerine ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınarak, Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM
Çeşitli ve Son Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı

MADDE 73.- Büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri ve il belediyeleri ile nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyeler; kentin gelişimine uygun olarak eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek; konut alanları, sanayi ve ticaret alanları, teknoloji parkları ve sosyal donatılar oluşturmak, deprem riskine karşı tedbirler almak veya kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim projelerine konu olacak alanlar, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile ilân edilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda ilgili resim ve harçların dörtte biri alınır.

Bir yerin kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı olarak ilân edilebilmesi için; o yerin belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması ve en az elli bin metrekare olması şarttır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında bulunan yapıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırılmasında anlaşma yolu esastır. Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamında bulunan mülk sahipleri tarafından açılacak davalar, mahkemelerde öncelikle görüşülür ve üç ay içerisinde karara bağlanır.

Yurt dışı ilişkileri

MADDE 74.- Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

Belediye, bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

MADDE 75.- Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Merkezî idareye ait asli görev hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir.

d) Kendilerine ait taşınmaz malları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

Kent konseyi

MADDE 76.- Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir.

Belediye hizmetlerine gönüllü katılım

MADDE 77.- Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle, yaşlılara, kadın ve çocuklara, özrüllülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yazışma

MADDE 78.- Belediye, kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir.

Belediye tasarrufundaki yerler

MADDE 79.- Diğer kanunlarla getirilen hükümler saklı kalmak üzere, mezarlıklar ile belediye sınırları içinde bulunan ve sahihsiz arazi niteliğinde olan seyrangâh, harman yeri, koruluk, dinlenme yerleri, meydanlar, bataklık, çöp döküm sahaları, yıkılmış kale ve kulelerin arsaları ve enkazı ve benzeri yerler belediyenin tasarrufundadır.

Belediye tarafından deniz, nehir ve gölden doldurma suretiyle kazanılan alanlar, Kıyı Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak kullanılmak şartıyla Maliye Bakanlığı tarafından belediyelerin, büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerinin tasarrufuna bırakılır.

Şehirlerarası özel otobüs terminali işletmesi

MADDE 80.- Belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde, kara yolu ile yolcu taşıma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası otobüs terminali kurmalarına ve işletmelerine varsa nazım imar planı ve şehrin ana ulaşım planına uygun olmak kaydıyla belediye tarafından izin verilebilir. Bu yetki büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi tarafından kullanılır.

Ad verme, tanıtıcı amblem ve flama

MADDE 81.- Cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmesine; belediye tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerinin tespitine ilişkin kararlar belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile verilir. Bunların değiştirilmesine ilişkin kararlar, meclis üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunun kararı ve mülkî idare amirinin onayı ile olur.

Avukatlık ücretinin dağıtımı

MADDE 82.- Belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekalet ücretlerinin; kadroya bağlı olarak çalışan avukatlara ve hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara dağıtımı hakkında 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekalet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Yeniden değerlendirme oranının uygulanması

MADDE 83.- Bu Kanununun 15, 18 ve 34 üncü maddelerinde belirtilen parasal miktarlar, her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranına göre artırılır.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 84.- Bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle ilgili olarak, 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 12.9.1960 tarihli ve 80 sayılı 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal'lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 27.05.2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi Ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükümünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Değiştirilen Hükümler

MADDE 85.- 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun değişik 12 nci maddesinin (II) işaretli fıkrasının (n) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

n) Sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi görevlerde bulunmadan veya bu kuruluşlara tabi olarak çalışmakta iken illerin daimi komisyon üyeliğine veya belediye başkanlığına seçilen ve atanalar ile Sandıktan veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarından emekli, yaşlılık veya malullük aylığı almakta iken belediye başkanlığına seçilen ve atanalar, istekleri üzerine istek dilekçelerinin Sandık kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden ay başından itibaren emekli kesenekleri kendilerince, karşılıkları kurumlarca ödemek ve emekli aylıkları Sandıkla ilgilendirildikleri tarihten itibaren kesilmek suretiyle,

MADDE 86.- 5434 sayılı Kanunun ek 68 inci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Sandıkça emekli aylığı bağlanan büyükşehir belediye başkanlarına 7000, il belediye başkanlarına 6000, ilçe belediye başkanlarına 3000, diğer belediye başkanlarına 1500 gösterge rakamı üzerinden, bu maddede belirtilen usul ve esaslar dahilinde makam tazminatı, buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenir. Bu tazminatlar ilgililere ödendikçe iki ay içinde faturası karşılığında Hazine tahsil olunur. Birinci fıkrada öngörülen iki yıllık sürenin hesabında iştirakçi olup olmadıklarına bakılmaksızın belediye başkanı olarak geçen sürelerin tamamı dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 87.- a) 3.4.1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri,

b) 13.12.1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin (b) bendi, 5 inci maddesi ve 11 inci maddesinin son fıkrası,

c) 24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) ve (j) bentleri,

d) 21.5.1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (l) bendi ile ikinci ve üçüncü fıkraları,

e) 29.5.1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve ikinci fıkrası,

f) 30.4.1992 tarihli ve 3796 sayılı İstanbul Kentinde Yapılacak Olimpiyat Oyunları Kanununun 11 inci maddesinin (e) bendi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1.- Özel mevzuat hükümlerine göre devri mümkün olmayan, kamu hizmetlerinde kullanılan veya Maliye Bakanlığınca üzerinde sınırlı aynı hak tesis edilmiş olanlar dışında kalan Hazineye ait taşınmazlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 1/5000 ölçekli nazım imar planı içinde kalanlar; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediye teşkilâtı kurulan yerlerde 5.000 metrekarenin üzerinde olanlar büyükşehir belediyesine bedelsiz devredilir. Bu şekilde devredilen taşınmazlarla ilgili olarak yapılacak imar uygulaması sonucunda kamu hizmeti alanı olarak ayrılan yerler, bedelsiz ve müstakil parsel olarak Hazine adına resen tes-cil edilir. Bu hususta tapu kütüğüne şerh konulur.

Bunların satılması durumunda elde edilecek gelirin yarısı Hazineye aktarılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca müş-tereken belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu Kanunun yayımı tarihinde personel giderlerine ilişkin olarak 49 un-cu maddede belirtilen oranları aşmış olan belediyelerde bu oranların altına inilinceye kadar, boş kadro ve pozisyon bulunması ve bütçe imkanlarının yeterli olması kaydıyla mevcut memur ve söz-leşmeli personel sayısının %10'unu geçmemek üzere İçişleri Bakanlığınca zorunlu hallere münhasır olacak şekilde verilecek izin dışında ilave personel istihdam edilemez. Geçici iş pozisyonları için önceki yıldan fazla olacak şekilde vize yapılamaz.

GEÇİCİ MADDE 3.- Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar belediyenin, bağlı kuruluş-larının ve mahallî idare birliklerinin memur kadrolarının ihdas ve iptalleri ile boş kadro değişiklik-leri, İçişleri Bakanlığının teklifi, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır.

Sürekli işçi kadroları ile iş pozisyonları ise norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar İçiş-leri Bakanlığının vizesine tabidir. İçişleri Bakanlığı vize yetkisini valiliklere devredebilir.

GEÇİCİ MADDE 4.- Konusu suç teşkil etmemek ve kesinleşmiş bir yargı kararına müstenit olmamak kaydıyla, bu Kanunun yayımı tarihine kadar, memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi

akdederek veya başka bir tasarrufta bulunarak belediye, büyükşehir belediyesi ve il özel idaresinde çalışan kamu personeline her ne ad altında olursa olsun ek ödemede bulunmaları nedeniyle kamu görevlileri haklarında idarî, adli veya malî yargılama ve takibat yapılamaz, başlatılanlar işleminden kaldırılır.

GEÇİCİ MADDE 5.- Bu Kanunun yayımlandığı tarihte 2000 yılı genel nüfus sayımına göre nüfusu 2000' in altına düşen belediyelerin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak köye dönüştürme işlemi, bu Kanunun 8 inci maddesi uygulamasından faydalanmak isteyen belediyeler için 31.12.2005 tarihine kadar uygulanmaz. Tüzel kişiliğin kaldırılmasında, birleşme veya katılma sonrasında 2000 yılı genel nüfus sayımı sonucuna göre oluşan toplam nüfus esas alınır.

GEÇİCİ MADDE 6.- Bu Kanunun yayımı tarihinde görevde bulunan belediye meclisi başkan vekilleri, meclis katipleri, ihtisas komisyonu üyeleri ve encümenin seçilmiş üyeleri seçildikleri devrenin sonuna kadar göreve devam ederler. Bu Kanun uyarınca söz konusu görevlere yapılacak seçimler bu devrenin sona ermesini takiben yapılır.

GEÇİCİ MADDE 7.- Bu Kanunun 41 inci maddesinde öngörülen stratejik planın hazırlanmasına dair altı aylık süre, Kanunun yürürlüğünü müteakip hazırlanması gereken ilk stratejik plan için bir yıl olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 8.- Belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sermayesinin % 50'sinden fazlası belediyelere ait şirketlerin; 31.5.2004 tarihi itibarıyla diğer belediyeler ile kamu kurum ve kuruluşlarından olan kamu hukuku ve özel hukuka tabi alacakları, bunların diğer belediyeler ile kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçlarına karşılık olmak üzere bu Kanunun yayımını izleyen altı ay içinde mahsup edilir.

Yukarıdaki fıkra uyarınca mahsup işlemleri yapıldıktan sonra belediyelerin, kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçları, genel bütçe vergi gelirlerinden her ay ayrılacak paylarının % 40'ını geçmemek üzere kesinti yapılarak tahsil edilir. Mahsup sonucu kalan bu tutarlara zam ve faiz uygulanmaz. Bu maddedeki alacak ve borçlar fer'ilerini de kapsar.

Bu maddeye göre yapılacak mahsup ve kesinti işlemleri yılı bütçe kanunlarıyla ilişkilendirilmeksizin ilgili belediye ve uzlaşma komisyonu tarafından karara bağlanır. Uzlaşma komisyonu Hazine Müsteşarlığından sorumlu bakan tarafından görevlendirilecek bir başkan ile Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sayıştay Başkanlığı ve İller Bankasından birer temsilciden oluşur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 88.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 89.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

